Abonnement per kwartaal bij vooruitbetaling: f 6.—. Buiten Rotterdam en 's-Gravenhage 75 cents expeditiekosten extra; buitenland f 21.—, behalve in de navolgende landen, waar men zich bij de Post kan abonneeren tegen lageren prijs: België, Bulgarije, Chili, Denemarken Duitschland, Egypte Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Roemenië, Servië, Tsjecho-Slowakije, Turkije, Uruguay Zweden en Zwitserland. Maileditie: f 40.— per jaar franco.

NIEUWE ROTTERDAMSCHE COURANT

Directeur H. NIJGH.

Zondag 23 Augustus 1925.
82ste JAARGANG — No. 233.

Hoofdredacteur: Mr. G. G. v. d. HOEVEN.

Advertentiën per regel 75 cent. Handelsadvertentiën 70 c. Uitvoerig tarief is in het avondblad vermeld. Tarief voor een bepaald aantal regels op aanvraag verkrijgbaar. Vertegenwoordigers in België Agence Havas, Boulevard Max 13, Brussel; Duitschland: RUDOLF MOSSE, Berlijn S. W. 19; te Keulen Hohestrasse 91; Engeland: D. YOUNG, 9 Quality Court, Chancery Lane, Londen W.C. 2 Frankrijk: Soc. Europ. de Publicité, Parijs 9; Agence Havas, Parijs 1; Amerika: S. S. KOPPE & Co. Inc., Times Building, New-York. Voor het buitenland in het algemeen: NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bureau, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag.

Tel. R'dam No. 7500, 's nachts v. 9 uur af 9000. Den Haag 15754. A'dam 33050. Telegram-adres NIJGH, R'dam, Haag of A'dam.

Postbus No 824. Postcheque en girorekening: Rotterdam No. 40. Amsterdam No. 3862. Den Haag No. 3753.

Ochtendblad, C.

Beginsel en vergelijk.

De antwoorden van de verschillende vakbonden op den brief van den Metaalbond zijn thans gepubliceerd. Het laatste, dat van den zgn. modernen (socialistischen) bond, in ons avondblad van gisteravond. Hoewel wij het na de redevoering van den heer Stenhuis en zijn artikelen in Het Volk en de Voorwaarts niet verwacht hadden, heeft juist dat laatste antwoord van den Algemeenen Nederlandschen Metaalbewerkersbond ons in zijn strakke soberheid minder onvoldaan gelaten dan die der drie andere vakbonden, waarin men op de onjuiste basis zooveel heeft voortgeborduurd.

Principieel waren zij ongetwijfeld a l l e vier onbevredigend.

Het standpunt van den christelijken, den roomsch-katholieken en den neutralen metaalarbeidersbond komt hierop neer, dat zij in gevallen, dat de ondernemers overwerkvergunningen meenen noodig te hebben, als eersten eisch stellen, dat de ondernemers overleg met de arbeidersorganisaties plegen. Leidt dit niet tot overeenstemming, dan kan de werkgever zich tot de autoriteiten wenden. Kan een der partijen zich niet met de overheidsbeslissing vereenigen, zoo zou de vraag of er al dan niet zal worden overgewerkt, voorgelegd worden aan een scheidsgerecht van vijf leden, bestaande uit twee vertegenwoordigers van elk der partijen en een onpartijdigen voorzitter. De zgn. moderne (socialistische) organisatie treedt minder in bijzonderheden, doch behoudt zich eveneens tot het laatst, d. w. z. tot na de overheidsbeslissing, een recht van medebeslissen voor.

Hoe is ons oordeel over deze voorstellen? Immers als zoodanig kan men ze gerust kenschetsen.

Wij beginnen met voorop te stellen, dat wij de bevordering van den goeden geest in een bedrijf te hoog aanslaan, om het niet als wenschelijk te beschouwen, dat een ondernemer, die het noodig vindt tijdelijk te laten overwerken, zijn personeel daarmede in kennis stelt. Met de eventueel door het werkvolk kenbaar gemaakte wenschen zal de ondernemer goed doen zooveel mogelijk rekening te houden. Of hij met de aanvrage van zijn vergunning zal kunnen wachten totdat het overleg met de arbeiders geëindigd is, hangt geheel af van den min of meer spoedeischenden aard van de verlangde werktijdverlenging. Alleen de bedrijfsleider kan deze vraag beslissen. Overleg zal dus in dit stadium als regel wenschelijk zijn. Ook overeenstemming is natuurlijk wenschelijk. Doch zij mag niet v e r e i s c h t zijn, want dan zou een medezeggenschap der arbeiders ontstaan, die n'en déplaise De Standaard, ook ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, nà het aangaan van de arbeidsovereenkomst geen insluipsel mag worden, veel minder reeds een te aanvaarden feit is. Hierover zoo nader meer.

Is nu de overwerkaanvraag bij de arbeidsinspectie aanhangig, dan is tegen het hooren van de arbeidersvakvereenigingen op korten termijn o. i. evenmin iets in te brengen. Maar is de overheidsbeslissing genomen, dan is de ondernemer volkomen bevoegd den verlengden werktijd in te voeren.

Wij kunnen ons dus niet neerleggen bij het verplicht stellen van overeenstemming tusschen den werkgever en de vakorganisaties, voordat de eerste een aanvraag om overwerk indient; en evenmin bij een scheidsrechterlijke uitspraak, nadat de overheidsorganen gesproken hebben. Eigenlijk begrijpen wij niet goed, hoe de confessioneele bonden er toe zijn gekomen een zoo revolutionair voorstel te formuleeren. Want met volkomen miskenning van wat als wettelijk recht in Nederland geldt, dringen zij aan op een scheidsrechterlijke beslissing in gevallen, waarin het hoogste administratief gezag, voor zoover zijn aandeel in deze reikt, reeds beslist h e e f t.

Maar ook afgezien van dit bezwaar, lokt de procedure der drie niet-socialistische vakbonden ons niet aan.

Een bedrijf is geen parlementair college, waar men den tijd straffeloos met praten kan verdoen. In een bedrijf moet gewerkt worden. Het gaat niet aan, alle beslissingen, waarvoor een ondernemer zich geplaatst ziet, als zoo gewichtig op te blazen, dat vooraf overeenstemming met de arbeiders noodig is en zelfs na de uitspraak van een overheidsorgaan nog een scheidsgerecht moet gaan beslissen. Voor dergelijk omslachtig werken is in een bedrijf geen tijd. Als het met het „groeien" van de bedrijfsorganisatie dien kant uitgaat, mag men terecht de toekomst donker inzien!

Maar om tot het punt in kwestie terug te keeren, de overheid, als orgaan van het algemeen belang, kan bij haar beslissingen over overwerkvergunningen ook met de belangen van de arbeiders rekening houden. En wij weten, dat zulks ook ruimschoots geschiedt.

Is echter een vakvereeniging het met eenige beslissing van de arbeidsinspectie of den minister niet eens, dan moet zij zich maar leeren onderwerpen. Een ieder is daartoe onder de vergaande overheidsbemoeiing van dezen tijd, meer dan hem vaak lief is, verplicht. Voor de arbeiders een uitzondering te maken, omdat zij zich op economische machtsfactoren meenen te kunnen beroepen, gaat te ver.

Door het opnemen van artikel 97 in de Arbeidswet is den arbeiders ook de volle maat gegeven. Volgens dit artikel kan de minister te allen tijde een verleende vergunning intrekken, op verzoek van een arbeidersvakvereeniging, indien hem blijkt, dat door die vergunning de belangen der arbeiders worden geschaad.

Wanneer de vakvereenigingen nu nog meer instanties vragen om de noodzakelijkeid van overwerk te beoordeelen, kunnen wij daarin niet anders zien dan een poging om, het koste wat het wil, zijn zin te krijgen. Onwilligen kunnen dan de wettelijk bestaande mogelijkheid tot overwerken zooveel mogelijk saboteeren.

De arbeidswet bevat voldoende waarborgen, dat bij het verleenen van overwerkvergunningen door de organen van de gemeenschap ook met de belangen, ja zelfs met de wenschen, van de arbeiders wordt rekening gehouden. Daarom zijn verdere praatinstanties noodig noch wenschelijk.

Maar wij vragen nu nog even aandacht voor de — o. a. ook door De Standaard ontkennend beantwoorde — vraag, of hier de medezeggenschap in het geding is. Medezeggenschap, d. w. z. het recht van mede b e s l i s s e n, wel te onderscheiden van de aanspraak op overleg van den arbeider, heeft deze — d. w. z. in de practijk zijn organisatie — met betrekking tot zijn loon en zijn werktijd alleen bij het aangaan van de arbeidsovereenkomst. Hij kan daarin met zijn loon ook zijn werktijd stipuleeren, gebonden of beschermd — al naar men wil — door de beperkende voorschriften der wet. Hij kan daarin ook het overwerk doen regelen en daaraan mede grenzen stellen.

Is dit laatste, zooals in de metaalnijverheid het geval is, niet geschied, dan zal bij een overeenkomstig de bepalingen der arbeidswet regelmatig verkregen overwerkvergunning niet uit deze wet zelve het gebod tot nalering van den maatregel van den werkgever moeten worden afgeleid, doch veeleer uit een bepaling als artikel 1639b van het burgerlijk wetboek, dat luidt:

> „De arbeider is verplicht zich te houden aan de voorschriften omtrent het verrichten van den arbeid alsmede aan die, welke strekken ter bevordering van de goede orde in de onderneming des werkgevers, hem door of namens den werkgever binnen de perken van wet of verordening, van overeenkomst of reglement, gegeven."

Aldus meenen wij, dat het met het economische bedrijfsbelang en de juridische positie gesteld is.

De werknemers kunnen zich, buiten den invloed, die hun tijdens den duur der arbeidsovereenkomst, in den vorm van overleg of andere gelegenheid tot verdediging van hun belangen, op de werkgevers en de autoriteiten toegekend wordt of toegekend kan worden, nog meerdere waarborgen wenschen te verschaffen. Maar dan hebben zij zich deze te verzekeren bij het aangaan van b.v. een collectief contract, door hun alleen dàn bestaande medezeggenschap in den vorm van in dat contract opgenomen regelen omtrent de arbeidsvoorwaarden verder effect te geven, ook met betrekking tot het maximum aantal overwerkuren.

Indien de arbeidersorganisaties van hun onjuist inzicht omtrent de juridische positie zouden kunnen worden overtuigd, indien hun naast den inhoud en de heerschappij van het recht ook het levensbelang der industrie bij een verantwoordelijke leiding kon worden bijgebracht, zou wellicht op die medezeggenschapsbasis in de arbeidsovereenkomst een vergelijk kunnen worden nagestreefd.

Wij zijn ons bewust van ons gemis aan ervaring omtrent de feitelijke toestanden in de metaalnijverheid. Met deze reserve wil het ons echter voorkomen, dat alleen op de bovengeschetste wijze de wederzijdsche belangen zouden kunnen worden verzoend, zonder dat het bedrijf zelf, waarvan b e i d e partijen moeten leven, aan ondermijning en dan onvermijdelijk steeds verder doorvretende ontwrichting, zou behoeven bloot te staan.

Officieele Berichten.

Burgemeester.

Bij Kon. besluit is benoemd tot burgemeester der gemeente Westwoud G. P. H a v e r k a m p, secretaris dier gemeente.

Nederland.

De Koningin naar Schiedam.

De burgemeester van Schiedam heeft bericht ontvangen, dat de Koningin op 18 September a.s. de stad zal bezoeken.

H. van Kol. †

Wij ontvingen het bericht, dat het voormalig lid der Eerste en voordien der Tweede Kamer, de heer H. van Kol, te Aywaille bij Luik overleden is. Eenige dagen geleden was bekend geworden, dat de heer van Kol door een autoschok in Provence een kwetsuur had opgeloopen, die hem nog wekenlang zou verplichten tot absolute rust. Dit ongeval waarbij een rib werd gekneusd, heeft voor den 73-jarige ten slotte een noodlottigen afloop gehad.

De heer van Kol was een man van een gemakkelijk en dikwijls fel bewogen gemoed, dat ongetwijfeld steeds door nobele bedoelingen werd gedreven. Overdadig waren van zijn spreektrant zijn geluid, zijn gebaren, zijn beelden, zijn vernietigende oordeelvellingen. Vooral in den parlementairen salon der Eerste Kamer kon dit oratorisch onweer een verbluffenden indruk maken. Dramatisch, romantisch van aanleg als weinigen in ons nuchter, vlakke Hollandje, zag hij de toestanden dikwijls geheel buiten proporties. Maar zich eraan s t o o t e n, dit deed wel niemand. Daarvoor kwam altijd een te goedhartig karakter en een te welgemeende verontwaardiging in al die bliksemende protesten naar voren. Men liet dan meestal de rollende zinnen over zijn hoofd gaan en alleen de meer gemoedelijk gestemden onder onze senatoren, als b.v. de zachte en gevoeliger geest van den heer Idenburg was, waagden zich wel eens aan een repliek, die als het weeke neuriën van een viool klenk na het nog in onze ooren na-daveren van een met koper en slaginstrumenten volbezet orkest.

Ook in zijn levenswijze was de heer van Kol een man van impulsen en rustelooze bewegelijkheid. Zwaar van lichaamsbouw, had hij een sterk gestel. Hij hield van lucht en water. Zoo was hij ook een wereldreiziger, die — Australië uitgezonderd, als wij het wel hebben — alle werelddeelen had bezocht en vele landen daarvan ook had beschreven. Menig eiland onzer koloniën in Oost en West, Rusland en Siberië, Japan en Noord-Afrika, Amerika, verscheidene landen van Europa — hij had ze alle bezocht en er in boeken en in reisbeschrijvingen in dagbladen of tijdschriften van verhaald.

Het is niet te verwonderen, dat een man van dit ontvlambaar temperament, van apostel-roeping en hervormers-intenties, in de jeugd van de socialistische beweging hier te lande indruk heeft gemaakt. Hij was het eerste Nederlandsche lid der Internationale. Reeds in 1872 maakt hij op haar congres te 's-Gravenhage kennis met Marx, Lafargue en andere bekende socialistische voormannen. Hij verslond alle socialistische lectuur, maar niettegenstaande zijn ongetwijfeld groote propagandistische kracht voor het socialisme dier dagen, getuigt zijn partijgenoot Vliegen van hem in „De Dageraad der Volksbevrijding", dat het bij niemand opkomt van Kol te raadplegen als het theoretische zaken geldt. „Hij is", schreef de tegenwoordige voorzitter van het dagelijksch bestuur der S.D.A.P. in het begin van deze eeuw, „ondanks alle geslikte wetenschappelijke lectuur vooral gevoelssocialist gebleven en het socialisme is voor hem de leer, hoe de lijdende menschheid uit haar lijden geholpen kan worden".

Van Kol is in 1852 te Eindhoven geboren en werd roomsch-katholiek gedoopt en opgevoed. Als student aan de Polytechnische school te Delft verkondigde hij reeds socialistische stellingen. In 1876 ging hij als ingenieur naar Indië; in 1892 keerde hij in het vaderland terug en werd eenigen tijd daarna als ingenieur 1ste klasse gepensioneerd. De Nederlandsche socialistische wereld nam hem in zich op. Hij werd medeoprichter van de S. D. A. P., trad als spreker op, bezocht alle buitenlandsche congressen, schreef brochures als „Christendom en Socialisme", waarvan dezelfde Vliegen, die de bovenaangehaalde woorden neerschreef, heeft getuigd, dat hij zich niet herinnert „ooit weer zóo door een geschriftje aangedaan te zijn geweest". Dat het overdadige in zijn natuur nog meerdere kanten had, blijkt uit een charge van een anderen partijgenoot Frank van der Goes, die eens op een congres tot van Kol moet hebben gezegd: „den eenen keer geeft gij werk, bestaande uit schier niets dan cijfers, den anderen keer, bestaande uit schier niets dan uitroepteekens".

In 1897 werd Van Kol lid van de Tweede Kamer, wat hij tot 1909 is gebleven. Maar mocht hij in sommige opzichten zich zelf het ideaal van den volkstribuun hebben gesteld — Rienzi was het pseudoniem waaronder hij zijn Christendom en Socialisme deed verschijnen — een waar politicus is hij met zijn onstuimige eigenschappen nooit geworden. In 1913 keerde hij in het parlementaire leven als lid der Eerste Kamer terug, totdat deze koloniale specialiteit der sociaal-democraten in 1924 er voor goed afscheid van nam.

Werken van zijn hand zijn nog Socialisme en Vrijheid (1893), Land en volk van Java (1896), Een noodlijdende kolonie (1901), Naar de Antillen en Venezuela (1903), Uit onze koloniën (1903), De bestuursstelsels der vreemde koloniën (1905), Welke maatregelen nopens de nijverheid op Java zijn in het belang der inlandsche bevolking te nemen? (Praeadvies voor de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek, 1905), Driemaal dwars door Sumatra en zwerftochten door Bali (1914) en het rapport De ontwikkeling der grootindustrie in Japan (1916).

***

Het stoffelijk overschot van den overledene zal Woensdagmiddag te Westerveld worden verascht.

Radio-verkeer Nederland-Indië op de korte golf.

In de laatste twee weken heeft het radio-verkeer met Indië een geweldigen sprong vooruit gemaakt. Dr. N. Koomans, ingenieur der rijkstelegraaf, de eminente radio-man, die het ontvangstation te Meijendel gebouwd heeft, is er in geslaagd een verbinding op korte golf tot stand te brengen.

Gisteravond heeft hij ons in de gelegenheid gesteld den zender op het laboratorium in de Kazernestraat te 's Gravenhage te bezichtigen.

Hier wachtte ons een geweldige verrassing en het is haast niet te gelooven, dat met zulke eenvoudige middelen en met de belachelijke energie van ongeveer 5 K.W. zoo'n enormen afstand op bepaalde uren volkomen bedrijfszeker overbrugd wordt.

Op zijn verzoek zullen we later op de technische details terugkomen. Alleen kunnen we mededeelen, dat de zendlampen van Philips en de transformatoren van de Transformatorenfabriek te Nijmegen en de verschillende kleinere deelen zelf gemaakt zijn.

De antenne wordt aangestooten in een harmonische van de golf, die men wenscht uit te stralen. Binnen één minuut is het mogelijk op 26, 32 of 42 M. te werken.

De heele zender is nog maar provisioneel gemonteerd en beslaat slechts een oppervlakte van enkele vierkante meters. De leek kan zich niet voorstellen, welke moeilijkheden hier overwonnen zijn, want al is 5 K.W. uiteraard gering te noemen in vergelijking met den zender te Kortwijk, die er alles bij elkaar, ruim 600 consumeert, toch bleken er in de praktijk dingen voor te komen, die eerst na lang zoeken een oplossing vonden. Het zendschema wijkt geheel af van de bekende schema's en is opgezet naar aanwijzingen van dr. Koomans.

Nadat men de kinderziekten te boven was, zijn proeven genomen om van Amsterdam uit den zender te bedienen, zoodat alle voor Indië bestemde telegrammen langs dubbelen radioweg op bepaalde uren verzonden kunnen worden. De Indische dienst werkt hierbij hard mee tot het welslagen der onderneming. Voorloopig werd in langzaam tempo geseind, maar Indië vroeg hoe langer hoe vlugger, totdat men avonden kreeg, waar gedurende twee volle uren 20 woorden per minuut overkwamen.

Maandagavond j.l. werd met oproepen om zes uur begonnen, tien minuten later was de verbinding tot stand gebracht en begon de stroom van telegrammen, tot om 9.45 alles door Kootwijk en het laboratorium verwerkt was. Het bleek, dat sommige lagen het kleine zendertje zijn groote broer zelfs de baas was in het overgebrachte woordenaantal.

Gisteravond tikte het relais onafgebroken en in een matig, maar heel geregeld tempo, ging het verkeer met Indië zijn gang. Code zoowel als gewone tekst, en ieder woord slechts éénmaal geseind.

Niettegenstaande het maar een proefzendertje is, kan men hem nu al niet missen.

Op onze vraag naar zijn verdere plannen, zeide dr. Koomans, dat het in de bedoeling ligt het gebied der korte golven nader te onderzoeken en te trachten een permanente verbinding, zij het misschien op verschillende golven tot stand te brengen. De kennis van het gebied dier golven is nog te gering en de positieve gegevens om haar gedrag op alle tijden van den dag en gedurende het heele jaar ontbreken. 't Is alles nog probeeren.

Maar wat we er nu van gezien hebben is stellig aan te merken als een mijlpaal in de geschiedenis der radio-verbinding met Indië, waarbij de leider en het overige laboratoriumpersoneel, om vooral ook den kundigen instrumentmaker niet te vergeten, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat al hun krachten gegeven hebben, om hiertoe te komen.

Het zijn alleen de ras-echte radio-liefhebbers, die zooiets tot stand kunnen brengen.

Een noodmaatregel voor overheidspersoneel.

De Haagsche redacteur van het Volk seint aan zijn blad:

Naar wij vernemen, heeft het departement van financiën van de regeering opdracht gekregen om te becijferen wat een uitkeering aan alle ambtenaren van 14 dagen of een maand extra-salaris zou kosten. Wij herinneren in verband met dit bericht aan een communiqué van begin Juni waarin de regeering als haar meening ten opzichte van een noodmaatregel voor de ambtenaren kenbaar maakte, dat zij vóór de verkiezingen daartoe niet wil overgaan, doch in September de onderhandelingen met de Centrale commissie van georganiseerd overleg zou hervatten.

De steunverleening.

Te Amsterdam.

De vierde verantwoording van het Amsterdamsch comité wijst een bedrag aan van f 9499. Met de vorige opgaven maakt dit een totaal uit van f 85,143.

De deurcollecte ten bate van Borculo in de kerken der Nederd. Herv. gemeente te Amsterdam heeft f 6161 opgebracht.

Niet noodig.

In een te Bellingwolde (Gr.), op initiatief van burgemeester mr. Venema gehouden vergadering van ingezetenen, is besloten geen gelden te collecteeren en geen comité te vormen voor het inzamelen van gelden voor de slachtoffers van de stormramp, omdat er voldoende gelegenheid is aan het hoofdcomité of aan de dagbladen gelden voor dit doel af te staan.

Collecten enz.

De Vrijdag te Sassenheim gehouden collecte voor de slachtoffers van den storm heeft rond f 2000 opgebracht.

De collecte te Krimpen a. d. Lek, gehouden ten behoeve van de slachtoffers van de stormramp Augustus 1925 heeft f 1176 opgebracht.

In de gemeenten Molenaarsgraaf en Brandwijk (samen 1500 inwoners) waarvoor een comité was ingesteld, heeft de collecte voor de stormramp f 1995.80 opgebracht.

De collecte voor de slachtoffers van de stormramp heeft te Harderwijk, vermeerderd met nagekomen giften, f 1701.87½ bruto opgebracht.

De straatcollecte te Zuidlaren (Dr.) heeft f 1200 opgebracht.

Te Doorn heeft een collecte voor de geteisterde streken f 2012 opgebracht, te Maarn f 1045 en te Rhenen f 2113.

Door nagekomen giften is het bedrag der collecte te Aardenburg tot f 1004 gestegen.

Met inbegrip van de bijdragen der buitenwijk en de concours-collecte is te Huizen f 2400 ontvangen.

De collecte te Bilthoven, georganiseerd door een comité, dat hoofdzakelijk op initiatief van het brandweerkorps gevormd is, heeft gistermiddag f 2500 opgebracht

Te Wijk aan Zee en Duin heeft de schaalcollecte voor Borculo ruim f 800 opgebracht. Met de bijdragen der badgasten, die f 1000 besomden (reeds eerder gemeld) is dit tezamen f 1800.

Nationale Grotius-herdenking.

Er blijkt voor de Nationale Grotiusherdenking, welke op Vrijdag 28 dezer in de Nieuwe Kerk te Delft zal plaats hebben, nog meer belangstelling uit het buitenland te bestaan. De Fransche en Zweedsche vereeniging voor Volkenbond en Vrede hebben bericht, dat zij waarschijnlijk door een afgevaardigde vertegenwoordigd zullen zijn. De Poolsche Vredesvereeniging zendt haar voorzitter, den heer Polak. De Grotius-Society zal door den heer Knight vertegenwoordigd zijn.

Op verzoek van den Wereldbond der kerken zal prof. dr. J. W. Pont te Bussum, dezen bij de plechtigheid vertegenwoordigen.

Klinkerwegen.

Dezer dagen heeft een commissie uit de Conseil Général van het Département du Nord in Frankrijk waar — als op vele plaatsen elders — het wegenvraagstuk urgent is, vergezeld van een hoofdingenieur uit Rijssel, een reis in Nederland gedaan speciaal ter bestudeering van onze klinkerwegen.

Onder leiding van den directeur van den Rijkswaterstaat te Haarlem werden tal van klinkerwegen bezichtigd in de streek tusschen Den Haag en Velsen alsmede in de omstreken van Arnhem, terwijl verder een tweetal fabrieken langs den Nederrijn werden bezocht, die zich in het bijzonder op de vervaardiging van de moderne vlamovenklinkers toeleggen. De commissie stelde zich daarbij in het bijzonder op de hoogte van de fabricage van dit materiaal. (Hdbl.).

Te 's-Gravenhage is aangekomen de heer Sri Bania, nieuwbenoemd gezant van Siam bij het Nederlandsche Hof.

Weerbericht.

Avondweerbericht van het Kon. Ned. Meteor. Instituut in De Bilt (8 u. 30 min. nam.).

Verwachting: Zwakke tot matige Zuid-Oostelijke tot Zuidelijke wind, zwaarbewolkt tot betrokken, waarschijnlijk eenige regen of onweer, zelfde temperatuur.

ROTTERDAM.

Gemeentelijke filmfabriek.

G. F. F. staat er op de deur onder de electrische schel van het pand C. P. Tielestraat 12, waarin beneden een openbare bewaarschool gevestigd is en op welks zolder de directeur van de schoolbioscoop, de heer A. M. v. d. Wel, zijn cinematografisch atelier heeft gevestigd, dat werkelijk al den naam van filmfabriek verdient, al is het personeel dan ook beperkt tot den directeur en den operateur der schoolbioscoop, die zich zelf nog verdeelen moet tusschen deze instelling en het Scheepvaartkundig Museum, dat hem eigenlijk oorspronkelijk in zijn dienst had en gedurende den tijd, dat het onderwijs geen beslag op hem legt, nog recht op hem heeft.

De heer v. d. Wel is een voortvarend man, die in de vijf jaren, dat hij meewerkt om de bioscoop dienstbaar te maken aan het onderwijs, al heel aardige resultaten heeft bereikt en op het nog weinig geëxploreerde terrein een eigen nieuwen weg heeft ingeslagen. Nog maar enkele gemeenten in ons land bezitten een eigen schoolbioscoop. Den Haag was ons vóór en droeg in 1918 reeds den op dit gebied bekenden heer Van Staveren de leiding van de bioscoop op, en Arnhem volgde ons. Maar geen van beide steden heeft zelf de vervaardiging van bij het onderwijs te gebruiken films op zich genomen.

De eerste jaren zijn voor den Rotterdamschen directeur niet van de gemakkelijkste geweest. De onderwijzers zelf en ook de onderwijsautoriteiten waren en zijn trouwens nog niet allen overtuigd van het nut van een schoolbioscoop, ingericht als ze hier ter stede is. Trouwens ook nu lijkt er nog plaats voor een goede dosis scepsis. De eene schoolbioscoop bedient thans 300 openbare en (eenige) bijzondere scholen. Driehonderd maal moet dezelfde film dus draaien vóór alle leerlingen van de hoogste klassen der scholen haar hebben genoten en driehonderd maal moet dezelfde explicateur zijn zelfde les geven. De vraag schijnt gerechtvaardigd of het mogelijk is, dat de laatste les — zonder aan de verdiensten van den heer Van der Wel te kort te doen natuurlijk — nog even frisch kan zijn als de eerste en of het bezoek aan de schoolbioscoop op dien-en-dien dag, van een bepaalde klasse, welk bezoek al weken van te voren moet worden vastgesteld, wel precies strookt met den gang van het onderwijs. Maar dit zijn paedagogische kwesties, waarover lang en breed zou zijn te discussieeren, in welke discussies het probleem van één gecentraliseerde bioscoop, dan wel een klein apparaat voor elke school afzonderlijk — dat weer groote financieele bezwaren meebrengt — een rol zou kunnen spelen. Wellicht zullen de tijd en de voortgang der techniek hier de oplosing brengen.

Zooals gezegd, de eerste jaren, toen alleen maar met gehuurde films onderwijs werd gegeven, waren de moeilijkste. Toen, na het aftreden van wethouder De Zeeuw, mr. v. d. Hoeven het gemeentelijk departement van onderwijs aanvaardde, kreeg de jonge instelling een fair chance, toen deze het geld voor een opname-toestel voteerde en nadat de heer Van der Hoeven zijn plaats weer door den oud-wethouder De Zeeuw zag ingenomen, heeft deze de lijn van zijn voorganger gevolgd en het de schoolbioscoop mogelijk gemaakt zich te ontwikkelen in de richting, die naar de opvatting van den heer Van der Wel de juiste is. Gevolg daarvan is geweest het ontstaan van een filmfabriekje op de bovenste verdieping van het gebouw aan de C. P. Tielestraat, waar nu reeds ettelijke door een onderwijsman voor het onderwijs vervaardigde films het embryo van een filmbibliotheek voor de jeugd vormen. Verschillende van die rolprenten kennen we: de Rijn-film, Zuid-Limburg, het leven van de bij, kaasvervaardiging, de directeur heeft meermalen extra-voorstellingen ervan gegeven om de autoriteiten en ook de pers er de primeur van te geven. Te zijner tijd is ook in ons blad er het een en ander van gezegd.

Om der volledigheidswille moeten we hier opmerken, dat de Rijnfilm niet door de Rotterdamsche gemeentelijke filmfabriek zelf is opgenomen, maar op aanwijzingen van den directeur nog door operateurs van de Polygoonfabriek is vervaardigd.

Een bezoek aan den zolder van de bewaarschool aan de C. P. Tielestraat is de moeite waard, al ware het alleen om het enthousiasme en den trots, waarmede de heer Van der Wel, onder wiens handen — en dit geldt voor een deel der instrumenten letterlijk — het atelier is gegroeid, zijn schatten toont: zijn opname-toestel, zijn apparaat van Duitsch origine voor het maken van afdrukken, zijn droogrekken, zijn projectietoestel, zijn ontwikkeltanks enz. 't Is werkelijk practisch en handig in elkaar gezet.

De onderwijsfilm en de vervaardiging daarvan is en blijft dus de hoofdzaak van deze G. G. F., die ook in de residentie en in Arnhem een afzetgebied voor haar films vindt en daaruit een niet onaardige huur haalt, welke op het budget van de instelling reeds een postje van beteekenis vormt. Maar daarnaast hebben ook andere gemeentediensten al de hulp van de filmfabriek ingeroepen. De heer v. d. Wel heeft onder leiding en op aanwijzingen van den heer Boomsma een reclamefilm van de Rotterdamsche haven gemaakt, waarvan gedeelten het onderwijs ten goede zullen komen, maar die in haar geheel den lof van de outillage van onze Rotterdamsche havens zal gaan zingen overzee; voor Indië, Finland en San Salvador is ze reeds besproken. Voor den dienst der waterleiding is deze week het leggen van de zinkerbuizen verfilmd. Het personeel van dien dienst en van gemeentewerken zal die film waarschijnlijk het eerst zien draaien, maar straks zal ze ook onderdeel worden van de reeks trilbeelden, die de jeugd zal inlichten over het wonder van de watervoorziening van de groote stad.

De laatste werkzaamheden van de schoolbioscoop bewegen zich op het gebied van de microcinematografie. De voorstellingen, die Siedentopf & Commander hier hebben gegeven, hebben den knutselaar, die de directeur ook weer is, aangespoord tot den bouw van een vernuftige machinerie, welke hem in staat stelt ook op dit terrein proeven te doen. Het eerste resultaat daarvan is geweest een in samenwerking met den heer Zuurdeeg, hoofd eener school te dezer stede, vervaardigde film „In sloot en plas", waarin bijvoorbeeld de metamorphose van den kikker e. d. een rol spelen.

Stilletjes aan ontwikkelt zich dus het jeugdige instituut van de schoolbioscoop in onze stad. De heer v. d. Wel lijkt ons hier baanbrekend werk te verrichten, waarvan nog menige gemeente in ons land profijt zal kunnen trekken. En last not least in dezen tijd van geboden zuinigheid, de sommen, waarmede de inrichting is tot stand gebracht en verder werkt, zijn bescheiden. Waarbij dan nog komt, dat films, zooals die van de haven en van de zinkerlegging op heel wat minder per meter komen, dan waarvoor het particuliere filmbedrijf ze tot nog toe levert.

Het derde jaar van De Arend.

II. (Slot.)

Als er iets is, dat een succes mag heeten, dan is De Arend een succes, aldus dr. Van Wijk, te spreken komend over de practijk van zijn inzichten in het clubhuis aan de Schiekade. Elken avond, die over deze grauwe stad daalt, verzamelen er zich tientallen en nogmaals tientallen van jongens, die zonder het huis niets zouden weten te bedenken dan doelloos langs de straten slenteren of die als zoutzakken tegen een raamkozijn zouden leunen. Al deze jongens ondergaan den invloed van het interieur naar de mate, dat zij daarvoor toegankelijk zijn; zij stellen zich zelven door hun komst in een huis reeds min of meer onder appèl, zij brengen een klein geldelijk offer, zij krijgen de gelegenheid om eervolle opdrachten te vervullen of daden voor anderen te verrichten, zij ontmoeten in hunne meesters hunne meerderen in kennis en idealen als tastbare realiteiten — kortom al het goede en nobele, dat voort kan komen uit „la fréquentation du monde" wordt door een clubhuis geboden.

Hij herinnert er dan aan dat op 2 September van het vorige jaar de lang van te voren aangekondigde nieuwe regeling inging: het clubhuis zou voortaan niet meer gratis toegankelijk zijn, doch er moest een dubbeltje per week worden betaald. In de eerste plaats moest het aantal der bezoekers worden verminderd en in de tweede plaats werd verwacht, dat het peil der bezoekers er door zou worden verhoogd.

Nu het resultaat. Inderdaad is het aantal der bezoekers heel sterk gedaald; we hebben herfstavonden gehad, dat er niet meer dan een zestigtal jongens in huis was, dat het verkwisting zou zijn geweest om het volle licht te ontsteken in de groote zaal, dat er op de „groote" gymnastiekles maar een paar jongens waren. In de leeskamer kwam dikwijls dagen achtereen geen mensch. De jongens, die wel kwamen, waren voor 't meerendeel jonge, die met een dubbeltje, dat ze van hun moeder van 't huishouden kregen, den toegang betaalden. En de grooteren, die kwamen, waren in hoofdzaak echte Hallemannetjes.

Er waren natuurlijk ook wel verheugende dingen hier tegenover. Zoo vormden zich een paar vaste clubs onder hun eigen leiders, die werkelijk een hoogeren levensstandaard nastreefden. En de lessen, die in huis werden gegeven, als die voor voortgezet onderwijs en in het Engelsch, werden behoorlijk en vooral geregeld bezocht. Maar voldoening gaf mij de gang van zaken niet, omdat ik van meening was, dat het reusachtige werktuig, dat De Arend is, op die manier niet economisch werd aangewend. Bovendien rijst natuurlijk ook terstond de vraag of niet in de (ontegenzeggelijk bestaande) behoeften, die nu werden bevredigd, niet alreeds op een andere wijze was voorzien.

Maar toen het eenmaal goed en wel October was en toen de theoretische en werkelijke zomertijd voorbij waren, toen begonnen toch de jongens weer op te zetten. Maar zooveel als er vroeger geweest waren, zijn op een gewonen avond niet meer verschenen. En het waren niet meer geheel dezelfde als vroeger. Er had een haast onmerkbare verschuiving naar boven toe plaats gevonden; er waren zelfs wezens bij met breedgerande brillen, die „meneer Van Wijk" tegen me zeiden. Het is heel moeilijk om precies te zeggen, wat of het verschil tusschen dezen en de echte volksjongens is. De dubbeltjesjongens waren, om te beginnen, zeker minder spontaan; vele liepen rond met 'n gezicht van „is dat nou alles wat ik voor m'n geld krijg?" Maar ze hadden niets in hun mars. In 't geheel zijn er in den afgeloopen winter op de betalende dagen omtrent 800 jongens gekomen, die er tevoren niet geweest waren; er zijn echter betrekkelijk weinig blijvers onder. Het gemiddelde bezoek van Dec. tot Maart was ongeveer 150 jongens; niettemin bleef tusschen den volksjongen en De Arend het dubbeltje staan.

Waar waren onze jongens toch heen gegaan?

Het dubbeltje heeft hen eenvoudig weer de straat op gestuurd. Want dat zij stonden te wachten om weer binnen te kunnen komen, bleek duidelijk uit de Zaterdagen en Zondagen. Zooals ik reeds heb gezegd, was op die dagen het bezoek vrij gebleven; op die dagen was er ook geen concierge. En, waar de Zaterdag tot dusver altijd de slapste dag was geweest, wat het bezoek aangaat, dezen winter was het nog niet kwart na zessen of de geheele zaal zat berstens toe vol met jongens.

En nu vertelt dr. van Wijk:

In het begin mochten ze kaarten en ze zaten dan ook allemaal te kaarten. Men hoorde ze niet en ze zagen niets.

Mededeelingen en Aanbevelingen
(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

GRAND HôTEL CENTRAL - LA HAYE.
Une distraction bien agéable, c'est le „Week-End" à l'Hôtel Central
Diner-dansant toujours très soigné. Grillroom.
H.6

GEBRUIKT VOOR UW BRIEFPAPIER BANKPOST MET WATERMERK NEDERLANDSCH FABRIKAAT
VNF HANDELSMERK
H.9

Inzameling Stormramp 1925.

In samenwerking met het Rotterdamsch Comité wordt door ons een inzameling geopend De ingekomen giften zullen voorloopig dagelijks verantwoord worden.

Aan de Bureaux van de N.R.C. te Rotterdam, Amsterdam en 's-Gravenhage, worden giften tegen kwitantie in ontvangst genomen.

Men kan ook gireeren op No. 40, of remitteeren per postwissel, chèque enz. aan de

Directie N.R.C., te Rotterdam

't Was een heel ander soort en we hadden tot de meesten ervan volstrekt geen acces. Ze speelden uitsluitend een doodeenvoudig kaartspel, dat ze petoet noemen en waarvoor men slechts twintig kaarten behoeft: de prentjes en de tienen. Iedere poging om een groepje er toe over te halen het met een althans eenigszins moeilijker spel te probeeren, mislukte. Tegen een behoorlijk spelletje whist kan, dunkt mij, geen enkele paedagoog bezwaar hebben; maar dat geestlooze rondgedeel van die vieze kaarten stond ons tegen. De regels van het spel zijn zoo eenvoudig, dat men — naar ik uit ervaring kan mededeelen — gerust mee kan doen zonder ze te kennen; niemand zal 't merken. Ofschoon ze allemaal volhielden, dat ze niet om geld speelden, speelden ze inderdaad allen om geld. Soms kwam er zelfs een bij me „of ik een dubbeltje kon wisselen; hij moest nog vijf centen aan die jonge geven voor 'n pakkie Flag". De bedragen, die omgezet werden, waren zeer gering. Hierin ligt het bezwaar tegen kaarten niet. Maar de heele kroeg-achtige atmospheer, die 's duivels prentenboek omzweeft en het volkomen gesloten-zijn van spelers voor welken anderen invloed dan ook (het bezoek aan leeskamer en gymnastiek b.v. was op Zaterdagen niet grooter dan op weekdagen): deze zijn de bezwaren van het kaarten. Wij kondigden dus aan, dat van een bepaald tijdstip af kaarten in huis niet meer zouden worden toegelaten. Kaartspelen is een werk voor menschen, die er rijp voor zijn en die de moeite ervoor over hebben, die elke zaak tot waarde kan maken.

In 't eerst waren de Zaterdagsche klanten door het verbod leelijk in hun wiek geschoten. Ze kwamen evenwel naar gewoonte terug en zaten met groote petten op en met de hoofden door de gekruiste vingers gesteund aan leege tafels elkander wezenloos aan te staren. „Wat mot je dan doen as je niet eens kaarten mag". Hoe dikwerf heb ik die vraag gehoord. Om hun bekeering tot braafheid te toonen, kwam een stel met een ganzenbord (een bijzonder aardig stuk drukwerk); na een paar ostentatieve worpen begonnen ze de dobbelsteenen te gebruiken om te dobbelen. Ze gingen òf om geld ganzenborden òf met de dobbelsteenen kassie spelen. Deze zijn de regels van het kassiespel: Men werpt met drie steenen. De worp, die een één en een vier bevat heet kassie; het aantal oogen van den derden steen bepaalt de (of het) kassie. Zoo heet de worp 1-4-5: kassie vijf. Iedere beurt bestaat uit drie worpen; is bij de eerste of tweede worp een één of een vier, dan mag men met twee steenen verder gooien. Wie in een bepaalden tijd, b.v. in twee uur (!) het grootst aantal malen kassie heeft geworpen is winnaar en mag den medespelers een kleun (= een stomp) geven.

Ook dobbelspelen vonden we in het Clubhuis ontoelaatbaar. Niettemin bleven de jongens Zaterdagsavonds komen totdat het buiten 's avonds weer licht was. Velen grepen naar een beter spel; enkelen kwamen tot een boek. De meesten echter lieten slechts de nimmerkeerende uren vergaan en waren tevreden met in het huis te zijn.

Wonderlijk; daar zitten jongens zonder tal temidden van de mooiste boeken, tusschen timmergereedschap, teekenmateriaal, gymnastiekwerktuigen, zij verkeeren temidden van menschen, die met hen kunnen en willen spreken; alles staat voor hen klaar en zij tasten er niet van.

Blaest in dese gedoodde, opdat sy levendigh worden. Dit zie ik als het probleem der rijpere jeugd. Al het overige is détailwerk....

Verslag Gemeentelijk Werkloosheidsfonds over 1924.

Aan het verslag van het Gemeentelijk Werkloosheidsfonds over 1924 is nog het volgende ontleend:

Het aantal kassen, dat op extra-subsidie was aangewezen — het gebruikelijke subsidie van rijk en gemeente bedraagt als regel 100 pct. van de bijdragen der leden — was belangrijk lager dan in 1923. Aan 8 vereenigingen werd gedurende het geheele jaar 1924 en aan 7 gedurende het eerste halfjaar 1924 van 25 pct. tot 50 pct. extra-subsidie toegekend.

Nagenoeg alle kassen hebben alzoo de uitkeeringen aan de werkloozen uit de gewone middelen kunnen bestrijden, wat het gevolg is, eenerzijds van de mindere werkloosheid en anderzijds van het beperken van het risico der kassen.

De werkloosheid onder de georganiseerde arbeiders, ofschoon nog abnormaal, was over het algemeen in 1924 belangrijk minder dan in 1923. Bij vergelijking van de cijfers, voorkomende in de jaarverslagen van 1923 en 1924, blijkt onder andere, dat de vijf vereenigingen in de bouwvakken in 1923 te zamen gemiddeld per week 562 werkloozen hadden tegen gemiddeld 387 in 1924. Bij de organisaties van kantoorbedienden waren die cijfers respectievelijk 68 en 32. De vereenigingen in het metaalbedrijf hadden in 1923 gemiddeld 381 en in 1924 274 werkloozen per week, terwijl de organisaties in de meubel- en houtbewerkingsbedrijven en het kuipen- en kistenmakersbedrijf in 1923 een gemiddeld werkloosheidscijfer van 102 per week hadden, tegen 64 in 1924.

Uit de overzichten blijkt, dat het voor sommige kassen noodig is geweest om haar een extra-subsidie toe te kennen, ten einde het haar mogelijk te maken om de uitkeeringen te bestrijden. Door rijk en gemeente ieder is aan subsidie toegekend f 175,174.93, alzoo te zamen f 350,349.86, terwijl door de kassen aan contributie is bijeengebracht (tengevolge van de gewijzigde controle-maatregelen ter zake is het juiste bedrag bij de gemeente niet bekend) ruim f 300,000. Daartegenover stond een bedrag aan uitkeeringen van totaal f 522,392.

Ter vergelijking wordt nog medegedeeld, dat door de werkloozenkassen over de jaren 1921, 1922, 1923 en 1924 is uitgekeerd, onderscheidelijk f 670,452, f 1,018,682, f 712,360 en f 522,392.

Het gemeentebestuur heeft van zijn bevoegdheid om ten onrechte gedane uitkeeringen te stuiten niet zooveel gebruik behoeven te maken als in vorige jaren. Terwijl o.a. in 1922 1103 malen en in 1923 745 malen terugstorting in de werkloozenkas van ten onrechte gedane uitkeeringen moest gevorderd worden en wel tot een bedrag van respectievelijk f 20,858 en f 10,279, is die terugstorting gedurende 1924 slechts 622 maal geëischt en wel tot een bedrag van f 6494. Deze gunstigere toestand is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat door het in gemeen overleg met de organisaties verrichten van een vooronderzoek in twijfelachtige gevallen, het doen van niet-gemotiveerde uitkeeringen meermalen wordt voorkomen.

Bij het afdrukken van dit verslag was door den minister van arbeid, handel en nijverheid in hooger beroep uitgemaakt, dat van het teruggevorderde bedrag van f 6494, slechts f 115.67½ ten onrechte was teruggeëischt.

Scheepvaartbeweging.

Gedurende de afgeloopen week zijn den Nieuwen Waterweg ingekomen 305 schepen, waarvan: 42 Nederlandsche, 77 Engelsche, 33 Noorsche, 35 Zweedsche, 15 Deensche, 56 Duitsche, 18 Fransche, 2 Belgische, 6 Italiaansche, 4 Grieksche, 1 Japansche, 9 Spaansche, 1 Letlandsch, 2 Finsche, 2 Joegoslavische, 1 Dantziger, 1 Portugeesch, waarvan 261 stoomschepen, 2 zeilschepen, 2 zeelichters, 2 vreemde sleepbooten, 38 stoomschepen om te bunkeren.

Hiervan waren bestemd voor: Rotterdam 227, Schiedam 5, Vlaardingen 27, Hoek van Holland 7, Pernis 1, en bovendien voor Vlaardingen 3, Pernis 2, Schiedam 4, Poortershaven 2 en voor Vondelingenplaat 27 stoomschepen om te bunkeren.

Van Vondelingenplaat vertrok 1 schip naar Rotterdam.

In hetzelfde tijdperk van 1924 kwamen den Nieuwen Waterweg binnen 233 schepen, waarvan: 219 stoomschepen, 5 zeelichters, 2 proefstoomers, 4 vreemde sleepbooten, 3 stoomschepen om te bunkeren.

Hiervan waren bestemd voor: Rotterdam 203, Schiedam 8, Vlaardingen 8, Maassluis 1, Poortershaven 1, Hoek van Holland 6, Pernis 2, Zwijndrecht 1 en 3 stoomschepen die aan de Vondelingenplaat hebben gebunkerd.

Sedert 1 Januari zijn aangekomen:

		Schepen.	Netto Reg. ton.
Nieuwe Waterweg ...	1925	8,929	13,129,710
	1924	7,106	10,281,551
Rotterdam	1925	7,190	10,737,634
	1924	6,...	9,161,952

De heer F. Timmermans heeft gisteravond van 9 tot 10 uur een beiaardconcert gegeven op den St. Laurenstoren. Honderden die zich een plaatsje gezocht hadden op het Groote Kerkplein en in de onmiddellijke omgeving, zoomede op de Groote Markt, hebben genoten van het vaardige spel van den stadsbeiaardier, die dit concert met het Wilhelmus heeft ingezet. Het westelijk deel van de Groote Markt was ten behoeve van het vooral daar talrijke publiek, gedurende dien tijd verboden terrein voor de autobussen.

Padvinders collecteerden met bussen voor de slachtoffers van de stormramp en hebben, gezien de belangstelling, vermoedelijk een goeden oogst binnengehaald.

Gisteravond is op het Pijnackerplein de laatste muziekuitvoering in dit seizoen gegeven van het harmonieorkest van het Rotterd. Philh. Genootschap, kapelmeester de heer Ben. Geijsel. Ondanks het ongunstige weer waren honderden op het plein samen gekomen, die den heer Geijsel en zijn mannen gehuldigd hebben. Eerstgenoemde kreeg verscheidene bloemstukken.

AMSTERDAM.

Koninklijk bezoek aan de hoofdstad.

Maandag 14 September a.s. zal het zeshonderdvijftig jaren geleden zijn, dat Floris V aan Amsterdam het privilege van tolvrijheid verleende. Feitelijk valt de jubileumsdatum van het 650-jarig bestaan van Amsterdam dus op dien dag. Daarom zullen de autoriteiten aan dien datum bijzondere aandacht schenken en heeft de Koningin doen aankondigen, dat zij Maandag 14 September a.s., door het bezoeken van de historische tentoonstelling, van hare belangstelling in het feest der hoofdstad zal doen blijken. Ter gelegenheid van dit bezoek zal H. M. tevens den kruiser Java, die hier dan is gemeerd, inspecteeren. (Hdbl.).

Subsidiën.

B. en W. stellen den raad voor, over 1926 de volgende subsidies te verleenen:

1°. aan de Amsterdamsche Vrijwillige Brigade tot redding van drenkelingen ten hoogste f 600.

2°. aan de Vereeniging van Hervormde Kerkeraden in de classis Edam voor gezinsverpleging in de voormalige gemeenten Buiksloot, Nieuwendam en Ransdorp ten hoogste f 600.

3°. aan het Comité voor het Vacantie-kinderfeest ten hoogste f 10,000.

4°. aan de afdeelingen Amsterdam van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers en van den Bond van Onderwijzeressen bij het Fröbelonderwijs voor het St. Nicolaasfeest voor het jaar 1926 ten hoogste f 6000.

5°. aan de 2e afdeeling van de Algemeene Winkeliersvereeniging ten behoeve van haar handelsschool ten hoogste f 47,792.

6°. aan de afdeeling Amsterdam van de Maatschappij tot bevordering der Toonkunst ten behoeve van het conservatorium ten hoogste f 13,000, onder bepaling, dat dit bedrag alleen ten volle zal worden uitgekeerd, wanneer ook het rijks- en het provinciaal subsidie in dezelfde verhouding worden verhoogd en het bovendien mogelijk zal blijken, de overige inkomsten zoodanig te doen toenemen, dat met inbegrip van de verhooging van het gemeentesubsidie elk jaar in totaal f 11,000 meer dan in 1924 wordt ontvangen.

7°. aan de Vereeniging Hulp voor Onbehuisden ten hoogste f 120,000.

8°. aan de Vereeniging Christelijk Tehuis voor schoolgaande kinderen ten behoeve van haar afdeeling Amsterdam voor het jaar 1926 ten hoogste f 1650.

9°. aan de Geitenfokvereeniging Sloterdijk en omstreken ten hoogste f 200.

Scheepvaartbeweging.

De Amsterdamsche haven is de afgeloopen week bezocht door 55 koopvaardijschepen, n.l. 29 Nederlandsche, 9 Engelsche, 14 Duitsche, 1 Noorsch, 1 Zweedsch, 1 Lettisch.

Deze kwamen met de volgende ladingen van: Engeland 9 met stukgoed, 8 met stukgoed en steenkolen, 2 met steenkool, 1 met cement, 1 met porseleinaarde; Duitschland 10 met stukgoed, 2 met raapzaad; Noorwegen 1 met passagiers; Zweden 1 met stukgoed, 1 met hout; Denemarken 1 met stukgoed; Finland 5 met hout; Spanje 1 met stukgoed; Italië 1 met stukgoed; Nederl. Indië 1 met stukgoed; West Indie 1 met stukgoed; 1 met stookolie, 1 met suiker; West Afrika 1 met stukgoed; Noord-Afrika 1 met stukgoed; Zuid Amerika 2 met stukgoed en graan; Lethland 1 met hout; Nederl. havens 2 ledig.

In dezelfde week vertrokken 59 koopvaardijschepen n.l. 33 Nederlandsche, 7 Engelsche, 7 Duitsche, 4 Noorsche, 6 Zweedsche, 1 Deensch, 1 Belgisch.

Deze vertrokken met de volgende ladingen naar: Engeland 13 met stukgoed, 1 met steenen, 4 ledig; Duitschland 7 met stukgoed, 2 ledig; Frankrijk 1 met stukgoed; Noorwegen 1 met stukgoed; Zweden 3 met stukgoed; Denemarken 1 met stukgoed, 1 ledig; Turkije 1 met stukgoed; België 1 met rest. graan, 1 met stukgoed; Nederl.-Indië 2 met stukgoed; Oost Afrika 2 met stukgoed; Noord Afrika 1 met stukgoed; Midden Amerika 1 met stukgoed; 1 met creosoot; Zuid Amerika 1 met stukgoed; Rusland 1 ledig; Lethland 1 ledig; Roemenië 1 met stukgoed; Nederl. havens 5 met stukgoed, 6 ledig.

's-GRAVENHAGE.

De huurverlaging voor de gemeentewoningen.

Naar het H. Volk verneemt hebben Ged. Staten de huurverlaging van de gemeentewoningen, waartoe de raad in zijn vergadering van 22 Juni j.l. besloot, goedgekeurd.

B. en W. hebben de bevoegdheid om deze verlaging op een door hen te bepalen tijdstip te doen ingaan.

Zoodra de technische voorbereiding gereed is, zal dit gebeuren.

ANDERE GEMEENTEN:

AARLE—RIXTEL. De raad dezer gemeente heeft zich met algemeene stemmen verklaard tegen afstand van grondgebied aan de gemeente Helmond.

BAARN. Krachtens de gewijzigde pensioenwet kan van de bijdragen voor inkoop van diensttijd voor pensioenen thans de helft op de belanghebbende ambtenaren worden verhaald, terwijl vóór de wijziging der wet het verhaal ten hoogste een vierde deel van de inkoopsom mocht bedragen.

B. en W. stellen echter voor, het besluit tot verhaal van een vierde deel der inkoopsom ongewijzigd te laten.

— Naar wij vernemen, zijn de financieele resultaten van de gehouden bloemententoonstelling van dien aard, dat geen gelden behoeven te worden genomen uit het waarborgfonds.

HUIZEN. Vrijdagavond heeft in het gemeentehuis alhier een bespreking plaats gehad tusschen raadsleden der rechtsche fracties uit Bussum, Naarden en Huizen over de samenvoeging van Gooische gemeenten. Deze bijeenkomst was op initiatief van het Bussumsche raadslid Wijnbeek (a.r.) belegd, om eenige punten, waaromtrent principieele bezwaren bestaan (drankwetvergunning, Zondagsrust e.d.) te behandelen en te trachten, de houding te bepalen tegenover de aanhangige samenvoegingsplannen. Van de rechtsche meerderheid in den Huizer-Raad (a.r. en c.h.) was slechts één lid voor annexatie met Bussum.

LEIDEN. Blijkens het gisteren verschenen verslag van de stedelijke fabrieken van gas en electriciteit alhier over 1924 bedroeg de oppervlakte der fabrieksterreinen 6.741 H.A. Het aantal ambtenaren en werklieden verminderde van 457 tot 448.

De verlichting van de openbare wegen te Leiden geschiedde door 1317 gas- en 308 electrische lantaarns. De productie van gas bedroeg bruto en netto 13,406,970 M³. en die van electriciteit 22,244,430 k.Wh. bruto en 21,451,370 k.Wh. netto.

In de koolgasfabriek werden gedistilleerd 33,108 ton gaskolen met een gemiddelde gasuitlevering van 380 kub. M. per ton à 4300 kcal. per M³. Deze gaskolen werden aangekocht tegen een middenprijs van f 16.34 per ton (van 7300 kcal. per kilo) gelost op het terrein. Het cokesgebruik voor de ondervuren bedroeg 15.9 pct., terwijl aan bijproducten werden verkregen 72 pct. cokes, 4.4 pct. koolteer en 0.23 pct. ammoniak.

De watergasfabriek heeft gedurende de zomermaanden niet gewerkt en heeft zoodoende slechts voor 4 pct. in de productie menggas bijgedragen.

Het cokesgebruik der generatoren bedroeg 365 ton, terwijl voor carburatie gebruikt werden 104 ton gasolie. De stoom werd, evenals vorige jaren, betrokken van de electriciteitsfabriek. Gemiddeld werd geproduceerd 1360 M³. gas per ton generatorcokes met een calorische waarde van 3650 kcal. per kub. M. en bij een olieverbruik van 243 liter per 1000 kub. M. gas.

De sulfaatfabriek heeft afgeleverd 259 ton sulfaat, voor welke productie noodig waren 285 ton zwavelzuur van 60° Bé en 94 ton gebluschte kalk.

Wat de electriciteit betreft, was de draaistroomproductie (netto) 10 pct. hooger dan in 1923, terwijl aan gelijkstroom voor tractie 62 pct. meer werd afgegeven. De maximum-belasting viel op Vrijdag 19 December met 8000 k.W.

Het brandstoffenverbruik in de beide ketelhuizen bedroeg 25,166 ton, waarmede 171,549 ton stoom geproduceerd werden, terwijl de vuilverbranding 8444 ton stoom heeft geleverd. Hiervoor werden 11,388 ton vuil verbrand met een restuitlevering van 35 pct., waarvan 3115 ton verkoopsslakken en 915 ton vliegzand.

Behalve de gewone uitbreidingen van het kabelnet, die plaats vonden zoowel in Leiden als in de buitengemeenten, werd van de centrale tot Hazerswoude een 10,000 volt voedingskabel gelegd. Het aantal transformatorstations werd uitgebreid met 9 stuks, en bedroeg aan het eind van 1924 224, waaronder 46 zuilen.

In het klokkenkabelnet kwam geen verandering. De totale lengte bedroeg aan het eind van 1924 11,626 M., waarop 66 klokken waren aangesloten.

De balans van de gasfabriek wees op 31 December 1924 een eindcijfer aan van f 5,096,633. De winst- en verliesrekening wees aan exploitatie-uitgaven een bedrag aan van f 1,370,572 en aan -inkomsten een bedrag van f 2,063,538. De uitgaven voor retributie bedroegen f 76,876 en de reserve f 60,000; het batig saldo f 187,110. Het eindcijfer der winst- en verliesrekening bedraagt f 2,083,597, dat der exploitatierekening aan uitgaven f 1,370,572 en aan inkomsten f 2,063,538.

De balans der electriciteitsfabriek wees 31 Dec. 1924 een eindcijfer aan van f 7,216,829. De winst- en verliesrekening vermeldt aan exploitatie-uitgaven f 1,044,629 en aan -inkomsten f 1,944,137. Aan retributie werd betaald f 28,109. De reserve wijst aan f 75,000 en het batig saldo een bedrag van f 213,060. Het eindcijfer der rekening was f 1,974,452. De exploitatierekening wijst een eindcijfer aan van f 1,044,629 aan uitgaven en f 1,944,137 aan inkomsten.

Het eindcijfer van de exploitatierekening der gemeentelijke vuilverbranding bedroeg f 56,584.

SOEST. B. en W. vragen machtiging van den raad tot het nemen van strenge maatregelen tegen bewoners van noodwoningen, wegens achterstand van huurschuld.

— B. en W. van Soest stellen den raad voor een gemeenschappelijke regeling te treffen met de gemeente Baarn, omtrent toelating van kinderen uit deze gemeente tot de openbare school aan de Lage Vuursche en openbare U.L.O. school te Baarn.

UTRECHT. B. en W. hebben den raad een voorstel doen toekomen in zake verhaal van bijdragen voor pensioen wegens inkoop van diensttijd.

Zij stellen voor: 1°. geen verhaal van bijdrage voor inkoop van diensttijd toe te passen op de ambtenaren, die op 1 Juli 1922 in dienst der gemeente waren, met uitzondering van de leeraren bij hooger, middelbaar en nijverheidsonderwijs en de artsen bij den gemeentelijken geneeskundigen dienst dr. W. Hengst en R. C. Suyling; 2°. geen ruimer verhaal van bijdrage voor inkoop van diensttijd toe te passen op de op 1 Juli 1922 in dienst zijnde leeraren bij het hooger, middelbaar en nijverheidsonderwijs, de vorengenoemde artsen, alsmede op hen, die den gemeentedienst vóór 1 Juli 1922 hadden verlaten en ingevolge de bepalingen der Pensioenwet 1922 tot inkoop van diensttijd overgingen; 3°. verhaal tot het bij de wet toegelaten maximum (de helft) te doen plaats vinden voor inkoop van nà 1 Juli 1925 bewezen tijdelijke diensten, voor nkoop van vóór 1 Juli 1922 bewezen diensten door hen, die na 1 Juli 1925 de hoedanigheid van ambtenaar in den zin der pensioenwet verkrijgen, voor inkoop van onbezoldigde of zijdelingsche diensten, bewezen na 1 Juli 1922 en voor inkoop van tijd op wachtgeld doorgebracht na 30 Juni 1925.

— B. en W. stellen den raad voor, goed te keuren, dat de Kiosk op het Vreeburg van de N. V. Sintelverwerkingsmaatschappij Sinvermij., welk huisje is vervaardigd uit in die fabriek gemaakte sintelsteen, voorloopig blijft staan tot de voorjaarsjaarbeurs in 1926, tegen een vergoeding voor het gebruik van den gemeentegrond tegen een prijs van f 300 per jaar; voor die jaarbeurs kan dan opnieuw overwogen worden of voor verdere voortzetting der vergunning aanleiding is.

— B. en W. deelen den raad mede, dat de heer H. Wiersma, die in de zitting van 4 Juni l.l. benoemd werd tot directeur van het marktwezen en den havendienst, bericht heeft zijn benoeming niet te kunnen aanvaarden.

Hun college zal derhalve opnieuw een aanbeveling voor de vervulling van deze vacature bij den raad moeten indienen. Aangezien h. i., behalve no. 1 van hunne aanbeveling van destijds, geen der overige sollicitanten geheel en al voldoet aan de eischen, welke aan den directeur van den gecombineerden dienst moeten worden gesteld, hetgeen, naar B. en W. meenen, verklaard moet worden uit het te lage minimumsalaris, nl. f 3250, geven B. en W. in overweging de functie te bezoldigen overeenkomstig het salaris van groep VII van den salarisstaat en sollicitanten op te roepen tegen het minimumsalaris van die groep, nl. f 4000. De directeur van den nieuwen dienst zal dan gelijkstaan met de directeuren van den dienst der arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering en van het bureau voor beroepskeuze, den secretaris-boekhouder van de aalmoezenierskamer, den hoofdinspecteur bij den bouw- en woningdienst, den veearts van de slachtplaats en den keuringsdienst voor waren, en de hoofdcommiezen ter secretarie.

VLISSINGEN. Betreffende de rekening van de verschillende gemeentebedrijven kan het volgende worden gemeld:

Het badbedrijf heeft over 1924 bij een ontvang en uitgaaf van f 11,594, een winst gemaakt van f 176.

De groenten- en fruitvieling had een eindijefer van f 12,813 met een nadeelig slot van f 3685.

Het havenbedrijf kon bij een ontvang en uitgaaf van f 71,788, aan het reservefonds f 11,632 toevoegen en had toen nog een saldo van f 21,415.

Het woningbedrijf had een eindcijfer van f 20,654 en kon bij de gemeente f 562 aflossen.

WILDERVANK. Wegens ongesteldheid van den heer H. J. Knigge (s.-d.) is tot tijdelijk wethouder door den raad gekozen met 7 stemmen (6 blanco's) zijn partijgenoot, de heer J. C. Sievers.

WINSCHOTEN. Het aantal werkloozen, bij den gemeentelijken dienst voor arbeidsbemiddeling ingeschreven, bedroeg Vrijdag slechts 74 personen, het laagste cijfer tot heden bereikt.

Onderwijs.

Staatsexamen tot toelating aan de Universiteit.

Utrecht. Geëxamineerd 20 candidaten voor de faculteit der godgeleerdheid enz. en 10 candidaten voor de faculteit der geneeskunde enz.

Geslaagd voor diploma A: G. J. Schouten, P. A. Verbrug, D. de Geus, A. A. Prins, J. Winkel en J. Q. van Regteren Altena; en voor diploma B: J. C. W. Massink en R. V. A. Röling.

Gedurende den loop van het examen trokken zich 2 candidaten terug. Met 4 candidaten wordt het examen voortgezet. Na voortgezet examen slaagde van de vorige groep nog voor diploma A: B. Dupuis.

Notarieel Examen.

's-Gravenhage. Geslaagd 1ste deel: W. C. van Kètel, Amsterdam.

Examen hoofdakte.

Rotterdam. Opgekomen 6 candidaten; teruggetrokken 2, geslaagd geene.

's Gravenhage. Geslaagd: mej. M. J. B. Buitendorp en mej. P. Hartmans, beiden Den Haag, en de heeren W. A. Bronzwaer, Schiedam; W. I. Maas, Ammerstol en B. W. Vriezen, Maassluis.

Roermond. Geëxamineerd 8 mannelijke candidaten. Geslaagd: J. A. Débats, Geleen; M. H. van der Velden, Gemert; H. J. W. Kroemen, Nederweert-Uspel, J. L. Wijnhoven, Heyen. De examens zijn afgeloopen.

Examen Boekhouden M. O.

's-Gravenhage. Geslaagd de heeren H. C. Smit, te Utrecht; J. F. Staverman, te Groningen.

De examens zijn geëindigd.

Examen Fransch L. O.

Utrecht. Geslaagd de heeren M. J. Gruter te Barneveld, J. Haanstra te Wijk bij Duurstede, A. Hofstra te Zandvoort, J. A. P. Huggers te Tilburg, C. Koelmans te Boskoop, H. G. A. Kruisselbrink te Utrecht, en A. C. Thurkouw te De Koog.

Examen Hoogduitsche Taal (L. O.)

's-Gravenhage. Geslaagd mej. B. Greydanus, Franeker. Deze examens zijn hiermede afgeloopen.

Examen landbouwkunde l.o.

Wageningen. Geslaagd de heeren P. N. Raas, Kwadendamme; P. Rijke, Rotterdam; H. Schenk, id.; J. P. H. A. Schlicher, Beugen; D. W. Schols, Gorssel; U. Siedsma, Britsum; F. Snoek, Kampen; B. A. H. Stoffels, Arnhem; J. van der Zwart, Valkenburg (Z.H.); Mevr. A. H. A. Tukker—v. d. Maas, Den Haag. Afgewezen 2, teruggetrokken 1 candidaat.

Akte examens N. O.

's Gravenhage. N. V. Geëxamineerd 2 candidaten. Geslaagd de heeren J. P. Mann, Utrecht; J. H. Mulder, Zaandam.

N IX. Geëxamineerd 8 candidaten. Geslaagd de heeren J. J. A. Jongenelen, Utrecht; D. H. Ket, Ede; J. M. Luttge, Buiksloot; S. Middelhoek, Zwijndrecht; J. B. Palsen, Ilpendam; J. A. Postmes, Maastricht.

N b. Geëxamineerd 4 candidaten. Geslaagd de heeren: C. Mooyen, Amsterdam; C. van Oosten, Bergen op Zoom; C. van Ouwerkerk, Amersfoort; W. J. Pas, Arnhem.

N 2. Geëxamineerd 2 candidaten. Geslaagd de heeren: D. Wannink, Alkmaar; P. J. de Wildt, Sittard.

N h. Geëxamineerd 2 candidaten. geslaagd de heer G. Snip, Helmond.

N j. Geëxamineerd 2 candidaten. Geslaagd de heeren: H. S. Jansen, Maastricht en P. Klapwijk, Rotterdam.

De Stormramp.

Zeeland en Langenboom.

De 's-Hert. Ct. deelt mee:

Omtrent de besprekingen, welke gisteren door het Provinciaal Comité voor hulpverleening bij rampen gehouden zijn met de steun-comité's te Zeeland en Langenboom vernemen wij het volgende:

Besloten is dat zoo spoedig mogelijk zal worden begonnen met den opbouw van de verwoeste woningen en dat onder leiding van den Bosschen architect den heer Danser de teekeningen enz. zullen worden gereed gemaakt, terwijl de heer Danser voorlichting zal geven omtrent het herstel, opdat dit zoo spoedig mogelijk zal kunnen plaats vinden. Daarna zal nader overleg worden gepleegd omtrent het geheel opnieuw optrekken van woningen. De slachtoffers, die thans in noodwoningen zitten, hebben te kennen gegeven dat zij daar wenschen te blijven totdat zij een nieuwe woning hebben.

De burgemeester van Zeeland (N.-B.) maakt bekend, dat hem door de Koningin bij haar vertrek uit die gemeente op 18 dezer is opgedragen aan de door de stormramp op 10 Augustus bevorens getroffen Zeelandsche bevolking Haar Hoogstderzelver hartelijke deelneming te betuigen in het groote leed, dat over die bevolking in een zoo kort tijdsbestek gekomen is.

Buitenlandsche belangstelling.

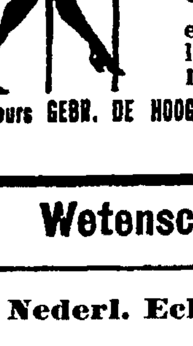
De regeering van het Koninkrijk der Serven, Kroaten en Slowenen heeft aan de Nederlandsche regeering door tusschenkomst van den consul-generaal van dat rijk te Amsterdam van hare deelneming doen blijken in de ramp, die Borculo heeft getroffen.

Ingevolge de aanvraag van den burgemeester van Borculo tot het zenden van versnaperingen aan de te Borculo werkzaam zijnde geniesoldaten, heeft de Bogdanoff-sigarettenfabriek 10,000 sigaretten voor deze militairen beschikbaar gesteld.

Verbetering. Notaris Kingma te Borculo stelt er prijs op, dat de mededeeling in ons avondblad van j.l. Donderdag, dat de schade aan zijn huis toegebracht, aanvankelijk op f 3000 geschat, wel een f 12,000 zou blijken te beloopen, wordt weersproken. Inderdaad zal zij een bedrag van f 3000 à f 3500 niet te boven gaan.

Mededeelingen en Aanbevelingen

(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

SCHRIJFMACHINES

Remington 10	f 130.-	Corona	f 100.-
Remington 11	f 145.-	Royal	f 100.-
Underwood 5	f 140.-	Hammond ..	f 60.-
Sm. Premier	f 95.-	Monarch ...	f 95.-
Smith Bros.	f 95.-	Yost 20 ...	f 90.-

en plm. 20 andere merken waaronder met langen wagen en Reismachines in koffer. Langd. garantie. Demonstr. door geb. Ned. Importeurs GEBR. DE HOOGE, Korte Hoofdsteeg 7, Rotterdam, Tel. 13578. B.13

Wetenschappelijke Berichten.

De Nederl. Eclips-expeditie naar Sumatra.

Dr. J. van der Bilt, secretaris van de Eclips-commissie, schrijft ons van den Gornergrat bij Zermatt d.d. 20 dezer:

Terwijl in het physisch laboratorium te Utrecht de voorbereiding van de Nederl. Eclips-expeditie naar Sumatra door dr. Pannekoek, dr. Minnaert en mej. Thaden van Velzen ijverig wordt voortgezet, vertoeven de twee overblijvende leden, dr. Moll en ik, met dr. H. C. Burger, lector voor de natuurkunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht, sedert 1 Augustus in Zwitserland tot het doen van stralingsmetingen op den Gornergrat zij Zermatt. De aanleiding daartoe is de volgende. Tot het werkprogram der eclips-expeditie behoorde oorspronkelijk ook het doen van intensiteitsmetingen der zonne-straling, waarvan ook de vorige expedities veel aandacht gewijd hebben. Men was destijds nl. de meening toegedaan, dat het, ook thans nog niet volledig bekende, verloop van de intensiteit van het midden der zonneschijf naar haren omtrek, behoorde te worden afgeleid uit metingen van de straling der zon zelve gedurende het verloop van hare verduistering door de maan. Want, zou men deze waarnemingen doen in een door optische middelen ontworpen beeld der zon, dan zou, door de verstrooiing van het licht in onzen dampkring een onwerkelijke intensiteits-verdeeling in het zonsbeeld zou veroorzaken, de uitkomst onbetrouwbaar zijn. Bij de eclips van 1914 bleek evenwel, dat de uitkomst volgens de eclips-methode alleen betrouwbaar kan zijn als men de waarnemingen beperkt tot korte tijden vóór en na de totaliteit.

Aanvankelijk werd dan ook besloten, de tot dit gebied beperkte methode bij de eclips van 1926 toe te passen. De commissie van uitvoering voor deze eclips kwam echter bij hare besprekingen reeds spoedig tot de overtuiging, dat door dit nummer op het werkprogram te plaatsen, de andere eclips-problemen in het gedrang zouden komen en dat er bovendien aan het doen van stralingsmetingen in een tropische laagvlakte ernstige bezwaren verbonden zijn. De commissie heeft daarom opnieuw overwogen, metingen te doen in het beeld der zon en daartoe uit te kiezen een hoog gelegen waarnemingsplaats, die in zeer gunstige klimatogische omstandigheden verkeert. Indien het werkelijk zou blijken dat daarmede voor den rand der zon geen goede uitkomsten verkregen konden worden, zou het werkprogram der eclips-expeditie altijd nog met het probleem der stralings-metingen kunnen worden aangevuld.

Als de meest geschikte plaats van waarneming koos de commissie den Gornergrat bij Zermatt. Deze 3100 M. hooge bergkam is gemakkelijk per trein bereikbaar, er is een uitmuntend hotel en — wat voor de expeditie de meeste waarde heeft — er bleek een vrijstaand steenen huisje beschikbaar gesteld te kunnen worden met gebruik van de accumulatoren-batterij van het hotel.

Door bizondere faciliteiten, aan deze expeditie verleend door de Nederlandsche en Zwitsersche spoorweg- en douane-autoriteiten, kon zij snel en gemakkelijk hare bestemming bereiken. Binnen een week waren de pijlers voor de instrumenten gebouwd en een laboratorium en donkere kamer ingericht, waarna met de voorbereidende waarnemingen kon worden aangevangen. Van het instrumentarium, dat in hoofdzaak uit door dr. Moll ontworpen meet- en aanwijsapparaten bestaat, heb ik een korte beschrijving gegeven in de September-aflevering van Hemel en Dampkring. Het gezochte verloop der intensiteit van het midden der zon naar den rand wordt voor verschillende kleurgebieden automatisch op fotografisch papier geregistreerd.

Het spreekt vanzelf dat een nauwkeurige uitmeting der verkregen diagrammen moet voorafgaan aan een oordeel over de verkregen resultaten. Op drie voorname punten kan men echter deze expeditie reeds dadelijk een succes noemen. Vooreerst is het gebleken dat bij metingen in het beeld der zon der verstrooiing van het licht in onzen dampkring niet die onzekerheid geeft, waarvoor men indertijd heeft gevreesd. In de tweede plaats is het duidelijk geworden dat men, waarnemende op een plaats waar op goede dagen de onrustigheid (het zgn. „koken") van den zonsrand nauwelijks waarneembaar is, zeer betrouwbare uitkomsten kan verkrijgen en dus niet langer aangewezen is op de zeldzame en onzekere gelegenheid van een totale zonsverduistering.

En ten slotte dat het succes van de expeditie niet verkregen had kunnen zijn zonder het gebruik van de gevoelige en snel-aanwijzende meet-apparaten van dr. Moll, waardoor de diagrammen betrouwbaar zijn tot zeer nabij den zonsrand, ja wellicht tot aan den rand zelve; in elk geval tot een gebied, dichter bij den rand, dan ooit te voren bereikt werd.

Ik zou gaarne tevens van deze gelegenheid gebruik maken om mede te deelen dat ten onrechte enkele dagbladen mij bij verschillende gelegenheden de „leiding" aan de Eclips- en Garuezgrot-expedities hebben toegedacht. Dit is een misverstand, vermoedelijk ontstaan doordat ik, als secretaris van de Eclips-commissie, met alle correspondentie belast ben. Er is bij de regeling van beide expedities gemeenschappelijk overleg tusschen de deelnemende leden, zonder dat er van een bepaalde leiderschap sprake mag zijn.

Chemisch Weekblad.

In het Chemisch Weekblad van dezen Zaterdag behandelt de scheik. ir. J. S. Petrus Blumberger theorieën over de koolzuurassimilatie. In dit artikel is een zeer groote hoeveelheid literatuur over het onderwerp verwerkt. Voor het geven van een beknopte samenvatting leent et artikel zich niet.

Van Russische zijde wordt gemeld, dat aan de feestelijkheden ter eere van het 200-jarig bestaan der Russische academie o.a. prof. Wijhe, uit Groningen en dr. Van der Meulen uit Leiden zullen deelnemen.

Verbetering. In het artikel „Internationale bestrijding van de sprinkhaanplaag" (Avondblad A van 20 Aug. jl.) gelieve men in de 4e alinea, in plaats van: „broeden", te lezen: „broed" (1e larvestadium).

Nijverheid en Technische Kunsten.

De Ingenieur.

Op 4 Sept. houdt de afd. voor bouw- en waterbouwkunde van het Kon. Inst. van Ingenieurs een vergadering te Roermond. Op de agenda staat de bezichtiging van de kanalisatiewerken enz. ter verbetering van de scheepvaart in Zuid-Limburg.

Ter inleiding tot die bezichtiging bevat de Ingenieur van dezen Zaterdag allerlei technische toelichtingen, die met doorsneden en reproducties naar foto's worden verduidelijkt.

Zoo behandelt ir. F. L. Schlingemann de stuwen van de gekanaliseerde Maas; irs. J. A. Poelman en jhr. G. W. van der Does beschrijven en verklaren de bewegingswerktuigen van de sluis en de stuw te Linge; ir. J. W. de Vries beschrijft den bouw van de stuw bij Belfeld, en ir. C. T. C. Heyning doet mededeelingen over het kanaal Wessem—Nederweert.

Tot zoover de excursie naar Limburg.

Ir. A. Levin schrijft over kunstmatige belasting eener electrische machine.

Dr. ir. J. Versluys maakt eenige theoretische opmerkingen naar aanleiding van de grondwaterverlagingstheorie van dr. ir. J. Schultze.

Ir. H. B. Bakker, ingenieur van den Rijkswaterstaat, met verlof, thans werkzaam als directeur van Openbare Werken te Curaçao, is, met ingang van 1 October 1925, benoemd tot arrondissementsingenieur te Utrecht.

Ir. M. van der Kloet, voorheen ingenieur bij de Duquesne Light Co. te Pittsburg (V.S.A.) is, sedert 7 Juli 1925, werkzaam bij „The Koppers Company" Union Trust Building aldaar.

G. E. van Lier is benoemd tot hoofdingenieur van het Mijnbedrijf der Surinaamsche Bauxite-Mij. te Moengo (Suriname) en zal 28 Augustus 1925 per ss. „Venezuela" naar zijn standplaats vertrekken.

Ir. P. Witkamp, voorheen werkzaam als bedrijfsdirecteur der N.V. Tegalsche Machinefabriek „Braat" te Tegal, is 1 Augustus 1925 overgegaan in dienst der N.V. Vereenigde Klattensche Cultuur-Mij. c.s. als technisch adviseur.

Ir. A. L. J. M. Fick is benoemd tot ingenieur bij de Société Anonyme „La Soie de Valenciennes" te Valenciennes. (De Ingenieur).

Volgens recente onderzoekingen van de Badische Anilin is gebleken dat ijzer-carbonyl als anti-knock materiaal in motorbrandstoffen zeer goed voldoet. Het carbonyl is een zware bruine vloeistof. die bij 103° C. kookt en gemakkelijk oplosbaar is in benzol en benzine. Het is vergiftig en ontleedt door de inwerking van lucht en licht onder de vorming van bruine vlokken ferrihydroxyde.

(Chemie en Industrie.)

De grootste voorraden kali zitten in Amerika in het bekende „greensand", dat nog maar schaars wordt verwerkt. Bij een nieuw proces ter bereiding van kalizouten schijnt het siliciumhoudend gedeelte uit te vallen als een product met opmerkelijke adsorptiekracht; naar op de vergadering van de American Chemical Soc. werd medegedeeld, met een zelfde adsorptievermogen als vollersaarde en silica gel. Het schijnt als goedkoop product voor de petroleumraffinaderij in aanmerking te komen. Van vergelijkende proeven met dat product zijn nog geen mededeelingen gedaan en het moet dan ook nog blijken of niet alle goede eigenschappen voor rekening komen van de reclame van den fabrikant, die het bijproduct graag kwijt wil zijn.

(Chemie en Industrie.)

Het hanteeren van vloeibaar blauwzuur met een gehalte van 96—98 pct. biedt den fabrikant, den expediteur en den verbruiker even groote moeilijkheden. Talrijke explosies hebben reeds bij de bewaring van vloeistof in gesloten vaten plaats gehad. In de Vereenigde Staten vermoedelijk meer dan aan dezen kant van den Oceaan, omdat men aan de andere zijde slordiger is bij de hanteering van zulk goedje.

Op de vergadering van de American Chemical Soc., die in begin Augustus is gehouden, hebben Walker en Eldred de resultaten van hun onderzoek naar het gedrag van vloeibaar blauwzuur in stalen bommen medegedeeld. De hooge drukken waren het gevolg van de gasvorming, veroorzaakt door de exotherm verloopende polymerisatie en ontleding van de vloeistof. Echter kan de polymerisatie bij gewone temperatuur zonder drukverhooging verloopen, omdat de ontstane warmte voornamelijk door uitstraling kan worden afgeleid.

De producten van de reactie bleken in de eerste plaats een vaste zwarte massa, gelijkende op houtskool, die bij de analyse een polymeer van blauwzuur bleek en ten tweede verschillende gassen, waaronder voornamelijk ammoniak en koolzuur. Hoewel gasmengsels van blauwzuur met lucht, bevattende 11—60 gewichtsproc. blauwzuur, ontplofbaar zijn, meenen W. en E. uit hunne proeven te kunnen concludeeren, dat dit niets te maken heeft met de talrijke ontploffingen van vloeibaar blauwzuur, in stalen bommen in den handel gebracht. (Chemie en Industrie.)

Kennisgeving.

VROEGERE SLUITING DER VISCHMARKT OP MAANDAG 31 AUGUSTUS 1925.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

Gelet op art. 3, laatste lid, der Verordening op de Vischmarkt (Gemeenteblad No. 18 van 1897, laatstelijk gewijzigd bij Gemeenteblad No. 62 van 1920);

Doen te weten:

dat de Vischmarkt op Maandag 31 Augustus e.k. te twee uur des namiddags zal worden gesloten.

Rotterdam, 31 Juli 1925.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

De Secretaris, PFEIFFER, l. S. De Burgemeester, WYTEMA.

Mededeelingen en Aanbevelingen
(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Telegrammen.

Het Fransche antwoord inzake het waarborgverdrag.

BERLIJN, 22 Augustus. (Part.) Op het rijksdepartement van buitenlandsche zaken werd vandaag verklaard, dat de antwoordnota van Briand Maandag zal worden overhandigd. De rijksregeering hoopt, de nota Woensdag te publiceeren.

Zij begrijpt niet waarom deze publiciteit, zooals van Fransche zijde is gemeld, tot Vrijdag zou moeten worden uitgesteld. In Duitsche politieke kringen vindt men het zeer zonderling, dat de antwoordnota, die reeds geruimen tijd gereed is en zelfs reeds eenige dagen geleden te Berlijn is aangekomen, nog steeds niet werd overhandigd. Vooral de Duitsch-nationale pers is ontevreden. Zij herinnert eraan, dat de Engelsche regeering bijgedragen heeft tot het ontwerpen der nota. De regeeringen van België, Italië en Japan hebben den inhoud goedgekeurd. De staatslieden van Tsjecho-Slowakije en Polen kennen den inhoud natuurlijk ook al, maar alleen de Duitsche regeering mag er nog steeds geen kennis van nemen.

Het Duitsche verkeer door den Poolschen corridor.

BERLIJN, 22 Augustus. (Wolff.) Het scheidsgerecht voor den corridor, dat het geschil tusschen Duitschland en Polen over het spoorwegverkeer door den corridor moet beslechten, heeft, volgens een bericht van de Dantziger bladen, besloten, dat voor het onbelemmerd goederenverkeer tusschen Oost-Pruisen en verder Duitschland de oorsprong der goederen van geen beteekenis is. Polen had zich op het standpunt gesteld, dat alleen voortbrengselen van Pruisischen oorsprong onbelemmerd doorgelaten behoefden te worden.

Frankrijk en Spanje en Marokko.

MADRID, 22 Augustus. (Belga.) Primo de Rivera heeft journalisten ontvangen, die hem inlichtingen kwamen vragen over zijn onderhoud met Pétain. Hij verklaarde: Mijn onderhoud met Pétain had ten doel, de te Madrid genomen besluiten te bekrachtigen en den stand en de bijzonderheden van de aanstaande operaties precies vast te stellen, die zullen worden uitgevoerd met het streven, niet alleen te zoeken naar wat voor elk van de beide zones, maar wat voor de Marokkaansche kwestie in het algemeen geschikt is.

Primo voegde eraan toe: Ik geloof dat er over twee dagen een periode van interessante operaties zal beginnen, hoewel wij in werkelijkheid al reeds meer dan een maand in volledige samenwerking zijn.

De zeeliedenstaking in Engeland.

LONDEN, 22 Augustus. (R.C.) Ofschoon gezaghebbende personen uit de arbeidersbeweging eenige dagen geleden nog nadrukkelijk hadden verzekerd, dat er geen gevaar voor een zeeliedenstaking bestond, is deze staking toch uitgebroken. Vier groote passagiersschepen en een aantal vrachtschepen, die heden uit Londen zouden vertrekken, konden niet uitvaren. Men gelooft, dat de staking verband houdt met die in Australië, te meer omdat de meeste dezer schepen voor Australië bestemd waren. Gisteravond trachtten de reeders dier schepen reeds ander personeel aan te nemen. Voor het Australische stoomschip Orvieto hadden zich 100 plaatsvervangers aangemeld. Het lokaal, waar zij den nacht zouden doorbrengen, werd door 300 stakers bestormd, zoodat de politie tusschenbeide moest komen. De stakers hebben overal posten uitgezet om de werkwilligen te beletten, aan boord te gaan. Meer dan 1000 passagiers zijn aan boord gebleven, in afwachting van nieuwe bemanningen.

Havelock Wilson, de secretaris van den nationalen zeeliedenbond, heeft verklaard, dat 50,000 leden van zijn organisatie het nieuwe contract hebben geteekend en dat de weinigen, die dit niet hebben gedaan of thuis zijn gebleven, uit vrees voor de communisten hebben gehandeld.

LONDEN, 22 Augustus. (Reuter.) Het meerendeel van de opvarenden heeft zich op de Orbita vervoegd. Het schip mist nog eenige stokers, doch zal die te Southampton aan boord nemen.

Aan de Tyne zijn geen verdere moeilijkheden meer ondervonden. De schepelingen monsteren zonder lastig te worden gevallen.

LONDEN, 22 Augustus. (Reuter) De bestuurderen van het zeeliedenverbond hebben tal van stakers bewogen zich aan boord te begeven. Verscheidene schepen, die opgehouden waren, zijn aan het monsteren. In de haven geeft men in vertrouwen toe, dat de staking verloopen is.

Baldwin naar Genève?

LONDEN, 22 Augustus. (R. C.) Naar van goed ingelichte zijde verluidt, bestaat de mogelijkheid, dat Baldwin zich tijdens de bijeenkomst van den Raad van den Volkenbond uit Aix les Bains naar Genève zal begeven om daar Briand te ontmoeten.

Het communisme in de Engelsche arbeidersbeweging.

LONDEN, 22 Augustus. (R. C.). Men verwacht, dat op het congres van het algemeen vakverbond, dat op 7 September te Scarborough wordt geopend, de radicale elementen het hoogste woord zullen voeren. Weliswaar hebben de communisten als zoodanig geen toegang tot dit congres, maar velen hunner zijn erin geslaagd, zich in vakvereenigingen, waar de z.g. minderheidsbeweging krachtig is, als afgevaardigden te laten kiezen. Deze radicalen zullen voorstellen, de bevoegdheden van den algemeenen raad van het vakverbond zoodanig uit te breiden, dat deze een soort van dictatorale macht zou hebben, zoodat hij stakingen en dergelijke maatregelen zou kunnen voorschrijven.

De Russische textielcommissie in Engeland.

LONDEN, 22 Augustus. (R. C.). In tegenspraak met de berichten, dat de commissie voor de textielindustrie uit sowjet-Rusland plotseling uit Manchester naar Rusland zou zijn teruggekeerd, zonder het voorgenomen bezoek aan Leeds te brengen, wordt te Londen verklaard, dat deze commissie vertrokken is, na haar taak te hebben volbracht en dat van een bezoek aan Leeds nooit sprake is geweest. Het valt echter niet te ontkennen, dat deze commissie, die voor een bedrag van £ 5 millioen machines voor de Russische textielindustrie zou koopen, tot nu toe in het geheel niets heeft gekocht en dat Engeland slechts enkele kleine bestellingen rechtstreeks uit Rusland heeft ontvangen.

Polen en Dantzig.

WARSCHAU, 22 Augustus. (P. T. A.) Sahm, de voorzitter van den Dantzigschen Senaat, heeft in den Volksdag uit naam van den nieuwen Senaat een verklaring afgelegd, waarin hij wees op het nauwe gemeenschappelijke belang van Polen en Dantzig. Voor de eerste maal heeft de Dantzigsche Senaat openlijk verklaard, dat het plicht is, zich stipt en loyaal te houden aan het verdrag van Versailles en de schikkingen, met Polen getroffen. Hij zal de rechten van de Poolsche bevolking in Dantzig eerbiedigen en elke nationalistische propaganda bestrijden.

De onlusten in China.

SJANGHAI, 22 Augustus. (Reuter) Het misnoegen tegen de bolsjewistische plaatselijke arbeidersleiders heeft zijn hoogtepunt bereikt in een aanval van met stokken, messen en andere wapens voorziene menigte stakers tegen het hoofdkwartier van het algemeen werkliedenverbond in de Chineesche stad. Aan beide kanten vielen verscheidene gewonden, terwijl een of twee rooden gedood moeten zijn. De aanvallers beklagen zich, dat zij misleid en bestolen zijn door de bolsjewiki.

LONDEN, 22 Augustus. (R. C.) Uit Hongkong wordt gemeld, dat generaal Hong Sjao Lan zich van Sjanghai naar Swatow heeft begeven om daar het congres bij te wonen, dat ten doel heeft de samenwerking tusschen de *anti-bolsjewistische elementen der zeven* Zuidelijke provincies te bevorderen. Men gelooft echter niet, dat deze beweging voorloopig practisch resultaat zal hebben. Inmiddels hebben Chineezen en buitenlanders te Hongkong een anti-bolsjewistische organisatie gesticht.

De Swaraj-beweging in Engelsch-Indië.

SIMLA, 22 Augustus. (Reuter.) De swarajist Patel is, onder woest gejuich van de swarajisten, met een meerderheid van twee stemmen tot voorzitter van de Wetgevende Vergadering gekozen.

De onlusten in Syrië.

PARIJS, 22 Augustus. (Belga.) Generaal Sarrail deelt mee, dat de Droezen 75 Fransche gevangenen in vrijheid hebben gesteld.

Onlusten in den Kongo.

KAAPSTAD, 22 Augustus. (Reuter.) Een telegram uit Elisabethville maakt gewag van pogingen van een horde van godsdienstwaanzinnige inlanders om met geweld bekeeringen in de buurt van Sakania te maken. In één dorp zijn er 50 inlanders afgemaakt. Een patrouille inlandsche politie, die afgezonden was om een onderzoek naar den opstand in te stellen, is met verliezen afgeslagen. De Belgische autoriteiten hebben troepen uit Elisabethville erheen gezonden.

De strijd in Marokko.

FEZ, 22 Augustus. (Havas) De krijgsverrichting in het land der Tsoels heeft de Fransche linie weer op de plaats gebracht, waar zij zich bevond voor den aanval van Abd el Krim. In 3 dagen heroverden de Franschen het terrein over welks verovering de Rifkabylen drie maanden hadden gedaan. Er hebben nu nog kleine expedities plaats om de streek militair te organiseeren, waarbij tevens druk wordt uitgeoefend op de Branes, wier onderwerping nabij schijnt. In de sectoren van het centrum verlaten de Rifkabylen het gevechtsterrein met achterlating van slechts zwakke afdeelingen. Alle stammen uit deze streek zenden dagelijks afgezanten om het aanknoopen van onderhandelingen te verzoeken.

Uit alle deelen des lands komen gelukwenschen in van de Europeesche kolonies en de inlandsche stammen, die het vertrouwen, dat zij onder alle omstandigheden in de Fransche troepen zijn blijven stellen, gerechtvaardigd zien.

LONDEN, 22 Augustus. (R. C.) Aan de „Star” wordt gemeld, dat Spaansche vliegtuigen schepen van de Rifkabylen bij het eiland Albucemas hebben gebombardeerd en verscheidene ervan tot zinken hebben gebracht. Het staat vast, dat de aanval der kabylen op het eiland ten doel had de vereeniging van de Spaansche troepen met de Franschen te verhinderen. Tegelijkertijd met dezen aanval deden de kabylen een aanval op Peron de la Gomera, waarna het 300 man sterke Spaansche garnizoen een tegenaanval deed. Spaansche schepen zijn van Melilla vertrokken om de kabylen te bestrijden en de gewonden af te halen.

Uit Fez wordt gemeld, dat de toestand op het Fransche front gunstig blijft. De Fransche troepen hebben stellingen veroverd op den Oostelijken vleugel.

Tegenspraak.

PARIJS, 22 Augustus. (Havas) Eenige buitenlandsche bladen hebben, met betrekking tot den strijd in Marokko, berichten van verdachten oorsprong, maar gemakkelijk herkenbaar, verspreid, die groote beroering in Elzas-Lotharingsche kringen hebben teweeggebracht. Zoo werd o.a. beweerd, dat er onder de blanke troepen, die in Marokko strijden, 80 à 85 pct. van de soldaten uit Elzas-Lotharingen afkomstig zou zijn. Het zal wel overbodig zijn, dit laaghartige gerucht te loochenen, waarvan de onwaarschijnlijkheid dadelijk in het oog springt.

De concessies-Mannesmann in Marokko.

BERLIJN, 22 Augustus. (Part.) Het bericht, dat de gebroeders Mannesmann met een Engelsch-Amerikaansch concern onderhandelen over verkoop van hun mijnen en landerijen in het Rifgebied, wordt bevestigd. Volgens Duitsche bladen zijn de eerste inlichtingen aangaande deze onderhandelingen door een indiscretie van de Fransche spionnage bekend geworden. De onderhandelingen zijn intusschen nog niet geëindigd, wat niet te verbazen is, gezien de beteekenis van het object. Het Marokkaansch bezit der gebr. Mannesmann omvat meer dan 1500 concessies voor ijzer-, koper-, zink- en zwavelmijnen en voorts landerijen, die uitgestrekter zijn dan het gebied van menigen Europeeschen staat. De waarde van het bezit wordt op ongeveer 250 millioen goudmark geschat.

De B. Z. am Mittag bevat nog de volgende bijzonderheden:

De zes gebroeders Mannesmann, wier naam in de geschiedenis der moderne techniek een zoo belangrijke rol heeft gespeeld, hadden in het begin van deze eeuw het plan opgevat in Noord Afrika een koloniaal rijk te stichten. Reinhard Mannesmann, de oudste der broeders, bracht op zijn huwelijksreis ook een bezoek aan Marokko. Reinhard Mannesmann, die erin geslaagd was ijzer te cementeeren, hetgeen van de grootste beteekenis was voor de fabricage van pantserstaal, zag onmiddellijk, dat er een groote toekomst in het Marokkaansche gebied schuilde. Op zijn eerste bezoek volgden verschillende andere reizen en weldra trokken heele scharen ingenieurs in opdracht van Mannesmann door Marokko.

Alfred Mannesmann ondernam in Marokkaansche kleederdracht tochten naar de stammen, die voordien in onmin met de buitenwereld geleefd hadden en slaagde er spoedig in met deze stammen vriendschap te sluiten. In het noorden telde hij Raisoeli spoedig tot zijn vrienden en ook met den pretendent El Hiba te Turandot sloot hij vriendschap, welke duurde tot El Hiba op een oogenblik van geldgebrek Alfred en Reinhard Mannesmann gevangen liet nemen om in het *bezit te komen van een hoog* losgeld. *De gebroeders* Mannesmann lieten zich echter door dergelijke voorvallen niet afschrikken. Modelboerderijen werden opgericht, vee en schapen gefokt, handelsondernemingen gesticht en mijnen ontgonnen. Twee der broers zijn gestorven in Marokko. Reinhard Mannesmann overleed in Juli 1913 op zijn boerderij nabij Saffi aan de gevolgen van bloedvergiftiging en Otto Mannesmann werd het slachtoffer van den oorlog. Hij had na proclameering van den heiligen oorlog met de hem trouw gebleven Arabieren maanden lang strijd gevoerd tegen een Fransche overmacht. Door verraad kwam hij om het leven. Zijn getrouwe Arabieren verborgen zijn lijk, waarschuwden Spaansche vrienden der familie Mannesmann en beloofden ervoor te zullen zorgen, dat het lijk naar Europa gebracht zou worden.

Over Spanje was dat onmogelijk, dus werd het lijk door Algiers, Tunis en Tripoli naar de Egyptische grens gebracht. Daar namen Bedoeïnen het lijk in ontvangst om het ondanks de waakzaamheid der Engelschen aan het Suezkanaal aan de Turksch-Duitsche voorposten over te geven.

Van de zes broers zijn er thans nog twee in leven, Karel en Alfred.

Laatste Berichten.

Nederland.

De steunverleening.

Collecten, enz.

De collecte langs de huizen, ten behoeve van de door den storm geteisterde streken in Nederland heeft te Rijssen opgebracht ƒ 2773.

In de fabriek der firma Ter Horst & Co. te Rijssen was reeds tevoren een inzameling van gelden gehouden, die uitsluitend was bestemd voor leniging van den nood te Borculo, welke ƒ 1105 had opgebracht, zoodat te Rijssen in totaal werd gecollecteerd de som van ƒ 3878.

Kerknieuws.

Ned. Herv. Kerk.

Aangenomen het toezeggingsberoep naar Onstwedde (Gr.) door ds. J. C. Wolthers te Sprang (N. B.)

Beroepen te Blankenham ds. F. H. Plooij te Halle (classis Zutphen).

Chr. Geref. Kerk.

Bedankt voor het beroep naar Steenwijk door ds. H. Hoogendoorn, pred. te Bunschoten.

Chr. Geref. Gemeente.

Bedankt voor het beroep naar Vlaardingen door ds. N. Bijdemast, pred. te Rotterdam.

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

Reuter seint ons uit Londen, dat er gisteren geen goudbeweging bij de Bank van Engeland heeft plaats gevonden.

Gemengde Berichten.

De Amsterdamsche brandweer werd gistermiddag om vijf uur gealarmeerd voor een brand, die uitgebroken was in het betondorp aan het einde van den Middenweg, voormalig Watergraafsmeer. Een groote bouwloods stond in lichte laaie, toen zij arriveerde. Reeds had een in aanbouw zijnd huis in de Landbouwstraat ook vlam gevat. De brandschade werd hier beperkt tot het blakeren van een paar kozijnen en een dakgoot. De loods zelve brandde tot den grond toe af. Daardoor ging veel bouwmateriaal en gereedschap verloren. De brandweer bluschte het vuur met vier stralen op de duinwaterleiding. Vermoedelijk is de brand ontstaan door vuurtjes stokende jeugd.

Visscherij.

IJMUIDEN, 22 Augustus. Heden aangekomen aan den rijksafslag 13 stoomtrawlers, 1 drijfnetvaartuig en 27 kustvisschers. Trawlvisch: 30 kisten tarbot ƒ 25—115, 5 kn griet ƒ 35—67 beide per kist van 50 K.G., 360 stuks groote tong ƒ 2.70—2.80, 3016 st. middel tong ƒ 2—2.60, 5169 st. kleine tong ƒ 1.55—1.80 alles per K.G., 6 kn gr. schol ƒ 50—56, 6 kn. dito middel ƒ 33—46, 20 kn dito zet ƒ 23—37, 1040 kn kleine dito ƒ 2.50—16. 10 kn bot ƒ 6.50—19, 69 kn schar ƒ 4.10—17 alles per kist van 50 K.G., 16 kn rog ƒ 8—25 per 20 stuks; 90 st. vleet ƒ 0.68—1.83 per stuk; 35 kn pietermanpoontjes ƒ 2.90—13, 7 kn gr. schelvisch ƒ 32—42, 10 middel dito ƒ 21—35, 52 kleinmiddel dito ƒ 8—15, 555 kleine dito ƒ 2.80—7, alles per kist van 50 K.G., 19 kn kabeljauw ƒ 51—56, per kist van 125 K.G., 12 kn gr. gullen ƒ 11—17, 111 kn kl. dito ƒ 1.50—4.40 beide per kist van 50 K.G., 14 st. leng ƒ 0.25—1 2 st. heilbot ƒ 2.35 beide per stuk; 120 wijting ƒ 2.50—4 per kist van 50 K.G., 60 st. koolvisch ƒ 0.60—0.80, 1 kreeft ƒ 1.60 beide per stuk, 331 makreel ƒ 15—23 per kist van 50 K.G.

Haring: 19 kantjes volle haring ƒ 33.50—34, 76 kantjes maatjes ƒ 22—27 beide per kantje.

— Van de IJmuiden stoomtreilers kwamen er heden 8 aan de markt. De besommingen waren: YM 232 met ƒ 1567, YM 187 met ƒ 1668, YM 481 met ƒ 1818, YM 482 met ƒ 1857, YM 26 met ƒ 1206, YM 34 met ƒ 1679, YM 27 met ƒ 1555 en YM 133 met ƒ 1412.

— Van de IJslandvisscherij kwam binnen de stoomtreiler Wilhelmina YM 35 met ƒ 12132 besomming.

— De besommingen der haringschepen waren heden: KW 103 met ƒ 736, en YM 259 met ƒ 2277.

Marktberichten.

ARNHEM, 22 Aug. Geldersche fruit-, groenten- en bloemenveiling. Clapps favorite 56—59 c., dr. Julius 54—61 c., bloemée 16—18 c., transparant 24—41 c., streepjesappelen 24—31 c., beurée d'Amalie 35 c., belle de Louvain 47—61 c., Reine Victoria 35—61 c., Reine Claude 61—78 c., pound seedling 69 c., wijnpruimen 58—60 c., eierpruimen 52—57 c., dubb. witte pruimen 9—81 c., zoete kwetsen 55 c., Frankenthalers 97 c., tomaten 20—23 c., princesseboonen 21—31 c., snijboonen 18—25 c., pronkers 8—11 c. per K.G.; perziken 10—22 c. per stuk.

Stoom- en Zeilvaart.

BINNENLANDSCHE HAVENS.

NIEUWE WATERWEG vertrokken 23 Augustus v.m. 12 u. 15 m. Nornandi, st. Gothenburg.

IJMUIDEN aangekomen 23 Augustus Trito, st. Belfast.

DELFZIJL aangekomen 22 Augustus Maria de Lavrinage, st. Tampa; Kullen, st. Lysekil; Nieuwe Zorg, Harsman; Holsatia, Nett; Noordster, Baar; 5 Gebr., Baar; Excelsior, Bursma; Alida, Schut, alle Emden.

Vertrokken 22 Augustus Marsch, de Voogd; Bertha, Hienkelsbein, beide Emden.

RIJNVAART.

LOBITH gepass. 22 Aug. en bestemd naar:

De s.s. Gerhard, Wangard, Klabat, Willem Marinus 3, Ludwig, Betsy 2, Elisabeth, Hydra, W. am Rhein 2, Jacobus, Espéranto, Martha, Paula 2, Modi, Ajax, Johanna, St. Maria, Meuse, Gerardina, Greta, Henny, Justitia 3, Escaut 2, Boreas, Sambre, Nzwa, Vilaine, Pro et Contra, Orion, Tournai; W. v. Driel 59, v. Oosterom; Rien sans Dieu 4, Oosterwaal; Volant, Lodder; Willi, Aus dem Kahmen; St. Jan, van Rijn; W. v. Driel 52, Arntz; Ludwig Elise, Wirst; Francina, Schmidt; Jurgens 12, v. Lier; Hendrik, v. Maaren; Emanuel 6, Hompus, alle Rotterdam.

Leonardo, Huyssen; Themis, Butefur; Eros 1, Schijvens; Heinrich, v. Essen; Gelderland XI, Loh; Kloet, Rosenbrand; Schwizerland, Schmitt; Wilhelm, Rozemond; Johanna 2, v. Ee; Hoffnung, Mussig; Francois, v. d. Donk; Braunkohle 13, Kappus; Therese, Ringe; Holbein, Seegers; Hansa, Engel; Confidentia 2, Meyer; Burg Namedy 2, Kirchesch; Ruhrort, Lapp; Prins Hendrik, st.; Intern. 70, st.; Oscar Willy, Willemse, alle Rotterdam.

Red Clond, v. Strien, Beck en Donk; Twee Gebroeders, Bos, Sas van Gent; Nibelungen, Verschuren, Sluiskil; Eros 2, Smits, Haarlem; Elisabeth, v. Gammeren, Alkmaar; Liberata, Kerst, Dongen; R'dam 68, Thenaert, 's Bosch; Joh. Wilh., v. Weel, Den Haag; Hoop en Vertrouwen, Geerling; Dieren; Marcelis, v. Thiel, Best; Franciska, Bril, Krimpen a/d. IJsel; Onderneming, v. d. Bel, Utrecht; Zuiderzee, Meinen, Groningen; Binnenvaart 18, v. Rossum, Vlaardingen; Hoffnungsstern, Hoch, Spijkernisse; Onderneming, Visser, Wilp; Friederika, Weidtkamp, Maassluis; Christina, Goedhart, Franeker; Ammon I, Hegmans, Weesp; Elisabeth, v. Leersum, Biest; Corn. Hend., v. Buuren, Ssholen; Oranje 3, Griger, Amsterdam; Assam I, v. Gameren, Vlaardingen; Spica, de Vries, Hasselt; de Vlijt, v. Petersen, Sneek; Alida, Feenstra, Enkhuizen; Maria Elisabeth, Lammerts, Alblasserdam; Klara, Kirchesch, Spijkernisse.

Berlioz, Laan, Vlissingen; Actie, v. Megen, Sneek; Anja, Mtrmak, Zaandam; Margina, Boertien, Zijpersluis; Geesje, Hartman, 't Zand; Willem, Willems, Amsterdam; Trijntje, de Boom, 's-Gravendeel; 3 Gebroeders, Schreuders en Euthymius, Becker, beide Den Haag.

Tulerius, Rahl; Montau 8, Meissler; Rembrandt, v. d. Zande; Veronese, Herrig; Erda, Timmerman; Rheingold, v. d. Bosch; Yvonne 20, de Jong; Maria Clasina, Snoodijk; Spes Salutes, v. d. Veen; Barbara, Wissing; Dankbaarheid, den Dunnen; Charlois 8, Oostenwijk; Fata Morgana, Streng; Montan 1, Kind; Louisa, v. d. Maas; Hagen, Hartman; D. Lloyd 2, Schuitema; Kosmos, Elbert; Jos. Schuurman 39, Mahl; Stad Dixmuide, Vervliet; Sati I, Vermeulen; Jacob Wilhelm, Heuss; Europa, Bensing; Baden 4, Borsch; Maria, Poel; Antonia, v. Eersel; Hilar, v. Holb; Wattau, Wisse% Brunhilde, Hartman, alle Duitschland.

De st. Johanna, Asa, Heinrich, Walsum I, Tam. Goliath, Rubche, Baden 4, Rhein, Constantina, Hendrika 2, Limburgia, Helena 3, Clara Elisabeth, K. Vaart 15, Elisabeth, Donar, Anne Paula, K. Vaart 9, Fiat 10, Cornelia, Corns. Adrianus, Ideal, Katla, Sarthe, Fiat 9, Govert, Chalampe, Fiat XI, Shadi, Succes, Fiat 5, Aisne, Garula, Excelsior, Wolga, Edith, R. en Lek 3, Specalant, Roelfina; Klasina, Wakkee; Johan Anna, v. d. Dond; Espru, v. d. Donk; Anzine, Albrecht; Stad Aerschot, Stoel; Bonifacius, Broekmeulen; Colette, Wijchmans; Armanda 2, Papuwels; Tidesch, v. d. Broek; Carolina, de Gres; Clemence 2, Michiels; Jan Vermeer, v. d. Bussche; Navis 6, Buschboek; Joseph, Dekkers; van Goch, de Weert; Oceana, Pauwels; Nebraska, Bogaerts; St. Antonius, Theijs; Anvers, de Wilde; Vesta, Schouwstra; Cecilie 19, Stoop; Bonne Mere, de Grauwe; Rijn en Binnenvaart 5, de Veirman; Liberté, Vleminche; Julia, Corporaal; Johanna, Schijndel; Liberté 2, Michiels; Josephine Vergauwen; Junior 22, Paulusse; Josepha, Pols; Achille, Corporaal; Pierre, Buschgens; Ouque 4, Verhagen; Pollux, Willems; Ougree 3, de Rijck, allen België.

Vertrouwen, Wegman; Mentor, Scholten; Luisenhof, Hock; DonBosco Reitz; allen Rotterdam.

St. Margaretha, Reitz, Den Bosch

Clasina, Wanders, Dame I, Jonker beide België.

James Tennant, st.; Josepha, Doni; Wanna, Koningenberg! Therese, Arends; Paula, Engler; Helvetia st. Marie, Wijckmans; Energie, Pruym; Luise, Klouer; Avanti, Tak; Giesa, van Maaren; Desio, Suykerbuik; Torrent, Suykerbuyk; Winschermann 30, Specht; Elsje, Wakkee; Winschemann 6, Grobbach; Alida Johanna 2, Jansen; Käthe, Selbst; Geziena, Vegter; Westphala, Anstatt; Neuwied, Ertel allen Duitschland.

Marine en Leger.

Luitenant ter zee 1ste kl. P. J. Feteris wordt uit Oost-Indië terugverwacht.

Eerste-luitenant der artillerie O.-I. leger H. J. Ente van Gils zal nog deze maand repatrieeren om benoemd te worden tot leeraar aan de Kon. Mil. Academie te Breda voor artill. krijgswetenschap.

Luitenant ter zee 2de kl. F. Pinke, dienende aan boord van Hr. Ms. wachtschip te Willemsoord, is overgeplaatst aan boord van Hr. Ms. instructieschip Van Speyk aldaar.

Luitenant ter zee 2de kl. jhr. T. M. van Suchtelen van de Haare, van de onderzeedienstkazerne te Willemsoord, wordt tijdelijk te Vlissingen geplaatst bij den afbouw van Hr. Ms. onderzeeboot O 9.

De bij het regiment kustartillerie nieuwbenoemde 2de-luitenants G. J. W. Gelderman, C. A. Bijlaard en jhr. D. J. A. A. van Lawick van Pabst komen te Helder in garnizoen.

Het 12de regiment infanterie, dat sinds 6 dezer schiet- en andere oefeningen houdt te Assen, keert 28 Augustus naar Groningen terug.

De leerlingen van de school voor verlofsofficieren der vesting-artillerie zullen, onder bevel van majoor D. A. W. van der Moer, commandant dier school, van 7 tot en met 12 September de legerplaats bij Oldebroek betrekken, tot het houden van practische oefeningen.

Gisteren zijn de dienstplichtigen der lichting 1919, behoorende tot het 1ste bataljon van het regiment genietroepen, van hunne werkzaamheden te Borculo in Utrecht teruggekeerd, teneinde 26 dezer in het genot van groot verlof te worden gesteld.

De jaarlijksche vergadering van den Christ. Militairen Bond voor Oost- en West-Indië wordt 3 September te Amsterdam gehouden.

Ter kennis van belanghebbenden wordt gebracht dat tengevolge van den uitslag van het onlangs gehouden rangschikkingsonderzoek voor toelating als cadet bij de Koninklijke Militaire Academie te Breda, voor eene plaatsing, in dit jaar bij die inrichting in aanmerking komen:

A. Voor artillerie hier te lande: G. R. Timmer, L. H. le Fèvre de Montigny, A. J. F. M. Egter, W. de Bruyne, F. Soer.

B. Voor genie hier te lande: W. F. K. Engelbrecht, G. Terluin, E. E. Holle, P. de Kock.

Landdag Vrijwillige Landstorm.

Te Reeuwijk werd gisteren een landdag van den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm in het Landstormverband Gouda gehouden.

Op het terrein aan den Bodegraafschen straatweg, waar naderhand de schietwedstrijden werden gehouden, hadden zich gistermorgen rond 9 uur de deelnemers en de belangstellenden verzameld. Met een korte toespraak opende de voorzitter van de gewestelijke Landstormcommissie Gouda, de heer H. N. Valckenier de Greeve, de bijeenkomst, waarna de muziek het Wilhelmus speelde. Gezamenlijk begaf men zich daarop naar het clubgebouw van de Roei- en Zeilvereeniging Gouda, dat voor dezen dag welwillend beschikbaar was gesteld. Daar werden eenige voorbereidende maatregelen getroffen, waarna de schietwedstrijden een aanvang namen.

De vrijwilligers waren hierbij, naar gelang van het aantal punten dat zij op de plaatselijke oefeningen hadden geschoten, in vier klassen A, B, C en D verdeeld. De 10 besten van klasse A vormden de bekerklasse. Zij hadden te kampen om een wisselbeker, die het eigendom wordt van den schutter die er drie keer achtereen of vijf keer in het geheel beslag op weet te leggen.

Terwijl de schietwedstrijden nog in vollen gang waren, werd begonnen met de sportwedstrijden, een driekamp, bestaande uit: ver springen met aanloop, kogelstooten en los hoogspringen met aanloop.

Daarna hadden motorwedstrijden met hindernissen plaats, waaraan door 20 vrijwilligers werd deelgenomen.

Om 1.10 daalden drie watervliegtuigen neer. Het waren de W 51, 59 en 61, vliegeniers Mulder, Brunner en Weber, mecaniciens Hartog, Winter en Mong. Het Wilhelmus en luid applaus klonk hun tegemoet. Na de landing begaven de deelnemers zich naar het in de onmiddellijke nabijheid gelegen raadhuis der gemeente Reeuwijk, waar zij door het gemeentebestuur werden ontvangen. De waarnemende burgemeester, wethouder Kapteijn, sprak het gezelschap toe.

Hij verheugde zich over dat juist Reeuwijk voor deze demonstraties uitgekozen was en vertrouwde dat men de overtuiging mee naar huis zou nemen, dat het een glukkige keuze was. Eenige bijzonder hartelijke woorden richtte spr. tot den heer L. F. Duymaer van Twist, den voorzitter van de nationale landstorm commissie.

De heer Duymaer van Twist dankte voor de vriendelijke woorden en de ondervonden medewerking.

Na een *haastige lunch ving de demonstratie* der watervliegtuigen aan, die door de zeer talrijke toeschouwers met buitengewone belangstelling werd gevolgd. Den vliegers werden met eenige toepasselijke woorden fraaie souvenirs: o. m. zilveren standaard met Goudsche pijpjes, aangeboden.

De overige nummers van het programma: Roeiwedstrijden en waterpolo-wedstrijd tusschen twee G. Z. C.-elftalen, werden vlot afgewerkt.

Onderwijl waren een aantal jury-leden ijverig in de weer met het vaststellen der uitslagen. Om ongeveer zes uur kan de heer Duymaer van Twist het woord nemen om de prijzenuitdeeling in te leiden. Spr. verklaarde zich hoogst voldaan over de bereikte resultaten.

Het Landstormverband „Gouda” stond in geen enkel opzicht bij verschillende andere verbanden achter, dat was duidelijk gebleken. Met enkele woorden zette spr. doel en beteekenis van den Vrijwilligen Landstorm uiteen. Orde bewaren, revolutionaire woelingen betoomen, dat is de taak. Spr. herinnerde er aan dat nog zeer onlangs de commissarissen der Koningin in Friesland en Drente hun tevredenheid hadden betuigd over het werk der Vrijwillige Landstormers, die daar uitgebroken relletjes hadden weten te dempen. Met een „Leve de Vrijwillige Landstorm” eindigde spr.

De heer Valckenir de Greeve reikte daarna, na allen die tot het welslagen van dezen dag hadden bijgedragen, te hebben bedankt, de prijzen uit. Daarmee was deze dag geëindigd.

Sport.

Lawntennis.

De wedstrijden te Bussum.

Een „ouderwetsch” tornooi. Zoo hebben wij het in onze voorbeschouwing genoemd en de eerste dagen hebben dit volkomen bevestigd. Jong als dit tornooo is (voor de tweede maal) heeft het de karakteristiek van de wedstrijden die jaren geleden de voornaamste van het zomerprogramma waren: onerlinge gemoedelijkheid, een publiek van kennissen, veel partijen op één dag, gezellige feestjes, avond aan avond. Doch op één punt is er verschil met vroeger en dat is dat de laatste dag niet overladen is met partijen, doch dat er voornamelijk eindstrijden en slechts één halve eindstrijd is. De wedstrijd Meider heeft wel een straf tempo moeten voeren om het zoo ver te brengen, doch het is hem gelukt. Dank zij ook het mooie weer, dank zij de beschikbaarstelling van een paar verder gelegen banen, door een romantisch boschpaadje te bereiken, zóó romantisch dat het gewaagd leek daarheen gemengd dubbel spelen te dirigeeren!

Gisteren werden er zelfs al een paar eindstrijden gespeeld. De eene was van het „juniores”-enkelspel om den des Tombe wisselprijs. Inderdaad waren de 52 deelnemers voornamelijk juniores, spelers van een komende generatie. Ook komende kampioenen? Bepaalde aanwijzingen zijn er niet. Wanneer men nu nagaat dat er een stelregel is: champions are born, not made, dan is er dus aan te twijfelen of er in die komende generatie opvolgers van Diemer Kool, van Lennep, Timmer te vinden zijn.

In den eindstrijd kwamen de twee jonge spelers R. van Herwijnen en J. v. d. Heide. De eerste had Muntz geëlimineerd in 3 sets, waarbij Muntz zich niet heel en al heeft kunnen geven wegens een pijnlijken arm. Van der Heide had Van der Hagen geslagen. In den eindstrijd was er één factor, die weldadig aandeed en dat was de vaart, de frissche vaart, waarmee gespeeld werd. Vooral door Van Herwijnen, die daaraan voornamelijk zijn 6-4 6-1 6-4 overwinning te danken heeft. Hij legde er af en toe gedurfd het hout op en al leidde dit meermalen tot uitslaan, het bracht ook succes. Van der Heide, wiens zwakke punt, bij al zijn verdedigingscapaciteiten, een zekere sloomheid is, werd heel en al in de verdediging gedrongen. En hierin beging hij fouten, die zijn enkele goede drives niet konden goedmaken. Die fouten waren te korte lobs en een noodeloos zwak terugspelen, soms stoppen van den service. Hoe waren die korte lobs een kostelijk lokaas voor de doodende smashes van Herwijnen! De winnaar heeft nog heel zwakke punten in zijn backhand en in zijn vollies. Hoe zal hij ze anders kunnen verbeteren dan onder goede leiding. En die is er in ons land niet! Of liever, die is er zeer schaarsch: Scheurleer kan en wil zich alleen aan enkelen wijden.

Het nut daarvan blijkt bij zijn neef Scheurleer. Die heeft hier, na Zandvoort, een goed tornooi gespeeld. Weliswaar was hij in het juniores-enkelspel slecht op dreef, doch in het open heeren-enkel sloeg hij ir. Pennink met 6—1 6—4. Drives, forehand en backhand, zijn zeer goed, het volleeren eveneens. Hij mist nog voortdurende zekerheid en het beseffen van de momenten van concentratie. Soms ligt er in zijn slaan een gevaarlijke zelfoverschatting van technisch kunnen. Ook dit zal onder leiding wel licht veranderen.

In den halven eindstrijd sneuvelde hij tegen Marinkelle, die kampioens-aspiraties heeft in den trant van van der Feen. Zijn kracht is de drive, bij voorkeur de forehand-drive. Doch hoe goed is die! Hij slaat uit alle hoeken en gaten met gemak en zekerheid. Hij passeert er mee en houdt de rallies gaande tot de andr mist. Wat Scheurleer ook deed, hoe hij volleerde en vanaf de baseline trachtte te forceeren, de baseline van Marinkelle was als de Chineesche muur: er waren slechts enkele openingen en die waren aan de backhandzijde. Met 6—2 6—4 won hij.

De andere halve eindstrijd gaf een hernieuwde strijd tusschen Knappert en Nielsen. Nielsen had zeer vermoeiende dagen achter den rug. Vrijdag speelde hij een enkelspel tegen van de Wall Bake (die zijn aanvallend spel liet varen) van ruim twee uur. Drie long sets... Rallies van honderd slagen waren geen records; zij kwamen eenige malen voor. Die partij en een paar dubbelspelen zaten Nielsen in de beenen, vooral daar hij ook nog in den echtend Heldring geslagen had met 6—2 6—2, daar Heldrings kapslagen in den wind hun gevaar verloren. Tegen Knappert die veel, die telkens opliep, vocht Nielsen met zijn Marathon-taaiheid doch tenslotte, in de derde set ging de snelheid om verre ballen te halen en er een goeden klap op te geven, hem begeven. Wat zeldzaam bij hem is: hij verslapte. Knappert won 6—4 4—6 6—2.

In het dames-enkelspel gaat de eindstrijd voor de zooveelste maal tusschen mevr. Straub en mevr. Van Gulick. De eerste won met 6—3, 6—0 van mej. Denmink. De andere met 6—2, 4—6, 6—3 van mevr. de Bruyn Kops, dank zij de snelheid harer drives, die ditmaal weer hun ende scherpte hadden.

In een aardige partij won mevr. de Bruyn Kops van mej. Demmink om den derden prijs. Een strijd van tactiek tegen forsche drives — forschheid die er alleen niet komt, al scheelde het niet veel!

Voor de dubbelspelen kunnen wij naar de uitslagen verwijzen. De beste van al was de halve eindstrijd gemengd dubbelspel tusschen mevr. Straub— dr. Mendes de Leon en mevr. v. Gulick—von Heyden, waarin de eerste uitblonk, niet door brilliant spel, doch door verstandig plaatsen en keurig afmaken. Het was een snelle vlotte dubbel met veel goed spel.

De uitslagen vindt men elders in dit nummer.

Temmink-wedstrijden.

Van Maandag 24 tot en met Zondag 30 Augustus zullen op de banen van Temmink's Redcover Tennis Park te Amsterdam wedstrijden worden gehouden.

Er kwam een flink aantal inschrijvingen binnen, die als volgt verdeeld waren:

Heeren-enkelspel 36, dames-enkelspel 18, heeren-dubbelspel 18, dames-dubbelspel 13 en gemengd-dubbelspel 28.

Onder de deelnemers(sters) zijn verschillende Amsterdamsche eerste-klasse spelers(speelsters).

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

B. en W. der gemeente Ruinen (Dr.) stellen den raad voor de 5½, 6 en 6½ pcts. leeningen, samen tot een bedrag van ƒ 66,100, te converteeren.

Bij de Nationale Spaarbank te Nijmegen is de inschrijving opengesteld op de eerste serie groot ƒ 300,000 der 7 pct. 5-jarige depositaire leening, groot ƒ 600,000, op goudbasis in coupures van ƒ 1000, ƒ 500 en ƒ 100, ten laste van het bisdom Spiers. De koers van uitgifte is 99 pct.

De aflossing van de tegen een lagere rente te converteeren 6 pct. leening, groot ƒ 50,000, ten laste van het waterschap De Tjamme te Beerta is op 1 December a.s. bepaald.

B. en W. der gemeente Kollumerland en Nieuw Kruisland zullen ter algeheele aflossing van 31 Dec. a.s. af betaalbaar stellen de in 1921 gesloten leening, groot ƒ 58,500.

Bij de N. V. Meta Bank te Nijmegen is de inschrijving opengesteld op een 8 pct. zes-jarige eerste hypothecaire obligatieleening, groot ƒ 100,000 tegen den koers van 100 pct., ten laste van het Kloster der Carmeliterinen unsrer lieben Frau vom Berge Carmel te Köln-Lindenthal.

In het weekoverzicht betreffende de buitenlandsche wisselkoersen te Londen merkt de Engelsche Economist o.a. het volgende op: Er heerschte deze week op de buitenlandsche wisselmarkt een iets levendiger stemming. De belangstelling concentreerde zich voornamelijk op de geallieerde valuta's en meer speciaal op den Belgischen franc. Het verloop van de onderhandelingen te Washington over de schuldregeling weerspiegelde zich deze week duidelijk in de koersschommelingen. Op 15 dezer was de koers onveranderd bij 14 dezer, n.l. 107.95, doch Maandag liep hij op geruchten betreffende een hapering in de onderhandelingen tot 108.80 achteruit. Een verbetering tot 108.15 op Dinsdag werd Woensdag gevolgd door een plotseling herstel tot 106.90, toen bekend werd, dat men tot overeenstemming was geraakt. Donderdag trad er een kleine reactie in tot 107.25, doch op de algemeene bevrediging over den belangrijken stap, welken België had gedaan, werd de opening Vrijdagmorgen weder op 106.80 plaats.

De flauwe stemming, waarin de Fransche franc aan het einde der voorafgaande week verkeerde, hield ook Maandag nog aan, toen 104.50 werd genoteerd tegen 104 op 14 dezer. Dinsdag trad er een herstel in tot 103.85, hetwelk men aan officieelen steun toeschreef. Sedert schommelde de koers tusschen 103.45 en 103.65. Vrijdag vond de opening op eerstgenoemde noteering plaats.

De Italiaansche lire had ongeveer een zelfde verloop; de koers liep van Zaterdag op Maandag van 134⅝ tot 135 achteruit, om daarna tot 134 op Woensdag te verbeteren. Na een reactie tot 134⅜ op Donderdag werd Vrijdagmorgen 133⅝ genoteerd.

Het pond sterling heeft ten opzichte van den dollar gedurende de week weinig beweging getoond. Van 14 dezer tot Maandag bleef de koers onveranderd 4.85⅞. Dinsdag hadden geruchten omtrent een verdere verlaging van het officieele disconto een kleine daling tot 4.85¾ ten gevolge, die Woensdag verder voortgang maakte tot 4.85⅝, doch daar het officieele disconto onveranderd bleef, trad er Donderdag een verbetering in het pond sterling in tot 4.85¾, op welke noteering ook Vrijdag geopend werd.

Amsterdam bleef zich ten nadeele van Londen be-

wegen n.l. van 12.07 op 14 dezer tot 12.05¼ op 19 dezer. doch Vrijdagmorgen was de koers weder iets minder vast op 12.05¾. De reden hiervan ligt tamelijk in het duister, doch moet mogelijk, voor een deel tenminste worden toegeschreven aan een toenemende vraag naar producten van Nederlandsch-Indië en aan den invloed van de verlaging van de rente op Nederlandsche saldi in Engeland.

Zwitserland is van 25.01 tot 2504 achteruitgeloopen.

Madrid is na een herstel van 33.75 tot 33.65 aan het einde der voorafgaande week, weder tot 33.72 gedepreciend.

Scandinavische kronen waren tamelijk vast; Stockholm bleef zich om en nabij de 18.07 bewegen, doch Oslo verbeterde van 26.35 tot 26 en Kopenhagen van 21.25 tot 21.65 Helsingfors was prijshoudend op 192¾.

Berlijn, Weenen, Boedapest en Praag bleven onveranderd.

Warschau liep van 27 tot 28¼ achteruit zonder dat er veel zaken werden gedaan.

Eugen Gutmann †

Onze Berlijnsche correspondent seint:

Geheimer Kommerzienrat Eugen Gutmann, oprichter van de Dresdener Bank en eere-voorzitter van den raad van beheer van deze instelling is te München in den ouderdom van 85 jaar overleden. Hij zal te Berlijn worden begraven.

In 1872 had de overledene de Dresdener Bank opgericht. Bijna een halve eeuw lang was hij de leider van deze instelling. Hij was ook voorzitter of lid van den raad van beheer van talrijke Duitsche industrieele ondernemingen.

Men seint ons uit Hamburg, dat de Hamburgische Electrizitätswerke A. G. voorstelt een dividend van 10 pct. (v.j. 8 pct.) uit te keeren.

De Salesianer Stichting Jugendschutz G. m. b. H. te München in Beieren, heeft bij de firma Truffino & Co. te Den Haag de inschrijving opengesteld op een 7 pct. 1e hyp. 5-jarige leening, groot ƒ 70.000 in stukken van ƒ 100 en ƒ 500 (op goudbasis). De koers van uitgifte bedraagt 99 pct.

Naar de Prawda meldt, zal binnenkort uit de Zwarte-Zee-havens, de uitvoer van petroleum naar het Oosten (Shanghai, Kanton en Wladiwostok) aanvangen. Bij gebrek aan tankschepen zal de petroleum in ijzeren vaten worden verzonden. Over eenigen tijd denkt men ook een aanvang te maken met den uitvoer van benzine naar bovengenoemde streken.

Volgens de Ekon. Sjisnj, is het productieprogram der Russische metaalindustrie gedurende de eerste helft van het huidige oeconomische jaar voor ongeveer 82 pct. uitgevoerd. De loonen in de metaalindustrie zijn in den loop van deze periode met gemiddeld 7 pct. gestegen; de productiviteit van den arbeid steeg met pl. m. 20 pct. De afzet bedroeg 98 pct. van de productie; de financieele toestand van deze industrie is in het algemeen bevredigend te noemen.

Productie-cijfers.

Mexican Eagle Oil.

Week geëindigd 15 Aug.: 114,000 vaten ruwe petroleum.

Spoorweg-ontvangsten.

Kansas City Southern.

Juli: bruto meer $ 164,000, netto meer $ 95,000.

(R. A.) BEURS VAN NEW-YORK, 22 AUGUSTUS.

De fondsenmarkt opende willig, waarna buitengewoon omvangrijke aankoopen plaats vonden in Z.W.-spoorwegen op de verwachting van spoedige aankondiging van fusie- en dividendplannen. St. Luis Southwestern steeg 7½ p., terwijl Wabash, Missouri Kansas & Texas, Seaboard Air Line en St. Louis & S. Francisco eveneens het hoogste punt van het jaar bereikten. De vraag naar staal- en tabakswaarden, public utilities, aandeelen van handelsondernemingen en levensmiddelenfabrieken, alsmede naar koper- en equipmentwaarden oefende een stimuleerenden invloed uit. General Railway Signal steeg 20 p., terwijl General Baking, Am. Can, General Electric en United Fruit Co. ook aanmerkelijk hooger waren. Later vonden eenige realisaties in oliewaarden plaats, waardoor Atlantic Refining 3 p. terugliep. De markt sloot willig.

FONDSEN.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug
Omzet in duizenden aand...	640	1370	1460	1560
Beleeningen: bieden	nomin.	4⅓ %	4— %	4— %
Beleeningen: laten	nomin.	4¾ %	4¼ %	4¼ %
Amerika 2 pct. obligatiën...	102¼	102¼	102¼	102¼
St Louis & San Fr. common	98—	97⅜	95⅜	95¼
Atch. T. & S. F. gew. aand...	122½	122¼	121¼	121—
Atch. T. & S. F. pref. aand	96—	96⅛	96—	95½
Atch. T. & S. F. Mortgb. 4 %	89¼	89¼	89⅛	89⅛
Baltimore & Ohio gew.	81—	80½	80⅝	80½
Canadian Pacific. gew.	144—	141—	141—	145—
Chesapeake & Ohio gew.	106¼	105⅜	104⅜	104½
Chicago & North West. gew.	68¼	67¾	67¾	68¼
Ch. Milw. & St. Paul gew.	8⅛	8—	8¼	8½
Bethlehem Steel Corp. gew.	42—	41⅝	41—	41—
Standaard Oil of N. Jersey	39⅞	40⅜	41—	39⅞
Erie Railway gew.	33¼	32⅞	33¼	33⅝
Erie Railwa 1e pref.	42¼	41½	41¾	42⅜
Erie Railway 2e pref.	39—	39—	39½	40½
Erie Railway Gen. Lien	63¾	——	63⅝	63½
Illinois Central gew.	116¼	116—	116—	115—
Kansas City Southern gew.	40⅝	39⅜	40½	40—
Kansas City Southern pref.	60—	60¼	60½	60—
Louisville & Nashville gew.	116¾	116—	116—	116½
Miss. Kansas Texas Railroad.	43⅞	41¼	41⅜	41—
MissKans&TexAdj.Mg.b.5 %	92¼	91⅝	92—	92⅛
Nat. R. of Mex. 1e pr. bieden	4—	3½	3½	3—
Nat. R. of Mex. 1e pr. laten	5—	4½	——	5—
Nat. R. of Mex. 2e pr. bieden	1⅞	1⅝	1⅝	1⅝
Nat. R. of Mex. 2e pr. laten	2—	1⅞	——	1⅞
Missouri Pacific gew.	38⅛	38—	38—	37½
New-York Central gew.	122—	121⅞	121½	122⅛
Northern Pacific gew.	71—	71⅛	70⅞	71¼
Norf. & Western gew.	138—	137⅛	138¼	138¾
Ontario & Western gew.	32⅛	31¾	30¾	30½
Pennsylvania gew.	46½	46⅝	46⅞	46½
Philadelph. & Reading gew.	87¼	87⅛	88—	88—
Philad. & Reading 1e pref.	39½	39½	39½	39½
Great Northern pref.	71½	71—	73¼	73¼
Chicago Rock isl. & Pac.	48⅝	48¾	48½	48½
Southern Railway gew.	102½	102½	101¾	101¾
Southern Railway pref.	90½	90¾	91½	90½
Southern Pacific gew.	100⅜	100¼	100¼	100—
Texas & Pacific	53⅞	52¾	52⅝	51¾
Union Pacific gew.	143¼	142¾	142⅝	143—
Union Pacific 4 % obl.	92⅝	92—	92—	92—
Wabash Railway gew.	41⅝	42¾	42⅝	42⅝
Wabash Railway pref.	72⅝	72⅜	72¼	72¼
Int. Merc. Marine gew.	8⅛	8⅞	8—	7⅞
Int. Merc. Marine pref.	30¼	30—	29½	28½
Int. Merc. Marine Obl. 6 %	84⅜	84—	83⅞	83⅞
Amer. Car & Foundry	104—	104½	104½	104½
Amer. Smelt. & Refin. gew.	112⅜	111¾	110½	108¾
Anaconda Copper aand.	43⅛	42¾	42¾	42½
U. S. Steel Corporation gew.	121½	123⅞	122⅛	122—
U. S. Steel Corporation pref.	124—	124—	124—	124¼
U. S. Steel Corp 5 % ...O.	106¼	106½	105⅞	105¾
Amer. Telephone & Tel.	139⅝	139⅞	139⅞	140—
American Beet Sugar gew.	37½	37½	37¼	37—
American Can Co. gew.	245½	243½	233½	238½
General Cigar Company	89—	89—	89—	89—
Am. Hide & Leath. Comm.	10¾	10¾	10⅝	10⅜
Amer. Hide & Leather pref.	61⅝	61⅝	61⅝	61½
Am. Teleph. 4 % conv. obl.	——	——	——	——
Intercont. Rubber gew.	11¼	13¼	12⅝	12¾
Pittsburg Coal. Aandeelen	42—	43—	42—	42—
Central Leather gew.	18—	14½	18—	17¾
Studebaker Corporation gew	45—	45—	45¼	45⅝
Gulf States Steel gew.	83¼	82½	81½	81—
Gulf States Steel pref.	105½*	105¼*	106—*	105—*
Kon. Ned. Petr. Nw. C.v.A.	50—	50½	50⅜	49⅜
MONTREAL.				
British Empire Steel 2e pref.	7½	7—	7—	7½

* Laten. † Ex-dividend. § ex-rechten.

WISSELKOERSEN TE NEW-YORK.

(R.A.)	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.
Amsterdam cable	40.30	40.30	40.29
Londen cable transf.	4.85¾	4.85¾	4.85¾
Londen 60 d. zicht	4.81⅝	4.81 11/16	4.81¾
Parijs cable	4.70	4.69	4.69
Berlijn cable per 100 R.M.	23.80	23.80	23.80
Zilver, vreemd	70½	70½	70⅜
(R.B.D.)			
Brussel	4.54½	4.54	4.53½
Rome	3.66½	3.64½	3.62¼
Madrid	14.40	14.41½	14.41
Zwitserland	19.39	19.39½	19.40
Weenen *	0.0014	0.0014	0.0014
Boedapest *	0.0014	0.0014	0.0014
Praag	2.96¼	2.96¼	2.96¼
Belgrado	[illegible]	179.50	179.25
Oslo	18.9[illegible]	18.80	18.63
Kopenhagen	23.83	23.30	23.30
Stockholm	26.88	26.88	26.88
Helsingfors	2.52	2.53	2.53
Montreal. Cable op Londen	4.85⅛	4.85 7/16	4.85 7/16
Buenos-Aires g. peso	—.—	—.—	—.—
idem p. peso	0.40⅜	0.40⅜	0.40⅜
Boekarest	0.51	0.52	0.52

* Amerik. cent per 10,000 kronen.

Handelsberichten.

(R.B.D.) HULL, 23 AUGUSTUS.

Oliën. Slot. Lijnolie loco 40½, lev. Aug. 40¾, Sept./Dec. 40½. Jan./April 40¼, dito stemming trager. Katoenolie Egypte loco 53¼, Bombay 51, stemming kalm.

(R.B.D.) ANTWERPEN, 22 AUGUSTUS.

Granen. Tarwe vast. Binnenlandsche disp. frs. 115—120; Kansas No. 2 disp. 710, No. 2 Aug. 690; Manitoba 4 disp. 690, Dec. 645, 2 loco 725, 2 lev. Oct. 634; La Plata Barletta 76 kg. disp. 280/-, Bahia 76 kg. disp. 260/-; Rosario 80 kg. stoomend 281; Mixed Durum disp. 626, Amber Durum stoomend 653; Austr. loco 274.

Gerst kalm. Algiers Tunus stoomend 101—102; Donau disp. 67/69 kg. 106½—110; Moldavië 69/70 kg. 112—120; Bourgas disp. 108—110; Californië stoomend 115—117; Moutgerst 48 pd. disp. 109—110, onderweg 100—104, lev. 4 laatste 99½—100; La Plata nieuwe oogst 61/62 kg. disp. 107—109.

Mais kalm. La Plata gele nieuwe stoomend 105—108, 5 laatste 102; Cinquantine La Plata rood Aug. 112—114, onderweg 116—118, loco 120—123, 4 laatste 112—114, Donau stoomend 121.

Haver kalm. Binnenlandsche disp. 101—105; Fag. onderweg 100—101, loco 101½—102½; Canada West No. 3 onderweg 104—105; Canada Feed No. 1 disp. 103, No. 1 stoomend 103—103½, No. 2 disp. 102, No. 2 stoomend 99½.

Rogge kalm. Binnenlandsche nieuwe loco 102—106, Western disp. en stoomend 113—114; Chili disp. 118.

Oliën zwak. Lijnolie in barr. disp. fob Antwerpen frs. 457½—460, in tamb. disp. Antwerpen 427½—430, in tamb. disp. binnenland 417½—420, lev. Aug. 417½—420, Sept./Oct. 415—417½, Jan./April 410—411½. Soyaolie persing disp. 485—490, onderweg £ 44.15, geraff. barr. prompt 540—545. Maisolie Belg. in tamb. binnenl. disp. 455—460, in barr. 477½—480. Ricinusolie 1e persing in barr. 615—620, 2e persing 605—610. Raapolie in barr. 505—507½, in tamb. 480—482½. Cocosolie ruwe in barr. prompt Java 550—555, geraff. Belg. disp. 570—575, ruw op levering 550—555. Grondnotenolie prompt 415—420. Olie voor zeepfabr. in barr. 98-99 disp. 555—560, binnenl. distill. 555—560, blanke 580—585.

Petroleum prijsh. Amerikaansche in citerns per 100 kg. frs. 81. in barrels per 100 kg. 88.25, detail-prijs per 100 liter 80. Gasolie per 100 kg. 52. Benzine voor auto's zonder fust per 100 kg. 200, wederverkoopers per 100 L. 150, per 100 L. voor particulieren 160, voor degraissage per 100 kg. 235. Paraffine per 100 kg. 270—330. Smeerolie voor motors per 100 kg. 160. Lichte machineolie per 100 kg. 130—155, zware 160—220. Cylinderolie in fusten per 100 kg. 200—270. Gefiltreerde olie 270—320. Locomotiefolie in fusten per 100 kg. 330. Stookolie (fuel oil) 45. White Spirit per 100 kg. 130—190.

Terpentijn prijsh. Amerikaansche bruto disp. frs. 800, netto disp. 805. Fransche 17 pct. tarra 760, netto 765.

Spek en Vetwaren prijsh. Reuzel in tierces frs. 990, in frequins 990, in cuvettes 995, in caissettes 990. Bellies (doorregen) 11.20. Short Fat Back 9.60—10.10. Picnics Borax 890.

Meststoffen prijsh. Chili-salpeter loco 95 pct. frs. 119, lev. Aug. 118¾. Zwavelz. Ammoniak loco 122½, lev. Aug. £ 11.9. Kaïniet 12.4 pct. franco stat. Belg. 1590. Potasch 20 pct. per 100 kg. 24.—. Superfosfaat 10/12 pct. water Belg. 165, 12/18 pct. water Belg. 160. Thomasmeel 15/20 pct. af fabr. Aug. 170, 15/20 fr. st. Belg. 180. Salpeter geraff. 96 pct. 125½.

Oliezaden. Lijnzaad prijsh. Bombay stoomend frs. 239, lev. Juli 239. Calcutta stoomend 232, lev. Juli 232. La Plata disp. 208, stoomend 208, lev. Aug./Sept. 208, Sept./Oct. 208. Koolzaad prijsh. Toria lev. Juli 227. Ferozepore lev. Juli 220.

Lijnkoeken prijsh. Amerik. disp. frs. 127. Aug. 127, Sept./Dec. 128. Binnenl. disp. 121, lev. Aug. 121, Sept./Dec. 123. Cocoskoeken Java 118—120. Palmkoeken 102—105. Maiskoeken 106.

BERLIJN, 22 AUGUSTUS.

Granen. Rogge per Sept. 188—186 (vorige noteering 192), per Oct. 194½—193 (198—197½—198), per Dec. 200½ (201—202). Tarwe per Sept. 243—246 (251—250), per Oct. 252—250 (253), per Dec. 257—256 (259). Haver per Sept. — (181), per Oct. 184 (186), per Dec. 191 (—).

(Part.) HAMBURG, 22 AUGUSTUS.

Koffie. Slot per Sept. 99 verk. en 98¼ koopers, per Dec. 94½ en 94, per Maart 87¾ en 87¼, per Mei 85¾ en 85¼.

SINGAPORE, 21 AUGUSTUS.

Rubber vast. Crêpe & Sheets loco 3/-, Sept. 2/11⅝, Oct./Dec. 2/9¾, Jan./Maart 2/6¾ koopers.

NEW-YORK, 22 AUGUSTUS.

Petroleum. Geraff. in tanks 5.75 (vor. not. 6.—).

(R. A.) NEW-YORK, 22 AUGUSTUS.

Goederenmarkten.

Tarwe.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Roode Winter No. 2	174¼	172⅝	171¼	170—
Harde Winter No. 2	171¼	175⅝	175⅜	177¼

Aanv. Atl. hav. 219,000 dez. dag vorig jaar 611,000 bush.
Uitv. v. alle pl. ten O. v. de Rockey Mont. 321,000 bush.
Verkocht voor uitvoer 40 boatloads van 200,00 bush.

Mais.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
No. 2 Mixed	119⅜	120¼	120—	121¾

Aanv. Atl. hav. 35,000 dez. dag vorig jaar 38,000 bush.
Uitv. v. alle pl. ten O. v. de Rockey Mont. -,000 bush.
Verkocht voor uitvoer — boatloads van —,000 bush.

Katoen. De termijnmarkt opende prijshoudend en 9 p. hooger, steeg daarna op vaste dépêches, aankoopen door den handel, vaste stemming te New Orleans en betere berichten uit Manchester, daalde op teleurstellenden toestand in den katoenen goederenhandel en verkoopen door het Zuiden en sloot stil. Loco stil.

	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Middling Upland	23.65	23.65	23.55	23.60
Dagelijksche ontv.	15000	12000	10000	16000
d°. uitv. n.Gr.-Britt.	-000	-000	-000	-000
d°. n. het Vasteland	-000	16000	1000	1000

	22 Aug.			21 Aug.		
Augustus	23.12	à	—.—	23.09	à	—.—
September	23.25	„	—.—	23.20	„	—.—
October	23.36	„	23.39	23.35	„	23.38
November	23.50	„	—.—	23.49	„	—.—
December	23.63	„	23.65	23.62	„	23.64
Januari	23.13	„	23.15	23.13	„	23.15
Februari	23.26	„	—.—	23.26	„	—.—
Maart	23.41	„	—.—	23.39	„	23.43
April	23.57	„	—.—	23.56	„	—.—
Mei	23.75	„	—.—	23.74	„	23.75

De aanvoer in de havens wordt deze week geraamd op 150,000 bn. tegen 55,000 bn. in de vorige week.

Petroleum en talk traag; reuzel en mais nauwelijks prijshoudend; tarwe vast; katoenolie prijshoudend; rubber lusteloos.

Petroleum.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Geraffin. in kisten	16.15	16.40	16.40	16.40
Mid.-Contin. Crude 33—33.9° Baume.	1.65	1.65	1.80	1.80
Standard White	12.75	13.—	13.—	13.—
Pijpijeiding Certif. Credit balances...	2.95-3.40	2.95-3.40	2.95-3.40	2.95-3.40
Katoenolie:				
Geraff. loco	10.95	10.70	10.75	10.85
Dito September	10.64	10.57	10.75	10.86
Dito October	10.55	10.40	10.56	10.69
Dito December	10.25	10.18	10.29	10.39
Dito Januari	10.29	10.15	10.34	10.45
Reuzel: West Steam	18.15	18.20	17.95	17.95
Suiker: Centr. Cuba	——	4.37	4.37	4.49
dito Portorico	——	——	——	4.40
Terpentijnolie	104—	103—	104—	104—
Talk: extra	9⅝	9¾	9¾	9¾
Meel springclear	7.75-8.25	7.75-8.25	7.75-8.25	7.75-8.25
Vr. Katoen n. Liv.	30—45	30—45	30—45	30—45
Zwaar Graan n. Eng.	1/6—2/6	1/6—2/6	1/6—2/6	1/6—2/6
Dito Continent	8—12	8—12	8—12	8—12
IJzer. No. 2 North.	——	19—19½	19—19½	19—19½
Koper. Electr. loco	—.—	14⅞-15—	14⅞	14⅞
Dito op lev.	—.—	14⅞-15—	14⅞	14⅞
Tin. Hoogste prijs	—.—	58.—	57.75	57.75
„ Laagste prijs	—.—	—.—	—.—	—.—
Lood	——	9.70	9.70	9.57
Zink	——	7.65	7.65	7.60

(R.B.D.) NEW-YORK, 22 AUGUSTUS.

Suiker.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
September	——	2.50	2.45	2.54
December	——	2.64	2.63	2.68
Januari	——	2.61	2.64	2.69
Maart	——	2.70	2.70	2.74
Rubber.				
Crêpe loco koopers	82⅞	82⅝	82⅞	79—
„ „ verk.	83⅝	84—	84—	81—
Sm. Sheets koopers	82⅜	82—	82½	78⅝
„ „ verk.	83⅛	83⅛	83⅝	80⅝

(R. A.) CHICAGO, 22 AUGUSTUS.

Tarwe. De termijnmarkt opende prijshoudend en ½ c. hooger, steeg daarna op vorst in Alberta, kleinere binnenlandsche aanvoeren en willige buitenmarkten, op gering binnenlandsch aanbod, betere locovraag en dekkingen per Mei, daalde op verkoopen door commissiehuizen en teleurstellende vraag voor outsiders en sloot onregelmatig.

	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
No.2 Redwinter loco	166¼	163¼	164—	161¾
No3Hardwinter loco	163—	162⅜	—.—	160¼
Op term. per Sept.	162¾	161⅛	159¾	160¼
Op termijn per Dec	161⅝	160⅝	159⅝	160⅛
Op termijn per Mei	164¼	163¼	162¾	163⅝

Tarwe-aanv West pl. 1245,000 dez. vor. jaar 2817.000 bush.

Mais. De termijnmarkt opende prijshoudend en ¾ c. hooger, steeg daarna op kleine voorraden, betere locovraag en dekkingen, daalde op groote aanvoeren, gunstige oogstberichten, realisaties, verwachting dat morgen te Chicago meer zal worden aangevoerd, goed weder en teleurstellende vraag van outsiders en sloot nauwelijks prijshoudend.

	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
September	103¾	104¼	104—	105¾
December	87½	87⅝	87¼	88½
Mei	89⅞	90¼	82⅝	91—

Mais-aanv. West pl. 821,000 dez. vor. jaar 508,000 bush.

Haver.				
September	40⅛	40¼	40⅜	40⅝
December	43¼	43½	43⅝	43⅝

Provisiën. De termijnmarkt opende prijshoudend, steeg daarna op lichte varkensaanvoeren te Chicago en matige aankoopen door pachters, daalde in sympathie met mais, op locoverkoopen en teleurstellende beleggingsvraag en sloot nauwelijks prijshoudend.

Reuzel.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
September	17.32½	17.37½	17.15	17.17½
October	17.40	17.45	17.25	17.27½
Januari	15.70	15.77½	15.62½	15.67½
Pork.				
September	—.—	—.—	—.—	—.—
October	—.—	—.—	—.—	—.—
Januari	—.—	—.—	—.—	—.—
Ribs.				
September	18.32½	18.32½	18.10	18.40
October	18.30	18.30	18.10	18.40
Januari	—.—	—.—	—.—	—.—
Spek prijshoudend				
Short Ribsides	18.50	18.50	18.50	18.62½
Varkens.				
160/230 pd.	11.45	11.50	11.80	11.50
	12.65	12.75	12.55	12.30
240/325 pd.	12.10	12.45	12.45	12.15
	12.80	13.10	13.10	12.85

Aanv. West. steden 55,000, dezelfde dag vorig jaar 56,000
Aanvoer te Chicaga 3,000, dezelfde dag vorig jaar 3,000
Geslacht deze week 77,000 varkens tegen 83,000 in de vorige week.

(R. A.) NEW-ORLEANS, 22 AUGUSTUS.

Katoen.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Middling in loco...	22.95	22.95	22.83	22.93

(R. A.) PHILADELPHIA, 22 AUGUSTUS.

Petroleum.	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Standard white	12.75	13.—	13.—	13.—

(R. A.) SAVANNAH, 22 AUGUSTUS.

	22 Aug.	21 Aug.	20 Aug.	19 Aug.
Terpentijnolie.	96¾	96—	97½	97½
	——	96¼	97¾	97¾

Marktberichten.

VEE en PAARDEN.

EMMEN, 22 Aug. Veemarkt. Aanvoer en prijzen waren: 57 koeien, ƒ 200—445, 40 vaarzen ƒ 185—315, 15 pinken ƒ 55—145, 25 Friesche schapen ƒ 12—35, 140 Drentsche schapen ƒ 9—24, 35 geiten ƒ 5—16, 155 loopvarkens ƒ 28—116, 900 biggen ƒ 2—2.50 per week. Vlugge handel.

ROERMOND, 22 Aug. Biggenmarkt. Aanvoer 400 stuks. Prijs ƒ 12—15 per stuk.

BOTER, KAAS en EIEREN.

ALKMAAR, 22 Augustus. (N.V. Eierveiling voor Hollands Noorderkwartier.) Aanvoer 87,500 kipeieren. prijzen: 56/60 Kg. f 7.70—8.50, 60/64 Kg. f 8.30—8.70, bruine f 8.80—9.60, alles per 100 stuks. Aanvoer: 4000 eendeieren. Prijs: f 7.50 per 100 stuks.

EMMEN, 22 Aug. Eieren. Aanvoer 12,000 stuks. Prijs ƒ 6.50—7.50 per 100 stuks.

GROENTEN, FRUIT en AARDAPPELEN.

DELFT, 22 Augustus. (Delftsche groentenveiling.) Bloemkool 1e srt. f 28—61, dito 2e srt. f 15—24, komkommers (Eng.) 1e srt. f 3.80—6.50, dito 2e srt. f 2—3.40, komkommers witte 1e srt. f 5.30—6.80, witte 2e srt. f 3 tot f 4, salade 1e srt. f 2—3.30, alles per 100; stam princesseboonen f 9.30—13.40, snijboonen f 18—23 beide per 100 Kg.; tomaten f 3.20—9.50 per 100 pond, Duitsche princesseboonen f 18—23.40 per 100 Kg., pronkboonen f 4.80 tot f 6 per 100 Kg.

UTRECHT, 21 Augustus. Vereen. Groenten- en Vruchtenveiling Utrecht en Omstreken. Selderie ƒ 0.40—1.60. Wortels ƒ 3—5. Peterselie ƒ 0.30—1.10, alles per 100 bos. Kropsla ƒ 0.40—2.10, Andijvie ƒ 0.30—1.80. Komkommer, geel ƒ 2—8. Bloemkool ƒ 10—46. Roode kool ƒ 3—8. Savoy kool ƒ 3—10, alles per 100 stuks. Zomerspinazie ƒ 4—18. Postelein ƒ 6—15. Snijboonen ƒ 8—30. Suikerboonen ƒ 9—23. Pronkboonen ƒ 6—10. Uien ƒ 5—7. alles per 100 K.G. Tomaten ƒ 3—14. Pruimen ƒ 28—54. Druiven, blauw ƒ 46—87, dito wit ƒ 67—72. Frambozen ƒ 30—58, alles per 100 pond. Perziken ƒ 3—50. Meloenen ƒ 25—90, alles per 100 stuks. Moerbeien 47—91 ct. per pond. Bonne Louise de la France 31 ct. per stuk. Bramen 32 ct. per pond.

LOOSDUINEN, 22 Augustus. Groentenveiling. Bloemkool 1e srt. f 20—49, rijen komkommers 1e srt. f 2.10 tot f 3.20. gele komkommers f 5.80—7.60, perziken 1e srt. f 12.50—20, alles per 100 stuks; meloenen 1e srt. 23—58 ct. per stuk, aardappelen f 4.90—9.20, augurken f 18—26. stok-princessen f 16—22, snijboonen f 18—28, spekboonen f 14.10—17.20, alles per 100 Kg.; tomaten 1e srt. f 5.20 tot f 8.90, postelein 37—56 per 6 Kg., salade 1e srt. f 2.60 tot f 3.50 per 100 krop, rabarber f 4.10—5.40 per 100 bos, andijvie f 1.40—2.30 per 100 struik.

Stoom- en Zeilvaart.

BINNENLANDSCHE HAVENS.

NIEUWE WATERWEG aangekomen 22 Augustus n.m. 2 u. 45 m. Moorwood, st. New-Castle voor Vlaardingen; 4 u. 30 m. Claus Rickmers, st. Dairen; Ascania, st. Granville om te bunkeren; 8 u. 20 m. Biruta, st. Amsterdam; 9 u. 15 m. Biscaya, st. Bilbao om te bunkeren; Grete Cords, st. Amsterdam; 9 u. 30 m. Bone, st. Gothenburg om te bunkeren; 11 u. Continental, st. Amsterdam voor Vlaardingen.

Vertrokken 22 Augustus n.m. 2 u. 30 m. Pacific Maru, st. Fowey; 2 u. 45 m. Midsland, st. Leith; Zeta, st. Bergen; Kieldrecht, m.b. Hamburg; 3 u. 15 m. Corncrake, st. Londen; Hermann Bohnekamp st. Reval; Borthwick, st. Dundee; West Norranus, st. New-Orleans; 3 u. 30 m. Bonoss, st. Kolding; Quernmore, st. Antwerpen; Tartar, m.b. Skien; Fidelitas, st. Hamburg; 4 u. 10 m. Barsac, st. Havre; Gotaland, st. Methil; Broompark, st. Hamburg; 4 u. Viola, st. Hamburg; Juno st. Koka; Ornais, st. Trouville; 4 u. 30 m. Orestes, st. Lissabon; Nordland, st. Narvik; City of Karachi, st. Kaapstad; Patria, st. Batavia; 4 u. 55 m. Hethpool, st. New-Castle; 5 u. 15 m. Shellie, st. Middlesbro; Frithjof Eide, st. Lulea; Wiking, st. Gyon; 5 u. 40 m. Cabo Verdi, st Lissabon; Sebara, st. Antwerpen; D. Siodler, st. Koningsbergen; 6 u. 20 m. Saar, st. Hamburg; Adrastus, st. Hamburg; 6 u. 40 m. Monte Santo st. Napels; Dalegarth Force, st. Birkenhead; 7 u. Naftilos, st. Alexandrië; Julianapark, st. Malta; St. Dunstan, st. Immingham; Drechterland, st. Hamburg; Aurora, st. Lissabon; 7 u. 30 m. Tyr, st. Noordzee; Portwood, st. New-Castle; 8 u. Athona, st. Rostock; Maas, st. Hamburg; Ridderkerk, st. Kurrachee; 8 u. 15 m. Harolda, st. Southampton; Spessart, st. Salonica; Normal, st. Noordzee; Bombardier, st. Hull; Kirsten, st. Koningsbergen; Ary Scheffer, st. Havre; 8 u. 30 m. Export, st. Londen; Hermann Burmeister, st. Lissabon; Robert, st. Kiel; 8 u. 45 m. Stolwijk, st. Bordeaux; Bernisse, st. Hamburg; Oranjepolder, st. Londen; Progress, st. Hamburg; Hermes, st. Narvik; 9 u. 15 m. Strivor, st. Londen; Tyra, st. Hamburg; Jongo Anthony, st. Mazaron; Adolphe Urban, st. Noordzee; 9 u. 30 m. St. Tudvall, st. Yarmouth; 9 u. 45 m. Stern, st. Stettin; Batavier III, st. Londen; 9 u. 55 m. Morsey, st. Goole; 10 u. 15 m. Isbjorn, st. Londen; 11 u. Batavier VI, st. Hull; Riborsborg, st. Malmö; Tynehome, st. Sunderland; 11 u. 30 m. Poeldiep, st. Kingslyn; Ascania, st. Noordzee; 11 u. 45 m. St. George, st. Harwich.

Wind: Zuid-West. Matige bries. Bewolkte lucht. Kalme zee.

IJMUIDEN aangekomen 22 Augustus Groenbatt, st. New-Castle; Edda, st Sundsvall; De Eros van Nye, st. Carleby, bestemd voor papierfabriek voor Velsen; Bengkalis, st. Liverpool.

Vertrokken 22 Augustus Biruta, st. Rotterdam Grete Cords, st. Rotterdam; Zaanstroom st. Leith; Iris, st. Bremen; Eidsvaag, st. Bremen; Continental, st. Vlaardingen; Hermes, st. Hamburg; Rodstart. st. Londen; Hontestroom, st Londen; Maasstroom, st. Hull; River Ribble, st. Goole; Gouwestroom, st. Manchester.

Wind: West.

VLIELAND vertrokken 22 Augustus Disous, st. Hull; Noord Holland, st. Goole.

ENKHUIZEN vertrokken 22 Augustus Harmonie, zeilschip Nykjöbing, (Denemarken).

VLISSINGEN aangekomen 22 Augustus Mecklenburg, st. Folkestone.

Vertrokken 22 Augustus Oranje Nassau, st. Folkestone.

Gepasseerd naar Antwerpen 22 Augustus Stella, st. Uleaborg; Carlston, st. Londen; Deneb, motor Fecap; Pitsburg, st. Southampton; Quernmore, st. Rotterdam; Eiffeltower, motor Londen.

Gepasseerd van Antwerpen 22 Augustus Balsieger, st. Londen; Vega, st. New-Castle; Kittiwake, st. Glasgow; Hector, slb., sleepend R. A. S. M. I en II, Londen; Anrigny, st. Havre; Hunterfield, st. Leith; Else Hugo Stinnes, st. Cuba; City of Leeds, st. Grimsby; Cortes, st. Londen; Koudekerk, st. Hamburg; Gala, st. Leith; Alberta, st. Londen; Bendoran, st. —

Gepasseerd van Gent 22 Augustus Crichtoun, st. Leith; The Marques, st. Ierland; Colleville, st. Bordeaux; Hull, st. Hull; Gallium, st. Brest; Septima, st. Immingham; Tiber, st. Duinkerken; Gronsund, st. Immingham.

TRANSATLANTISCHE LIJNEN.

BENNEKOM 22/8 te Madras v. Rotterdam.
BENGKALIS 23/8 v.m. te Amsterdam v. Batavia.
DRECHTERLAND 22/8 v. Rotterdam n. Kurrachee.
DJAMBI p. 22/8 Ouessant, Rotterdam n. Java.
EDAM, p. 22/2 Vlissingen, Rotterdam l. v. Antwerpen n. New Orleans.
KOUDEKERK p. 22/8, n.m. 9 u. Vlissingen, Antwerpen n. Hamburg.
KIELDRECHT, m.b. 22/8 v. Rotterdam n. Kurrachee.
PATRIA 22/8 v. Rotterdam n. Batavia.
RIDDERKERK 22/8 v. Rotterdam n. Kurrachee.
SALABANGKA p. 21/8 Ouessant, Japan n. Rotterdam.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

BALZAC, m.b. 20/8 v. Oslo n. Rotterdam.
DORSETSHIRE, st. p. 21/8 Gibraltar, Calcutta n. R'dam.
HARUNA MARU, st. wordt 24/8 te Londen verwacht, Japan n. Rotterdam.
MOREA, st. p. 20/8 Sagres, Napels n. Rotterdam.
NJASSA, st. 21/8 te Marseille, Beira n. Rotterdam.
PATROCLUS, st. 22/8 te Suez, Japan n. Rotterdam.
SAMBRE, st. 20/8 te Havre, Brazilië n. Rotterdam.
TROILUS, st. p. 22/8 Gibraltar, Japan n. Rotterdam.
WILHELMINA, z., 21/8 v. Havre n. Rotterdam.
WAGANDA, st. p. 21/8 Ouessant, Walvischbaai n. R'dam.

ALEXANDRIA, st. 20/8 v. Piraeus n. Constantinopel.
AEGINA, st. 20/8 v. Braila n. Galatz.
ATHENIA, st. werd 22/8 v. Montreal te Greenock verwacht.
ADRIATIC, st. wordt 23/8 v. Newyork te Liverpool verwacht.
ASCANIA, st. wordt 23/8 v. Montreal te Plymouth verwacht.
ALTONA, st. 21/8 te Havre, Macassar n. Amsterdam.
ANTJE, z., Koopman, 20/8 te Hamburg v. Stade.
ALBI, st. 16/8 te Brest v. Rotterdam, vertrok n. Libreville.
AUVERGNE, st. 18/8 te La Rochelle v. Rotteerdam.
ALICE MARIE, st. 18/8 te Rochefort v. Rotterdam.
ALDO, st. 19/8 te Livorno v. Rotterdam.
ARDENHALL, st. 22/8 te Philadelphia v. Rotterdam.
ALCINOUS, st. p. 20/8 Gibraltar, Batavia n. Amsterd.
BOSPORUS, st. 20/8 te Seriphos, de Levant n. Hamburg.
BRETAGNE, st. 19/8 te Emden v. Zaandam.
CAP NORTE, st. 20/8 v. Lissabon, Hamburg n. d. Platarivier.
CALEDONIA, st. 21/8 te Hamburg v. Rotterdam.
CAMERONIA, st. wordt 23/8 v. Newyork te Glasgow verwacht.
CAVINA, st. wordt 23/8 v. Jamaica te Avonmouth verwacht.
CABOURG, st. 20/8 te Havre v. Rotterdam.
CAENNAISE, st. 20/8 te Cherbourg v. Rotterdam.
COLUMBUS, st. vertrekt 23/8 v. Southampton n. N.-York.
DORIC, st. wordt 23/8 v. Montreal te Liverpool verwacht.
DARRO, st. wordt 23/8 v. Z.-Amerika te Liverpool verwacht.
DEPUTE CHARLES NORTIER, st., 20/8 te Rouaan v. Rotterdam.
DE TWEE GEBROEDERS, z., Boninga, 20/8 te Hamburg v. Fredericia.
EURYBATES, st. 21/8 te Hamburg v. Macassar.
ESPERANCE BAY, st. wordt 23/8 v. Australië te Plymouth verwacht.
ESPERANCE BAY, st. p. 20/8 Gibraltar, Brisbane n. Londen.
FREIBURG, st. 20/8 te Barcelona, Macassar n. A'dam.
FRIDERUN, st. 20/8 v. Monrovia n. Hamburg.
FRANCAISE, st. 20/8 te Dieppe v. Rotterdam.
FISHPOOL, st. 22/8 te Philadelphia v. Rotterdam.
GROIX, st. 19/8 v. Corunna, Hamburg n. Buenos Ayres.
GARTH CASTLE, st. 22/8 v. Delagoabaai, Rotterdam n. Beira.
HAMBURG, st. p. 20/8 Gibraltar, R'dam n. Java.
HORSLEY, st. 21/8 te Hamburg v. Rotterdam.
HAKOZAKI MARU, st. 21/8 te Marseille, Londen n. Japan.
KRETA, st. 20/8 v. Morphou Baai n. Venetië.
LANCASHIRE, st. 21/8 te Marseille, Liverpool n. Rangoon.
MARMARA, st. 20/8 te Lichta, de Levant n. Hamburg.
MANDALAY, st. 21/8 te Hamburg v. Eng.-Indië.
MESSICANO, st. 21/8 te Hamburg v. d. Platarivier.
MANTUA, st. 21/8 te Marseille, Japan n. Londen.
MANGALORE, st. p. 20/8 Perim, Calcutta n. Londen.
NECKAR, st. 21/8 te Hamburg v. de Zwarte Zee.
NICOYA, st. wordt 23/8 v. Santa Marta te Liverpool verwacht.
NOTRE DAME DE FOURNIERE, st. 21/8 te Havre v. Vancouver.
NEUTRAAL, st. p. 22/8 Ouessant v. Antwerpen.
OREST, st. 20/8 te Rostock v. Rotterdam.
PHODOPIS, st. 21/8 te Hamburg v. d. West K. v. Z.-Amerika.
PLATON, st. 21/8 v. St. Vincent K.V., Rotterdam n. Buen. Ayres.
PURIRI, st. 21/8 te Gibraltar, Port Pirie n. Swansea.
RESOLUTE, st. 20/8 te New York v. Hamburg.
RELIANCE, st. 21/8 te Hamburg v. New York.
RIJNDIJK, st. 21/8 te Buenos Ayres v. Rotterdam.
SANTA THERESA, st. p. 19/8 St. Vincent K.V., Z.-Amerika n. Hamburg.
SANTA FE, st. 20/8 te Pernambuco v. Hamburg.
SACHSEN, st. 21/8 te Hamburg v. Californië.
SCHODACK, st. 20/8 te Havre v. Newyork.
SAINT ENOGAT, st. 20/8 te Rouaan v. Rotterdam.
STAD ARNHEM, st. 21/8 te Buenos Ayres v. Hamburg.
TASSO, st. p. 21/8 Gibraltar, Rotterdam n. Triest.
VILLAGARCIA, st. 20/8 v. Florianopolis n. Rio Grande.
WILDENFELS, st. 20/8 v. Malta, Bombay n. Hamburg.
WEIMAR, st. 19/8 v. Patras n. Tunis.
ZOVETTO, st. 19/8 te Livorno v. Rotterdam.

GEMENGD.

ESSEX COUNTY. Quebec, 20 Aug. Het Engelsche stoomschip Essex County is, tijdens dikken mist, bij South Point, Anticosti, gestrand. Tank nr. I lekt; tank nr. II is oogenschijnlijk intact. Met hoog water zal men trachten het schip vlot te brengen.

INGER. Kiel, 21 Aug. Het stoomschip Inger (zie vorig Ochtendblad) was in aanvaring met het Duitsche stoomschip Crisia, met een lading erts van Gefle naar Emden. Laatstgenoemd schip, dat eveneens de reis voortzette, bekwam schade boven de waterlijn.

RIO BLANCO. Montevideo, 21 Augustus. De brand aan boord van het stoomschip Rio Blanco (zie Avondblad 21 dezer) heeft ernstige afmetingen aangenomen. Het schip koerst naar Montevideo en hoopt hier hedenochtend 10 u. 30 m. te arriveeren. Lloyd's expert benevens een 6 inch. pomp zullen bij aankomst onmiddellijk ter beschikking van den kapitein staan.

SERAING. Hansweert, 22 Aug. De Belgische sleepboot Seraing heeft alhier en het kanaal schroef en schroefas afgeslagen. De boot is ter reparatie naar Antwerpen gesleept. De sleeptrein is door de sleepboot Chenee naar de bestemming gebracht.

SLEEPBEDRIJF.

Rotterdam, 22 Augustus. De sleepboot Zuiderzee is heden van de Clyde vertrokken, met een hekwiel-rotsbreker op sleeptouw, bestemd voor Karachi.

(L. Smit & Co.'s Int. Sleepd.)

SCHEEPSBOUW.

Westerbroek, 22 Aug. Van de werf te Delfzijl is hedenochtend door de firma Wortelboer & Co., alhier, met goed gevolg te water gelaten een stalen sleepkaan, groot pl.m. 1000 ton, met de afmetingen 67×8.20×2.50 M. Het schip, Helene genaamd, is gebouwd voor rekening van de N.V. Kanaalscheepvaart-maatschappij, te Delfzijl. Onmiddellijk daarna is een boot van hetzelfde type op stapel gezet, evenecns voor genoemde reederij bestemd.

BERICHT AAN ZEEVARENDEN.

Schietoefeningen te Helder. Op 25 Aug. a.s. zal worden geschoten van Erfprins, waarbij onveilig is de zee in de richtingen N. tot W. tot op een afstand van 5 K.M.

Op 26 Aug. d.a.v. zal worden geschoten van opstellingen tusschen Erfprins en Kijkduin, waarbij onveilig is de zee, gerekend uit den vuurtoren in de richtingen N. tot W. tot op een afstand van 8 K.M.

Op 27 Aug. d.a.v. zal worden geschoten van Fort Harssen, waarbij onveilig is de zee in de richtingen N. tot W. tot op een afstand van 5 K.M.

PASSAGIERS

van het st. Patria, 22 Augustus van Rotterdam naar Ned.-Indië vertrokken:

Naar Southampton: mej. N. Adriani, J. A. Bannink, fam. Dr. C. J. Marcus, mej. J. B. A. Marcus, fam. T. L. Maycock, mej. Maycock, fam. G. A. M. H. Sadee, L. K. Sadee, H. P. Silver, J. C. Smissaert, fam. J. Smit Ezn., C. A. Toetenel, W. G. van Zeggeren.

Naar Tanger: fam. J. Rijnink.

Naar Marseille: G. B. Audier, mej. A. J. J. Borgman, mej. C. S. A. Borgman, mej. G. W. Bouman, mej. A. E. C. Braat, W. C. Braat, fam. C. J. Brandt, P. J. van Breda Vriesman, mej. M. J. de Bruine Groeneveldt, fam. E. M. A. de Bruyn, mej. L. Bueno de Mesquita, mevr. C. C. Burggraaf-Dorlas, mevr. B. H. M. Coesel, mej. G. Coesel, mevr. A. G. Coster-Bergman, fam. J. Drapers, G. van Dulken, H. van Dulken, mej. G. A. Formyne, mej. Groenewegen, mevr. Groenewegen, mej. Hagemeyer, fam. J. A. Hagemeijer Sr., mevr. J. C. S. v. d. Heever-Pompen, fam. H. Hermans, fam. Ingr. N. Hoogendoorn, J. Huijgens, C. J. Ipenburg, mej. M. E. Ipenburg, fam. J. J. Jongepier, fam. H. Kamps, fam. J. A. Karreman, K. F. Kleian, L. Klootwijk, mevr. wed. C. Koopman-de Gruyter, C. E. M. Lugt, M. Lugt, mej. M. L. A. Marius, fam. W. A. T. de Meester, K. J. van der Mijl, mevr. M. Noltheniusschreuder, J. W. H. van Oostveen, W. G. van Oostveen, fam. F. M. Rouppe van der Voort, fam. H. B. Schreuder, fam. J. Th. Seluerbeek, C. van Steenwijk, mej. J. E. Steffen, mej. G. C. Telders, fam. A. Uzarski, fam. Ds. J. de Visser, E. C. Vriesman, fam. L. J. Vriesman, mej. E. P. Vriesman, mej. C. van Westreenen.

Naar Port-Said: mej. E. R. Martin.

Naar Ned.-Indië: mej. B. Apituley, J. G. W. Asperslag, fam. H. Baron, fam. H. C. A. van Beek, mej. H. L. Benschop, fam. E. J. v. d. Berg, P. van Besouw, fam. H. Bisschop van Tuinen, mej. A. M. Black, mevr. C. H. Blyth, mej. H. B. Blyth, fam. A. C. Bobbert, mevr. A. Bobbert-Roorda, fam. Ir. J. G. Boerma, fam. G. F. Bouman, F. G. Bouwens, O. Brederode, mevr. F. van Breugel-Visser en kind, mej. C. van Breugel, fam. J. Brugman, fam. G. L. G. Brunklaus, B. C. de Bruyn, mevr. H. Burger-von Holzschuher, fam. J. Th. Burm, mej. C. E. J. Clerkx, mej. H. G. Clerkx, mej. M. Clerkx, WelEerw. Pater Th. Cocx, fam. G. Coenen, fam. E. F. Cretier, fam. J. C. Damwijk, W. Dantz, A. van Deelen, H. Dekking, W. H. C. van Deutekom, H. van Dommelen, Dr. G. W. J. Drewes, mevr. Drewes, mej. S. van der Dussen, fam. F. van Dijk, fam. M. Eernstman, mej. B. M. Eliasova, mevr. Sj. Enserinck-Brouwer, mevr. J. M. v. d. Ent-Hoogenboom en dochter, J. H. Enter, fam. J. Evertsen, fam. Ir. P. G. H. A. Fermin, mevr. M. A. A. Garritsen-Leering, J. A. Gase, J. W. van Gennep, fam. G. F. E. Gonggrijp, mej. Gonggrijp, fam. J. G. Götze, fam. I. W. de Groote, O. Grooten, fam. W. E. Hermans, C. J. v. d. Heuvel, A. A. Hollanders, mej. C. van Holst Pellekaan, fam. H. F. van Houten, J. R. Jager Bruining, mevr. Th. W. Jansen, fam. J. v. d. Kam, J. A. Th. van Kempen, fam. B. H. Kerkhoff, F. A. W. Keyzer, mevr. M. A. van Kleef Weeda en 2 kinderen, fam. C. P. J. van Koetsveld, fam. A. Kool Jr., fam. H. J. A. Krijt, J. D. H. Kuyp, R. W. Lash, fam. Ir. C. Ch. van Loon, mevr. A. S. M. L. Th. Lorch-Kruyt, W. v. d. Louw, C. A. Luber, fam. Mr. P. Lugt, D. A. C. de Maagd, mevr. H. de Maagd-Molenaar en 2 kinderen, fam. C. Maris, mevr. A. van Marken, fam. P. H. J. M. Maseland, mej. M. A. Meerburg, mej. M. L. F. Mesters, M. Meulendijks, mevr. W. Mondeel-Wijkhuisen en zoon, fam. Ir. A. M. J. v. d. Most, fam. J. van Mourik, G. L. Mulder en dochter, J. P. Mulders, WelEerw. Pater H. Muller, fam. H. Th. M. Muller, mej. M. E. Müller, T. H. Muntinga, fam. M. W. v. d. Nagel, fam. C. C. Nieuwenhuis, fam. C. A. Nieuwmeijer, mej. M. Otto, fam. J. A. Panhuyzen, mej. M. L. C. Penders, mevr. H. M. K. Peterson-Hellberg, fam. A. Pieters, Th. v. d. Poel, P. J. Post-Uiterweer, fam. Th. W. van Raay, K. Raue, mevr. C. E. H. P. W. de Regt-Beerstecher en 3 kinderen, mevr. W. M. C. Richter v. Bart, H. Rietbergen, D. Roelfsema, P. v. d. Roest, mevr. L. A. van Roode-Gelpke, Chr. Rupke, mevr. D. J. Rijnberg-Goudriaan, fam. H. W. Th. de Santy, H. J. Sassen, fam. J. C. Schift, N. Schoonens, fam. S. Schregardus, fam. C. J. Schroots, mej. A. W. Schwencke, M. W. Senstius, A. Sizoo, J. W. Slager, mej. M. M. A. Sluyter, K. L. Smit, P. J. Smit, Eerw. Frater H. Snijders, mevr. A. W. Stam-Dekker en 6 kinderen, M. J. D. v. d. Stap, fam. A. M. V. Stapper, J. F. Stolk, Eerw. Frater C. Toppema, mevr. C. H. A. Thenu-Appelius, fam. E. F. G. Townsend, D. W. van Tussenbroek, K. Twigt, fam. G. J. Vaandrager, J. L. v. d. Veen, mevr. C. A. Veen Tielens en 2 kinderen, J. R. Veldhorst, mevr. Veldhorst, mevr. C. M. E. Versteegh-Rhemrev en zoon, H. H. Vissers, fam. M. E. E. Vooges, fam. M. A. G. D. M. v. d. Waals, G. J. v. Wagensveld, M. Waisvisz, E. Wassing, fam. W. J. Wassing, fam. L. Westdijk, fam. S. W. v. Wettum, fam. J. A. Willon van Reede, E. J. Wind, mevr. E. Winter-Rövekamp en 2 dochters, mevr. G. Wisboom-Dekker, mevr. E. M. M. Witteman-Gimber, mevr. C. P. J. v. d. Woude-Penning, J. L. Wijt, fam. L. Zwarenstein, een detachement suppletietroepen.

CARGALIJSTEN ROTTERDAM.

JAVA, Tapanoeli, st.:

843 kn. thee, 1415 kn. rubber, 58 zkn. rubber, 4995 zkn. koffie, 2684 zkn. peper, 48 bln. kamwol, 730 pkn. cassia, 94 pkn. buffelhuiden, 1012 zkn. mais, 3 kn. palazeep, 110 balen katjang (gepeld), 66 zkn. nootmuskaat, 120 kn. nootmuskaat, 26 bn. kapok, 2250 blokken tin, 5 kn. legnaanavellen, 1 kn. slangenvellen, 20 pkn. schapenvellen, 709 zkn. coprakoeken, 21450 zkn. copra, 75 kn. kinabast, 499 bln. kinabast, 6031 bundels rotting, 54 bln. koehuiden, 840 balen blikafval, 271 korven gomcopal, 11 korven sandelhout, 11138 zkn. suiker, 120 zkn. tapiocapaarl, 1923 zkn. tapiocameel, 182 zkn. tapiocazaad, 607 bn. vezels, 50 leggers leggers arak, 22 druns citronellaolie, 22 kn. pandanhoeden.

JAVA, Tambora, st.:

2461 kn. rubber, 4705 kn. thee, 6027 zkn. suiker, 475 balen sisalhennep, 552 balen vezels, 257 zk. palmkernels, 2 kn. oliepalmzaden, 889 zk. copra, 153 pk. buffelhuiden, 93 pk. koehuiden, 201 balen katjang (gepeld). 248 balen kapok, 118 st. hout, 1175 zkn. tapiocameel, 1104 zkn. tapiocazaad, 293 zkn. tapiocapaarl, 2462 pkn. tabak, 3125 balen koffie, 5 pk. legnaanvellen, 4 kn. vellen, 77 kn. nootmuskaat, 20 kn. foelie, 1056 zkn. cacao, 72 kn. hoeden, 6975 bl. tin, 50 kn. gomdamar, 300 bln. kinabast, 5 kn. zout, 34 kn. bullion.

SCHELDEVAART.

HANSWEERT. Gepasseerd op 22 Augustus vóór 4 uur en bestemd naar:

Telegraaf 7, st.; Elisabeth, Van Schijndel; Hildegram, Gauthier, alle Rotterdam; Augusta, Thijs, Alphen a. d. Rijn; Antwerpia, Struyf, Gorinchem; Purfina 1, st.; Stad Amsterdam 4, st.; Zeemeeuw, Van Holt; Marie, Ophorst, alle Amsterdam; Rupel, Bolle, Gorinchem; Coöperatief 3, Eykelboom, Vlaardingen; Marie José, Sacijs, Delft; Stad Goes, st.; Goes; Op hoop van zegen, st., Giesendam; 2 Gezusters, st., 's-Gravendeel; Zuid-Beveland, Van Essen; Theodoor Heinrich, Dijkman; Marguerite, Van Broekhoven; Johanna Martina, Tatje, alle Dordrecht; Antonia I, 't Hart, Pernis; Clara, De Jong; Wilhelmina, Zondag, beide Werkendam; Zorg en Vlijt, st., Zierikzee; Transport 34, Bosman, 's-Gravenhage; Oso 7, Nieuwdorp, 's-Gravenhage; Tahiete, Verduin; Tintoretto, De Koninck; Ruysdael, Boersma; Stad Gent, Gerritsma; Francois Boucher, Brugsma; Leys, Van Rossum; Sani 14, Schoenmakers; Willemsvaart, Hofman; Tamatave, Himmighofen; Stad Brugge, Verkammen; Clotilde, Bruys; Fluviale 14, De Bont; Antw. Guano Works, Maas; Deo Confidentia, Dekker; Verwisseling, Vos, alle Duitschland; Amstel 7, st.; Telegraaf 9, st.; Annetje, st.; 2 Gebroeders, st.; Industrie 2, st.; Stroomvaart 3, Lentz; Maria, Roth; Balance, Leemans; Wilskracht, Schippers; Machiënsteen 13, Michielse; Terneuzen 5, Van Leuven; Damiette, Van Anrooy; Dameo 7, Rennings; Solina, Van Akker; Internationale 87, Oerlemans; Internationale 65, Thijssen; Algerie, Liebman; Geertruida, Maas; Louise 2, Van Toren; Vita, Van Strien; Vertrouwen, Schot, alle België.

[Onderstaande berichten zijn reeds in een gedeelte van onze vorige oplaag opgenomen geweest.]

TRANSATLANTISCHE LIJNEN.

BOVENKERK, 21/8 v.m. 11 u. 10 m. 70 mijl Z.-Oost v. Niton, Rotterdam n. Britsch-Indië.
NIEUW AMSTERDAM, 20/8 n.m. 10 u. 31 m. 130 mijl Z.-Oost v. Valentia, Rotterdam n. New-York.
BATJAN, 21/8 v.m. 7 u. 55 m. 60 mijl Z.-West v. Niton, Amsterdam n. Java.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

CLIFFWOOD, st. p. 21/8 n.m. 1 u. 31 m. Bishops, Galveston n. Rotterdam via Havre.
HASTINGS COUNTY, st. 21/8 v.m. 11 u. 22 m. 500 mijl West v. Valentia, Quebec n. Rotterdam.
INNOKO, st. 20/8 n.m. 3 u. 5 m. 572 mijl West v. Valentia, Newyork n. Rotterdam.
TEESBRIDGE, st. 20/8 n.m. 10 u. 30 m. 300 mijl Z.West v. Valentia, Quebec n. Rotterdam.
WEST ELDARA, st. 20/8 n.m. 2 u. 12 m. 587 mijl West v. Bishops, New York n. Rotterdam via Antwerpen.

AMBOISE, st. 21/8 te Shanghai, Marseille n. Yokohama.
ERMLAND, st. 20/8 v. Hongkong n. Canton.
GLENIFFER, st. 20/8 v. Vladivostock n. V.K./Cont.
GLENOGLE, st. v. 20/8 te Kobe.
PARIS MARU, st. 21/8 te Shanghai v. Dairen.
SLIEDRECHT, m.b. 20/8 n.m. 4 u. 37 m. 80 mijl West v. Niton, Rotterdam n. Constanza.
TEUCER, st. 21/8 v. Shanghai n. Japan.

Nieuws in dit nummer.

Binnenland.

H. van Kol. † (Nederland). (Bl. C. p. 1)

Het radioverkeer Nederland—Indië op de korte golf. (Nederland). (Bl. C. p. 1)

Buitenland.

Onlusten onder de inlanders in den Kongo. (Telegrammen.) (Bl. C. p. 3)

De Wahabieten vallen Medina aan. (Buitenlandsch Nieuws.) (Bl. B. p. 2)

Te Sjanghai heeft een menigte stakers de bolsjewistische arbeidersleiders aangevallen. (Telegr.) (Bl. C. p. 3)

Ochtendblad, B.

Duitschland.

Tegen de duurte.

Men meldt ons uit Berlijn:
Indien men het Acht Uhr Abentblatt mag gelooven, wil de rijkskanselier zijn belofte in den rijksdag houden en maatregelen treffen ter bestrijding van de algemeene duurte. De verlaging van de belasting op dit gebied was reeds een eerste stap in deze richting en verdere maatregelen zullen volgen. De rijkskanselier heeft reeds in zijn rede te kennen gegeven, dat hij bij zijn actie op den steun van landbouw en industrie zou rekenen, daar deze belangrijke voordeelen uit de nieuwe tariefwetten zouden trekken. Nu hebben de groote industrieele organisaties hun standpunt uiteengezet en dit op een wijze, die noch den rijkskanselier noch de overige leden van het rijkskabinet bevredigd heeft. Desondanks blijft men in regeeringskringen vast besloten op doortastende wijze voor een daling der prijzen te werken. Deze moet 1 October beginnen daar dien dag de belasting op den omzet verlaagd wordt. De regeering schijnt ervan overtuigd te zijn, dat een groot aantal industrieele groepen door hun prijspolitiek tot de duurte bijdragen.
De regeering zal voortaan haar eigen opdrachten alleen nog aan ondernemingen toevertrouwen, die vaste prijzen berekenen, in de hoop, dat alle andere cliënten der industrie haar voorbeeld zullen volgen.
In het begin van de volgende week zal de kwestie in de kabinetszitting ter sprake worden gebracht.

Nadat gisteren de onderhandelingen tusschen de directie van de Duitsche spoorwegmaatschappij en de leiders van de vakvereenigingen van het spoorwegpersoneel afgebroken waren zonder resultaat te hebben opgeleverd, hebben de vakvereenigingen de bestaande loonsregeling tegen 31 dezer opgezegd.
Bij de gisteren gehouden besprekingen meenden enkele vertegenwoordigers der spoorwegmaatschappij dat van een algemeene loonsverhooging kon worden afgezien, aangezien van regeeringszijde maatregelen ten gunste van een algemeene daling van de prijzen zijn aangekondigd. De leiders der vakvereenigingen stelden zich met deze belofte niet tevreden. Zij herinnerden eraan, dat de actie reeds 2 maanden wordt gevoerd en begonnen is op een tijdstip, waarop alle prijzen geweldig stegen. Zij stelden zich voorts op het standpunt, dat de spoorwegmaatschappij mede verantwoordelijk is voor de bestaande duurte, daar ze nog onlangs alle tarieven met 10 pct. heeft verhoogd. Op deze wijze kon de onderneming winsten boeken, die best voor het uitbetalen van loonsverhoogingen hadden kunnen worden besteed.
Bij de bespreking verzekerde de spoorwegdirectie, dat ook zij de actie der rijksregeering zou steunen. Dit scheen te beduiden, dat op een verlaging der spoorwegtarieven zou kunnen worden gerekend. Heden wordt echter verzekerd, dat zulks beteekent, dat de directie van een nieuwe verhooging zal afzien...... Zowel de leiders der vakvereenigingen als het rijksdepartement van den arbeid staan op het standpunt, dat al het mogelijke moet worden gedaan om een algemeene staking van het spoorwegpersoneel te vermijden.
Voorloopig zal het scheidsgerecht zich met de zaak bezig houden.

Vrijdag hebben op het rijksdepartement van arbeid nieuwe besprekingen plaats gehad tusschen vertegenwoordigers van patroons en arbeiders in het bouwvak. Ook deze besprekingen leverden geen resultaat op. De staking duurt voort. Op 28 dezer zullen nu alle arbeiders in het geheele bouwvak door de patroons worden uitgesloten. Vermoedelijk zal nu de rijkskanselier persoonlijk als bemiddelaar optreden.

Rossbach, de bekende rechtsradicale leider, kondigt de stichting van een nieuwe organisatie aan: de Tannenbergbond. Deze zal alle volksche strijdvereenigingen omvatten.

Men meldt ons uit Berlijn:
De Duitsche bladen zouden vanochtend een oproep bevatten van een groot aantal bekende Duitschers tot het Duitsche volk met he verzoek bij te dragen tot een nationaal fonds voor het bouwen van een luchtschip, waarmede dr. Eckener den tocht naar de Noordpool wil ondernemen.
Dr. Eckener heeft den oproep gisteren voorgelezen te Constanz aan den voet van het Zeppelin monument en nogmaals voor het geboortehuis van graaf Zeppelin.

Mededeelingen en Aanbevelingen
(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Neen, geen ander merk:
Geef *MIJ* maar

MISS BLANCHE C.6

In Oostfriesland zijn valsche rentemarkbiljetten in circulatie, die enkel door de gebrekkige nummering van echte biljetten zijn te onderscheiden.

Men meldt ons uit Berlijn:
Het bekende Parijsche modehuis Drecoll heeft zijn betalingen moeten staken. De 74-jarige baron Chr. von Drecoll, die sinds lange jaren aan het hoofd van de zaak stond, is in Berlijnsche aristocratische kringen een zeer bekende persoonlijkheid. Hij stamt uit een Fransche emigrantenfamilie, die zich na de Fransche revolutie te Hamburg had gevestigd. Baron Drecoll begon zijn loopbaan als officier bij de Uhlanen. Hij voelde echter meer voor het modevak en opende voor den oorlog zaken te Weenen, Parijs, New-York en Berlijn. Kort voor het uitbreken van den oorlog had hij zijn Parijsche en zijn Weensche zaak aan een Engelsche vennootschap verkocht. Daarna had hij zich te Berlijn gevestigd, waar hij de leverancier van de Duitsche hofkringen werd. Hij heeft de bruidsjaponnen van alle Duitsche prinsessen geleverd en ook van de tegenwoordige echtgenoote van den gewezen keizer.
Tot het bankroet der firma heeft in de eerste plaats de wanbetaling der klanten aanleiding gegeven. Drecoll maande zijn clienten principieel nooit.

Frankrijk.

Het internationaal arbeiderscongres is gisteren te Marseilles geopend onder voorzitterschap van den Engelschen oud-minister Arthur Henderson, die mededeelde, dat de vertegenwoordigers van 7 millioen georganiseerde arbeiders uit dertig verschillende landen aanwezig waren, om klem bij te zetten aan de zaken, die op het congres zouden worden behandeld. In huishoudelijke vergadering werden daarna allereerst de besturen der afdeelingen gekozen en geïnstalleerd.

De dader van den aanslag op den goeverneur van Martinique moet volgens een bericht uit Fort de France een zoon zijn van een lid der algemeene staten, dat bij de verkiezingsonlusten van 24 Mei den dood gevonden heeft. Men heeft hem aangehouden bij den aanlegsteiger van de boot. Hij was in het bezit van een revolver en moet ook reeds bekend hebben. Volgens de laatste berichten zou de toestand van den goeverneur bevredigend zijn, al behouden de geneesheeren zich hun oordeel nog voor.

Vrijdag is, naar uit Beiroet gemeld wordt, een militair vliegtuig, dat de post van Soeëida ging mitrailleeren, boven de citadel in brand gevlogen. Beide vliegers zijn verbrand.

Engeland.

De Engelsche zeelieden te Melbourne hebben het voorbeeld van hun vakgenooten te Sydney gevolgd en ook voor de haven van Melbourne terugkeer tot de loonen van Juli geëischt. De voorzitter van den Engelschen Zeeliedenbond, Havelock Wilson, heeft van boord van het schip, waarmee hij gistermiddag van Southampton naar Canada is vertrokken, een dringend telegram gezonden aan den Australischen eersten minister Bruce, om dezen aan te sporen, zijn invloed aan te wenden om te maken, dat de inheemsche Australische zeelieden zich niet bij de beweging aansluiten, omdat wilde stakingen, evenals in Engeland, toch tot mislukking gedoemd zijn.

In een gisteravond te Durham gehouden rede heeft Lord Londonderry — een der grootste eigenaars van kolenmijnen — de stelling verdedigd dat geen arbeider in een vitaal bedrijf het recht moest hebben om te staken, en hij hoopte dat de meerderheid der Engelschte arbeiders zooveel gemeenschapszin zouden toonen om dit recht, al was 't maar als dreigement, niet meer te willen opeischen. Vervolgens trachtte hij aan te toonen dat het lot van den mijnwerker bij eventueele nationalisatie der mijnen door den staat, veel slechter zou worden dan nu onder particulier beheer.

Kolonel Harry Day, schrijver van revues, directeur van een artiestenbureau en labour-lid van het Lagerhuis voor Central Southwark, heeft namens een syndicaat van 14 groote financiers uit de city, van wie de leider een vurig sociaal hervormer is, aan het bestuur van de tentoonstelling van Wembley geschreven om het te vragen, wat de minimumprijs van het terrein met de gebouwen erop zou zijn, of wat de prijs van dat deel, dat thans als een terrein voor vermakelijkheden wordt gebruikt, zou zijn.
Het plan is, de tentoonstellingsgebouwen grootendeels af te breken (behalve o.a. het paleis der industrie, dat tot een groote winkelgalerij zou worden verbouwd) en daarop een tuinstad te stichten. Het luna-park zou gelaten worden zooals het is.
Het tentoonstellingsbestuur heeft nu, in verband met vele verschillende berichten in de pers, officieel verklaard, dat er geen aanbod om Wembley te koopen is gedaan, en tevens, dat zij de voorloopige vragen van Day heeft ontvangen.

Een particulier vliegtuig van den heer Leslie Hamilton, met nog een dame aan boord, is gistermiddag omstreeks 2 uur te Lynne opgestegen met bestemming Parijs en daar niet aangekomen. De kustwacht te Gris Nez heeft het vliegtuig, dat gemerkt was GEBDK, nog boven het Kanaal gerapporteerd, vliegende in Z.O. richting, maar daarna is elk spoor verdwenen.

De acht zakken van den postdiefstal, eergisteren bij Shrewsbury gepleegd, zijn gisteren alle teruggevonden in weilanden langs het riviertje de Harley, maar zonder de aangeteekende brieven, wier inhoud ongeveer £ 600 bedraagt.

Een tractor, waarmee cement werd vervoerd, is te Londen een huis komen binnenrijden. Het onderste deel van de voorgevel viel in de kamer en sloeg alles kort en klein. Toevallig waren er, wat bijna nooit gebeurde, geen menschen in. Er was alleen in de keuken, achter, een meisje, dat de vloer aan 't schrobben was. De bestuurder had de tegenwoordigheid van geest, haar dadelijk de emmer water te ontrukken om het vuur van de machine te blusschen. De schoorsteen van den tractor was n.l. reeds door de zoldering heengedrongen, waardoor bijna nog brand ook was veroorzaakt. De bestuurder verwondde daarbij zijn pols en de stoker bezeerde zijn voet tusschen de deur van den tractor, toen hij een jongetje op het trottoir wegschoof, dat anders overreden zou zijn.

Kapitein Hartley, van de Leviathan, heeft een dezer dagen, even nadat het schip uit Cherbourg naar Southampton was vertrokken, een paartje getrouwd. Dit was al het tweede, zei hij tegen een journalist, en het huwelijk op zee wordt bepaald populair.
Enkele getrouwden hadden hem al gevraagd, of hij aan boord ook de bevoegdheid had, scheidingen uit te spreken, maar hij had geantwoord dat, als dat zoo was, zelfs een zoo groot schip als de Leviathan voor de passagiers te klein zou zijn.

In enkele Londensche havens hebben de stakers sterke posten geplaatst om de werkwillige zeelieden te intimideeren.
Ook de zeelieden te Leith beginnen hun ontevredenheid uit te spreken met de bestaande loonen.

Te Burnham-on-sea had een troepje badende meisjes, om de kosten van badkoetsjes te vermijden, een kleedkamer van strandstoelen gevormd. Toen nu de stoelenverhuurder kwam om zijn geld, weigerden zij ook dit te betalen. De verhuurder nam toen alle stoelen weg en liet de meisjes, in letterlijke en overdrachtelijke zin, in hun hemd staan.

België.

Onze correspondent te Brussel meldt:
In officieuse kringen doen allerlei geruchten de ronde — welke voorloopig nog door de ministers worden tegengesproken — omtrent mogelijke wijzigingen, na het zomerreces, in de samenstelling van het kabinet Poullet. Zoo wordt verzekerd dat de katholieke minister van justitie, Tschoffen, van zins is, om gezondheidsredenen, zijn portefeuille neer te leggen om vervolgens, na zich eenigen tijd rust te hebben gegund, zijn plaats aan de advocatenbalie te Luik weer te gaan innemen. Als mogelijk opvolger van minister Tschoffen wordt reeds vooruitgezet mr. Alex Braun, senator voor Brussel en eere-president van de Fédération des Avocats.
Verder heet het dat de huidige minister van landbouw, mr. Aloïs Vandevijvere, die, naar men weet, enkel en alleen in de regeering trad om het kabinet Poullet-Vandervelde met zijn priestige te steunen, op zijn verzoek, vervangen zou worden, daar hij hooge functies heeft waar te nemen in de Société de Crédiet à l'Industrie in de Caisse de Reports. Graaf de Liedekerke, of het kamerlid Tibbaut, zou hem opvolgen.

De datum der verkiezingen voor de provinciale raden is thans, naar onze correspondent te Brussel meldt, definitief op 8 November a.s. gesteld. Verscheidene duizenden jonge kiezers, welke bij de verkiezingen voor Kamer en Senaat, in April, wegens het gebruiken van verouderde kiezerslijsten, niet tot de stembus werden toegelaten, zullen ditmaal, voor het eerst, van hun stemrecht gebruik mogen maken. Het aantal kiezers bedroeg, bij de verkiezingen van 5 April, 2,346,000; het zal ditmaal, de geannexeerde kantons inbegrepen, 2,392,000 bedragen.

Vandervelde vertrekt morgen uit Brussel naar Marseille, om het socialistische congres bij te wonen. Daarna gaat hij naar Genève.

In verband met zekere incidenten welke zich onlangs te Nieuwpoort, bij de inhuldiging van het monument aan de gesneuvelden, hebben voorgedaan (Vlaamsche oud-strijders jouwden er de Brabançonne uit en hieven het lied van den Vlaamschen Leeuw aan) en mede met het oog op de jaarlijksche Vlaamsche bedevaart naar den IJzer op 30 dezer, heeft het gemeentebestuur van Dixmuiden, naar onze correspondent te Brussel meldt, in spoedvergadering bijeengeroepen, een voorstel van den burgemeester goedgekeurd, waarbij aan het politiereglement een artikel wordt toegevoegd, bepalend dat het verboden is „op den openbaren weg of in openbare lokalen, staande onder de waakzaamheid der plaatselijke politie, beelden of prenten ten toon te stellen of te verspreiden, redevoeringen uit te spreken, rumoer, gefluit of gejouw te laten hooren of welkdanige betoogingen te houden, welke beleedigend zijn voor het Belgische nationale vaandel of het Belgische nationale lied".

Onze correspondent te Brussel meldt dat ingezetenen van Villers-sur-Lesse, in de provincie Namen, zich, sedert eenigen tijd, speciaal zijn gaan toeleggen op het kweeken van wilde eenden welke vooral bestemd zijn voor de markten van Brussel en Londen.
Te Sart-lez-Spa, in het Hooge Veen (prov. Luik) houdt men er een andere specialiteit op na en wordt thans een terrein van 10 hectaren in orde gebracht voor het fokken van goudvossen en andere wilde dieren waarvan de pels veel waarde heeft. Op hetzelfde terrein, een reusachtig heideveld, dat op 540 meter hoogte ligt, zal ook nog een sanatorium voor zieke huisdieren worden gebouwd.

Rusland.

De Duitsche gezant te Moskou heeft Vrijdag op hun verzoek ongeveer 30 vertegenwoordigers ontvangen van de Duitsche arbeidersafvaardiging, die op het oogenblik in sowjet-Rusland verwijlt. Daarbij zijn de handelsbetrekkingen tusschen Rusland en Duitschland besproken en met name het openen van het Russische afzetgebied voor de Duitsche industrie.

De raad van volkscommissarissen der sowjet-unie heeft zijn goedkeuring gehecht aan een door het volkscommissariaat van financiën ontworpen wetsontwerp i.z. de staats-verzekering. Het ontwerp kent den staat het volledige monopolie toe op alle belangrijke vormen van verzekering, die op het oogenblik tot het arbeidsveld van het Staatsverzekeringsbedrijf behooren en geeft nauwkeurige voorschriften met betrekking tot de inrichting van de Staatsverzekering en de eventueele winstverdeeling.

De academie van wetenschappen heeft een brief van Painlevé ontvangen, waarin hij verklaart te betreuren niet aan de feesten van het 200-jarig bestaan te kunnen deelnemen, daar hij in September Parijs niet kan verlaten.
Van de Fransche regeering ontving de academie bericht, dat zij op voorstel van de Mowzie besloten heeft zich bij de feesten te laten vertegenwoordigen.

De spoorlijn Moskou-Sebosj-Riga, die de voornaamste verbinding van de Russische hoofdstad met West-Europa vormt, voldoet in technisch opzicht niet meer aan de voor snelverkeer te stellen eischen. In verband hiermede heeft het volkscommissariaat van verkeerswegen besloten, deze lijn slechts intact te laten voor het gewone goederen- en het locale verkeer, en het grootste gedeelte van het reizigersvervoer en den ijlgoederendienst over de lijn Moskou-Smolensk-Bigosowo-Indra-Riga te leiden. Op het grootste gedeelte van dit traject zal met een snelheid van 80 K.M. per uur kunnen worden gereden, tengevolge waarvan, niettegenstaande het traject grooter is dan het oude, de afstand Moskou-Riga voortaan zal kunnen worden afgelegd in 24 in plaats van 31 uur.

Terwijl de bewoners op reis waren is er ingebroken in de woning van volkscommissaris Sokolnikof te Moskou. De inbrekers hebben alle kasten opengebroken en een ware chaos aangericht; verschillende voorwerpen van waarde namen zij mee. De inbraak werd eerst eenige dagen later ontdekt. Niettemin heeft de politie de daders reeds gevonden en ook het grootste deel der gestolen goederen achterhaald.

Naar de Berliner Lokal Anzeiger uit Warschau verneemt, hebben bandieten in Wolhynië tusschen Sjitomië en Nowograd een auto met militairen en ambtenaren van de sowjetrepubliek aangevallen. Tien passagiers van de auto zijn gedood en de overigen zwaar gewond. Allen werden beroofd. Russische militairen hebben daarop jacht op de roovers gemaakt, die zich in een dorp verscholen hadden. Dit dorp werd bestormd en in brand gestoken. Verscheidene bandieten zijn gevangen genomen.

De Balkanlanden.

Uitvoering van openbare werken in Turkije.

(Van onzen Balkan-correspondent.)

13 Augustus.

Waar nog altijd de mogelijkheid niet schijnt uitgesloten, dat het commissariaat voor openbare werken te Angora zich zal verstaan met den ingenieur H. S. de Roode, den directeur van gemeentewerken te Rotterdam, nopens een opdracht voor de uitvoering van verschillende openbare werken — met name havenwerken — in Turkije, is het niet van belang ontbloot, eens na te gaan, onder welke verhoudingen en met welke werkkrachten ook in den nieuwen Turkschen staat gewerkt wordt.
De openbare werken van allerlei aard, in Turkije ontworpen, zijn zeer talrijk; maar de bezwaren welke gegadigden naar het uitvoeren er van steeds bij verschillende departementen of autoriteiten, wier welwillende medewerking, of ten minste niet-inmenging, niet was verkregen, zijn de oorzaak geweest, dat tot nu toe zoo weinig daarvan is tot stand gekomen. Nu onder het tegenwoordige regime die bezwaren grootendeels zijn ondervangen, kunnen combinaties en personen, die voorheen zich daarvoor niet konden of wilden beschikbaar stellen, hun kapitalen en kundigheden gerust aanbieden om mee te komen helpen aan het groote werk van de economische ontwikkeling van de Turksche republiek.
Om die ontzaglijke taak tot een goed einde te brengen zijn er vooral drie dingen noodig: geld, arbeidskrachten, en materieel.
Turkije is door de natuur zoo rijk bedeeld, dat het, wanneer de noodige zekerheid en gunstige voorwaarden worden geboden, stellig de financieele medewerking en steun zal kunnen vinden voor de uitvoering van vruchtdragende openbare werken.
Minder gunstig is het met het verkrijgen van de vereischte arbeidskrachten gesteld. Die zijn, zoowel voor zoover het de hoofdarbeiders — de intellectueelen —, als de handswerkslieden betreft, nog schaarsch in Turkije.
Technici, ingenieurs, opzichters, bazen, in een woord specialiteiten van allerlei aard, zijn nog zoo weinig talrijk, dat hun aantal nauwelijks voldoende is om de kaders in 's lands dienst te kunnen bezetten. Op hen zal mitsdien, ten minste in den eersten tijd, voor particuliere ondernemingen, of voor buitengewone werken niet kunnen worden gerekend.
Turkije zal, totdat zijn eigen vakscholen en instellingen voor polytechnisch onderwijs behoorlijk zijn ingericht, specialiteiten met helpers van buiten behoeven.
Buitenlandsche ondernemingen, welke zich onder het tegenwoordige regime met het uitvoeren van openbare werken, het bouwen van fabrieken en werkplaatsen, het inrichten van industrieën willen belasten, zullen natuurlijk geleidelijk talrijke bekwame arbeidskrachten vormen; edoch, voor zoover het de eerste jaren betreft, zal men daarop nog niet kunnen rekenen.
Zelfs wat gewone werklieden van allerlei soort betreft, metselaars, timmerlieden, schrijnwerkers, smeden, grondwerkers, steenhouwers, en ook eenvoudige dagloonners, kan het land daarin nog niet voorzien. Turkije is vooral een landbouwstaat. De bevolking op het platteland wijdt zich nagenoeg uitsluitend aan den landbouw, en hier en daar aan de veeteelt; en zij gevoelt niet den minsten aandrang om naar de steden te trekken en daar als ambachtsman of fabrieksarbeider een bestaan te vinden. Evenmin gevoelt zij neiging, of ziet zij zich genoodzaakt, te gaan arbeiden bij ondernemers van openbare werken, of bij ondernemingen vlak bij huis in het land zelve. Trouwens de Anatolische boer toont voor grondwerker niet veel geschiktheid; en het staat hem tegen, als sjouwerman te gaan werken. Het is daarenboven veel wenschelijker, dat hij thuis blijft om zijn akkers te bebouwen en zoodoende de verzorging van het land te verzekeren, dan dat hij zoo nu en dan, wanneer hij niets anders te doen heeft, eens een paar weken ergens bij een bouw, of op een fabriek gaat werken.
De metselaars, timmerlieden, smeden, steengravers, die zich naar de steden of dorpen in het binnenland begeven, zijn amper voldoende voor het werk aldaar; zij komen niet in aanmerking voor groote buitengewone werken. Hun manier van werken is buitendien niet geschikt voor zulken arbeid.
De Anatolische ambachtsman bezit bij lange na niet de vakkennis en bekwaamheid van zijn kameraden in het Westen. Inzonderheid voor wat betreft het „netjes afwerken" staat hij bij dezen ten achter. Hij weet zich daarentegen te helpen door het aanwenden van de oorspronkelijkste hulpmiddelen; en terwijl hij met een paar van de eenvoudigste gereedschappen werkt, vult hij met zijn vindingrijkheid aan wat hem aan materieel ontbreekt.
Men moet het hebben gezien, hoe een Turksche metselaar den koepel van een bad, van een begraafplaats (turbee) of van een bedehuis (moskee) bouwt, of hoe een Turksche timmerman een brug over een diep ravijn slaat, alles zonder steigers, zonder bijzondere werktuigen, zonder nauwkeurige plannen, ja zonder meetstok, om zich van hunne handigheid een denkbeeld te kunnen vormen. De vermaarde Turksche „calfa" (letterlijk vertaald = bouwer) bouwt een huis van eenige verdiepingen, zonder vooraf ontworpen plannen of berekeningen, zoo van dag tot dag, met niets anders uitgaand dan een dissel, een schietlood, een meetstok en een weegschaal.
In verband met die bijzondere eigenschappen van den Anatolischen ambachtsman zal het hem moeilijk vallen, zich aan te passen aan het methodisch nauw-

Mededeelingen en Aanbevelingen
(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

..18

FEUILLETON.

Spookhuizen in Engeland

door

Dr. J. W. WURFBAIN.

III.

[Een ongelukshuis: Dalham Hall. Een voorlooper van den ongelukkigen Baarnschen zwerver. Spedlin's Tower. Een monnik, die geen rust kon vinden. Powis Castle, een oudje, dat niet bang was. Ballechin House. Een excentrieke majoor. Een onderzoek van de Vereeniging voor Psychical Research en een twijfelachtige soort van invitatie. Spokende honden.]

Behalve het Spookhuis dat moeilijk te verhuren of te verkoopen is, bestaat er nog een ander genre van huis, dat de schrik van de makelaars is, n.l. het z.g. „Ongelukshuis", ook hier in Holland wel bekend. Als een voorbeeld daarvan noem ik in Engeland Dalham Hall in de buurt van New Market. Het werd gebouwd in 1704 door dr. Patrick Bisschop van Ely. Reeds jaren lang stond het bekend als „Unlucky Dalham", reeksen van ongelukken bracht het aan alle eigenaars, den een na den ander, o. a. de familie Afflec die het in 1902 aan Cecil Rhodes verkocht. Deze eigenaardige man, ons Hollanders wel bekend, was van plan zich uit het openbare leven terug te trekken en er zich te vestigen. Hij heeft evenwel weinig plezier van zijn aankoop beleefd, daar hij nog datzelfde jaar stierf. Ook zijn broeder, aan wien het goed ten deel viel, den eveneens wel bekenden kolonel Frank Rhodes, bracht het geen geluk, daar hij reeds in 1905 zijn broeder in het graf volgde. Evenmin zou de nieuwe eigenaar veel genoegen van Dalham Hall hebben, daar kapitein Ernest Frederick Rhodes den 4en April 1907 op Dalham Hall den geest gaf.
De ongelukkige Baarnsche zwerver heeft ook zijn pendant in het Vereenigd Koninkrijk. Hier is het niet een klein arrestantenlokaal dat het tooneel der tragedie is, maar een geweldige, thans vervallen toren, Spedlins Tower genaamd, wordt u aangewezen als de plaats waar een zekere Porteous, molenaar van beroep, door den magistraat werd opgesloten, verdacht van brandstichting in zijn eigen molen, vergeten werd en jammerlijk om het leven kwam. Want kort nadat de molenaar gevangen was gezet, werd de magistraat Sir Alexander Jardine naar Edinburg geroepen voor een dringende aangelegenheid. In zijn haast nam hij den sleutel van de gevangenis mede en vergat het heele geval. Toen hij er weer aan dacht zond hij een ijlbode af met den sleutel, doch het was reeds te laat. De ongelukkige molenaar was van gebrek omgekomen. Het sprak als vanzelf dat het van nu af aan het op Spedlin Tower spookte. De ongelukkige magistraat, die zich het geval erg had aangetrokken, riep de hulp van de kerk in om den geest te verdrijven, maar deze pogingen werden niet met volledig succes bekroond, wel gelukte het den geest aan banden te leggen binnen den kerker. In latere jaren werd er verteld dat men hem daar herhaaldelijk kon hooren roepen; en dat wanneer kinderen takken naar binnen staken hij er bladeren af trok en ze opat. Toen in 1770 de familie het kasteel verliet om zich elders te vestigen bleef de Bijbel waardoor de geest in bedwang werd gehouden daar achter. Op zekeren dag werd het noodig geoordeeld het Heilige Boek naar Edinburg te zenden om het opnieuw in te binden en zie, van die gelegenheid maakte de geest gebruik om de familie, door wier voorzaat hij zoo geleden had, in hun nieuw verblijf te gaan lastig vallen. Hij verwekte daar zulk een ontsteltenis dat de oude Bijbel spoedig werd opgehaald en de geest weer naar zijn oude verblijfplaats werd teruggedreven. Maar ten slotte scheen zijn wraakzucht toch bekoeld, want toen een later geslacht den Bijbel naar Jardin Hall mede nam, heeft men van den geest niets meer vernomen. De Bijbel berust op den huidigen dag nog op Jardin Hall waar hij bewaard wordt in een stevige kist met sterke klampen, gemaakt van de oude balken van Spedlin's Tower, die sindsdien een ruïne is geworden.
In alle legenden en verhalen die betrekking hebben op spoken komt altijd de geest voor die niet rusten kan alvorens eenig werk op aarde is verricht; dikwijls spookt hij in het volksverhaal bij een verborgen schat; is deze gevonden met of zonder toedoen van den geest, dan kan hij verdwijnen en heeft hij ten slotte rust gevonden.
Een dergelijk avontuur overkwam in zijn jeugd den Bisschop van Winchester Samuel Wilberforce, een bekende figuur, die later den bijnaam van Soapy Sam zou krijgen. Zelf vertelt hij het verhaal in zijn memoires: In zijn jonge jaren toen hij nog kapelaan was, ging hij logeeren bij een bekende katholieke familie in Hampshire. Even voor het diner ging hij naar zijn kamer om toilet te maken en toen hij deze kamer verliet, kwam hij op den gang een monnik tegen die zich naar de bibliotheek begaf. Aan tafel evenwel zag hij den monnik niet en hij vroeg aan zijn gastvrouw, waarom de monnik dien hij zooeven gezien had, niet mede aan tafel aan at. Doodelijk ontsteld vertelde de gastvrouw hem nu, dat hij het spook van het huis gezien had, dat zich zoowel bij nacht als overdag manifesteerde. Eenige dagen later bleef de jonge kapelaan in de bibliotheek zitten lezen, nadat de geheele familie ter ruste was gegaan. Plotseling ging de deur open en de monnik kwam binnen, hij liep naar een boekenkast en keek op alle planken, die binnen zijn bereik waren daarbij doende alsof hij iets zocht dat hij niet kon vinden, waarna hij heen ging. Den volgenden avond herhaalde zich deze gebeurtenis; de heer Wilberforce vatte moed en sprak de verschijning aan en vroeg hem wat hij zocht. Deze antwoordde hem dat hij dankbaar was dat hij werd aangesproken, daar hij zelf niet mocht spreken, zoolang hij niet zelf werd aangesproken. Hij vertelde een vroegere biechtvader der familie geweest te zijn; en kort voor zijn dood een aantal papieren die in hooge mate compromitteerend voor de familie waren boven in een kast in de bibliotheek geborgen te hebben en thans te willen weten of zij daar nog aanwezig waren. De kapelaan haalde een laddertje, klom naar boven en vond inderdaad de bewuste papieren heel boven in de kast. Op verzoek van den monnik verbrandde hij ze en toen dit geschied was, verdween de monik en niemand heeft hem ooit weer gezien.
Een dergelijk verhaal is verbonden aan het sombere kasteel van Powis bij Welschpool in Wales, het verhaal is afkomstig van een zekeren John Hampson, een Methodistisch predikant, die het verhaal opteekende uit den mond van een zijner oudste parochianen, een oude vrouw, die bekend stond wegens hare vrome religieuze opvattingen. Het moet omstreeks 1780 geschied zijn.
Zij vertelde hem dan, dat zij gewoon als zij was met spinnen in haar onderhoud te voorzien, zonder werk zijnde, op een winterdag zich naar het kasteel begeven had en den eigenaar had laten vragen of er geen werk voor haar op het kasteel te doen was.
De eigenaar en zijn echtgenoote bleken evenwel afwezig daar zij te Londen vertoefden. De vrouw van den rentmeester echter zeide haar dat zij zeker voor eenige dagen werk voor haar had en verzocht haar daartoe op het kasteel zelf te blijven waar zij onderdak en voeding kon bekomen, welk voorstel door haar werd aangenomen. Men gaf haar wol te spinnen en wees haar tegen het vallen van den nacht een kleine kamer aan om te slapen. Het was een ouderwetsch, rijk gemeubeld vertrek, waarin een reusachtig bed stond terwijl een groot vuur in den haard brandde. Een kandelaar stond op de tafel, die met het felbrandende haardvuur de kamer helder verlichtte. Toen de bedienden haar goeden nacht gezegd hadden, verlieten zij ijlings de kamer en sloegen de deur hard achter zich dicht. Zij verwonderde er zich over, dat men haar, een arme oude vrouw, een vertrek als slaapvertrek gegeven had dat ten eenen male niet paste bij haar rang en stand en ook het haastige vertrek der bedienden was haar een reden tot verwondering, hetgeen haar aanleiding gaf te vermoeden dat er iets niet in den haak was. Inderdaad was zij niet ver van de waarheid, want het vertrek was sinds eenigen tijd onbewoonbaar omdat het er spookte en het personeel had de weinig te appreciëeren grap bedacht, de oude vrouw te laten slapen in een vertrek waarin zij zelven overdag om zoo te zeggen geen voet durfden te zetten. Zij nam haar Methodistisch bijbeltje en begon te lezen, zooals zij elken avond placht te doen; terwijl zij daarmede bezig was, trad een man in zijden kleeding het vertrek binnen en bleef een poos uit het venster kijken. Zij kon zich niet herinneren dien man ooit te voren gezien te hebben.
Toen hij dit een tijdje gedaan had, verliet hij het vertrek weer, om een oogenblik later opnieuw te verschijnen en hetzelfde te herhalen. Toen zij met haar gebed bezig was, kwam hij voor de derde maal binnen en ging achter haar staan. Zij richtte nu het woord tot hem en vroeg hem beleefd of zij hem ook van dienst kon wezen.
„Ja", zeide hij en naar den kandelaar wijzende, „neem dien mee en volg mij". Zij volgde hem door een gang, die geheel met eikenhout beschoten was, naar een mis. Hier haalde hij een van de vloersteenen uit den grond, en nu kon zij in een keldertje kijken, waarin een met ijzer beslagen kist stond. Ergens uit een verborgen plaats haalde hij een sleutel voor den dag en wees haar waar die verborgen was. „Gij ziet hier deze kist en dien sleutel", zeide hij, „welnu, beloof mij dat gij zult zorgen, dat beide worden gezonden naar mylord en mylady in Londen, en als dat is geschied, zal niemand mij hier ooit meer zien."
Zij beloofde haar best te zullen doen en een oogenblik later was hij verdwenen. Thans durfde de oude vrouw alarm te maken en terstond snelde al het personeel op haar geroep om hulp af, daar zij in spanning hadden zitten te wachten op de dingen die komen zouden. Zij vertelde het gebeurde en toonde de kist en den sleutel. Met eenige aarzeling werd de kist, die zeer zwaar bleek te zijn, uit het keldertje gehaald; wat ze bevatte, geld of belangrijke papieren of beide wellicht, kon zij niet vertellen, daar de kist niet in haar bijzijn werd open gemaakt. Dat de inhoud van veel belang voor de eigenaars was en ook werkelijk in de juiste handen kwam bleek spoedig, want uit Londen kwam weldra een brief, die de oude vrouw dank zegde voor haar flinke houding en waarin haar beloofd werd, dat er van nu af aan een plaats voor haar op het kasteel zou zijn; mocht zij evenwel er de voorkeur aan geven elders te wonen, dan zou er gezorgd worden voor een woning en onderhoud, waar zij dat verkoos. Sindsdien heeft het op het kamertje niet meer gespookt.
Ballechin House te Logierait, Perthshire, een halve mijl van het station Ballingluig verwijderd, was in 1896 een ware trouvaille voor allen, die zich bewegen op het terrein van bovennatuurlijke of onverklaarbare verschijnselen. Wat daar gebeurd is, is nauwkeurig beschreven in een boek, getiteld: The Alleged Haunting of B— House, dat in 1900 verschenen is.
Ballechin House is betrekkelijk een nieuw huis alhoewel het goed zelf reeds in de 16e eeuw in het bezit der familie Stewart was. Het heeft niets dat aan een spookhuis zou doen denken. In 1896 verhuurde kapitein Stewart het huis aan een rijke familie voor den jachttijd, welke familie van plan was een groot deel van dien tijd aan jachtvermaak te besteden. In den omtrek stond het huis min of meer als spookhuis bekend, zonder dat daar evenwel veel ruchtbaarheid aan gegeven was, terwijl ook de huurders hiervan niet op de hoogte waren gesteld. Na een zevental weken vertrokken de huurders met pak en zak verklarende dat de bewoning van een dergelijk huis ten eenenmale ondoenlijk was. Dit kwam ter oore van den markies van Bute, een ijverig lid der bekende Vereeniging of Psychical Research, die zijne medeleden wist over te halen om een grondig onderzoek in te stellen, wat ten gevolge had dat hij en een paar vrienden Ballechin House huurden om allerlei waarnemingen ter plaatse zelf te kunnen verrichten. Zij inviteerden nu een vijf-en-dertig gasten, die geen van allen van de ware toedracht op de hoogte waren en niet beter wisten, of zij waren voor een gewone logeerpartij te logeeren gevraagd. (Of zij later even enthousiast waren, toen zij vernamen waarom zij feitelijk geïnviteerd waren mag betwijfeld worden). Het klaarblijkelijke doel was dus, onbevooroordeelde getuigen en waarnemers te hebben bij alle gebeurtenissen die zich konden voordoen. Er dient bij vermeld te worden dat Ballechin House van 1834—1876 had toebehoord aan een majoor Stewart, een oom van den verhuurder, een excentrieke persoonlijkheid. Hij deed veel aan spiritisme en verklaarde herhaaldelijk, na zijn dood te zullen wederkeeren en wel in het lichaam van een zwarten spaniel waar hij zeer op gesteld was. Overigens hield hij veel van honden en had er een groot aantal, zoowel in als buitenshuis. Toen hij stierf lieten de erfgenamen al deze honden 14 in getal, de zwarte spaniel inclusis terstond doodschieten, waaruit men vermag op te maken dat de familie niet bijzonder op een terugkeer van den ouden majoor gesteld was. Of nu de slachting onder die ongelukkige honden de oorzaak van alle latere ellende was of dat de oude majoor toch gevolg gaf aan zijn voornemen, is niet te zeggen. Eenigen tijd na diens verscheiden zat de echtgenoote van zijn neef in de kamer die eenmaal de zitkamer van haar oom geweest was, toen zij plotseling, de hondenlucht die vroeger zoo overheerschend in huis geweest was weer rook, en tegelijkertijd iets tegen zich aan voelde duwen, zooals een hond gewoon is te doen, zonder evenwel iets te zien. Ook andere verschijnselen werden waargenomen, zooals harde slagen, twistende stemmen en dergelijke. Maar het groote spectakel begon pas in 1896. Enfin de Markies of Bute en zijn gezellen mitsgaders zijn gasten, waarnemers tegen wil en dank kregen het volle pond. Hevige slagen, dag en nacht in de gangen geloop van onzichtbare wezens op de trappen, stemmen van een man en een vrouw in hevig twistgesprek en dergelijke vonden dagelijks plaats. Was men in den beginne geneigd een en ander toe te schrijven aan dezen of genen handigen grappenmaker, later kwam men tot een ander inzicht en ten slotte was er maar een gast meer, die aan dergelijke grappen bleef gelooven; alhoewel hij toe moest geven, dat het feit dat een grappenmaker gedurende een kwart-eeuw dezelfde streken blijft uithalen, een zaak was die op zich zelf beschouwd een nader onderzoek wettigde. Maar er was meer. Herhaaldelijk werd een zwarte spaniel gezien, eens zelfs zag men een hond achter het dier aanloopen, hem besnuffelen en met zijn staart tegen hem kwispelen. Dat dames honden langs zich voelden heenstrijken, dat men honden hoorde loopen en met hun staarten tegen het behang en meubelen hoorde slaan was een gewoon verschijnsel.
Door middel van een soort planchette werd contact gezocht en toen o.a. eenmaal gevraagd werd wie de dame was, die door een onbekend 18e eeuwsch portret in de vestibule werd voorgesteld kwamen er de woorden Ihsbel en Margharaed voor den dag, dat de Iersche spelling is voor Isabel en Margaretha. Ook werden een paar maal een paar nonnen waargenomen, zoowel in als buitenshuis. Er zij hier vermeld dat een zuster van den majoor als non gestorven was in 1880.
Alles werd neergelegd in bovenvermeld boek, dat grooten opgang maakte. Of sindsdien het nog spookt op Ballechin House is mij niet bekend.

keurige werken dat voor op Westersche leest geschoeide werken wordt vereischt. Hij zal daar ten hoogste nuttig kunnen worden gebruikt, wanneer er iets snel moet worden uitgevoerd met slechts op dat oogenblik aanwezige middelen; terwijl men hem dan zelf zijn gang moet laten gaan, zonder zich te mengen in de wijze, waarop hij het karweitje wil klaarspelen.

Daar bijgevolg de ondernemers van openbare werken ter plaatse slechts een zeer beperkt aantal werkkrachten, zoowel intellectueelen als handwerkslieden kunnen vinden, zullen zij dit moeten aanvullen met personeel van buiten; en vooral met de mechanische middelen, welke de hedendaagsche techniek te hunner beschikking stelt. De machine zal overal, waar zulks maar eenigszins mogelijk is, de ontbrekende of onberekenbare werkkrachten moeten vervangen. Turkije moet daartoe de medewerking en hulp uit den vreemde aanvaarden; evenzeer voor wat betreft arbeidskrachten als kapitalen. De machthebbers in het nieuwe Turkije moeten te dien opzichte hun streng „nationalistische" beginselen wat ter zijde stellen; en bedenken, dat alle naties de noodzakelijkheid hebben gekend van het ontwerpen, uitvoeren, en leiden van groote openbare werken, het inrichten en drijven van groote fabrieken en industrieën in den eersten tijd over te laten aan reeds daarin doorkneede vakkundigen uit het buitenland.

De behoefte aan allerhande materieel voor de vlugge verwezenlijking van het programma van die groote openbare werken is in Turkije eveneens dringend. Ook daarin zal grootendeels uit het buitenland moeten worden voorzien. Weliswaar levert het land zelf eenige bruikbare grondstoffen op, maar die moeten eerst worden gewonnen en dan be- of verwerkt. Het zou ten gevolge daarvan wel kunnen zijn, dat die inheemsche materialen onvoordeeliger uitkwamen dan de buitenlandsche.

Daar het echter in Turkije vooreerst erop aankomt, spoor- en andere verkeerswegen aan te leggen, die immers ook noodig zijn voor het aanvoeren van de materialen voor de ontworpen openbare werken in het binnenland, zal het aanbevelenswaard zijn, voor bijv. den bouw van de daarin begrepen bruggen, e.d.m. maar liever voorshands het in de streek zelf beschikbare hout te gebruiken, dan te wachten op de aankomst van ijzeren materieel uit het buitenland, hoewel dit natuurlijk duurzamer is.

Vlug, zoo vlug mogelijk werken moet vooreerst het parool zijn bij de uitvoering van openbare werken in Turkije, en met name bij die welke het verkeer moeten bevorderen, want daarmede wordt de zoo dringend noodige ontsluiting en het rendabel, en daardoor welvarend, maken van het land onmiddellijk en het beste geholpen.

Buitenlandsch Nieuws.

De beroemde Villa Aldobrandini te Rome is door den eigenaar, prins Aldobrandini, verkocht aan een groote hotel-combinatie, die het gebouw wil laten afbreken en een „super-hôtel" op die plaats wil neerzetten. Er zijn krachtige protesten tegen dit plan opgegaan maar het oude gebouw schijnt niet meer te redden te zijn.

De Wahabieten vallen Medina aan.

Een telegram uit Jeruzalem aan de Engelsche avondbladen meldt, dat de Wahabieten Vrijdag onverwachts zijn overgegaan tot den aanval op Medina, dat onder krachtig artillerievuur genomen werd. De koepel van de groote moskee is getroffen en vernield, terwijl een andere moskee in brand vloog en volkomen afgebrand is. De bevolking is gedeeltelijk gevlucht in de richting van Mekka.

Oost Indië.

Het nieuwe kiesrecht voor de gemeenten.

(Particuliere correspondentie).

Semarang, 21 Juli.

Deze lange voorjaarszitting van den Volksraad is niet zonder haar eigenaardige verrassingen. Bij een landbouwbegrooting zag men onverhoeds een motie-Stokvis aannemen, waarin een onderzoek werd gevraagd naar de mogelijkheid van oprichting van een gouvernements-suikerfabriek, en bij de behandeling van de nieuwe staatsinrichting werd eensklaps met instemming der regeering een motie-Kerkkamp aangenomen, strekkende tot uitstel van de invoering tot 1927, terwijl dezelfde heer Kerkkamp zich verzette tegen het daardoor mogelijk uitstel van bespreking van de nieuwe kiesrechtordonnantie voor de gemeenten, dat echter toch werd aangenomen.

Met het vrijwillig aanvaarden van de verantwoordelijkheid van uitstel van de nieuwe staatsinrichting beging de Volksraad een ondoordachtheid. Zelfs indien dit uitstel gewenscht ware — dan nog had een voorstel der regeering afgewacht moeten worden. Er golden bij den Volksraad andere motieven: de partijen zijn nog niet klaar voor de nieuwe verkiezingen en daarop moet Indië dan maar wachten. Daarom stemde men in den Volksraad bont en dwars door elkaar.

De regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken, mr. Schrieke, zei met den glimlach van den vogelaar dat de regeering de uitspraak van den Volksraad afwachtte. Reeds deze gelatenheid had den Volksraad moeten waarschuwen: zij is der regeering anders voorzeker niet eigen. En toen de heer Roep enkele dagen later voorstelde, dan ook maar de bespreking van het gemeentekiesrecht uit te stellen, sprak zoo waarlijk de andere regeeringsgemachtigde, die voor de Decentralisatie, dezelfde woorden: „de regeering wenscht de uitspraak van den Volksraad af te wachten". De Volksraad lachte witjes en stemde voor het uitstel — nam ondoordacht een verantwoordelijkheid op zich, welke de wet het college onthoudt.

Terecht zorgde de regeering, dat de nieuwe staatsinrichting gereed was. Terecht zorgde zij voor een ontwerp van een daarbij aansluitend en in de bestuurshervorming mede passend gemeente-kiesrecht. De Volksraad heeft, in overijling, de invoering en de behandeling uitgesteld. Het college is daar — de regeeringsgemachtigden hebben het vóór de beslissing nadrukkelijk aangeduid — volledig voor verantwoordelijk.

De regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken sprak bij de gelegenheid zelfs een zijner geliefde klassieke woorden:

„De Volksraad, mijnheer de voorzitter, dat is de stem van Indië."

De Volksraad gevoelde zich gevleid, blij met het gevleugeld woord als troost voor de bittere werkelijkheid — en behoeft niet bang te zijn in dit ééne geval niet waarlijk en ondanks de feiten als „stem van Indië" te fungeeren.

Het college kan zich na de voorjaarszitting nuttig en aangenaam bezighouden met de waarneming bij welke van de andere 23 aangenomen moties dezer zitting het eveneens als „stem van Indië" zal worden beschouwd. Ook in het verleden zal het de voorbeelden daarvan met eenige moeite moeten zoeken. De nieuwe staatsregeling bracht daarin althans eenige wijziging — maar het oude college zonder stem heeft zijn bestaan eigenmachtig met een jaar verlengd.

De nieuwe kiesrecht-ordonnantie voor de gemeenten is echter verschenen, en toen vandaag de motie-Roep tot uitstel werd aangenomen, verklaarde de regeeringsgemachtigde mr. Jongeneel, dat de regeering haar niet terugnam. Wel heeft echter de minister naar aanleiding van een uitspraak van de Eerste Kamer de invoering van evenredige vertegenwoordiging aanbevolen — welke inderdaad logisch zou zijn — maar de Indische regeering weet nog niet of zij die wel wil voorstellen. In het ontwerp zelf is overigens — de memorie van toelichting zegt het in een apologie voor de late indiening niet onduidelijk — met de ministerieele wenschen wel rekening gehouden. Ditmaal niet ten onrechte.

De nieuwe regeling van het gemeente-kiesrecht zal — altijd indien dit ontwerp door den Volksraad ongewijzigd wordt aanvaard — ook het gemeentelijk kiezerscorps splitsen in drie deelen: Nederlanders (waaronder begrepen Indo-Europeanen), Chineezen en andere vreemde Oosterlingen, en Inlanders. In ambtelijke taal: Nederlandsche onderdanen-Nederlanders, inheemsche Nederlandsche onderdanen niet-Nederlanders, en niet-inheemsche Nederlandsche onderdanen niet-Nederlanders. Tegen deze onderscheiding zijn vele bezwaren geopperd. Men vreest verscherping van de rassentegenstelling van een regeling, welke in ambtelijk-leelijk Nederlandsch aangeeft, dat elke groep der bevolking slechts leden van die groep mag uitverkiezen als vertegenwoordigers. Nu echter voor provincie en regentschap die onderscheiding is aanvaard, dient men haar ook wel in de gemeenten te aanvaarden.

De nieuwe beginselen zijn, behalve de doorvoering van deze scheiding, de volgende: de leeftijdgrens wordt verlaagd tot 21 jaar; het census-kiesrecht wordt afgeschaft en voortaan krijgt ieder kiesrecht, die in eenige lands-, provinciale of gemeentelijke belasting is aangeslagen; de eisch van voldoende kennis van de Nederlandsche taal wordt vervangen door dien van kennis van lezen en schrijven, blijkende uit persoonlijke en schriftelijke aangifte; ook de vrouw wordt het actief kiesrecht toegekend.

Stelt men met de regeering tot eisch voor de toekenning van gemeentelijk kiesrecht, dat de kiezer belang heeft bij de wijze, waarop de overheid haar taak verricht, dat hij eenige ontwikkeling bezit om zich een oordeel te vormen en dat hij belangstelling bezit, dan voldoet de ontworpen regeling wel.

Zij zal voorzeker het aantal kiezers in de gemeenten sterk vergrooten en er is reeds aangevoerd, dat de ordonnantie aan vele onontwikkelden kiesrecht schenken wil. Terecht heeft de regeering overwogen, dat ook die onontwikkelden belang hebben bij het gemeentebeleid en dat zij dit op eigen wijze en getoetst aan de eigen belangen wel degelijk beoordeelen. Overigens geldt ook van dit bezwaar, dat het onlogisch is: aan de bevolking in de regentschappen is een zeker kiesrecht toegekend en een ieder zal moeten toegeven, dat de stellig niet minder ontwikkelde stadsbevolking dan ook wel recht heeft op een oordeel.

Stellig brengt dus dit ontwerp het onmiskenbaar voordeel van een ruimer vertegenwoordiging van de stadsbevolking in het gemeentebestuur, dat door de opheffing van de desa-autonomie binnen de groote gemeenten daarbij steeds nauwer wordt betrokken. Dat die bevolking niet rechtstreeks om dit kiesrecht vroeg — een eveneens aangevoerd bezwaar — mag als zoodanig niet gelden, ook niet voor het vrouwenkiesrecht (dat in de desa al sinds langen tijd bestaat en dus geenszins, gelijk men het wil voorstellen, een Westersche nouveauté zou zijn) — maar de regeering heeft zich alweer ten rechte laten leiden door de ervaring. De ervaring namelijk van de ongewenschte gevolgen der ontstentenis van vertegenwoordiging.

Zij doet echter ten deele de te verkrijgen voordeelen van een ruimer Inlandschen kiezerskring te niet. In de eerste plaats doordat het ontwerp het aantal zetels fixeert en in de tweede plaats door de verdeeling naar nationaliteit. Dat laatste is, gezien de bestuurshervorming, voorloopig moeilijk weg te nemen. Maar wel kan alsnog een wijziging gebracht worden in de zetelverhouding en daarop is dan ook van Inlandsche zijde reeds aangedrongen.

Als het Inlandsche kiezerscorps tien of twintig maal zoo groot zal zijn als het Europeesche en als de bemoeiing van den gemeenteraad zich gelijkelijk tot de Inlandsche als tot de Europeesche bevolking zal uitstrekken, dan is een gelijk aantal Inlandsche zetels en Europeesche zetels verkieslijk boven een starre verdeeling, waarbij het aantal Inlandsche leden altijd in de minderheid blijft. Voert men die evenrediger verdeeling van de zetels in twee even groote groepen van Europeesche eenerzijds, Inlandsche en Chineesche anderzijds, niet tijdig in, dan staat men straks toch voor het feit, dat de Inlandsche kiezer, wiens uitspraak in den gemeenteraad nimmer meer dan een minderheid kan zijn tenzij de instemming van een belangrijk deel der Europeesche leden wordt verkregen, zich toch weer afwendt. Dat men dan gelijk thans in sommige kringen weer van „gebrek aan belangstelling" zal spreken (die thans toch bezwaarlijk te verwachten is nu door den gemeenteraad alles zonder, bij en over de Inlandsche bevolking wordt beslist) is onvermijdelijk, maar zou gelijk thans te overkomen zijn. Dat dan echter verdergaande eischen gesteld zullen worden is erger. Men kan dat voorkomen door tijdig de wijziging in de zetelverhouding aan te brengen.

Is dat in het straks in de najaarszitting van den Volksraad te behandelen ontwerp geschied, dan brengt de regeering ondanks enkele principieele bezwaren een ontwerp, hetwelk den verhoudingen binnen de gemeenten stellig ten goede zal komen. In elk geval zal de uitvoering van dat nieuwe gemeentelijke kiesrecht dan binnen de gemeenten ruimer gelegenheid tot spreken bieden. Daarmede is al veel gewonnen.

West Indië.

SURINAME.

UIT DE PERS.

Versobering bij het onderwijs.

De Tijd (r.-k.) schrijft naar aanleiding van de indiening van de nieuwste versoberingsvoorstellen:

Ook Suriname ervaart de gevolgen van de bezuiniging en versobering in het onderwijs. Den 7en Juli j.l. heeft de gouverneur van Heemstra versoberingsplannen aan de Koloniale Staten ter goedkeuring voorgelegd. In De West verluidde dat hij onder druk van de regeering in het moederland heeft gehandeld. Het is kwalijk aan te nemen, daar de gouverneur er zich steeds tegen heeft geweerd, „een willoos agent" te worden van Den Haag.

Hoe dit weze, de versoberingsplannen zouden, indien zij slaagden, een slag worden voor het bijzonder, met name voor het katholiek onderwijs. Met hun dertiende jaar zouden de kinderen naar huis worden gezonden, een bepaling, waartegen het bekende petitionnement der bevolking, dat als een referendum valt op te vatten, zich reeds vroeger heeft gekeerd. Ook zouden besturen van bijzondere scholen bemoeilijkt worden in de oprichting van nieuwe scholen, terwijl bij het Ulo- en Mulo-onderwijs de tweederangs worden vervangen door eersterangs, dus juist het tegenovergestelde van versobering, evenals de handhaving der omzetting van een boschlandsschool in een districtsschool.

In werkelijkheid zou dan ook invoering der voorgestelde maatregelen grootendeels geen versobering meebrengen, maar wel een dreigend gevaar beteekenen voor het bijzonder onderwijs en de kerstening der bevolking. En dat heeft in het bijzonder het katholiek onderwijs, dat aan het bestuur van Suriname in den loop der jaren tonnen gouds bespaarde, zeker niet verdiend.

Men vreest, dat de nieuwe minister van Koloniën weinig zou letten op Suriname. Hier heeft hij de gelegenheid, om het tegendeel te toonen!

Gemengde Berichten.

Omstreeks 7¾ uur gisteravond werd er brand ontdekt in de benedenruimte van de pakhuizen van de naamlooze vennootschap Algemeene Textiel Industrie, gevestigd aan de Aelbrechtskade, hoek Grofhamstraat, alhier. De brand liet zich tamelijk ernstig aanzien, te meer daar de brandweer door den zwaren rook, die de pakhuizen vulde, zeer bemoeilijkt werd. De reddingsbrigade werd gealarmeerd om steun te verleenen bij het opsporen van den vuurhaard. De brand, vermoedelijk ontstaan door broeiing van balen katoen en balen jute, is met een slang van het terrein en door gasten van de spuiten 49, 55 en 35, elk met een straal op de waterleiding, gebluscht onder leiding van den brandmeester F. J. H. Burgers en den hoofdman G. A. J. Mirrer. De spuiten 34, 36, 33, 31 en 32 en de stoomspuit n°. 2 waren eveneens uitgerukt, maar verleenden geen hulp. In ruim een uur tijds was de brand gebluscht, waarna de smeulende jute en katoen geruimd is. De schade is vrij groot, doch wordt door verzekering op beurspolis gedekt.

Een pseudo-Nederlander.

Uit Lonneker wordt aan Tub. het volgende bericht:

Eenige jaren geleden vervoegde zich een man aan de afd. Bevolking van het Amsterdamsche stadhuis, met het verzoek om als ingezetene te worden ingeschreven. Hij gaf op H. te heeten en ingezetene der gemeente Lonneker te zijn, en om zijn bewering te staven, vertoonde hij eenige papieren, waaronder een geboorte-akte. De man werd inderdaad als inwoner van Amsterdam ingeschreven.

Nadat hij eenigen tijd in de hoofdstad des lands had vertoefd, werd hij werkloos en daar hij zonder middelen van bestaan was, werd hij verwezen naar de werkloozenkas en liefdadige instellingen, die hem steungelden verstrekten. De man maakte kennis met een Duitsche vrouw, met wie hij dezer dagen in het huwelijksbootje wilde stappen. Daartoe moest hij weer naar het stadhuis om de noodige papieren te toonen. De Amsterdamsche recherche, die bij het geval te pas kwam en die reeds eerder verdenking tegen H. had opgevat, verzocht de politie te Lonneker om inlichtingen. Toen kwam aan het licht, dat H., zooals de bedoelde persoon voorgaf te heeten, nog steeds in deze gemeente woonachtig was. Van een getoond portret van den Amsterdammer herkende de vrouw van H. een zekeren E. W., een Duitscher, die eenige jaren geleden een aantal weken te hunnen huize had vertoefd.

Gisteren is de pseudo-Nederlander door eenige rechercheurs naar hier overgebracht. De man hield aanvankelijk stokstijf vol, dat hij werkelijk H. heette. Ten slotte viel hij echter door de mand en bekende, dat hij de papieren van H. gestolen had en in Amsterdam een valschen naam had opgegeven. Onder den naam H. heeft hij zelfs in Juli jl. aan de stemming voor de Tweede Kamer deelgenomen. Voorts bekende hij in werkelijkheid E. W. te heeten en Duitscher te zijn. De man heeft zich schuldig gemaakt aan overtreding van art. 128 van het Wetboek van Strafrecht, waarop een jaar gevangenisstraf staat, terwijl werkloosheidskas en liefdadige instellingen door hem zijn opgelicht. W. is weer naar Amsterdam teruggebracht. H. had in al dien tijd de gestolen papieren niet behoeven te gebruiken en was daardoor met de vermissing ervan niet op de hoogte.

De poging tot moord te Amsterdam.

Over de vermoedelijke poging tot moord in de Lassusstraat te Amsterdam, verneemt de Tel. nog:

Bij nader onderzoek van het restant van het bedwelmingsmiddel is gebleken, dat dit van betrekkelijk lichten aard was. Het schijnt een middel te zijn, dat bij operaties aangewend wordt alvorens een zwaarder verdoovingsmiddel den patiënt werdt toegediend. Met dat al ligt de bedoeling van den medicus in het duister, want indien hij de vrouw uit den weg wilde ruimen, waarom paste hij dan niet een ander middel toe?

Het onderzoek heeft nog iets eigenaardigs uitgewezen. En dat is, dat de dokter de bewuste dame te middernacht eveneens een bezoek heeft gebracht. Toen hebben zij samen zitten praten en heeft hij haar, naar we reeds meldden, een glas port ingeschonken. Daar de vrouw hem niet vertrouwde, dronk zij het glas niet op, maar zette het weg.

Ook zijn de verdere handelingen van den dader eenigszins nader gepreciseerd. Hij vluchtte te kwart voor drie het perceel Lassusstraat 5 uit met achterlating van zijn colbertjas. In zijn hemdsmouwen is hij over de schuttingen geklommen. Aan een achterraam van een der huizen in de De Lairessestraat klopte hij aan. De bewoner, die met zijn echtgenoote sliep, werd wakker en vroeg door de hor, die in het raam stond, wat de nachtelijke bezoeker wenschte. Deze verklaarde toen, dat hij twist met zijn vrouw had gehad en over de tuinschuttingen gevlucht was, daar ze hem bedreigde. De bewoner van de De Lairessestraat liet hem door en de dader vlood weg door de voordeur.

Vervolgens begaf hij zich naar een garage en huurde een auto. Doch het toeval wilde, dat deze wagen spoedig een aanrijding kreeg en defect geraakte. De medicus kocht toen van den chauffeur voor een goeden prijs z'n chauffeurspak en pet en was spoedig in de duisternis verdwenen. Men heeft zijn spoor dien geheelen dag vrijwel kunnen volgen. Zoo bracht hij den nacht, volgende op dien van het drama, door in een logement op de Martelaarsgracht.

Een zijner familieleden ontving kort daarop een schrijven, waarin hij mededeelde zich in het IJ te zullen verdrinken.

Op last van den commissaris van het bureau Overtoom, den heer Dijkstra, heeft men ter plaatse gedregd, doch er werd niets gevonden.

Insluiping in een kerk. Te Rijsbergen is Donderdagavond te 8 uur ongeveer, toen de kerk nog openstond, een drietal individuen ingeslopen in de R.-K. kerk, waar zij enkele offerblokken opereerden en van hun inhoud ontdeden. Ongemerkt hadden zij het kerkgebouw ook weer verlaten.

Toen even daarna de koster in de kerk kwam, ontdekte hij wat met de offerbussen was geschied en gaf daarvan onmiddellijk kennis aan de politie, die onverwijld op onderzoek uittrok.

Hierbij kwam men te weten, dat een drietal vreemdelingen, na de kerk bezocht te hebben, met een met fruit beladen handwagen het dorp waren uitgereden in de richting van Etten.

Even buiten de plaats brachten zij nog een bezoek aan een huis, waar op dat oogenblik alleen een der kinderen thuis was, om te drinken. Bij hun vertrek namen zij echter den aangeboden melkkan mee op hun weg. Zoodra de vrouw des huizes thuiskwam verwittigde het kind haar wat er met de melkkan gebeurd was en ook hiervan werd direct kennis gegeven aan de politie, waardoor deze het spoor van de vreemde en indringerige gasten leerde kennen.

De politie zette nu in die richting haar onderzoek voort en vond — het was echter nu reeds 10 uur geworden — aan den weg naar Etten het drietal verscholen achter een houtstapel, waar zij zich zoogenaamd ter ruste wilden begeven. In de nabijheid stond ook de wagen met fruit en onder het fruit trof de politie verschillende inbrekerswerktuigen aan, zoodat vermoed mag worden, dat het plan om te gaan rusten niet bijster vast stond.

Het trio werd nu aangehouden en de wagen met de geheele lading werd in beslag genomen, waarna den volgenden morgen de drie indringers naar Breda werden getransporteerd. (Tijd).

De arbeider M. v. d. Berg uit Didam, die zich vasthield aan een vrachtauto, werd gistermiddag onder Ede bij het passeeren van een anderen auto, aangereden. De man werd inwendig zwaar gekneusd. Dr. van Leeuwen uit Ede achtte overbrenging naar het St. Elisabethsgasthuis te Arnhem noodzakelijk.

Bij de vergraving van het Koningsdiep in Opsterland zijn gevonden een oud zwaard van plm. 80 c.M. lengte, dagteekenende uit de vroege middeleeuwen en een bronzen ridderspoor uit nog ouder tijdperk. Beide voorwerpen zijn opgezonden naar het Friesch museum.

Den heer O. M. te Waddingxveen is tijdens zijn verblijf te Brussel in een hotel een portefeuille met 600 gulden en 100 francs ontstolen.

H. S., beëedigd klerk ter griffie der rechtbank te Winschoten, is gisteren geschorst ter zake van malversatiën. H. S. is sedert eenigen tijd voortvluchtig en vermoedelijk in Duitschland.

Een appelboom in den tuin van den heer Voorbraak, agent van politie te Winschoten, staat dit jaar voor den tweeden keer in vollen bloei.

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

De gisteren te 's-Gravenhage gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders der Algemeene Exploratie Maatschappij heeft het jaarverslag, de balans en de winst- en verliesrekening goedgekeurd.

De directeur deed mededeeling van de laatste berichten omtrent het concessieterrein „Kluang", van de Bataafsche Petr.-Mij. ontvangen.

De rotary boring (Put 13) is reeds tot 744 meter diepte gevorderd. Er zijn twee nieuwe boringen (No. 13 en No. 14) begonnen, welke reeds respectievelijk 143 meter en 89 meter diep zijn.

Curaçao'sche Bank.

De gouverneur van Curaçao deelt in de memorie van toelichting inzake een ontwerpverordening tot herziening van het reglement voor de Curaçaosche bank, vastgesteld bij de verordening van den 30n. Mei 1907, o.a. het volgende mee:

Door aanvulling bij P. B. 1920 van punt 2 van afdeeling 3 van art. 1 der verordening tot vaststelling van een nieuw reglement voor de Curaçaosche bank met een tweede lid, is bevoegdheid verleend om in bijzondere omstandigheden het bankbiljetten-kapitaal dier bank te verhoogen, mits voor dit hoogere bedrag volledige dekking in munt of muntmateriaal aanwezig is.

Nu twee groote ondernemingen hier hare bedrijven in vollen gang hebben en op Aruba zich een nieuwe petroleum-onderneming heeft gevestigd, wordt de behoefte aan meer bankbiljetten en van hoogere coupures meer en meer gevoeld. Deze omstandigheid, die niet als een bijzondere doch als normaal gevolg van toenemende welvaart, is aan te merken, wettigt de toepassing van het bepaalde bij bovenaangehaald nieuw lid dus niet. Bovendien staat die bepaling een eenigszins groote uitbreiding van het bankbiljettenkapitaal in den weg, daar een te aanzienlijk bedrag aan munt zou moeten worden vastgezet en dit dan weer den zin van de uitbreiding van het bankbiljettenkapitaal zou wegnemen.

De bepalingen in zake de dekking zijn derhalve herzien en er is thans een voorstel gedaan, dat eenerzijds geregelde uitbreiding van het biljettenkapitaal niet tegenhoudt, anderzijds zeer voldoende dekking verzekert. De voorgestelde wijziging is, om zonder bezwaar in de ontstane behoefte aan bankbiljetten te kunnen voorzien. Het spreekt van zelf, dat slechts geleidelijk en niet dan wanneer er behoefte aan is, tot uitgifte zal worden overgegaan.

De wenschelijkheid van een verplichte gedeeltelijke gouddekking, die de gouverneur met de voorgestelde uitbreiding van het bankbiljetten-kapitaal wil laten samengaan, behoeft nauwelijks te worden betoogd.

Aan het bepaalde bij het vroegere punt 1 litt. c. in afdeeling 4 (thans punt 23) is uitbreiding gegeven, ten einde de daarin genoemde werkzaamheid ook tot bankinstellingen en den handel te kunnen uitstrekken. De reden, die er toe geleid heeft, tijdelijk de inwisseling van bankbiljetten bij de directie van de bank te staken, kan beschouwd worden niet meer te bestaan, waarom dan ook de intrekking van de daaromtrent gemaakte bepaling voorgesteld wordt.

De werkzaamheden van de bank zijn thans aangevuld met de bevoegdheid om geld te beleggen in staatsleeningen en op buitenlandsche banken. Door het in omloop brengen van meer papiergeld zullen de middelen van de bank aanzienlijk toenemen, zoodat, gezien het beperkte operatieveld van de bank, een nieuwe uitweg zal moeten worden geopend, om het geld productief te maken. Dit, nog geheel afgescheiden van het feit, dat nu reeds te veel baar geld in de kluis zonder nut blijft liggen.

Den gouverneur komt deze weg de meest veilige voor. Niettemin wordt door elke geldbelegging eenig risico geloopen, zoodat het hem zeer wenschelijk wil voorkomen mede een voorstel te doen tot verhooging van het reservefonds.

Aan de ontwerpverordening ontleenen wij voorts nog het volgende:

Het kapitaal van de bank is bepaald op f 350.000. Tot dekking van eventueele verliezen wordt een reservefonds gevormd ten bedrage van f 100,000. De bank heeft het uitsluitend recht tot de uitgifte van bankbiljetten in Curaçao. Het bankbiljetten-kapitaal wordt bepaald op f 4,500,000.

Tegenover het bedrag van de in omloop gebrachte bankbiljetten moet steeds in munt of in edel metaal bij de bank dekking aanwezig zijn. Een op de Nederlandsche Bank belegde som kan ook als dekking aangemerkt worden. Deze dekking wordt voor in omloop gebrachte biljetten tot en met een bedrag van f 1,500.000 bepaald op een vijfde, boven f 1.500.000 tot en met f 3,000,000 op een derde, en boven f 3.000.000 op de helft van die bedragen en moet voor ten minste de helft uit gouden munt of goudmuntmateriaal bestaan. De gouverneur kan in dringende omstandigheden op voordracht van de directie tijdelijk de bepaalde verhouding tusschen het bedrag der in omloop gebrachte bankbiljetten en dat der dekking wijzigen. Deze wijziging moet worden bekrachtigd door een verordening, waarvan binnen drie maanden na het besluit van den gouverneur aan den Kolonialen Raad een ontwerp moet zijn ingediend. Wordt zoodanig voorstel binnen dien termijn niet ingediend, of, ingediend zijnde, niet binnen drie maanden na de indiening goedgekeurd, dan is de directie gehouden de vroegere verhouding binnen één maand te herstellen.

De Europeesche kolencrisis.

In het niet-ambtelijk gedeelte van Handelsberichten schrijft de heer A. Schürmann een belangwekkend artikel over de crisis, welke de Europeesche kolenindustrie op het oogenblik doormaakt. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Nu te elfder ure door het ingrijpen van de regeering ditmaal een conflict in de Engelsche mijnindustrie vermeden werd, zal men goed doen te bedenken, dat door dit ingrijpen slechts het tijdstip, waarop de crisis vroeg of laat moet uitbreken, werd verschoven. Ook kan van de voortzetting der onderhandelingen tusschen de werkgevers en werknemers in geen geval een opheffing van de dieper liggende oorzaken van de bestaande moeilijkheden, doch ten hoogste een tijdelijke oplossing worden verwacht. Dit wordt duidelijk, als men zich realiseert, dat dezelfde of soortgelijke crisisverschijnselen tegenwoordig in zoo goed als alle Europeesche kolenproduceerende landen vallen waar te nemen. Alleen de Fransche en Belgische kolenindustrieën maken hierop vooralsnog een gunstige uitzondering. Eensdeels is dit het gevolg van de in deze landen heerschende inflatie, terwijl anderzijds in aanmerking moet worden genomen, dat vooral Frankrijk met zijn belangrijke ijzerindustrie steeds kolen heeft ingevoerd, zoodat het zijn eigen belangrijke kolenproductie zonder bezwaar binnenslands kan verwerken. Onder dit gezichtspunt moet ook de staking in het Saarbekken worden beschouwd. Het mijnbedrijf heeft hier door bovengenoemde omstandigheden belangrijke winsten kunnen maken, zoodat de gevraagde loonsverhoogingen steeds konden worden ingewilligd. Dat men overigens ook in Frankrijk rekening houdt met de mogelijkheid van moeilijkheden ten aanzien van den afzet, blijkt hieruit, dat de Fransche regeering, voorloopig voor den duur van drie maanden, bijzondere bepalingen heeft uitgevaardigd voor den invoer van Duitsche kolen, voorzoover deze geen „reparatie-leveringen" zijn. De uitvoering van bedoelde bepalingen beteekent practisch een invoerverbod.

Dezelfde moeilijkheden als in Engeland karakteriseeren ook de positie voor de Duitsche en Poolsche kolennijverheid. Weliswaar vertoonen de crisisverschijnselen hier uiterlijk een ander aspect, doch de diepere oorzaken zijn ongetwijfeld overal dezelfde.

In den laatsten tijd is in alle betrokken landen door deskundigen uitgecijferd, of het mogelijk zou zijn, door wijziging van bepaalde factoren een daling van de kolenprijzen teweeg te brengen, een maatregel, waarvan men vergrooting van den afzet schijnt te verwachten. Het ligt voor de hand, dat men van werkgeverszijde hier in de eerste plaats denkt aan loonsverlaging en verlenging van den arbeidsdag. De mijnwerkersorganisaties zoeken daarentegen de oorzaak der moeilijkheden in de eerste plaats in de achterlijke bedrijfsorganisatie en de hooge winstmarges voor den steenkolenhandel. Zoowel in Engeland als in Duitschland hebben de bij het mijnbedrijf betrokken organisaties onder leiding van regeeringspersonen over deze vragen geconfereerd. Blijkens de persverslagen is in Berlijn uitsluitend de mogelijkheid van een verlaging der kolenprijzen besproken, terwijl in Londen over de nationaliseering van de bedrijven door moderniseering van de werken, alsook van de organisatie gehandeld werd, waarvoor, onder den druk van het dreigend conflict, staatshulp ter beschikking zou worden gesteld. Aan het eigenlijke probleem schijnt men intusschen noch te Londen, noch te Berlijn toegekomen te zijn. Immers is in het meerendeel der kritische beschouwingen evenmin als in de veelvuldige besprekingen ooit de vraag opgeworpen, of nu inderdaad en zoo ja, in welke mate de kolenafzet door prijsverlaging kan worden verhoogd dan wel of het wereldverbruik wellicht zijn hoogtepunt achter den rug heeft en of niet veeleer op gronden, waarop door een betrekkelijk geringe prijsverlaging — immers werkelijk ingrijpende daling is in ieder geval uitgesloten — geen invloed wordt geoefend een verdere langzame doch aanhoudende achteruitgang van de verbruikscijfers te wachten staat.

De ervaring van het Rheinisch-Westfälische kolensyndicaat met de voor sommige kolensoorten vastgestelde zomerprijzen, welke geen noemenswaardige toeneming van den afzet teweeg vermochten te brengen is in dit opzicht een duidelijke aanwijzing. De positie, waarin de kolenindustrie is geraakt, is niet afdoende te verklaren uit de zoowel in Engeland als in Duitschland en Polen nog steeds voortdurende kritieke toestanden op oeconomisch gebied. Veeleer schijnt zich een nieuw tijdperk met betrekking tot het kolenverbruik voor te bereiden, waarin dank zij een verbeterde techniek, een oeconomischer verbruik van de kolen en voorts ook de vervanging van de steenkolen door goedkoopere krachtbronnen, de richtlijn der bedrijfsontwikkeling zullen bepalen. Op de eerste van deze beide mogelijkheden wierp zich vooral een van de grootste kolenafnemers: de ijzerindustrie. En inderdaad is het haar gelukt door technische verbeteringen tot belangrijke besparingen op het kolenverbruik te geraken. Daarenboven zijn in den laatsten tijd ook spoorwegen en scheepvaart als verbruikers van steenkolen meer en meer op den achtergrond komen te staan. De electrificatie van de Zwitsersche Staatsspoorwegen is b.v. voltooid, terwijl die van de Oostenrijksche Staatsspoorwegen eveneens binnenkort haar beslag zal krijgen. In beide gevallen gaat het niet om een vermindering van het kolenverbruik, als gevolg van meer brandstoffenoeconomie, doch om volledige uitschakeling van de steenkool: zoowel de Zwitsersche als de Oostenrijksche Spoorwegen vallen als kolenafnemers geheel af, doordat het water voortaan als eenige krachtbron zal worden gebruikt. Hoe ver men in de Scandinavische landen op dit gebied reeds gevorderd is, is bekend. De inhoudsruimte der motorschepen vormt sedert eenige jaren een sterk stijgend onderdeel van de totale wereldtonnenmaat, waaruit kan blijken, dat ook de scheepvaart meer en meer overgaat tot het gebruik van stookolie. In Duitschland en Tsjecho-Slowakije heeft de steenkolenindustrie bovendien nog een gevaarlijke concurrent in de bruinkolen, waarvan de afzetcijfers, dank zij de gemakkelijke exploitatie en in vele gevallen zeer gunstige ligging van de bruinkolenlagen, een bestendig stijgende beweging toonen.

De eerste bewijzen, dat men zich ook in industrieele kringen met dezen gedachtegang vertrouwd gemaakt heeft, leveren de berichten over de stillegging in het Roergebied. Uit de systematische stillegging juist van die mijnen, welke weinig gevraagde kolensoorten leveren en uit de wijze, waarop men tot deze bedrijfsbeperking is gekomen, blijkt duidelijk, dat men hier niet op tijdelijke, doch op permanente stillegging rekent. Uit de genomen maatregelen volgt tevens, dat men voor de toekomst niet op een grooteren afzet dan den huidigen rekent. De daarmede gepaard gaande loonpolitiek der mijneigenaars, welke zich concentreert op een verlenging van den arbeidstijd, beoogt zonder twijfel niet door verhoogde productie bij gelijk blijvend aantal arbeiders het evenwicht te herstellen, doch veel meer bij geleidelijke inkrimping van personeel tevens den kostenden prijs der kolen te verlagen. Dat de mijnwerkers met dit streven niet ingenomen zijn, is te begrijpen. De ontwikkeling in deze richting zal echter wel niet te stuiten zijn, aangezien geen enkele mijndirectie zich de weelde kan veroorloven, hare middelen duurzaam vast te leggen in voorraden, waarvoor de afzetmogelijkheden twijfelachtig zijn.

De door de tegenwoordige crisis en de vermoedelijke toekomstige ontwikkeling noodzakelijke inkrimping van den mijnbouw zal, zoowel in Engeland als in Duitschland verstrekkende gevolgen hebben. Het zal zelfs voor de financieel gezonde ondernemingen verre van gemakkelijk zijn, bij gelijktijdige duurzame stillegging van een deel van het bedrijf, de nog rendeerende mijnen door technische verbeteringen en noodzakelijk wordende moderniseering „concurrenzfähig" te houden.

Nog zwaardere eischen zullen worden gesteld aan de publieke organen, welker taak zal zijn de nog steeds groeiende massa der werkloozen te verzorgen en bij andere industrieën onder te brengen. Een vooruitziende sociale politiek zal ongetwijfeld trachten, dit vraagstuk reeds thans aan de orde te stellen en wel in verband met de toekomstige ontwikkeling op langen termijn. De belangrijke sommen, welke tegenwoordig in Engeland en Duitschland voor uitkeering aan werkloozen in de mijnindustrie besteed worden, zullen noodzakelijkerwijze usque ad infinitum moeten uitgekeerd worden, wanneer het niet gelukt, dit complex van vragen op te lossen.

Het Suez-kanaal.

De cijfers van het verkeer door het Suez-kanaal in het eerste halfjaar van 1925 toonen een belangrijke toeneming, vergeleken met die in de overeenkomstige periode van 1924. De totale door het kanaal gepasseerde tonnemaat bedroeg 14.127.000 ton, hetgeen het hoogste cijfer is sedert de opening van het kanaal en 1,980,000 ton meer dan in het eerste half jaar 1924.

Het verkeer in het geheele jaar 1924 bedroeg 25.109.882 ton, of 2,379,720 ton meer dan in 1923. Te oordeelen naar de resultaten van de eerste zes maanden van dit jaar zal de toeneming van het verkeer in 1925 nog belangrijk grooter zijn.

Het volgend overzicht toont de toeneming van het verkeer:

	Jan.-Juni 1925	Jan.-Juni 1924	Toeneming
	(in duizenden netto-reg.-ton.)		
Vrachtschepen	8,656	7,951	704
Mailbooten	3,757	3,076	681
Schepen in ballast	1,573	990	583
Oorlogsschepen	142	130	12
Totaal	14,127	12,147	1,980

Het verkeer van tankschepen bedroeg 795,000 ton, d.i. 182,000 ton meer dan in het eerste halfjaar van 1924. Het gewicht van de door het kanaal vervoerde goederen beliep 14,082,000 ton.

Men hoopt in handels- en scheepvaartkringen dat de gestadige toeneming van het verkeer door het kanaal het bestuur van de Suezkanaal maatschappij zal bewegen om de kanaalrechten nog meer te verlagen. Een dergelijke verlaging zou den handel ten zeerste ten goede komen en een verdere toeneming van het verkeer ten gevolge hebben.

Naar uit Belgrado wordt gemeld, heeft de Zuid-Slavische ministerraad besloten tot wijziging van de tot dusverre gevolgde douane-politiek. De invoerrechten op graan, meel, vet en groenten zullen belangrijk worden verhoogd. Daarmee wil men allereerst de maalderijindustrie in het oorspronkelijk Zuid-Hongaarsche gebied weer op gang brengen; lijdend onder de concurrentie van overzee, moesten eenige maalderijen hun bedrijf reeds sluiten. Bij een verhooging van de invoerrechten, worden de uitvoerrechten voor meel met 60 pct. verlaagd. De verhooging van de invoerrechten op vet heeft ten doel, de varkensteelt te beschermen; hiervoor was de belangstelling aan het afnemen, daar de vetprijzen door den buitenlandschen invoer van minderwaardige producten sterk werden gedrukt.

Daarnaast zullen de uitvoerrechten op levend en geslacht vee, alsmede op vleeschconserven geheel komen te vervallen. Hiervan wordt een groote toeneming van dezen uitvoer naar Oostenrijk en Duitschland verwacht.

Naar uit Praag wordt gemeld, is te Ostrau in Moravië een buizensyndicaat gevormd, waarbij alle groote ijzerondernemingen in Moravië en Silezië zich hebben aangesloten. Het syndicaat zal de bestellingen voor het binnenland, en het geheel ongeveer 3000 wagons per jaar, over zijn leden verdeelen. Het grootste contingent krijgen de Mannesmann Werke te Komotau.

Turksche openbare schuld.

Onze Balkan-correspondent schrijft ons d.d. 16 Aug.:

Het traktaat van Lausanne bepaalde, dat de openbare schuld van het voormalige Ottomansche Rijk zou worden verdeeld naar de beginselen aangegeven in de vredesverdragen van Versailles (art. 254), Neuilly (art. 141), St. Germain (art. 203), en Trianon (art. 186), d.w.z. in verhouding van de lasten en van de gemiddelde inkomsten van de betrokken gebieden. Na die verdeelingswijze van de vredesconferentie te Lausanne te hebben verkregen, had Ismet pasja, het hoofd van de Turksche vredesdelegatie, nog weten door te zetten, dat in art. 46 van het vredestraktaat is vastgelegd, dat Turkije in geen geval en in geenerlei wijze zal kunnen worden verantwoordelijk gesteld voor de aflossing of voor den dienst van de aandeelen dier schuld, welke aan de andere er bij betrokken staten zouden worden opgelegd.

De raad van beheer van de Turksche openbare schuld, daartoe aangewezen, ging tot die verdeeling over, voor zoover betreft den jaarlijkschen dienst voor de geheele schuld, en beteekende die beslissing aan de verschillende er voor in aanmerking komende staten op 6 November 1924, dat was juist binnen den bij het vredesverdrag voorgeschreven termijn van drie maanden, na het in werking treden er van (6 Augustus 1924.) Alle betrokken staten kwamen tegen die verdeeling in verzet bij den Volkenbondraad, op grond van art. 47 van het verdrag van Lausanne. De Volkenbondraad wees daarop den heer E. Borel, professor in het internationaal recht bij de Hoogeschool te Genève, aan, als scheidsrechter.

Den 28sten April 1925 heeft professor Borel, bijgestaan door den directeur van de Société de Banque Suisse te Lausanne, Robert Monneron, uitspraak gedaan, en den 30sten April aan de onderscheidene staten de verdeelingstabellen laten toekomen, welke van den 15den Juni 1925 af als definitief moesten worden beschouwd. De verdeeling is nu geschied, onderscheidenlijk voor de leeningen van vóór den 27sten October 1912 — d.w.z. van vóór de Balkanoorlogen — en voor die daarna aangegaan tot 1 November 1914, toen het Ottomansche Rijk aan den wereldoorlog is gaan deelnemen.

Aan de tegenwoordige republiek Turkije zijn nu toegewezen 62.25 pct. van de eerste categorie, en 75.54 pct. van de tweede, alsmede van de z.g. oorlogsleeningen. De restanten zijn verdeeld over Griekenland, Syrië, Zuid-Slavië, de Irak, Palestina, Bulgarije, Albanië, de Hedjaz, Yemen, Transjordanië, Italië, Nedjd, Assir, Mosoel en Maän. De jaarlijksche dienst komt ten laste van die staten of landstreken van de datums af, welke verschillend zijn, naar gelang van de landen en van de leeningen. Bepaald is, dat de achterstand te dien opzichte zal moeten worden voldaan binnen twintig jaar, gerekend van het in werking treden van het traktaat van Lausanne (6 Augustus 1924) af. Van dien achterstand is geen interest verschuldigd.

Syrië, Palestina en Griekenland hebben reeds kennis gegeven, die beslissingen te aanvaarden. Zuid-Slavië, dat het vredesverdrag van Lausanne niet heeft willen onderteekenen, heeft ook geweigerd elke mededeeling nopens de verdeeling van de Ottomansche schuld in ontvangst te nemen. Turkije heeft de uitspraak van den scheidsrechter eveneens aangenomen en reeds op de staatsbegrooting van het loopende jaar de bedragen gebracht voor den dienst van de dit land toegewezen aandeelen. De Turksche regeering heeft er echter met nadruk op aangedrongen, dat nu ook de hoofdsom van de Ottomansche Openbare Schuld zonder verwijl zal worden verdeeld naar denzelfden grondslag als die, welke aangenomen werd voor de toewijzing van den jaarlijkschen dienst.

Den 6den Augustus 1924, bedroeg het bedrag van die schuld ongeveer 132 millioen Turksche ponden, verdeeld in meer dan 5 millioen schuldbrieven, waarvan bij de 73 pct. zich in Fransche handen bevonden.

De commissie, welke sedert 1 Juli j.l. te Parijs is bijeengekomen, onder voorzitterschap van den heer Seydoux, en waarin de meeste der betrokken staten zijn vertegenwoordigd (Zuid-Slavië, de Hedjaz, Yemen, Nedjd, Assir, en ook Mosoel ontbreken) is belast met die verdeeling van de hoofdsom van elke leening, op 6 Augustus 1924. Onder de vele moeilijkheden, welke zij daarbij ondervindt, zijn de ernstigste: de kwestie van de uitgelote obligaties, waarvan de aflossing niet op den bepaalden tijd heeft plaats gehad; voor's de verdeeling van de reservefondsen, ingesteld om tegemoet te komen aan mogelijke tekorten op de verpande middelen voor de vol-

doening van den geheelen jaarlijkschen dienst; en van het z.g. Tripolitaanschfonds, dat, na den vrede van Ouchy in 1913 is gevormd uit de stortingen, van Italië als aandeel voor dat voormalig Ottomansch gewest in de schuld van het Ottomansche rijk.

Zoodra die verdeeling van de hoofdsom der schulden van het voormalige Ottomansche rijk zal zijn geschied, zal de Turksche republiek niets meer hebben uit te staan met het lot en de administratie van de aandeelen, welke aan de andere landen en landstreken zijn toegewezen. Het traktaat van Lausanne heeft, in verband daarmede, ook het geval voorzien, dat Turkije er toe zou willen overgaan, om voor zijn aandeel in die schulden nieuwe obligaties uit te geven. In dat geval zullen die staatsobligaties moeten worden overhandigd aan de bovengenoemde verdeelingscommissie te Parijs, welke ze zal uitkeeren aan de houders van voormalige Ottomansche schuld; terwijl daarbij zal worden vastgesteld, dat Turkije voortaan geheel bevrijd is van elke verplichting voor wat betreft de aandeelen dier schuld toegewezen aan de andere staten en landstreken.

De Turksche regeering wil inderdaad daarmede volstrekt niet meer te maken hebben en zal dan ook niet toelaten, dat bijv. de raad van beheer de Turksche openbare schuld — welke zij trouwens, als voortaan overbodig, afgeschaft wil hebben — zou worden belast, of zich zou willen belasten met den verderen dienst van de deelen der schuld aan de andere staten en landen toegewezen; zooals te Parijs in belanghebbende kringen is geopperd. Men is namelijk aldaar — en zulks gewis niet zonder grond — er meer of minder beducht voor, dat er anders niet veel terecht zal komen van de werkelijke overneming van de hun toegewezen aandeelen, en van de geregelde nakoming van den dienst van die schulden door de landen, welke er nog geen of nagenoeg geen behoorlijke administratie der staatsfinanciën op na houden, waarmede zijn bedoeld de Arabische staten de Hedjaz, Nedjd, Assir en Yemen.

De commissie te Parijs is alleen belast met de verdeeling van de hoofdsom der verschillende leeningen; niet met het uitmaken van de zoo netelige kwestie der geldsoorten, waarin de betalingen moeten geschieden. De Turksche gedelegeerden in de Commissie zijn echter gemachtigd om, zoo mogelijk, ook die aangelegenheid, ad referendum, met de andere aanwezige belanghebbenden te regelen.

De Turksche regeering hoopt, dat zij door het kabinet Painlevé—Caillaux zal worden gesteund, om te dien opzichte tot een vergelijk te komen, dat beantwoordt aan de beperkte middelen, waarover de nieuwe Turksche staat kan beschikken. Want, zoo oordeelt men te Angora, wanneer, op aanraden van hunne regeering, de Fransche houders van Ottomansche fondsen, met hun overwegende meerderheid van 73 pct., in een ook voor de Turksche belangen aannemelijke regeling toestemmen, zullen ook de overigen wel meedoen, en zal ook die lastige aangelegenheid zijn opgelost.

Spoorweg-ontvangsten.

Nederlandsche spoorwegen.

Juli geschat *f* 15,022,819. Van 1 Januari af geschat *f* 89,308,243 tegen definitief *f* 96,061,286. Per dagkilometer *f* 115.87 tegen *f* 123.62.

Amerikaansche Bankstaat.

(Clearinghousebanken en trustmaatschappijen).

	22 Aug.	15 Aug.
	gemiddelden. In duizendtallen doll.	
Beleening en disconto's	5,249,050	5,231,860
Kassa. Fed. Res. banken	41,440	46,490
Totale reserve	589,020	593,780
Surplus-reserve	1,630	5,550
Netto call-deposito's	4,367,160	4,376,820
Netto termijn-deposito's	586,930	572,570
Regeerings-deposito's	5,420	5,640
Biljetten in omloop	22,940	22,680

(R. B. D.) WISSELKOERSEN TE LONDEN.

	22 Aug.	21 Aug.		22 Aug.	21 Aug.
New-York	4.85 3/4	4.85 3/4	Boekarest	95.—	94 5/8
Frankrijk	103.42	103.47	Boedapest	346000	346000
België	107.05	106.95	Buen.-Aires	45 3/8	45 3/8
Italië	132.81	133.68	Calcutta	1/6 1/8	1/6 1/8
Zwitserl.	25.05	25.04	Bombay	1/6 1/8	1/6 1/8
Spanje	33.72	33.70	Konstantin.	830.—	830.—
Portugal	2 15/32	2 15/32	Athene	317.—	317.—
Amsterdam	12.05 5/8	12.05 1/2	Mexico	24 1/2	24 1/2
Denemark.	20.65	20.81	Montevideo.	49 3/4	49 3/4
Noorwegen.	25.65	25.77	Praag	163 7/8	163 7/8
Zweden	18.07	18.07	Rio-Janeiro	6 1/32	6 1/32
Helsingfors	192 3/4	192.—	Valparaiso.	39.8 1/2	40.—
Duitschland	20.40	20.40	Warschau.	28.75	28.50
Belgrado	271.—	271.—	Weenen(sh.)	34.53	34.53

(R.B.D.) WISSELKOERSEN TE LONDEN.

	22 Aug.	21 Aug.		22 Aug.	21 Aug.
Hongkong	2/4 1/8	2/4 15/16	Singapore	2/4 7/32	2/4 7/32
Sjanghai	3/2 3/4	3/2 5/8	Bangkok	1/10 5/16	1/10 5/16
Kobe	1/8 3/16	1/8 1/2	Montreal	4.85 1/2	4.85 1/2
Goud	84/11 1/2	84/11 1/2	Alexandrië.	97.50	97.50
Zilver	32 3/8	32 5/16	Pl.disconto.	3 25/32	—

(R.B.D.) WISSELKOERSEN TE STOCKHOLM.

	22 Aug.	21 Aug.		22 Aug.	21 Aug.
Londen	18.09	18.08	Kopenh.	87.75	85.50
Berlijn	88.65	88.65	Oslo.	70.50	70.—
Parijs	17.60	17.60	Washingt.	3.72 1/4	3.72 1/4
Brussel	17.10	17.10	Helsingf.	9.41	9.41
Zwitserl.	72.30	72.25	Praag	11.10	11.10
Amsterd.	150.—	150.—			

(R.B.D.) WISSELKOERSEN TE ZURICH.

	22 Aug.	21 Aug.		22 Aug.	21 Aug.
New-York	5.15 1/2	5.15 1/2	Berlijn	122.70	122.70
Londen	25.04 1/2	25.04 1/2	Weenen	72.55	72.55
Parijs	24.20	24.20	Budapest	0.007250	0.007250
Brussel	23.42 1/2	23.45	Belgrado	9.22 1/2	9.22 1/2
Milaan	18.80	18.70	Sofia	3.75	3.75
Madrid	74.35	74.30	Boekarest	2.65	2.65
Holland	207.85	207.85	Warschau	85.—	89.50
Stockholm	138.75	138.65	Helsingfors	13.—	13.—
Oslo.	97.25	96.50	Konstantin.	3.02 1/2	3.02 1/2
Kopenhag.	120.50	119.—	Athene	7.97 1/2	7.95
Praag	15.27 1/2	15.25	Buen.-Aires	208.—	208.—

(Draadl.) WISSELKOERSEN TE OSLO.

	22 Aug.	21 Aug.		22 Aug.	21 Aug.
Londen	25.90	26.10	Kopenhag.	124.75	124.25
Berlijn	127.45	125.25	Helsingfors	13.50	13.60
Antwerpen.	24.40	24.50	Madrid	—.—	—.—
Amsterdam	215.20	216.60	Rome	19.60	19.60
New-York	5.33	5.37	Praag	15.90	16.—
Zürich	103.75	104.60	Weenen	—.—	—.—
Stockholm	143.50	144.75	Parijs	25.15	25.25

Land- en Tuinbouw.

De heer J. F. Swart, assistent-directeur aan de Coöperatieve fabriek van melkproducten De Ommelanden te Groningen, is benoemd tot leeraar-technicus van den Bond van op Coöperatieven grondslag werkende zuivelfabrieken in Noord-Holland te Alkmaar.

Landbouwtentoonstelling te Oldenzaal.

Op 21, 22 en 23 dezer houdt de Aartsdiocesane Boeren- en Tuindersbond (A. B. T. B.) te Oldenzaal een nationale landbouwtentoonstelling.

Vóór de opening der tentoonstelling op Vrijdag heeft de kring Overijssel van den A. B. T. B. een zomervergadering gehouden onder leiding van den heer A. H. Lohuis, te Beuningen bij Denekamp.

Na een korte inleiding hield de heer J. H. van Leusen, 2e secretaris van de Centrale Commissie, te Arnhem, een inleiding over het tot stand brengen van een ruilverkaveling. Voor die lezing, welke de heer Van Leusen ook te Apeldoorn heeft gehouden, verwijzen wij naar ons verslag van de vergadering der Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw.

Hierna sprak de secretaris, ir. J. Th. Evers, te Raalte, over de veeverkooping en pogingen tot het oprichten van een vereeniging in de provincie Overijsel om sterk te staan tegenover de veehandelaren. Nu is vaak de boer te veel afhankelijk van de plaatselijke handelaren. Spr. meent, dat alle leden tot die vereeniging, waaraan leveringsverplichting zal moeten worden verbonden, moeten toetreden. Kwesties over leveringen kunnen dan door arbitrage worden opgelost. In Almelo wordt reeds op die wijze gewerkt tot tevredenheid der meeste leden.

De voorzitter van 't depôt Almelo merkte hierbij op, dat sommige leden hun goed vee aan den handel leverden, terwijl zij het mindere door bemiddeling van de vereeniging wilden verkoopen.

Na de vergadering werden de vergaderden en verschillende genoodigden op het gemeentehuis ontvangen. Onder de genoodigden waren o.a. aanwezig de commissaris der Koningin in de provincie Overijsel mr. baron van Voorst tot Voorst, de voorzitter van den A. B. T. B., L. F. J. M. baron van Voorst tot Voorst, verschillende bestuursleden, onderscheidene burgemeesters uit den omtrek, de dekens van Almelo en Oldenzaal, v. d. Waarden en Scholten, de rijksveeteeltconsulent, de heer E. J. Dommerhold, de rijkszuivelconsulent, dr. A. G. Breen, de rijkslandbouwconsulent ir. W. C. v. d. Meer, ir. F. P. Mesu, van het Rijksbureau voor ontwatering, ir. H. Wubbens, hoofdinspecteur van het Nederlandsch Rundvee Stamboek en vele anderen.

De burgemeester van Oldenzaal, de heer N. X. Th. M. Vos de Wael, heette alle aanwezigen hartelijk welkom. Speciaal roemt spr. het werk van de jonge afdeeling Oldenzaal, waardoor de tentoonstelling mogelijk is gemaakt. De heer C. J. A. van Helvoort, te Losser, eere-voorzitter van het dagelijksch bestuur van de tentoonstelling, dankte voor de ontvangst, en zeide, dat het bestuur het op hoogen prijs stelt, dat het gemeentebestuur van Oldenzaal door flinken financieelen steun de tentoonstelling heeft mogelijk gemaakt.

Vervolgens spraken nog de heer F. G. H. Boers, voorzitter van het dag. bestuur der tentoonstelling, de voorzitter van den A.B.T.B. en de Commissaris der Koningin in Overijssel.

Hierop begaf men zich met muziek naar het terrein, waar de opening plaats had. Eerst sprak hier de heer van Helvoort, daarna de heer Boers, waarna de voorzitter van den A.B.T.B., L. Baron van Voorst tot Voorst, de openingsrede hield. Hij gewaagde van de noodzakelijkheid van een goed georganiseerden boerenstand, welke partij weet te trekken van de vorderingen van de landbouwwetenschap. Tenslotte sprak nog een kort woord pastoor J. H. M. Tolboom, te Oldenzaal, vice-voorzitter van het tentoonstellingsbestuur. Hierbij bracht hij een groet over van een der landbouwvoormannen uit deze streek, den heer H. A. Plegt, te Rossum.

Tuigpaarden. a. Ingeschreven in een stamboek. Hengsten, 3 jaar en ouder. 1e prijs Biljoen. O.S.B. 171. eig. G. Gestate, te Almelo.

Merriën van 2 jaar. 1e prijs: Kretensa, N.S.T., eig. H. Bergerink, te Lonneker.

Merriën van 3 jaar. 1e prijs: Jussie, N.S.T. 1839, eig. H. Averink, te Twekkelo.

Merriën boven de 3 jaar. 1e prijs: Blinka. 609, eig. J. Roerink, te Zenderen; 2e prijs: Agdalena, 1468, eig. G. Schopman, te Zuid-Luste; 3e prijs Farsa, 1499, eig. J. Bosscha te Gemmelke.

Merriën met veulen. 1e prijs Blonka, eig. J. Roerink, te Zenderen; 2e prijs: Gelly I. eig. J. H. Schasfoodt, te Luste; 3e prijs: Duna, eig. H. Bergerink, te Lonneker.

b. Niet ingeschreven.

Paarden beneden 3 jaar. 2e prijs: Nellie, eig. G. J. Mensink, te Lemselo.

Paarden boven 3 jaar. 1e prijs: Nelly, eig. B. Borghuis, te Beuningen; 2e prijs Nellie, eig. Wed. J. H. Voogsgeerd, te Broekheurne (gem. Lonneker); 3e prijs: Koosje, eig. L. J. Schepers, te Lemselo.

Merrie met veulen. 1e prijs: Flora, eig. J. L. Lohuis, te Bornebroek.

Kampioentuigpaard. Blinka, 609, eig. J. Roenink, te Zenderen.

Trekpaarden. a. Ingeschreven in het stamboek. Hengsten 3 jaar en ouder. 1e prijs: Mastoc, 1179, geb. 1922, eig. hengstenassociatie Dedemsvaart en en omstreken. 2e prijs Nikkel. B. 108, geb. 1906, eig. B. Geskate, te Almelo; 3e prijs Absalon, Vb. 31444, geb. 30 Mei 1922, eig. B. Borghuis te Beuningen; 4e prijs Dodu, B. 327, geb. 1912, eig. G. J. Mensink, te Lemselo.

Merriën van 1 jaar. 2e prijs: Karoline van S. Valkenberg, Vb. 41800. eig. G. J. Hoetslag, te Wichmond.

Merriën van 2 jaar. 1e prijs: Joke, Vb. 34796, eig. J. H. Heerink, te Beuningen; 2e prijs: Drega, Vb. 33471, eig. J. H. Gerbert, te Lonneker.

Merriën van 3 jaar. 1e prijs. Yvonne van Melenborg, Vb 30221, eig. G. J. Derksma, Buurtschap Denekamp. 2e prijs Bruta, eig. G. Krüders, te Wiene; 3e prijs Annelize, B 31278, eig. Gebr. Wigger, te Lonneker.

Merriën boven 3 jaar. 1e prijs: Rosa, A 10058, geb. 1914, eig. G. Krüders, Ambt-Delden; 2e prijs Clara, B. 6102, geb. 1919, eig. A. B. Voskamp, te Tilligte: 3e prijs Cateau B. 8854, geb. 1921, eig. H. J. Levink, te Lonneker.

Merrie met veulen. 2e prijs Nobel B. 2742 geb. 1915, eig. Gebrs. Wigger, te Lonneker; 3e prijs Cateau B 8854, eig. H. J. Levink, te Lonneker.

b. Niet ingeschreven.

Paarden beneden 3 jaar. 1e prijs Nelli, eig. G. Hampsink, te Lemselo, 2e prijs: Koos, eig. H. Oosterbroek te Rossum.

Paarden boven 3 jaar: 1e prijs: Corrie, eig. Wed. Hassink, te Volthe, 2e prijs, Corrie, eig. G. B. Heerink te Beuningen, 3e prijs: Nellie, eig. G. Vrijholte te Rossum.

Merrie met veulen: 1e prijs: Nellie, eig. G. J. Mensink te Lemselo, 2e prijs: Corrie, eig. Wed. Hassink te Volthe, 3e prijs: Koos, eig. Wed. H. Peterman te Lemselo.

Roodbont Maas-Rijn-IJsel.

a. Geregistreerd.

Stieren voor 1 November 1922 geboren. 1e prijs Nico, eig. Stierhouderij te Bornebroek. 2e. prijs: Jochem, 1315 S. geb 6 Nov. 1921, eig. Stierhouderij van d. A.F.T.B. te Losser, 3e prijs Rudolf, 1390 S. geb. 4 Juli 1922, eig. Stierhouderij te Beuningen.

Stieren, geb. tusschen 1 November 1922 en 1 November 1923. 1e prijs: Carbos, 1795 S. opbrengst van de moeder als 3-jarige 3446 K.G. melk; 3.41 pct. vet en 319 dagen, eig. J. Lammerink, te Ambt-Delden.

Stieren geboren tusschen 1 Nov. 1923 en 1 Nov. 1924. 1e prijs: Lucas, R. v. J. 259, opbrengst van de moeder als 3-jarige, 2870 K.G. melk, 3.60 pct. vet in 313 dagen.

Melkgevende koeien: 1e prijs: Grude. 7400 R. geb. 1916, productie als 8-jarige 4430 K.G. melk 3.35 pct. vet en 284 dagen. eig. H. J. Vlaskamp te Olst. 2e prijs: Meta, 9627 R. geb. 1918, eig dezelfde. 3e prijs: Agnes, 11688 R. eig. J. Heupink, te Beuningen, 4e prijs: Blanca, 13737, geb. 1921, eig. H. J. Vlaskamp te Olst. 5e prijs: Roza III, 10649 S., geb. 1917, eig. J. Johannink, te Noord-Deuningen, 6e pr.: Rika III, 12145 S., geb. 1921, eig. J. ter Thij te Albergen.

Droogstaande kennelijk drachtige koeien. 1e prijs: Lucia R. v. J., 19630, geb. 1922, opbrengst van de moeder als 3 jarige 4556 K.G. melk, 3.05 pct. vet in 306 dagen, eig. J. Thij te Albergen. 2e prijs Cato, 12911 S. geb. 1921, eig. G. Bennekes, te Noord-Lutle, 3e prijs: Manna 13736 S. geb. 1921, eig. H. J. Vlaskamp, te Olst.

Melkgevende vaarzen met 4 of minder breede tanden. 1e prijs Juliana R. v. J. 22812, opbrengst van de moeder als 8-jarige 4589 K.G. met 3.55 pct. vet in 277 dagen, eig. H. J. Vlaskamp te Olst. 2e prijs Lucia, R. v. J. 22439 eig dezelfde.

Kennelijk drachtige vaarzen, geboren vóór 1 Jan. 1923, 1e prijs: Olly, R. v. J. 343, opbrengst van de moeder als 8-jarige 4229 K.G. melk, 3.26 pct. vet in 255 dagen, eig. G. J. Engelbert te Lemselo. 2e prijs: Olca D, R. v. J. 2187-8, eig. J. H. Austie te Beuningen, 3e prijs: Juliana III D., R. v. J. 222214, eig. J. Johannink te Noord-Deurningen, 4e prijs: Nelly I, 23420 D. 400, R. v. J. eig. St. Nicolaasgesticht te Noord-Deurningen.

Kennelijk drachtige vaarzen, geboren tusschen 1 Jan. en 1 Nov. 1923, 1e prijs Diesje, 26139 S., eig. G. J. Holtslag, te Wichmond; 2e prijs Christien, 23780 S., eig. dezelfde; 3de prijs Hanna, 421 fokreg., eig. dezelfde; 4e pr. Marie, 170 R. v. J., te Denekamp, eig. B. G. Mensink, te Tilligte (gem. Denekamp).

Pinken geboren tusschen 1 Nov. 1923 en 1 Nov. 1924: 1e prijs Marie, R. v. J. 27607, opbrengst van de moeder als 4-jarige: 5302 k.g. melk, 3.45 pct. vet in 303 dagen, eig. H. J. Vlaskamp, te Olst; 2e prijs Clara, R. v. J. 27344, eig. dezelfde; 3e prijs Jansje, D. R. v. J. 29923, eig. J. H. Austie, te Beuningen; 4e prijs Geertje, D. R. v. J. 27095, eig. dezelfde; 5e prijs Mauritsia, R. v. J. 592, eig. G. J. Engelbertink, te Lemselo.

Vaarskalven, geboren na 1 Nov. 1924: 2e prijs Elsje, D. R. v. J. 35110, eig. J. Gelderman, te Noord-Berghuizen.

Vier eigen gefokte volbloeden van één eigenaar: 1e prijs H. J. Vlaskamp, te Olst, met Blanca, 13737 S.; Juliana, R. v. J. 22812; Marie, R. v. J. 27344 en Clara, R. v. J. 27344; 2e prijs J. H. Austie, te Beuningen, met Grietje, 10742 R.; Bella, D. R. v. J. 21582; Olca, D. R. v. J. 21878 en Coba, D. R. v. J. 23095; 3e prijs G. J. Holtslag, te Wichmond, met Christien, 407 fokreg.; Hanna, 421 f.r.; Annie, 311 f.r. en Diesje, 454 f.r.

Stier met ten minste 8 koeien van één vereeniging of stierhouderij: 1e prijs Fokvereeniging De Samenwerking, te Denekamp, met Rudolf, 1390 S. (stier); Roza II, 10649 S.; Gonda III, D. R. v. J. 20134; Agnes, 11688 R.; Reintie, 12363 S.; Cato I, R. v. J. 8586; Theresia, 13658 R.; Grietje, 10742 R.; Bella, R. v. J. 21582 en Dientje II, R. v. J. 19993.

Fokfamilie, bestaande uit een koe met ten minste 5 afstammelingen in de vrouwelijke lijn: 2e prijs H. J. Vlaskamp, te Olst, met Meta, 9627 R. met Blanca, 19737 S.: Lucia, R. v. J. 22439 en Treesje, R. v. J. 27843.

b. Ongeregistreerd.

Melkgevende koeien. 1e prijs koe van J. A. van Langen, te Zuid-Lutte; 2e prijs Isabella, eig. J. van Gelderman, te Noord-Berghuizen.

Kennelijk drachtige, droogstaande koeien: 1e en 2e pr.: koeien van G. J. Zandbrink, te Noord-Lutte; 3e prijs: koe van G. Kuiper, te Noord-Lutte.

Kennelijk drachtige vaarzen met 4 of minder breede tanden. 1e prijs: Nelly, eig. G. Brugzink, te Lastrop; 2e prijs: vaars van G. J. Welhuis te Noord-Lutte; 3e prijs: Marie, eig. G. H. Schopman, te Zuid-Lutte.

Pinken niet gewisseld. 1e prijs: pink van G. J. Welhuis, Noord-Lutte; 2e prijs: pink van G. J. Zanderink, in Noord-Lutte; 3e prijs: Koosje, eig. G. Benneker, te Noord-Lutte.

Zwartbont Hollandsch-Friesch vee. Geregistreerd.

Stieren geboren vóór 1 Nov. 1922. 1e prijs Teie, 5544 S., geb. 20 Maart 1920, opbrengst van de moeder als 8 jarige 5924 K.G. melk, 3.43 pct. vet in 310 dagen, eig. J. Hop te Noord-Eschmarke, gem. Lonneker; 2e prijs: Klaas, 6060 S., geb. 7 April 1922, eig. Boerderij 't Halshuis, te Deuningen; 3e prijs: Max v. d. Stapel, 6437 S., geb. 1 Oct. 1924 eig. Stierhouderij Hof Espalo, te Lonneker.

Stieren, geboren tusschen 1 Nov. '22 en Nov. '23. 1e prijs: Gerard Jan II. 6848 S., opbrengst van de moeder als 2 jarige 3364 K.G. melk, 3.76 pct. vet in 326 dagen; 2e prijs August, 7108 S., eig. Stierhouderij Excelsior, te Borghuizen.

Stieren, geboren tusschen 1 Nov. 1923 en 1 Nov. 1924, 1e prijs: Donar v. d. Stapel, 7075 S., opbrengst van de moeder 2 jarige 4264 K.G. melk, 3.63 pct. vet in 330 dagen, eig. Fokvereeniging Lonneker-Enschede, te Lonneker; 2e prijs: Concurrent v. d. Stapel, 7107 S., eig. J. H. ter Horst, Noord Eschmarke; 3e prijs: Willem V, 5820 S., eig. A. Koekoek, te Noord-Lutte.

Melkgevende koeien: 1e prijs: Boutje Wodan, geb. 1919, 48568 S., opbrengst 3822 K.G. melk, 4.09 pct. vet in 319 dagen, eig. B. W. ter Kuile, Lonneker. 2e prijs: Aaffien, 46300 S., geb. 1918, eig. J. H. W. Robers, te Lonneker; 3e prijs: Fokje II, 48780 R., eig. F. Hurberink, te Glanerbrug; 4e prijs: Dora, 50161 S., eig. J. H. Meijerink, te Lonneker; 5e prijs: Sijke XVI, 41372 S., eig. B. W. ter Kuile, te Lonneker; 6e prijs: Roosje XV, 51381 S., eig. J. H. ter Horst, Noord-Eschmarke.

Droogstaande, kennelijk drachtige koeien, 1e prijs: Fokjo IV, 48782 S., geb. 1919, opbrengst 3489 K.G. melk, 4.08 pct. vet in 347 dagen, eig. F. Harberink, te Glanerbrug; 2e prijs: Drick, 48790 S., geb. 1920, eig. G. H. Grondman, te Zuid-Berghuizen; 3e prijs: Mina, 53344 R., eig. J. Borghuis, te Zuid-Berghuizen.

Melkgevende vaarzen met 4 of minder breede tanden. 1e prijs Jetje III, R. v. J. 83414 D, opbrengst van de moeder als 3 jarige 3795 k.g. melk 4.44 pct. vet in 300 dagen, eig. J. H. ter Horst te Noord-Eschmarke; 2e prijs Griet III, R. v. J. 89234 D, eig. G. H. Grondman te Zuid-Berghuizen; 3e prijs Roelofje VIII, R. v. J. 782987, eig. A. Koekoek te Noord Lutte; 4e prijs Doortje, R. v. J. 79984 D, eig. J. B. G. Bartelent te Noord-Berghuizen.

Kennelijk drachtige vaarzen, geboren vóór 1 Jan. 1923. 1e prijs Emma, R. v. J. Lonneker 3069, opbrengst van de moeder als 6jarige 4026 kg. melk, 3.44 pct. vet in 326 dagen, eig. B. W. ter Kuik te Lonneker; 2e prijs Antje XIV, R. v. J. 77258 D, eig. J. H. W. Robers te Lonneker.

Kennelijk drachtige vaarzen, geboren tusschen 1 Jan. 1923 en 1 Nov. 1924. 1e prijs Dora XI, R. v. J. 85405, opbrengst der moeder als 3jarige 2706 kg. melk, 3.76 pct. vet in 297 dagen, eig. A. Koekoek te Noord-Lutte; 2e prijs Johanna IV, R. v. J. 89042 D. eig. J. G. Jansen, Noord-Eschmarke; 3e prijs Louwe VIII, R. v. J. 85051 D, eig. J. Hop te Noord-Eschmarke; 4e prijs Jonge Marie, R. v. J. 89040 D, eig. dezelfde; 5e prijs Grietje IV, R. v. J. 86439 D, eig. J. B. G. Bartelink, Noord-Berghuizen.

Pinken, geboren tusschen 1 Nov. 1923 en 1 Nov. 1924. 1e prijs Wilhelmina IV, R. v. J. 89943, opbrengst van de moeder als 2¼jarige 3363 kg. melk, 3.65 pct. vet, in 330 dagen, eig. Boerderij 't Holthuis, te Deurningen; 2e prijs Griet IV, R. v. J. 97720 D, eig. G. H. Grondman, te Zuid-Berghuizen; 3e prijs Grietje VI, R. v. J. 94408 D, eig. J. B. G. Bartelink, te Noord-Berghuizen; 4e prijs Koosje V. R. v. J. 94661, eig. A. Koekoek te Noord-Luste; 5e prijs Grietje VII, R. v. J. 92143 D, eig. J. B. G. Bartelint, te Noord-Berghuizen.

Vaarskalveren, geboren na 1 Nov. 1924. 1e prijs Elsje I. R. v. J. 98879 D, opbrengst van de moeder als 3jarige 3323 kg. melk, 3.89 pct. vet in 276 dagen, eig. J. B. G. Bartelint te Noord-Berghuizen; 2e prijs Griet V, R. v. J. 106785, eig. G. H. Grondman, te Zuid-Berghuizen; 3e prijs Koosje V. R. v. J. 94661, eig. A. Koekoek te Noord-Lutte; Lutte.

Vier eigen gefokte volbloeden van één eigenaar (fokregister of N.R.S.) 1e prijs: J. B. G. Bartelink, te Noord Berghuizen met Grietje II, 5234; Margie VII, 5331 S; Doortje, R. v. J. 79.984 D en Grietje IV, R. v. J. 86.439 D. 2e prijs A. Koekoek te Noord Lutte met Dora IV, 44.189 S. Roelofje VI, 52.351 S; Dora VII, 52352 S en Roelofje VII, 82.987 R; 3e prijs: Boerderij 't Halthuis, Deurningen met Caroline III, 44.809 S, Betje 38.593 S, Maria II 47101 V en Johanna, 37.453 S.

Ten minste 8 erkende afstammelingen van één stier (al of niet daarbij aanwezig), waarbij ten minste 2 mannelijke en 6 vrouwelijke afstammelingen 1e prijs: Boerderij 't Halthuis, te Deurningen en A. Koekoek, te Noord Lutten stier Klaas, 6060 S, kalfstieren: Prins R. v. J. 98.713 en Gerhera, R. v. J. 99711 en Roosje VI, R. v. J. 91.256; Nethe III, R. v. J. 99.712, Roza II, R. v. J. 98.923; Geesje, R. v. J. 98.014; Dora XXII, R. v. J. 100.832 en Roelofje X, R. v. J. 100396.

Stier met ten minste 8 koeien van één fokvereeniging of stierhouderij 1e prijs: Fokvereeniging Lonneker-Enschede, te Lonneker met Doner v. d. Stepel 7075 S met Frederik, R. v. J. 63.229 D; Foekje XXXIV, 72.322; Boutje Wodan, 48.568 S; Jetje II, 50.141 S; Roosje XV, 51.581 S; Marie VIII, 48.782 S; Fokje VI, 48.782 S en Fokje II, 48.780 S; 2e prijs: stierhouderij Hof Epalo, te Lonneker met Max v. d. Stepel, 6437 S met Antje XIV, 77.258 D; Aaffien, 46.300 S; Tjitsche, 44.287KS; Blesje IV, 45.931 S; Lize III; 51.723 S; Antje II, 45.931 KS; Setske XII, 45.991 S; Syka, 41.372 S en Frietje XIX, 48.635 S; 3e prijs: Boerderij 't Halthuis te Deurningen met Klaas, 6060 S; Roosje V, 39.588 S; Marie II, 47.100 S; Wilhelmina III, 53.354 S Betje, 38.593 S; Toontje V, 50.148 S; Geisje II, 44.809 S en Nethe II, R. v. J. 79.840.

Fokfamilie, bestaande uit één koe met ten minste 3 afstammelingen en één vrouwelijklijn 1e prijs: G. H. Grondhuis, Zuid Berghuizen met Griet II, 48.789 S, met Griet III, R. v. J. 809.231 D; Pink Griet IV R. v. J. 97.720 D. en kalf Griet V; 2e prijs: J. B. G. Bartelink, Noord-Berghuizen met Grietje 21.626 S. en Grietje II, 53.348 S, Grietje IV, R. v. J. 86.434 D. en Grietje VI, R. v. J. 94.408 D.; 3e prijs: B. W. ter Kruk te Lonneker met Syke XVI, 41.372 S. Frederika, 62.041 RS. Ennie, 3000 R. v. J. Lonneker en Wilhelmina, 3947 R. v. J. Lonneker.

Rattenbestrijding op Terschelling.

In de Aug.-afl. van het Tijdschrift over Plantenziekten schrijft de houtvester bij het Staatsboschbedrijf P. Boodt over rattenbestrijding op Terschelling.

Op Terschelling worden reeds jaren de beide ratten Mus decumanus (ter plaatse „grijze rat" genoemd) en Arvicola amphibius (aldaar „zwarte rat" geheeten) bestreden.

Het polderbestuur van Terschelling looft vangpremies uit en betaalt 3 cent voor een grijze en 2 cent voor een zwarte rat.

Het onderstaande staatje geeft aan hoeveel grijze en zwarte ratten gevangen werden in de jaren 1909 tot en met 1924.

	grijze ratten.	zwarte ratten.
1909	1022	2127
1910	1512	3396
1911	1907	3948
1912	2191	4106
1913	1509	5072
1914	2435	4272
1915	1905	1959
1916	1568	2308
1917	1351	1257
1918	1153	1901
1919	1204	3006
1920	1103	2108
1921	985	1673
1922	716	1024
1923	764	2662
1924	998	3194
Totaal	22323	44013

In 16 jaar tijd werden derhalve gevangen in totaal 66336 ratten, waarvan ongeveer ⅔ gedeelte „zwarte ratten" of woelratten. Merkwaardig is dat, waar op Terschelling in het algemeen de grijze rat voor het meest schadelijk wordt gehouden (want was dit niet het geval, dan zou de vangpremie lager gesteld zijn dan voor de „zwarte rat") en de bestrijding van de zwarte rat over het geheel veel moeilijker is dan die van de grijze rat, toch belangrijk meer zwarte dan grijze ratten zijn ingeleverd.

Dit moet toegeschreven worden aan de omstandigheid dat in den Terschellinger polder de „zwarte rat" in grooter aantal voorkomt dan de grijze en dat zij zich met name in den oogsttijd van het hooi gemakkelijk laat vangen. De zwarte rat maakt in het hooigras zeer ondiepe gangen. Zoodra het gras gemaaid is, zijn de ratten hun voornaamste dekking kwijt en kunnen gemakkelijk worden buitgemaakt.

Behalve in den polder, deden van oudsher de zwarte ratten ook veel schade aan de in de duinen verspreid liggende tuintjes. De producten van deze tuintjes, waarvan er circa 200 aanwezig zijn, werden met voorliefde door de zwarte ratten aangetast; zij kunnen hun holen in de onmiddellijke nabijheid maken, n.l. in de kanten van de slooten, welke de tuintjes omgeven.

Toen in 1911 vermeend werd, dat de rattenschade toenam, heeft het Staatsboschbeheer zich in verbinding gesteld met prof. J. Ritzea Bos, toenmalig directeur van het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen. Deze determineerde eerst de rattensoorten en maakte uit, dat op Terschelling werkelijk alleen voorkwam de Mus decumanus en de Arvicola amphibius. Verder gaf prof. Ritzema Bos den raad om infectieproeven te nemen met de bacteriënculturen van de Rijksseruminrichting te Rotterdam. Het was toen wel bekend dat de grijze rat voor die culturen vatbaar was, maar dit stond nog niet vast voor de zwarte rat. Nadat uit onderzoekingen aan de Rijksseruminrichting gebleken was, dat ook de zwarte rat gevoelig was voor genoemde culturen, brachten in 1914 het Staatsboschbeheer, het polderbestuur en de toen bestaande Bloembollenvereeniging gelden bijeen om een proef met het middel van de Rijksseruminrichting te nemen.

Deze proef werd genomen op vier verschillende plaatsen van Terschelling, waar veel ratten voorkwamen en werd volgens de aanwijzingen van de Rijksseruminrichting uitgevoerd. Deze proef heeft geen zichtbare resultaten gehad, hoewel aangenomen kan worden dat ze niet zonder gevolgen zal zijn gebleven, omdat de proef zoo lang werd doorgezet, totdat de ratten het brood, dat met de culturen was gedrenkt, niet meer weghaalden.

Wel zichtbaar waren de resultaten van een proef, welke met het middel genomen werd in een arbeiderswoning; deze woning, waarin het van grijze ratten wemelde, was toch ná de proef, geheel vrij van ratten.

Na het nemen van deze proef werd van Staatswege niet veel meer aan de rattenbestrijding gedaan. Langzamerhand was toch gebleken dat het Staatsboschbeheer zelf weinig belang had bij de bestrijding van de meer vleeschetende grijze rat, terwijl de zwarte rat nog niet schadelijk optrad in de bosschen. De gebruikers der tuintjes en der landerijen in het polderland, waar de zwarte rat wel schadelijk was, gingen door met de toepassing van de oudere, op Terschelling gebruikelijke verdelgingsmiddelen.

Totdat in den winter van 1920—1921 voor het eerst schade aan de bosschen werd geconstateerd. In dien winter zag men de naalden van 0.20 tot 1 M. hooge dennen geel worden en bij onderzoek bleek dat alle wortels waren doorgebeten en tot aan den wortelhals van de plant van de bast waren beroofd.

De dennen stonden los in den grond en konden met een hand gemakkelijk uitgetrokken worden. De vele, rondom en onder de aangetaste dennen loopende gangen, wezen met vrij groote zekerheid al spoedig de zwarte rat, den aardwolf, als de schuldige aan. In het voorjaar en den zomer uitte de beschadiging zich door het slap worden der laatste jaarscheuten. Het bleek dat de schade voornamelijk werd aangericht op de lagere plaatsen waar veel ruigte voorkomt; op de hoogere, weinig begroeide duinen werd weinig schade geconstateerd. Het waren in hoofdzaak de Oostenrijksche dennen (*Pinus laricio austriaca*), welke werden aangevallen; de bergden (*Pinus montana*) en de gewone den (*Pinus sylvestris*) werden in mindere mate door de ratten gezocht, terwijl de Corsicaansche den (*Pinus laricio corsica*) en de zeeden (*Pinus maritima*) bijna geheel werden gespaard.

Aangezien voor uitbreiding der schade gevreesd werd, vroeg het Staatsboschbeheer advies aan het hoofd van den plantenziektenkundigen dienst te Wageningen.

Hoewel deze deskundige zich aanvankelijk niet veel resultaat voorstelde van aanwending der typhusculturen van de Rijksseruminrichting, omdat het hier toch de bestrijding van den aardwolf betrof, die zelden in grooten getale bij elkaar leeft, meende hij toch dat er een proef mede moest worden genomen, vooral omdat de typhusculturen door toevoeging van Scilla zeer verbeterd waren. In November 1921 begaf zich dr. te Hennepe, bacterioloog aan de Rijksseruminrichting naar Terschelling om den toestand daar op te nemen en de noodige aanwijzingen te geven. Het bleek noodig de ratten eerst te lokken en daarom werden op verschillende plaatsen paardeboonen, maïs, haver, gerst en zonnepitten uitgelegd. Toen het voeder geregeld werd weggehaald (de zonnepitten het vlugste) werd het vermengd met de culturen en het poeder van de Rijksseruminrichting.

Ongeveer tezelfder tijd werd op raad van den plantenziektenkundigen dienst van Staatswege een foxterrier, welke bekend stond als een flinke rattenvanger, aangekocht; deze hond vergezelde de arbeiders naar het werk en bleef in de omgeving jagen.

Verder meende ik goed te doen om ook eenige natuurlijke vijanden van de ratten op Terschelling in te voeren. Deze toch ontbreken daar en het kwam mij daarom nuttig voor om een proef te nemen met het invoeren van egels. Weliswaar is niet zeker bekend of deze dieren ratten verdelgen, maar aangezien het goede muizenvangers zijn, kan aangenomen worden dat ze wel ook jonge ratten aanpakken. Er werd een aantal egels uit Drenthe en van Texel ingevoerd en aangezien al spoedig jonge dieren werden aangetroffen, mag aangenomen worden dat de egel zich op Terschelling thuis gevoelt. Wat de andere natuurlijke vijanden betreft, als wezel en hermelijn, heb ik wel getracht deze te krijgen, maar hoewel mij van verschillende zijden hulp werd toegezegd, heb ik geen enkel exemplaar ontvangen. Ik geloof thans ook, dat het beter is deze beesten niet in te voeren, omdat ik vrees, dat zij al spoedig meer op kippen dan op ratten zullen jagen, tenminste van de ingevoerde egels werden in het begin al vele exemplaren in de kippenhokken aangetroffen.

Of de culturen, de hond en de egels nuttig gewerkt hebben is onmogelijk te zeggen, omdat deze drie middelen „in het geheim" werken, maar hoe het zij, in April 1923 kon ik aan het hoofd van den plantenziektenkundigen dienst mededeelen, dat rattenbeschadiging zóó goed als niet meer voorkwam.

Het bleek echter weldra dat de bestrijding van de woelrat onvoldoende was geweest, want in den zomer 1924 kwam een nieuwe zeer ernstige schade aan het licht. Was de vreterij tot dusverre ondergronds geweest, thans werden de oudere bosschen bovengronds zoodanig beknaagd dat vele dennen een gele kleur aannamen. Bij onderzoek bleek de bast der stammen deerlijk te zijn beknaagd, vaak zelfs zoodanig dat de stammen waren „geringd".

De ernstigste schade trad op in zeer goed groeiende beplantingen van 1915, 1917 en 1918; van de totale oppervlakte dezer beplantingen ad plm. 60 H.A. werd ongeveer ⅓ gedeelte sterk gehavend.

Het waren weder de Oostenrijksche dennen, welke het meeste moesten lijden, terwijl de meeste schade weder voorkwam op plaatsen, welke dicht met ruigte waren bezet.

De bestudeering van de literatuur, alsmede de besprekingen, gehouden met den plantenziektenkundigen dienst, hebben mij aanleiding gegeven om bij de bestrijding van de woelrat op Terschelling de navolgende middelen toe te passen:

1e Honden. Er werden een 6-tal goede rattenvangers, meest foxterriers, gehuurd tegen den prijs van *f* 0.10 per dag en per hond. Bij de huurovereenkomst werd de bepaling gemaakt, dat indien de honden goed bleken te voldoen en de daarmede bereikte resultaten bevredigend waren, de honden zouden kunnen worden gekocht tegen een vooruit bepaalden prijs.

De honden werden begin December 1924 naar Terschelling verzonden en aanvankelijk waren de resultaten slecht. Dit moest toegeschreven worden aan de omstandigheid, dat de aardwolf in den winter te diep in den grond blijft zitten.

Toen de warmere voorjaarsdagen kwamen, werden de vangresultaten beter.

Elken morgen trekt een jongen, voorzien van een schop, met de honden er op uit en wel naar die plaatsen, waar nieuwe schade is geconstateerd. Zoodra de honden den aardwolf ruiken, graven ze de ondiepe gangen op, terwijl bij het graven in de diepere gangen, waarin de woelrat op het laatst vlucht, de schop hulp verleent. De meeste woelratten kunnen niet vrijkomen en worden met huid en haar door de honden verslonden. Het is te begrijpen dat deze methode juist in het voorjaar, als de aardwolf dragende is of jongen heeft, het meeste succes heeft.

Het ligt in de bedoeling om de nakomelingen der rattenvangers aan verschillende personen op het eiland af te staan, ten einde geleidelijk een doelmatige bestrijding met honden over het geheele eiland te verkrijgen. Het gemeentebestuur van Terschelling heeft het nut hiervan ingezien en daarvan blijk gegeven door de belasting voor honden, bestemd voor de rattenverdelging te verlagen van *f* 6 op *f* 3 per jaar.

Andere middelen zijn: 2. Het weghalen der ruigte en 3e. Het gebruik van „Sokialkuchen".

Men legt een gang, die dicht onder de aardoppervlakte loopt, op enkele plaatsen voorzichtig bloot en legt op beide uiteinden van de blootgelegde plaats in de gang 2—3 stukken „Sokialkuchen".

Na het inbrengen van de giftkoeken worden de opengelegde gangen weder zorgvuldig gesloten, hetzij door een zode, een houten plankje, een lei of glasscherf en met aarde bedekt, zoodat geen licht doorgelaten wordt. Men geve er acht op dat de gang niet verstopt geraakt. Den volgenden dag wordt de gang op dezelfde plaats voorzichtig opengemaakt om te zien of de giftkoek opgevreten is. Zoo ja, dan worden met de zelfde voorzichtigheid nieuwe stukjes gelegd, en dit moet herhaald worden, totdat de Sokialkuchen niet meer worden weggehaald.

Bij het vangen met honden op plaatsen, waar vroeger Sokialkuchen waren gelegd, is gebleken, dat in de gangen verschillende doode woelratten werden gevonden.

Naast de drie bovenbeschreven verdelgingsmiddelen werden de oude beproefde Terschellinger methoden voortgezet, n.l. het vangen in zeepbussen en in knippen en het gevolg is dat thans de schade tot een minimum is beperkt.

Het schijnt dat de infectiemethode van dr. Bahr te Kopenhagen, de z.g. „Ratin-methode", zoowel in het buitenland (Denemarken en Duitschland) als op verschillende plaatsen hier te lande, goed voldoet; maar aangezien ik zelf geen ervaringen omtrent de „Ratin methode" heb, zal ik hier niet verder op ingaan.

De directie van den landbouw.

In het Alg. Nederl. Landbouwblad geeft de redacteur, dr. H. Molhuysen, secretaris van het Kon. Nederl. Landbouwcomité, in overweging om aan het departement van binnenlandsche zaken en landbouw een afdeeling landbouw als administratieve afdeeling te stichten en daarnaast, buiten het departement, de deskundige directie van den landbouw:

„De directeur-generaal van den landbouw is in de eerste plaats een technisch ambtenaar, deskundige op landbouwgebied, maar daarnevens is hij, volgens den tegenwoordigen toestand, als chef van zijn afdeeling, administratief ambtenaar. Een samenkoppeling van deze beide functies nu achten wij onjuist, omdat daarvan het gevolg moet zijn, dat het behartigen van het deskundig-technisch gedeelte zoo niet wordt overvleugeld, dan toch gekortwiekt door het administratief gedeelte.

Daarbij komt, dat een hoofdambtenaar, die beide functies heeft te behartigen, nooit een zuiver technisch advies kan geven, omdat hij als chef van de afdeeling, dus als administratief ambtenaar, moet transigeeren met zichzelf als directeur-generaal van den landbouw, dus als technisch ambtenaar, teneinde een departementaal juist advies te kunnen samenstellen.

In een departement toch domineert de chef van de afdeeling, omdat een departement is een administratieve instelling en waarin dus achter den chef van de afdeeling de deskundige ambtenaar moet schuil gaan. Deze laatste brengt dus in het algemeen aan den minister geen adviezen uit, maar stelt de stukken samen, die moeten uitgaan.

Het afdoen van tal van stukken, die een zuiver administratief karakter dragen, vereischt geen technische kennis. En al zou men daarvoor onder den directeur-generaal een administrateur aanstellen, dan nog zou niet te voorkomen zijn, dat de deskundige hoofdambtenaar, de directeur-generaal, ondergaat in administratieve werkzaamheden, omdat hij blijft de administratieve chef van de afdeeling en dientengevolge een administrateur toch niets zelfstandig kan afdoen en dus geen verlichting kan brengen.

Is dit juist, dan zoude de oplossing kunnen worden gevonden door aan het departement van binnenlandsche zaken en landbouw een afdeeling landbouw als administratieve afdeeling te stichten en daarnaast, buiten het departement, de deskundige directie van den landbouw. Eenzelfde regeling dus als op het departement van arbeid, nijverheid en handel met een afdeeling arbeid en daarbuiten een directie van den arbeid.

Wordt deze weg gevolgd met betrekking tot de directie van den landbouw, dan krijgt deze een zelfstandige, onafhankelijke plaats, hetgeen o.i. aan de behartiging van de belangen van den landbouw ten goede zal komen.

Te Winschoten zal van 21—27 September a.s. in het nieuwe veilingsgebouw der veilingsvereeniging Winschoten en Omstreken aldaar een tentoonstelling van vruchten, groenten en bloemen worden gehouden.

Blijkens het 25ste jaarverslag van de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Dokkumer Wâlden en omstreken te Akkerwoude, loopende over het boekjaar 12 Mei 1924—12 Mei 1925, werd ontvangen 6,811.025 K.G. melk, waarvan 5,852,825 K.G. van leden en 988,200 K.G. van leveranciers. De totale hoeveelheid is ongeveer 40,000 K.G. lager dan over het vorige jaar; zeer zeker is 't mond- en klauwzeer hier niet vreemd aan geweest.

Met inbegrip van een bijschrijving op het ledenkapitaal ad 10 cents per 100 K.G. werd voor de melk betaald *f* 712,008.83.

Uit de ontvangen melk werd geproduceerd 199,022 K.G. boter, ter waarde van *f* 457,819; 133,097 kazen ter waarde van *f* 297,780. Voor de aan de condens geleverde en in detail verkochte melk werd ontvangen *f* 56,371, terwijl de diverse ontvangsten bedroegen *f* 4026. In totaal werd alzoo ontvangen *f* 815,996.

Aan onkosten werd betaald *f* 103,986.71 of per 100 K.G. melk *f* 1.52. Het melkvervoer kostte *f* 0.21 per 100 K.G. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg dit jaar 3.35 I, de gemiddelde netto-prijs 10.40 cent, of per pct. vet 3.1 cent.

Verschenen is het verslag van de werkzaamheden van den rijkszuivelconsulent voor Utrecht over het jaar 1924, waaraan het volgende is ontleend:

Het grootste gedeelte der laboratorium-werkzaamheden stond in verband met de voorlichting in kaasbereiding op diverse boerderijen. De daarbij genomen monsters melk en wei worden n.l. later op vetgehalte en soortelijk gewicht onderzocht teneinde de verkregen resultaten te kunnen controleeren en vergelijken.

Ten behoeve van het toezicht op de contrôle-vereenigingen werden in totaal 317 monsters melk heronderzocht, deels in het eigen laboratorium, deels bij het bezoeken der controleurs ter plaatse. In het algemeen bleek het onderzoek niet te wenschen te laten.

Het onderzoek op gisting, katalase en reductase wordt door de veehouders vooral in het warme jaargetijde zeer druk aangevraagd ter opsporing van verkeerde melk voor de kaasbereiding. De resultaten van de gistingsproef gaven den rijkszuivelconsulent veelvuldig aanleiding om te wijzen op het groote belang eener zindelijke melkwinning. Het dikwijls tevens onderzochte monster bedrijfswater was bijna altijd slecht en moet z.i. als een der voornaamste oorzaken van vele kaasgebreken worden beschouwd.

Een tweetal firma's besloot, voortaan door den rijkszuivelconsulent gecontroleerde thermometers te verkoopen. Onjuist wijzende thermometers (tot zes graden toe) en pekelwegers werden meermalen aangetroffen, evenals thermometers met blauwe of roode vloeistof (alkohol), die onbruikbaar zijn doordat zij veel te langzaam reageeren.

Het aantal bezoeken op het spreekuur bedroeg 1099 (v.j. 754). De bezoeken stonden in verband met de meest uiteenloopende onderwerpen op het gebied van de zuivelbereiding.

In totaal werden in 1924 294 bezoeken aan boerderijen gebracht. Op 69 boerderijen werd de kaasbereiding voorgedaan ter verbetering van het vetgehalte. De door den rijkszuivelconsulent toegepaste werkwijze had bijna altijd een aanzienlijke verhooging van het vetgehalte tot resultaat. In de practijk valt op te merken, dat de gepropageerde methode van werken meer en meer ingang vindt, waarvan een uniformer worden van de kaasbereiding op de boerderijen het gevolg is. Van de 140 gevallen, waarin de kaas door den rijkszuivelconsulent zelf of onder zijn toezicht werd bereid, was 17 maal het gehalte onder de interne grens van het kaascontrôlestation (47½ pct.) en daarvan 1 maal onder 45 pct. Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat het steeds bedrijven betrof, waaraan in een of ander opzicht iets haperde.

Uitvoerig geeft de consulent voorts verslag van zijn hulpverleening aan boerderijen ter bestrijding an kaasgebreken en van andere door hem verstrekte adviezen.

Ook dit jaar hadden met behulp van een subsidie van de afdeeling Utrecht van het Utrechtsch Landbouw-Genootschap onder zijn leiding een drietal kaaskeuringen plaats, n.l. van Mei-, van Juli- en van Septemberkaas. Op de Vrijdagen na de keuringen werden de gekeurde kazen tentoongesteld; deze tentoonstellingen werden goed bezocht. Aan de keuringen werd deelgenomen door resp. 48, 41 en 26 inzenders. De heer E. H. Blaauwendraad te Westbroek, die voor de derde maal in successie voor een diploma in aanmerking kwam, ontving een groote bronzen medaille, terwijl A. van Maurik te Houten, P. Verhoef te Lopikerkapel en S. Burggraaf te Zegveld, die voor de tweede maal aan de eischen voldeden, ieder een kleine bronzen medaille ontvingen. Zeven deelnemers ontvingen voor de eerste maal het diploma.

Er werden in de prov. Utrecht twee kaasdagen gehouden, n.l. te Kamerik en te Houten. Beide zijn uitstekend geslaagd. De consulent verwacht, dat in 1925 nog meerdere aanvragen tot het houden van een kaasdag zullen inkomen.

De consulent hield zeven voordrachten voor afdeelingen van het Utrechtsch Landbouw-genootschap en den Bond van Kaasproducten, en voor de leden eener coöperatieve zuivelfabriek.

Het aantal contrôlevereenigingen in de prov. Utrecht bedraagt 18, te samen tellende 178 leden, met 3312 gecontroleerde koeien. Over het vorige jaar waren de cijfers: 17 vereenigingen, 171 leden met 3127 koeien. De consulent gaf les aan een cursus in melkonderzoek te Utrecht, aan de Rijkslandbouwwinterschool te Utrecht en aan den cursus tot opleiding van onderwijzers voor de acte landbouw aldaar. Voorts leidde hij drie cursussen in kaasbereiding op boerderijen en verscheidene plaatselijke melkcursussen.

De kwaliteit der kaas was in Utrecht in 1924 minder goed dan in 1923, waartoe het veelvuldig heerschende mond- en klauwzeer en de naweeën daarvan veel zullen hebben bijgedragen. De prijzen waren over 't algemeen hoog; tijdens de volle productie werden de beste prijzen gemaakt. De boeren hebben het kaasmaken dan ook zoo lang mogelijk gerekt.

De productie van volvette Goudsche kaas bereid op boerderijen wordt door den rijkszuivelconsulent geschat op 13,700,000 Kg., waarvan 8,416,119 Kg. (volgens opgave van het kaascontrôlestation Utrecht) voorzien was van het rijksmerk. Ook dit jaar nam de hoeveelheid gecontroleerde kaas zoowel absoluut als relatief weer toe.

Voorts werd in Utrecht volgens opgaven van de fabrieken 388,528 Kg. fabriekskaas bereid, waarvan 24,077 Kg. ongecontroleerde. De hoeveelheid gecontroleerde fabrieksboter bedroeg 762,930 Kg., waarbij nog komt 138,000 Kg. ongecontroleerde melk- en roomboter (naar raming), deels bereid door melkinrichtingen in de steden uit nietverkochte melk, deels op kaasboerderijen voor eigen gebruik na het kaasseizoen. De weiproductie schat de consulent op 440,000 Kg.; deze staat niet onder contrôle en komt ook niet in den eigenlijken handel.

Voorts werd in Utrecht nog bereid 5,094,004 Kg. condensmelk en 1,152,292 Kg. melkpoeder (hoofdzakelijk uit volle melk).

Het aantal zuivelfabrieken in Utrecht bedroeg 43. Hiervan zijn echter 8 feitelijk melkinrichtingen en 18 melkslijters, die tevens een inrichting hebben voor het verwerken van melk tot boter enz. Van de 17 eigenlijke zuivelfabrieken zijn 3 coöp. boterfabrieken, waarvan 1 ook kaas maakt en 1 melkpoederfabriek, die ook boter maakt. De resteerende 13 speculatieve inrichtingen zijn meest ingericht voor de boterbereiding.

LANGENDIJK. De eerste soort bloemkoel is hier aan de veiling der Langendijker Groenten-Centrale verkocht voor *f* 0.60 per 100 stuks, een prijs, die in het meer dan 30-jarig bestaan der veiling nog nimmer is voorgekomen.

Familie-Advertentiën

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na eene korte ongesteldheid in het Diaconessenhuis te Haarlem, onze lieve Vrouw en Moeder

JOHANNA ALBERTHA PRINS

in den ouderdom van 43 jaar.

J. P. JANSSEN.
HANNIE.
JAAP.

Heemstede, 21 Augustus 1925.
Overboschlaan 24.

De teraardebestelling zal plaats hebben Dinsdag 25 Augustus a.s. te 2 uur op de Algemeene Begraafplaats te Heemstede.

Dienst in het Diaconessenhuis te 12½ uur.

38022/24

Tot onze diepe droefheid overleed onverwachts onze lieve Zuster en Behuwdzuster

JOHANNA ALBERTHA JANSSEN – Prins

in den ouderdom van 43 jaar.

Londen, J. A. PRINS.
Nijkerk, G. J. BEERNINK—PRINS
J. J. PH. BEERNINK.

38024/12

Heden overleed na een smartelijk lijden onze geliefde Echtgenoot, Vader en Behuwdvader, de Heer

PAUL WIJBRAND ENGELBERT SCHARPHUIS,

in den ouderdom van 59 jaar.

Uit aller naam:
Wed. P. W. E. SCHARPHUIS—HIJLKEMA.

Utrecht, 21 Augustus 1925.
Amstelstraat 57.

De crematie zal plaats hebben Dinsdag 25 Augustus a.s., 11 uur in het crematorium te Westerveld.

38026.18

Heden overleed te Buren, onze beste Broeder, Oom en Behuwd-Oom, de Heer

HUIBERT GERRIT VAN EVERDINGEN.

Tiel,
I. J. W. VAN EVERDINGEN.
Buren,
N. J. M. F. VAN EVERDINGEN.
M. VAN EVERDINGEN—DE MEESTER.
Tiel,
H. M. A. VAN EVERDINGEN.

20 Augustus 1925.

38028.18

Inplaats van kaarten.

Heden overleed plotseling door een noodlottig ongeval, ten huize van zijn Grootouders te IJsselmonde, ons eenig geliefd Zoontje

PIET,

in den aanvalligen leeftijd van 4½ jaar.

Zijn diepbedroefde Ouders:
G. VAN BEEK.
C. VAN BEEK—UIJTERLINDE.

Oudedijk 195, Rotterdam.
21 Augustus 1925.

Verzoeke van bezoeken van rouwbeklag verschoond te blijven.

Vertrek van het ouderlijk huis naar de begraafplaats Oud-Kralingen Dinsdag 25 Augustus, des voormiddags 11.30.

38010/23

Inplaats van kaarten.

Heden overleed plotseling door een noodlottig ongeval ten onzen huize ons zeer geliefd Kleinzoontje en Neefje

PIET,

in den aanvalligen leeftijd van 4½ jaar.

Zijn diepbedroefde Grootouders, Ooms en Tantes,
J. D. UIJTERLINDE,
Echtgenoote en Kinderen.

IJsselmonde, 21 Augs. 1925.

Verzoeke van bezoeken van rouwbeklag verschoond te blijven

38012/19

Onze geliefde Zuster en Behuwdzuster

ANTONIA HIERONIMA,

overleed heden, zacht en kalm, te Veldwijk, Ermelo, in den ouderdom van 66 jaren.

's-Gravenhage, 20 Augs. 1925.

Mr. A. A. DE VRIES.
M. H. DE VRIES—SCHUT.
G. J. DE VRIES.
Mr. A. D. W. DE VRIES.
M. DE VRIES—HENRY.

38038/15

Heden overleed in den ouderdom van 65 jaar, onze beste Man, Vader, Behuwd- en Grootvader

Dr. GERHARD KIJLSTRA.

Heerenveen,
M. KIJLSTRA—VAN KONIJNENBURG.
Winongan Pasoeroean,
S. H. KIJLSTRA.
H. C. KIJLSTRA—HASSELAAR.
Zutfen, Deventerweg 113,
M. M. J. SLUYTERMAN—KIJLSTRA.
Mr. H. SLUYTERMAN
en Kleinkinderen.

22 Aug. '25.

Volstrekt eenige kennisgeving.

De teraardebestelling is bepaald op Dinsdag 25 Aug. te 12 uur.

38042.24

Wij ontvangen bericht van het droevig overlijden, door een noodlottig ongeval, van onzen Vriend en Medewerker, den Heer

J. Ch. RAPARLIER.

Zijn nagedachtenis zullen wij in eere houden.

H. VAN KOOLBERGEN.
J. A. KRAAN.
M. VAN 'T ROOD.
F. DE VOS.

Rijswijk, 22 Augustus 1925.

38036.30

Etsen

In de grootste verscheidenheid artistiek geëncadreerd zijn het goedkoopst bij:

J. J. VERMEER
Weste Wagenstr. 24. Tel. 6522.
HET adres voor lijsten op maat. Ruim 300 div. modellen w.o. de allerfijnste. 37938.14 §

NAJAARS STOFFEN

ZIBELINE — MODERNE KLEUREN VOOR COMPLETS, MANTELS EN JAPONNEN, 130 CM. BREED 6.75
DIAGONALE — HAUTE NOUVEAUTÉ SPECIAAL VOOR MANTELS EN JAPONNEN, 130 CENTIMETER BREED 6.75 5.90
PETITS CARREAUX — DE UROTE MODEVOORHET A.S. SEIZOEN, 130 CENTIMETER BREED 5.90
KASHA — NIEUWSTE KLEUREN, 140 CENTIMETER BREED 7.75 6.90 6.75 ..... 5.90
RADIO — ZEER MODERNE FANTASIE-STOF VOOR JAPONNEN - 130 CENTIMETER BREED 4.25

SERGE FOULE
GROOT KLEURENASSORTIMENT, VOOR JAPONNEN EN KINDERJURKEN, 95 CENTIMETER BREED
3.25

GERZON
ROTTERDAM

38006.66 §

M. E. VREEDE,
Accountant Lid V. N. A.,
's Gravendijkwal 165. Telef. 30840.
Spreekuur voor belastingzaken 1—2 uur n.m., ook volgens afspraak.

37678/10§

Voor de moderne geplisseerde kleeding brengen wij

Crêpe de Chine

prachtkwaliteit in nieuw schitterend kleurassortiment
f 2.60
STALEN OP AANVRAAG.
Firma F. DAMEN
HOOFDSTEEG 28. Tel. 4616.

38004.34

Electrische Gehoorapparaten
met enkele microphoon . . . f 35.—
met dubbele microphoon . . . f 37.50
M. SANDWIJK
Jonker Fransstraat 93 — Rotterdam
37870.6

Elast. Kousen
Prima kwaliteiten.
JUL. JANITSCHEK
Hang 54 bij de Keizerstr.
ROTTERDAM.
37874.11

f 35.- en meer per dag
te maken met f 3000.— kapitaal, geheel onder eigen beheer. „SPORT" ALTA, Den Haag. 37684.7

LAUSANNE. Pensionaat „Languedoc", voor Jongedames, Talen, Letterk., Handelsw., Muziek, Schilderen. Prijs voor 3 maanden f 270.—. Gelegenh. gezamenl. reizen per 1 October. 37956.6
Directeur: Prof. B. PELLATON.

Oogarts Dr. v. d. BORG
afwezig tot 7 September.
Spoedgevallen: Dr. HARDERS.
37952.6

Hebt ge nog wat vreemd geld van de reis meegebracht? Stuur het ons. Wissel het bij ons in voor een goede daad!
36195.6 De J. I.

ONZICHTBAAR
Keeren van Heerencost. f 20.—
Keeren van Overjas . . f 15.—
Costuum in model persen f 1.50
Schoonmaken en persen. f 2.50
De eenige vakkundige inricht.
MY VALET FROM LONDON.
Passage 5a- Rotterdam. Tel. 3264.

19131/12 §

OUDE KUNSTTANDEN en GEBITTEN

Oud Goud, Zilver, Diamanten, Bloedkoralen, oud Platina, Gouden en Zilveren Munten, Antiquiteiten kunt U tegen de hoogste waarde verkoopen bij

S. SALOMON, Kruiskade 23,
Tel. 8214, n/b. den Coolsingel, Rotterdam. 37936.22

Gadingen v. buiten spoedige verrekening. Zilveren franken te koop gevraagd

ROTTERDAM
Gerzon

Modeblad
„Suzanne"
(La Coupe Exquise)

Het nieuwe nummer met meer dan 600 modellen voor Najaar en Winter verschijnt binnen eenige dagen. Prijs: 1.00

Franko toegezonden na ontvangst van Postwissel à f 1.10

Bestellingen worden reeds thans in ontvangst genomen.

38008.138 §

WAARSCHUWING.
FONDSLEDEN!
Alvorens U een Bril of Lorgnet haalt op voorschrift van het Fonds informeert eerst bij 30039/20
JOS. HARTOG, OPTICIEN, HOOFDSTEEG 17.
Het scheelt U 20 à 30 % in Uw beurs en U ontvangt geen fondskwaliteit.
Minvermogenden GRATIS brillen vóór 10 uur 's morgens.

REPARATIEN
aan Springveeren- en Kapokmatrassen
verrichten wij desgewenscht IN ÉÉN DAG.
N.V. BEDDENMAGAZIJN „DE OOIEVAAR"
Alléén STROOVEER 14-17 b/h. Hofplein. Geen filialen. Tel. 41823, R'DAM.
Prijsopgaaf wordt vooraf verstrekt. 37674/20§

REEDS NU
etaleeren wij de
Nieuwste Wollen Stoffen
voor het
HERFSTSEIZOEN
Nouveauté's voor mantels en mantelcostuums.
Vraagt stalenzending.
JOS. BOOD
WESTE WAGENSTRAAT — hoek St. Laurensstraat
TELEFOON 4398 — ROTTERDAM

37876.61

N.V. „HET PERZISCH TAPIJTHUIS"
v.h. E. PEREZ
Perez Singel 480-482
AMSTERDAM
ROTTERDAM
STATIONSWEG 21-23
Gedurende Augustus
20% korting
Ongeëvenaarde sorteering

37992.54

BINNEN 24 UUR
leveren wij U glazen voor AFSTAND en NABIJHEID uit één stuk geslepen met ZICHTBARE en ONZICHTBARE scheidingslijn. 37882.16
M. A. GROEN & Co. — OPTICIENS
Amsterdam, Keizersgracht 506 — Den Haag, Noordeinde 88.

WAMBERSIE & ZOON
AGENTEN GEREGELDE LIJNEN

EERSTVOLGENDE AFVAARTEN van ROTTERDAM naar:

			o.o.v.
HAMBURG	s.s.	„HERMIA"	29 Aug.
BREMEN	„	„H.A.NOLZE"	28 Aug.
KOPENHAGEN, AARHUUS (met doorvrachten naar div. Deensche havens)	„	„PRIAMUS"	25 Aug
KIEL	„	„CASTOR"	31 Aug.
LÜBECK	„	„POLLUX"	26 Aug.
ROSTOCK	„	„	
STETTIN	„	„PHAEDRA"	26 Aug.
	„	„FALK"	5 Sept.
DANZIG/NEUFAHRWASSER (event. MEMEL)	„	„PRIAMUS"	25 Aug.
KONINGSBERGEN	„	„CASTOR"	31 Aug.
RIGA	„	„	
REVAL-LENINGRAD	„	„AMISIA"	27 Aug
PASAJES, BILBAO, SANTANDER, (evtl. MUSEL en andere Noord-Spaansche havens)	● „	„BILBAO"	5 Sept
OPORTO, LISSABON, SEVILLA	● „	„SAFFI"	25 Aug.
MALAGA, VALENCIA, BARCELONA	„	„HAFNIA"	8 Sept.
MALAGA, VALENCIA, BARCELONA, GENUA, NAPELS (evt. andere Oost-Spaansche of Italiaansche Middellandsche Zeehavens)	● „	„JONGE ANTHONY"	3 Oct.
ALEXANDRIE, JAFFA, HAIFA	„	„LOTTE"	25 Aug
	„	„OLGA SIEMERS"	19 Sept.
CYPRUS, BEIROUTH, HAIFA, JAFFA, ALEXANDRIE	„	„YOKOHAMA"	2 Sept
ALEXANDRIE, JAFFA, HAIFA, FAMAGUSTA	„	„EIFEL"	7 Sept.
GIBRALTAR, LARACHE, MELILLA, TETUAN, CEUTA,	„	„LARACHE"	30 Aug. (evt. via Antw)

● Deze schepen bieden gelegenheid voor een beperkt aantal passagiers.

Goederen kunnen steeds tegen inladingsbewijs aan onze loodsen bezorgd worden. Voor vrachten en verdere inlichtingen wende men zich tot 37994.132

WAMBERSIE & ZOON

KOSMOS - ROLAND - HAPAG
HAMBURG — BREMEN — HAMBURG

Gecombineerde geregelde maildienst via Panamakanaal en Straat Magellan naar de Westkust van Zuid-Amerika.

Columbia, Ecuador, Peru, Chili
VIA PANAMAKANAAL NAAR:
Buenaventura, Guayaquil, Paita, Callao, Mollendo, Arica, Iquique, Antofagasta en andere havens bij voldoende aanbod van lading:

§ s.s. „SEBARA" (Kosmos) . . . . 21 Aug. 1925
/ s.s. „TARGIS" (Roland) . . . . 21 Sept. 1925
& s.s. „MURLA" (Roland) . . . . 16 Oct. 1925

§ Loopt ook Cristobal/Colon, Pimentel, Puerto Chicama, Tambo de Mora, Ilo, Caldera, Valparaiso, San Antonio, Talcahuano en Corral direct aan.
/ Loopt ook Pisco, Cerro Azul en Eten direct aan.
& Loopt ook Pacasmayo direct aan.

VIA STRAAT MAGELLAN NAAR:
Punta Arenas M.S., Corral, Coronel, Talcahuano, San Antonio, Valparaiso, Antofagasta en andere havens bij voldoende aanbod van lading:

s.s. „PLANET" (Hapag/Laeisz). . . 4 Sept. 1925
s.s. „HOLGER" (Roland) . . . . . 2 Oct. 1925

Goederen worden in doorvracht aangenomen naar de PATAGONISCHE HAVENS: San Julian, Santa Cruz, Comodoro, Rivadavia, Puerto Deseado, Rio Gallegos, met overlading te Punta Arenas M.S.

N.B. Gelegenheid voor een beperkt aantal passagiers.

Goederen kunnen steeds in de loods worden bezorgd.

Inlichtingen omtrent vrachten etc. verstrekken de Agenten te Rotterdam en Amsterdam: 37996.134

KOSMOS-LINIE
HAMBURG-AMERIKA-LINIE } WAMBERSIE & ZOON.
ROLAND-LINIE A.G. — Wm H. MÜLLER & Co.

Handel Scheepvaart en Financiën

RÖCHLING MENZELL LINIEN

LEVANT- & ZWARTE ZEE-DIENST

Eerstvolgende afvaarten van ROTTERDAM naar
PIRAEUS, CONSTANTINOPEL, BOURGAS, VARNA, CONSTANZA, GALATZ EN BRAILA, o.o.v.:

s.s. „ISAR" . . vertrekt ca. 1 Sept.
s.s. „ODER" . . „ „ 20 „

Goederen kunnen te allen tijde in loods — MAASVEEM aangeleverd worden. —

Voor vracht en inlichtingen zich te wenden tot de Agenten:

N.V. STOOMV. MIJ. „LAGA"
37958.76 TELEFOON 10446

Bank voor Onroerende Zaken
Amsterdam 58289/8 Sarphatistraat 35
Koopt en beleent waarden belast met vruchtgebruik.

H.H. GRONDEIGENAREN.

Wordt plaatsing gezocht voor een kapitaal groot f 4.500.000.— als 1e hypotheken op wei- of bouwland. Aanvragen vanaf f 10.000.— en hooger komen in aanmerking. Rente 4⅜ à 5 % naar gelang van de overwaarde.

Voorwaarden gemakkelijk. Brieven met volledige inlichtingen onder No. 37692, Bureau dezer Courant. 26

VOORLOOPIG KOSTELOOS.
Door den E.A. Heer Rechter-Commissaris in het faillissement H. v. d. LINDEN, huisschilder te Hellevoetsluis, is bepaald:
1o. dat de indiening der schuldvorderingen aan den Curator moet plaats hebben vóór 15 September 1925;
2o. dat de verificatie-vergadering zal worden gehouden op Dinsdag den 29 September 1925, des namiddags te 2 uur, in het Gerechtsgebouw aan den Noordsingel 117, te Rotterdam.
Mr. W. J. C. A. NIJGH,
38040 Curator.
Middelharnis, 22 Augustus 1925.

Abonneert U op Economisch-Statistische Berichten

PUBLIEKE VEILING.

Op Maandag 24 Augustus, ten 11 ure in het veilinglokaal der Graanbeurs te Rotterdam van
ca. 200 ton
DONAU GERST
(broeischade),
liggende in lichters te Rotterdam.
Nadere inlichtingen bij de Makelaars 37448.30
SMALT & BOS.
M. H. C. VAN ANBEL C.M.zn.

CHINA & JAPAN
A/S DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI
KOPENHAGEN
(The East Asiatic Company, Limited)

Eerstvolgende afvaart DIRECT van ROTTERDAM:
M.s. „JAVA" . . . 1 Sept. (o.o.v.)
naar: Singapore, Hongkong, Shanghai, Hankow, Moji, Kobe, Osaka, Yokohama event. Dalny en Vladivostock

Spooradres voor Wagonzendingen: Station FEYENOORD, Terrein THOMSEN'S HAVENBEDRIJF. Loods Maashaven. Goederen kunnen dagelijks worden aangeleverd.

Voor vracht, inlichtingen enz. zich te wenden tot de Agenten
N.V. CORNELDER's SCHEEPVAARTMAATSCHAPPIJ
ROTTERDAM 37978.120 AMSTERDAM

BANGKOK.
A/S DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI
KOPENHAGEN
(The East Asiatic Company, Ltd.)

Eerstvolgende afvaart vanaf ANTWERPEN:
M.s. „SELANDIA" 5 September (o.o.v.)
Laatste laaddag te ROTTERDAM 2 September,
naar: Port-Said, Colombo, Penang, Port Swettenham, Singapore en Bangkok
(Direct)

Spooradres voor Wagonzendingen: Station FEYENOORD, Loods 20, Stieltjesstraat
Goederen kunnen steeds worden aangeleverd.
Voor vrachten en verdere inlichtingen zich te wenden tot de Agenten
N.V. CORNELDER's SCHEEPVAARTMAATSCHAPPIJ - ROTTERDAM - AMSTERDAM
37980 120

AUSTRALIË.
DEUTSCH-AUSTRALISCHE DAMPFSCHIFFS-GES., HAMBURG.
THE OCEAN S/S. Co. Ltd., ALFRED HOLT & Co., LIVERPOOL.
NORDDEUTSCHER LLOYD, BREMEN.

GEREGELDE VEERTIENDAAGSCHE AFVAARTEN
van **Rotterdam** naar
Adelaide, Melbourne, Sydney, Brisbane
en bij voldoende aanbod van lading naar **Fremantle**

s.s. „HANAU" (D.A.D.G.) . . . . o.o.v. 26 Aug. 1925
s.s. „TEIRESIAS" (Holt) . . . . . o.o.v. 9 Sept. 1925
s.s. „ELBERFELD" (N.D.L.) . . . . . o.o.v. 23 Sept. 1925

Goederen worden steeds aangenomen Loods D. St. Jobshaven.
Spooradres: ROTTERDAM, RECHTER MAASOEVER. 37998.141

AGENTEN TE ROTTERDAM EN AMSTERDAM:
Deutsch-Australische Dampfschiffs-Ges. — WAMBERSIE & ZOON.
Alfred Holt & Co. — MEYER & Co's Scheepvaart-Mij.
Norddeutscher Lloyd: — Wm H. MÜLLER & Co.

ZUID-AFRIKA
(DEUTSCH-AUSTRALISCHE DAMPFSCHIFFS-GESELLSCHAFT, HAMBURG)
Het s.s. „SESOSTRIS" vertrekt 29 Augustus 1925 van ROTTERDAM naar:
Kaapstad - Algoa Bay - East London - Durban.
Vrachtofferten en inlichtingen verstrekken de Agenten:
WAMBERSIE & ZOON
ROTTERDAM - AMSTERDAM
38000.75

Ochtendblad, A.

Sport.

Wielrennen.

Het wereldkampioenschap op den weg.

De Belg Hoevenaers winnaar. De Nederlanders van den Bergh en van der Aar derde en vierde.

Een onzer Haagsche sportcorrespondenten seint ons t Apeldoorn:

Wij hebben in onze langs den weg uit den auto georpen telegrammen reeds den loop van dit uitstekend regelde wereldkampioenschap verteld. Rest ons ans nog eenige indrukken van dezen wedstrijd te ren.

In tegenstelling met de algemeene verwachting en k met die der deelnemers zelven, is men in een oep van meer dan twintig man op de finish toegeogen. Men had gemeend, dat enkele der kopstukken ch al kort na het vertrek van de overigen zouden scheuren en dat dan na langen, wanhopigen strijd ten te een man moederziel alleen de eindstreep zou passeren. Nadat ongeveer 40 K.M. waren afgelegd, kreeg t er ook den schijn van dat het aldus zou geschien. De Franschman Blanchonnet liep toen na de oeste Hoeve, tegen den heuvel op, weg. De Zwitser ehner vloog hem na en ook de Belg Hoevenaers aagde er in hem te pakken te krijgen. En met hun ieën zetten zij er veel spoed achter. De slag was ngevangen en toen het drietal na eenige minuten n voorsprong tot een paar honderd meter had veroot, meenden wij, dat de blijvende scheiding was t stand gekomen. Er werd nu met 41.42, zelfs 45 K.M. elheid gereden en de groep werd dan ook uit elkaar trokken. De Engelschman Temme, de Deen Hansen Jan Maas wisselden elkander om de paar honderd eter aan den kop af. Eerst ging er gedurende vele lometers geen terrein meer verloren en daarna, toen k de Italianen te hulp kwamen, werd met veel oeite meter aan meter gewonnen. Van onze renners d van der Aar moeten loslaten, Mulder had een kken band gekregen en v. d. Bergh was naar het rde peloton afgezakt. Onze hoop was dus nog uituitend gevestigd op Maas, die bijzonder soepel aaide, in de achtervolging een groote rol speelde en s mede oorzaak was, dat na een zeer lange, harde cht de vluchtelingen werden achterhaald.

Deze werkelijk opwindende strijd is voor ons het oogtepunt van dit kampioenschap geweest. Daarna erd de race vlak en regelmatig. Wel werd er nu en n nog eens een demarrage ingezet, maar zij oegen niet het karakter van ernstig bedoeld te zijn. et was alsof de kopstukken duidelijk er van overigd waren, dat er met de helft van de rest niet te otten viel en dat zij er toch niet in zouden slagen n blijvende scheiding tot stand te brengen.

Wat dit betreft voor ons was deze ernstige poging n ook te vroeg ondernomen. Had zij later, bij oorbeeld na de 90 K.M. plaats gehad, dan ware j allicht geslaagd. De race bleef, zooals gezegd, erder vlak en gelijkmatig, grootendeels het gevolg n het ijverig aan het hoofd gaan van den Deen ansen. Zoo nu en dan kwamen ook de Engeschen, oede temporijders als zij zijn, naar voren en ook m Jan Maas de leiding eens over.

Het bleef met ongeveer 32 K. M. gaan. Toen dan ook g 15 K. M. gereden moesten worden en in het hoofdloton nog bijeen waren 4 Engelschen, 4 Belgen, Duitschers, 3 Italianen, 3 Nederlanders, 1 Deen, 1 ongaar, 2 Franschen en 3 Zwitsers, dus 23 man, zijn j maar naar de finish gesneld, in de stellige overiging, dat het een eindspurt en masse zou worden. adat op ongeveer 500 meter een scherpe bocht gesseerd was, zagen wij de kleurige groep op de reep aanspurten. In het begin was er geen wijs uit worden, doch na een 150 M. zagen wij een zwartel-roode trui, een blauwe trui, drie oranjetruien en n witte naar voren komen. Er werd daar dus gereden tusschen een Belg, een Franschman, drie ederlanders en een Engelschman. De witte trui zakte rug en aan den binnenkant lag de Belg, daarnaast de ranschman en daar weer naast de twee Nederlanders. e spurt was fel en vinnig en met een half wiel voorrong liep de Belg Hoevenaers het eerst over de reep. Tweede was de Franschman Bocher (en niet educq zooals eerst medegedeeld werd) en derde met andbreedte de Amsterdammer G. v. d. Bergh, die eer enkele centimeters voor zijn stadgenoot van der ar lag.

* * *

Vader en moeder Hoevenaers, die uit Antwerpen waren overgekomen, vlogen op hun zoon toe en omhelsden den gelukkigen jongenman vele malen. En helsden den gelukkigen jongeman vele malen. En toen begaven zij zich gedrieën, van officials omringd, zelschap van den burgemeester van Apeldoorn de aankomst der deelnemers had afgewacht. De Prins overhandigde den winnaar een fraaien krans en wenschte hem geluk. Er werden van geluk tranen gestort en moeder Hoevenaers omhelsde haar zoon telkens weer opnieuw. De Prins leefde in dit tafereeltje zichtbaar mee en de Belgische officials konden hun aandoening nauwelijks bedwingen.

* * *

Over de regeling repten wij reeds. Deze was in een woord voortreffelijk. Niemand heeft eenigen hinder gehad. niemand, ook de renners niet, is ook maar een seconde verontrust geworden. Ook de buitenlanders hadden geen woorden van lof genoeg en indien mr. Schönfeldt, chef van het departement van waterstaat, die den rit grootendeels medemaakte, den minister nopens dezen wedstrijd rapporteert dan zal dat rapport, daarvan houden wij ons ten volle overtuigd, gunstig luiden.

Zoo goed was de regeling, dat wij haar nauwelijks voor verbetering vatbaar achten. Marechaussee en gemeentepolitie verleenden langs het geheele traject haar assistentie en ook zij zullen kunnen getuigen, dat er geen reden voor de geringste aanmerking was.

* * *

Wat de deelnemers betreft, de Franschen maakten den indruk vermoeid te zijn. Na de groote poging in het begin kwam Blanchonnet weinig meer naar voren. Hij begon meer en meer in het laatste gelid te raken, trapte al zwaarder en zwaarder en gaf ten leste, totaal uitgereden, na ongeveer 155 K.M. den strijd op. Leducq hield zich ook erg stil en Bocher maakte nog den besten indruk.

De twee Denen Hansen en Maansson reden best. Laatstgenoemde kwam met Maas te vallen en kon niet verder gaan. Hansen toonde zich een best koplooper, hij voerde het peloton gedurig aan, was, toen hij gevallen was, er weer direct bij en zou het heel wat verder hebben gebracht, indien hij zich op het eind gunstiger positie had gezocht.

De Duitschers hadden geen initiatief; zij reden alleszins behoorlijk, doch volstonden er mee een wieltje te houden.

Uitstekende pacerijders zijn de Engelschen; hun beste man leek ons Wild, die telkens wanneer hij pech had in no time het peloton weer achterhaalde. De spurt werd hem noodlottig.

De Hongaren konden niet mee komen, evenmin als de Egyptenaar, die het na 25 K.M. liet zitten.

Zeer goed hebben gereden de Oostenrijker Hang en de Pool Lange, de eerste vooral. Hang is een man van gelijke kwaliteit als de besten uit West-Europa.

De Zwitsers vonden het traject te vlak. Tegen de heuvels op, trokken zij hard op. Het kostte hun geen inspanning. Na de poging van Lehner was er ook bij hen het initiatief uit.

De Belgen weerden zich eerst lustig, maar halverwege den wedstrijd deed alleen Hoevenaers nog pogingen om te ontsnappen. Daarna had het den schijn alsof de geheele ploeg eene inzinking had, doch gedurende de laatste 50 K.M. herstelden allen zich geheel en al en kwam Jean François, die had moeten loslaten, weer bij. Toen het een kwestie van de sprint werd, leefde in Hoevenaers, een zeer bekend wegrenner, die in België tallooze groote wedstrijden won, het zelfvertrouwen geheel op en hij sprintte als iemand, die slechts een toertje voor zijn genoegen had gemaakt. Hij won welverdiend en aan het zoeken van zijn plaats viel de geroutineerde knaap te herkennen.

Tot slot de Nederlanders. Volmondig verklaren wij, dat Maas de beste was. Bij de groote poging was hij niet alleen de eenige, die in het formidabele tempo mee kon, maar hij droeg er ook het zijne toe bij, dat die poging mislukte. Tot het moment, waarop hij over den Deen Maanssen heen viel en zijn voorwiel brak, was hij zeer frisch en draaide hij soepel en licht. Direct na hem noemen wij Muller, die veel pech had. Toen hij zijn eersten lekken band had, ontstond de groote jacht. Ruim dertig kilometer heeft hij toen alleen gereden, maar hij hield vol en kwam er bij. Direct volgde de tweede lekke band en hij liep weer in, hij marcheerde goed aan den kop en zat bij het inzetten goed aan het wiel van Hoevenaers. Toen hij den Belg zou aanvallen, liep zijn stadgenoot van den Bergh naar buiten. Muller raakte een paaltje en viel. Wellicht had hij Bocher de tweede plaats ontnomen, wellicht nog meer gedaan. Van der Aar was de minste, doch zijn energie dient geprezen. Van den Bergh reed moedig en, zonder uit te blinken, viel hij ons zeer mee. Zijn spurt was brutaal.

* * *

Met groote voldoening mogen wij op dit wereldkampioenschap terugzien. Ten eerste is het sportieve succes onzer landgenooten alleszins bevredigend. Maar wie weet van welke beteekenis dit kampioenschap nog voor de Nederlandsche wielersport kan zijn! Wat dit betreft, hopen wij in onze verwachtingen niet teleurgesteld te worden. Het was een ware succesdag voor de organisatiecommissie en voor den N. W. B.

Zij ten leste nog vermeld dat het 183 K.M. lange traject afgelegd is geworden in 5 uur 34 min. 9 sec., dus met een gemiddelde van even 32 K.M. per uur.

Cricket.

De wedstrijden van heden.

Voor vandaag is slechts een klein programma vastgesteld, dat nog kleiner geweest zou zijn indien men niet met heel veel moeite ter elfder ure er nog in geslaagd was een tweeden wedstrijd vast te stellen. Heden zou n.l. H.C.C. II tegen Ajax spelen voor den Telegraaf-beker. De Leidenaars gaven echter den wedstrijd gewonnen. Bovendien was voor Nijmegen vastgesteld de wedstrijd Quick—A.C.C., eveneens voor den Telegraaf-beker. Nu heeft ook A.C.C. dezen wedstrijd gewonnen gegeven en het gevolg daarvan was, dat voor de volgende ronde gespeeld zou moeten worden Quick—H.C.C. II. Teneinde een Zondag te winnen heeft men nu alsnog dezen wedstrijd op heden vastgesteld. De Haagsche gaat niet met haar sterkste tweede elftal maar toch met een veel sterkere ploeg als die, welke in de competitie in Nijmegen heeft verloren. De uitslag van den wedstrijd is daardoor geheel open.

Het eerste elftal van de Haagsche speelt verder heden op eigen terrein tegen V.R.A., eveneens voor den Telegraaf-beker. De Haagsche heeft thans twee maal in de competitie gemakkelijk van V.R.A. gewonnen, we moeten dus aannemen, dat ook de derde ontmoeting tusschen beide elftallen een overwinning voor de kampioenen beteekent. De winnaar van dezen wedstrijd speelt dan de volgende week nog tegen V.V.V. om uit te maken wie van de twee daarna tegen den winnaar van Quick-H.C.C. II in den eindstrijd komt.

Het Juniores-tornooi.

De Flamingo's hadden reeds eenigen tijd geleden het plan opgevat een tornooi voor juniores te organiseeren doch in verband met de vacanties, kon dat plan destijds niet tot uitvoering worden gebracht. Men heeft thans de laatste dagen van de vacantie gebruikt om dat tornooi alsnog te doen houden.

Het H. C. C.-terrein was het tooneel van den strijd.

Alle begin is moeilijk, dat bleek ook thans want hoewel men gerekend had op de medewerking van een Rotterdamsch—Schiedamsche combinatie, was deze ter elfder ure verhinderd. Zoo bleven slechts over combinaties uit Amsterdam en Haarlem en was Den Haag vertegenwoordigd door een elftal van H. C. C.

Vrijdag heeft men Amsterdam tegen Den Haag laten spelen en Haarlem tegen een andere Haagsche combinatie. In beide wedstrijden bleken de Hagenaars de sterksten te zijn. Tegen Amsterdam brachten de Hagenaars het tot 208, welk totaal door de Amsterdammers werd beantwoord met 83.

In de beslissing zouden dus komen Den Haag en Haarlem daar de wedstrijd, welke de Haarlemmers tegen een elftal van H. C. C. gespeeld hadden, meer ter oefening of ter opluistering, al naar men wil, beschouwd moest worden.

Het bleek intusschen, dat de Haagsche de vooraf vastgestelde bepaling, dat alleen jongelui van 17 jaar en jonger mochten meespelen, niet was nagekomen. Er hadden bij het Haagsche elftal tenminste twee jongelui meegespeeld, die reeds 18 jaar waren. Het bestuur van de Flamingo's besloot daarom de Haagsche combinatie niet voor den prijs in aanmerking te laten komen, zoodat in de beslissing kwamen Amsterdam en Haarlem. Deze wedstrijd werd gemakkelijk door de Haarlemmers gewonnen. De Amsterdammers brachten het tot 65, welk totaal door de Haarlemmers voor het verlies van 3 wickets werd bereikt. De winnende run kostte evenwel Haarlem drie wickets en dat nog wel op opeenvolgende ballen, zoodat de jeugdige Amsterdamsche bowler een hattrick op zijn naam kreeg. Haarlem veroverde dus den prijs in dit eerste tornooi voor juniores, dat naar te hopen is door heel wat van dergelijke tornooien zal worden gevolgd.

Wij zullen ons onthouden van het noemen van namen, we zijn er van overtuigd, dat het meerendeel dezer spelers over eenigen tijd geregeld aan tweede of eerste klas cricket zal deelnemen want over het geheel genomen was het spel een belofte voor de toekomst. Er werd vaak verdienstelijk gefield, ook het bowlen was over het algemeen vrij goed. Natuurlijk was het batten het zwakke deel, toch gaven verschillende spelers blijk van goeden aanleg en was zoowel bij de Haagsche als bij enkele Amsterdamsche spelers duidelijk het werk van den oefenmeester te herkennen. Het rechte bat en. het goede voetwerk waren onmiskenbare bewijzen van goede leiding. In den eindstrijd waren de Haarlemsche jongelui heel wat meer ondernemend dan de Amsterdammers, die voorzichtigheid blijkbaar als een der fundamenten waarop men runs kan maken, beschouwden. Ze maakten hun runs met een tempo van ruim 25 per uur! Het Haarlemsche elftal was samengesteld uit spelers van Rood en Wit en van Haarlem, de Amsterdammers waren afkomstig uit V. R. A. en A. C. C. De wedstrijden hebben overigens weer het overtuigend bewijs gegeven, dat er onder de jongelui voldoende belangstelling voor cricket bestaat en dat er heel wat ontluikend talent voor de eerste klassers beschikbaar is. Al weer derhalve een aanwijzing om met vertrouwen de toekomst van het Nederlandsche cricket tegemoet te zien.

Het behoeft geen betoog, dat de Haagsche juniores feitelijk de sterkste spelers van het tornooi waren en het was dan ook voor het meerendeel der Haagsche spelers, die juist bijzonder fanatiek er op waren om dit tornooi te winnen, een groote teleurstelling, dat door een fout van hun leiders hun de gelegenheid om tegen andere steden hun kracht te toonen, werd ontnomen.

De Hagenaars zullen ongetwijfeld later hun revanche wel nemen. Het is te hopen, dat dan ook Rotterdam en Utrecht van de partij zullen zijn. In Rotterdam heeft men toch ook wel genoeg jonge spelers om, desnoods in combinatie met Schiedam, een elftal te zenden. Utrecht en Bilthoven kunnen zeker een sterk elftal juniores bijeen brengen.

In Engeland.

Op de Oval waren gistermorgen half twaalf al 12,000 menschen aanwezig om Hobbs te begroeten bij zijn eerste verschijning in Londen na zijn record-honderden in Taunton. 's Middags begon het echter te regenen en de wedstrijd tegen Yorkshire moest reeds kort na het noenmaal gestaakt worden.

De standen zijn:
Oval Surrey 81 voor 3.
Chesterfield Lancashire 273 voor 6. (Hallows 85, Perotress 75), speelt tegen Derby.
Birmingham Warwick 315 voor 6. (Parsons 106, Fiddian-Green 67), speelt tegen Middlesex.
Trent Bridge Gloster 128. Notts 210 voor 4 (Whysall 66).
Brighton Sussex 161. (Jupp 5 v. 51). Northants 96 (Tate 4 v. 42, Wensley 4 v. 18).

Lawntennis.

De wedstrijden te Bussum.

De uitslagen zijn als volgt:

Juniores heerenenkelspel (Des Tombe wisselprijs) finale: W. E. R. van Herwijnen slaat J. v. d. Heide 6—4 6—2 6—4; derde prijs: C. H. Muntz slaat J. J. M. v. d. Hagen 6—2 8—6.

Open heerenenkelspel, derde ronde: dr. Ch. Mendes de Leon slaat J. Overwijn 7—5 6—1, vierde ronde: J. G. Heldring slaat dr. Ch. Mendes de Leon 6—3 6—2; kwart finale: ir. A. Knappert slaat G. Leembruggen 6—8 6—3 6—3; J. Nielsen slaat J. G. Heldring 6—2 6—2; halve finale: Marinkelle slaat G. W. Scheurleer 6—2 6—4; ir. A. Knappert slaat J. Niesen 4—6 6—4 6—2.

Heerendubbelspel, tweede ronde: J. Nielsen en O. Koopman slaan G. Kaspar en K. Holzheuer 6—4 6—1; derde ronde: J. W. H. v. d. Wall Bake en H. Roland Holst slaan J. Nielsen en O. Koopman 6—1 6—4; kwart finale: R. Wybrandts en J. v. d. Heide slaan G. Leembruggen en mr. Jolles 6—0 6—3, Ed. Brom en J. J. M v. d. Hagen slaan mr. J. B. Kan en van der Steur 6—4, 6—3, G. Heldring en ir. J. A. Penning slaan ir. A. Knappert en W. Roldanus 6—2 12—10, G. W. Scheurleer en Marinhelle slaan J. W. H. v. d. Wall Bake en H. Roland Holst 6—0 3—6 7—5; halve finale ir. J. A. Penning en G. Heldring slaan Ed. Brom en J. J. M. v. d. Hagen 6—1 6—1.

Gemengd dubbelspel, derde ronde: mevr. M. Straub-Jansen en dr. Ch. Mendes de Leon w.o.; kwart finale: mevr. M. Straub-Jansen en dr. Mendes de Leon slaan mevr. de Bruin Kops—van Vliet en G. W. Scheurleer mevr. van Gulick-Job en jhr. von Heyden 6—4 6—3, mevr. van Gulick-Job en jhr. von Heyden 6—3 6—1; mej. H. slaan mej. Demmink en J. Nielsen Brandsma en ir. Knappert w.o.; mej. P. Koene en D. van Heuven slaan mevr. S. van Voorst van Beest en mr. J. B. Kan 6—1 6—3; Halve finale: mevr. Straub-Jansen en dr. Ch. Mendes de Leon slaan mevr. van Gulick-Job en jhr. von Heyden 6—4 8—6, mej. P. Koene en D. van Heuven slaan mej. H. Brandsma en ir. A. Knappert 6—3 6—2; finale: mevr. Straub-Jansen en dr. Mendes de Leon slaan mej. P. Koene en D. van Heuven 6—2 6—2.

Dames enkelspel (om den derden prijs) mevr. de Bruin Kops—van Vliet slaat mej. M. Demmink 7—5 2—6 8—6.

De Davis Cup.

Een R. Part.-telegram meldt ons, dat in de enkelspelen voor de Amerikaansche zone voor de Davis Cup Hawkes Foekoeda heeft geslagen met 6—1, 6—3, 6—0. De Japannees speelde onvast en sloeg vele ballen in het net. Hawkes speelde onberispelijk.

In Amerika.

De illusies van mej. Ryan, de eeuwige tweede in de damestenniswereld, om in Amerika den eeretitel te veroveren, om via McKane en via Wills genoemd te worden als de beste speelster na Lenglen, illusies die versterkt werden na de onlangs behaalde overwinning op mej. Wills te Seabright, die illusies zijn in het internationaal dameskampioenschap te Forest Hills te niet gedaan door haar eeuwige rivale mej. McKane met 3—6, 7—5, 6—2.

In het Ochtendblad is daarvan reeds melding gemaakt, zonder cijfers, zonder commentaar. Men voelt hoe in die 7—5 van de tweede set nadat Ryan met 6—3 de eerste gewonnen had, het zwaartepunt gelegen heeft! Die eerste set was heel en al voor mej. Ryan, die haar scherpe nijdige gekapte slagen zeer scherp door den harden wind joeg, terwijl mej. McKane vergeefs zocht naar die harde rechte drives, waarop ze zulk een goede netpositie kan innemen. Vooral haar backhand faalde en zoo kwam miss Ryan op 5—3 met twee winning strokes — om toen nerveus te worden en te missen. Doch één fout van miss McKane, een korte lob, werd deze noodlottig. En met 6—3 had mej. Ryan de eerste set.

In de tweede set was er nog steeds die dalende scherpe kapslag van Ryan, hoezeer mej. McKane sjouwde en zwoegde om er scherp op te spelen. Langzaam slaagde zij erin beter contrôle in haar drives te krijgen en na een gevecht van zeven deuce's in de zevende game, kwam zij voor 't eerst vóór: 4—3. Merkwaardigerwijs werd dit succes met een ovatie door het Amerikaansche publiek begroet! Doch nu kwam de strijd pas. Ryan maakte van 15—40 in de volgende game gelijk, kwam zelf op dien stand in de volgende om die tenslotte door schitterend volleeren van McKane te verliezen 5—4. Toen...... leek de Engelsche uitgespeeld! Driemaal miste zij doodgemakkelijke slagen. Om dan plotseling met twee onhoudbare love-games 7—5 te maken!

In de derde set had mej. Ryan geen enkele kans meer. Opnieuw bleek hoe haar spel, haar onophoudelijk kappen niet geschikt is voor een langen vermoeienden strijd. En aldoor bestookte mej. McKane den backhandhoek. Geheel gedemoraliseerd onderging de Amerikaansche haar lot; met 2—6 de derde set verliezend.

Mej. Wills had het in de eerste set hard te verantwoorden tegen het snelle fiksche spel van de Engelsche mej. Fry. Het bleek opnieuw (gelukkig toch maar) dat mej. Wills niet die onoverwinnelijkheid heeft als een Lenglen, dat zij feilbaar is als elk tennis-mensch! Zij verloor die set met 4—6. Doch in de tweede set, meer vaart in haar spel brengend, was zij prachtig op dreef. In een duel van mannelijk spel, zoo forsch en krachtig, won zij met 6—0 en met 6—3 de derde set.

Mevr. Mallory en mej. Goss zijn de andere semifinalisten. De eerste won gemakkelijk van mej. Anderson 6—1, 6—2; de tweede nam revanche voor de in den ploegen-wedstrijd geleden nederlaag tegen mevr. Lambert Chambers door deze nu met 6—1, 11—9 te slaan. De wind had er een belangrijk aandeel in. Want de nuttige dropshots van mevr. Lambert Chambers faalden, of juister: werden niet toegepast en de Amerikaansche paste nu in dezen wind, heel tactisch niet de drive toe, doch een scherpen kapslag.

De Schotsche kampioenschappen zijn gisteren op de banen van St. Andrews beëindigd. In het heerenenkelspel won E. Mackintosh met 6—1, 6—3, 6—4 van C. W. Hill. De dames-singles zijn gewonnen door mevr. Wells, die in den eindstrijd mevr. Herd met 6—4, 6—4 sloeg.

In den eersten halven eindstrijd te Forest Hills heeft Helen Wills — houdster — gisteren Eleanor Goss met 3—6, 6—0, 6—2 geslagen. Een Amerikaansch—Engelsche finale tusschen de dames Wills en McKane lijkt nu zeer waarschijnlijk.

Roeien.

Te Zaandam is gisteren een roeiwedstrijd gehouden op de Voorzaan, die zeer veel belangstelling heeft opgewekt.

Ten eerste wijl dit voor Zaandam en zelfs voor de geheele Zaanstreek een nieuwigheid was en ten tweede omdat het tusschen de voetbalvereenigingen Z.F.C. en Z.V.V. ging.

Ir. H. Wulff had eenigen tijd geleden twee roeibooten aan elk der beide voetbalvereenigingen geschonken, die naar aanleiding hiervan een watersport-afdeeling in het leven riepen en zich aanstonds met ijver op de roeisport toelagen.

Gisteren had de eerste ontmoeting plaats.

De uitslag van dezen interessanten wedstrijd was als volgt:

1500 M. snelroeien: 1. Hellas (Z.V.V.) 4 punten; 2. Ares (Z.F.C.) 3 punten; 3. Soemba (Z.F.C.) 2 punten; 4. Unie (Z.V.V.) 1 punt. Totaal Z.V.V. 5 punten, Z.F.C. 5 p.

500 M. Peddelen: Hellas (Z.V.V.) 4 p., 2. Soemba (Z.F.C.) 3 p.; 3. Ares (Z.F.C.) 2 p.; 4. Unie (Z.V.V.) 1 p. Totaal elk 5 p.

5000 M. Peddelen: 1. Soemba (Z.F.C.) 4 p., 2. Ares (Z.F.C.) 3 p.: 3. Unie (Z.V.V.) 2 p.: 4. Hellas (Z.V.V.) 1 p. Totaal Z.F.C. 7 p., Z.V.V. 3 punten.

De uitgeloofde wisselbeker werd alzoo behaald door Z.F.C. met 17 p. tegen 13 p. door Z.V.V.

Biljarten.

Horemans—Schweinböck.

Definitief kunnen wij thans mededeelen dat de heer Ed. Horemans a.s. Vrijdagmiddag en -avond in het clublokaal van de Biljart-vereeniging Caland alhier een wedstrijd over 1000 punten zal spelen tegen den heer K. Schweinböck.

Caland biedt hare leden hiermede wel iets bizonders. Doch ook niet-leden kunnen van deze buitengewone gelegenheid om Horemans vóór zijn vertrek naar Amerika, waar hij op 30 November, 1 en 2 Dec. a.s. aan den strijd om het wereldkampioenschap deelneemt, in zijn bewonderingswaardig spel te kunnen gadeslaan, profiteeren.

Horemans is het vorige seizoen geweldig op dreef geweest en zijn kansen voor den begeerden titel zijn dan ook niet gering.

Eenige staaltjes ter illustratie:

In een match tegen Monisstar over 2400 punten was de stand 1600—2371; Horemans maakte toen in 2 beurten, 426 en 374, de partij uit.

Tegen Cochran was zijn gemiddelde over 4800 punten 52, dat van Cochran 41.

Tegen den Zuid-Amerikaanschen kampioen Vargas behaalde hij in een match over 28,000 punten een gemiddelde van 76.50.

De grootste series door hem gemaakt zijn: 818, 760, 101, 668 enz. 4 wereldrecords staan thans op zijn naam

Ook Schweinböck is in zeer goede conditie. In den loop dezer maand speelde hij o.a. in 2 partijen van 600 punten met een gemiddelde van 60 en een hoogste serie van 339, terwijl hij dezer dagen nog eene partij van 500 punten in 7 beurten uitmaakte. Een zeer interessante wedstrijd staat ons dus te wachten.

Schaken.

Tornooi te Stratford on Avon.

In de vijfde ronde won Spencer van Moses, Tylor van Blake, Gooding van Price, Atkins van Winter en Saunders van Jacobs. De partij Yates—Uber is afgebroken.

De standen na de vijfde ronde luiden als volgt:

Kampioensgroep: Atkins 4½, Tylor 4, Yates 3*, Spencer 3, Winter en Gooding 2½, Saunders en Jacobs 2, Uber 1½*, Blake en Price 1½, Moses 1.

Major Open Tournament: Drewitt, Gurnhill en Snesko Borowsko 4, Morrison en Atkinson 3, Parry, Macalister, Watts en Muller 2, O'Hanlon en Short 1½, Lean 1.

In den wedstrijd om het dameskampioenschap heeft Miss Price met 4½ uit 5 de leiding.

Onderstaande twee partijen zijn in de kampioensgroep gespeeld:

Wit: W. Gooding — Zwart: F. D. Yates

Indische Vierpionnenspel.

1. d2—d4 Pg8—f6, 2. c2—c4 g7—g6, 3. Pb1—c3 Rf8—g7, 4. e2—e4 d7—d6, 5. f2—f4 (ook Pg1—f3 wordt hier gespeeld) Pb8—c6 (op Rc8—g4 kan volgen 6. Rf1—e2 Rg4×e2, 7. Dd1×e2 0—0, 8. Pg1—f3 Pb8—c6, 9. Rc1—e3 e7—e5, 10. f4×e5 d5×e5. 11. d4—d5) 6. Rf1—e2! 0—0, 7. Rc1—e3 Pf6—d7, 8. g2—g4 (gewaagd. De witte pionnen dekken elkander niet waardoor zwart in de gelegenheid komt op te genaanval te spelen) e7—e5, 9. d4×e5, 10. f4—f5 Pc6—d4), 11. Dd1—d2 a7—a5 (verhindert een eventueele b2—b4), 12. Pg1—f3 Pd7—c5, 13 Ta1—d1 Dd8—e7, 14. h2—h4 (een beter spel zou wit door 14. Pc3—d5 hebben verkregen. Op 14..... De7—d6 zou dan 15. Pf3×d4 kunnen volgen) Tf8—e8, 15. Pc3—d5 (nu is het voor dezen zet te laat, zwart komt nu snel in het voordeel) Td8×d5!, 16. c4×d5 Pc5×e4, 17. Dd2—c1 Pd4×e2, 18. Ke1×e2 Pe4—g3†, 19. Ke2—f2 Pg3×h1†, 20. Td1×h1 g6×f5, 21. g4×f5 (na g4—g5 worden de twee verbonden zwarte pionnen te sterk) Rc8×f5, 22. Th1—g1 h7—h5, 23. Re3—c5 De7—f6, 24. Dc1—g5 Rf5—g4 25. Dg5×f6 Rg7×f6, 26. Kf2—e3 Rf6—g7 (er dreigde Pf3—h2), 27. Pf3—g5 Ta8—d8. Wit geeft op.

* * *

Wit: J. H. Blake — Zwart: T. H. Tylor

Indische opening.

1. d2—d4 Pg8—f6, 2. c2—c4 g7—g6, 3. Pb1—c3 Rf8—g7, 4. e2—e4 d7—d6, 5. g2—g3 0—0, 6. Rf1—g2 Pb8—c6, 7. Pg1—e2 e7—e5, 8. d4—d5 (dit doorschuiven is niet sterk. Zwart krijgt nu gelegenheid met voordeel f7—f5 te spelen) Pc6—e7, 9. h2—h3 Pf6—d7, 10. 0—0 f7—f5, 11. f2—f3 a7—a5 (teneinde b2—b4 te verhinderen en Pd7—c5 te kunnen spelen) 12. Rc1—e3 h7—h6, 13. a2—a3 Kg8—h7, 14. Dd1—c2 Pd7—f6, 15. Ta1—d1 g6—g5, 16. Re3—f2 f5×e4, 17. f3×e4 Rc8—d7, 18. Kg1—h2 b7—b6, 19. b2—b4 a5×b4, 20. a3×b4 Dd8—e8, 21. Kh2—g1 De8—h5 (zwart staat nu verreweg het best) 22. g3—g4 Rd7×g4! (een correct offer, waardoor de witte koningsvleugel geheel opengescheurd wordt), 23. h3×g4 Pf6×g4 (dreigt Dh5—h2 mat), 24. Rf2—g3 (gedwongen) Pg4—e3, 25. Dc2—d3 Pe3×f1, 26. Td1×f1 Tf8×f1† 27. Rg2×f1 Ta8—f8, 28. Rf1—g2 Pe7—g6, 29. Rg3—f2 Pg6—f4, 30. Dd3—e3 Dh5—g4, 31. De3—f3 (er dreigde Dg4×g2 mat) Dg4×f3, 32. Rg2×f3 Pf4—h3†, 33. Kg1—g2 Ph3×f2 opgegeven. Op 34. Kg2×f2 volgt g5—g4.

Tornooi te St. Petersburg.

In het nationale tornooi dat te St. Petersburg wordt gehouden heeft Bogoljubow de leiding met 5½ uit 6, op hem volgen Rabinowitsch en Romanowsky met 5, en Löwenfisch met 4½.

Mededeelingen en Aanbevelingen (buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

IEMAND VAN SMAAK VRAAGT
VELOURS CORTINA
MET HET MERK
HET RIJKSTE ARTIKEL
VOOR DE BEKLEEDING
VAN UWE MEUBELEN
VERKRIJGBAAR BIJ UWEN
BEHANGER EN STOFFEERDER
IN 47 DESSINS EN KLEUREN
B/36

FEUILLETON.

Gevangenisleven.

II.

Het is zoo rustig stil in de lange, wijde gevangeisvleugels; een nuchtere leegte gaapt van den lauwsteenen vloer tot de heel hooge, witgeverfde oldering. Hier en daar staat een bewaarder in niform peinzend te kijken naar niets; een werkeester sjouwt met wat lappen katoen of linnen angs een smalle ijzeren galerij. Vóór in een vleugel s een man bezig met, op zijn knieën liggend, een eurdrempeltje te boenen en wat verderop dweilt en andere de groote vierkante vloertegels. Ze zijn eiden gekleed in een grauw-bruin buis en broek en ebben een gelijkgekleurd mutsje op, waarvan een itte lap met twee ooggaten hun voor het gezicht angt: gevangenen, die als gangreinigers dienst oen.

Er gilt even een fluitsignaal; er tinkelt een beletje en tegelijk valt ergens uit een wand een rood lepje over; gedempt komt wat roezemoezig gerucht ls uit verborgen plaatsen.

Er is eigenlijk al heel weinig te zien hier. Wie oor het eerst het interieur onzer gevangenis ziet, taat meestal eenigszins verwonderd te kijken: het eantwoordt nu juist niet aan het beeld, dat hij er ich van had gevormd. Hij dacht aan lage gewelven n duistere gangen, in welker wanden zich hier en aar een zware eikenhouten deur bevindt, waarachter de gevangenen zitten. Hij heeft een verward idee, oe zoo'n gevangene op een bos stroo zit, al of niet oor een „zware ijzeren keten" aan den muur gekluiserd, met als eenig voedsel een homp zwart brood en ls eenigen drank een kruik water naast zich — en oe zoo'n man niets doet dan òf aanhoudend in den Bijbel lezen en mémoires schrijven, òf voortdurend op middelen zint, om met behulp van tot reepen geneden en aan elkaar gebonden kleedingstukken door ijn celvenster te ontvluchten en opschrikt bij het inkelen van den enormen sleutelbos, waarmee een, iefst in langjarigen dienst vergrijsde cipier, door de uistere gangen sloft.

Als hij dan voor het eerst hier komt en in onze gevangenis rondkijkt, zal hij bemerken, dat ze niet klopt met het beeld, dat hij er van had — zal misschien ook vinden, dat er hier eigenlijk niets bijzonders te zien is.

Het gebouw, waar de gevangenen zitten, afgezien dus van het gebouw met bureaux, bergplaatsen en vertrekken voor verschillende doeleinden, bestaat uit vier hooge, wijde vleugels van plm. 50 M. lengte, die in een soort rotonde, welke ze hier „het vlak" noemen, samenkomen. Eén der vleugels doet dienst als vrouwengevangenis, staat als zoodanig eenigszins op zichzelf en is van de andere door een wand van ijzer- en glaswerk gescheiden. Van het vlak heeft men een overzicht over de drie vleugels der mannenafdeeling. In die centrale staat de vlakwacht, die den sleutel heeft der deur, welke toegang geeft naar het voor- of administratiegebouw en daar door naar den uitgang. Op het vlak treden de bewaarders bij hun komen en gaan militair aan voor hun overste, den huismeester of majoor, die daar in de buurt ook zijn kwartier heeft en uit die centrale den dienst der bewaarders tot in de uiteinden der lange vleugels bestuurt. De vloer bestaat uit groote blauwsteenen tegels en platen, waarop aan weerszijden langs de muren biezen loopers liggen, welke het geluid der voetstappen dempen. Wat men zoo voor den parterrevloer aanziet, is eigenlijk 1e verdieping; de afdeeling gelijkvloersch ligt daar beneden, maar die heeft alleen smederijen, keuken, strafcellen, bergplaatsen en min of meer het voorkomen van een hoog gewelfden kelder, zoodat wat eigenlijk één verdieping hoog ligt voor parterre wordt gehouden.

Omhoog langs de gepleisterde, geel en wit geverfde wanden, liggen boven elkaar twee smalle ijzeren galerijen, de z.g. étages, waartoe twee evenzoo smalle ijzeren trappen toegang geven. Het is haast alles steen en ijzer wat men hier ziet. Beneden langs den vloer en boven langs de étages rijen zich de zes reeksen, een eindje in den muur ingebouwde celdeuren, aan elken kant drie boven elkaar. Wat een deurtjes! Die tallooze kleine deuren in lange rijen naast elkaar geven het hier toch wel een ongewoon aanzien. Ze zijn alle precies gelijk, in dezelfde gele kleur geverfd, alle van een klein beschreven kaartje voorzien, alle met een zware ijzeren kruk en een groot zwart slot voor de schaftklep, waardoor het eten aangereikt wordt, in het midden. Boven elke celdeur is een zwart nummer geschilderd: het nummer van de cel — en van den man, die er in zit.

Zoo'n cel is zoowat 4.5 bij 2.5 M. lang en breed en 3 M. hoog. Comfort is er heel weinig; aan den eenen zijwand zit een houten klaptafeltje; tegen den anderen is een krib opgeslagen, die 's avonds neergedaan wordt; voor zetel is er een stevige houten drievoet; dan zijn er in een hoek naast de deur een drietal plankjes voor boeken, haarkam en dergelijke zaken en in een hoek bij het raam staat de ton: een ijzeren bus, waarvan het deksel in den met water gevulden rand hermetisch sluit — zoolang het er niet af is. Er hangen een scheurkalendertje, een uittreksel uit het gevangenisreglement en bij de Katholieken nog een crusifix. Vlak naast de deur is een knop; als de celbewoner daarop drukt, valt aan den anderen kant van den muur een rood klepje over en gaat meteen een belletje, zoodat een in den vleugel aanwezige bewaarder weet, dat hij door den gevangene geroepen wordt. In den laatsten tijd mogen de gevangenen de wanden hunner cel met wat prentbriefkaarten en portretten versieren en kan hun toegestaan worden, een plant in hun verblijf te hebben.

Nu — in die kleine cellen, dicht naast en boven en onder elkaar, zitten ze! Daar zitten de dieven, de inbrekers, de oplichters, de vechtersbazen, de ontuchtigen, de brandstichters, de helers van gestolen goederen.... allen, waarvoor het groote publiek één naam heeft: de boeven.

Daar schuin in dien hoek der middelste rij zit er een al voor de twintigste maal wegens mishandeling; het is een geweldig groote en breede vent, een woesteling en messenvechter en als hij drank in heeft, vecht hij met elk, die hem maar even in den weg komt. Als hij gearresteerd moet worden, slaat en bijt hij om zich heen, gaat, als hij overmand is, op den grond liggen schoppen en trappen, zoodat er vijf, zes agenten noodig zijn, om hem op te brengen. Den laatsten keer is hij door een heel peloton politie-agenten uit zijn huis gehaald, dat ze als een vesting hebben moeten belegeren en innemen, terwijl de woesteling bloempotten, pannen, alles wat hem onder de handen kwam hun naar het hoofd wierp.

Hier links, cel 10, zit een inbreker, die pas na een schietpartij, waarbij hijzelf door een revolverkogel in het been en den buik werd getroffen, kon worden gearresteerd.

Hier zitten zij, van wier misdaden men met ontzetting dikwijls in de kranten leest, zij, die de schrik zijn van alleenwonende vrouwen en oude menschen, van alle rijkaards, van alle eenzaamwonenden. Ze zijn nu hier en kunnen, zoolang ze hier zijn geen kwaad meer stichten in de samenleving der menschen; allen zitten ze in een kleine cel, achter een stevige met ijzer beslagen deur. Ze zitten hier, als een wel met geweld van muren en sloten en tralies in bedwang gehouden, maar toch nog vreeselijk gevaar.... als ze eens losbraken, van achter al die tallooze deurtjes! Het moet wel beangstigen, te denken, dat achter al die deurtjes boeven zitten; dat de muren er als het ware mee zijn gevuld — het leven der ambtenaren moet wel dikwijls in gevaar verkeeren?

Heb ik er al op gewezen, hoe netjes hier alles in de verf zit en rein wordt gehouden? De muren en zolderingen zijn alle in heel heldere, lichte tinten geverfd en om beschadiging der muren en bevlekken van de verf te voorkomen, hangen hier en daar nette kaarten, waarop in onberispelijke rondschriftletters het verbod om iets tegen de muren te zetten, staat geschreven. Iederen dag worden de vloeren gedweild en een spinneweb heb ik hier nog nooit ergens zien zitten.

Op het vlak staan de adjunct-directeur, de majoor en een brigadier of hoofdbewaarder — brigadiers zijn er drie; voor elken vleugel één — te praten. Plotseling roept de brigadier naar zijn vleugel: „Is de lucht al binnen?" Neen, de lucht blijkt nog niet binnen te zijn — ze is nog buiten. Het is intusschen hoog tijd, dat zij binnen komt. Er loopt een bewaarder snel langs den vleugel; op één der étages stelt zich een bewaarder op — en dan komt de lucht aan.

Eerst verschijnt heel aan het eind van den vleugel een gevangene, gekleed als de reinigers in het grauwbruine pak en met de witte lap als een masker voor het gelaat; een achttal passen na hem een tweede, dan een derde, zoo achtereenvolgens tien man. Ze komen van de luchtsectoren, waar ze tusschen, van boven en aan het uiteinde door stevig hekwerk van tralies verbonden muren, een half uur lang hebben heen en weer geloopen. Als de eerste bij zijn cel, welke ondertusschen ook met openstaande deur heeft gelucht, is gekomen, wordt hij daar door een gereedstaanden bewaarder ingesloten. Zoo worden allen bij de komst aan hun hokje, achtereenvolgens ingesloten, zoodat ze weldra weer stevig achter slot en grendel zitten. Eén voor één wordt daarop een volgend tiental uit de cel gelaten, met zulke tusschenpoozen, dat ze op een afstand van zoowat acht pas van elkaar komen te marcheeren. Die gaan op hun beurt een half uur luchten — aldus komt ieder gevangene elken dag één maal aan de beurt. Bij aankomst in de lucht; plaatsen, die in halfcirkelvorm aan het eind van elken vleugel liggen, wordt elke gevangene in een afzonderlijken sector opgesloten.

Er wordt gewacht tot alle tien aanwezig zijn en dan wordt door den bewaarder, staande in het midden van den halven cirkel „Wandelen" gekommandeerd. Niemand lacht ooit om dat bevel; ieder gaat direct aan het „wandelen": onophoudelijk heen en weer loopen in de zeer beperkte ruimte, zes à zeven passen in de lengte en drie à vier langs den boog van den sector. De meesten sjouwen traag af en aan, dikwijls met het gezicht naar boven, naar de vrije, wijde lucht gekeerd; een enkele zet zich bij het kommando oogenblikkelijk energiek aan het loopen, voortdurend in stevigen, snellen pas heen en weer, als had hij nog een heelen afstand af te leggen en kon geen oogenblik verliezen. Wandelen! Nooit lacht iemand hier daarom; dat kommando is dienst en om iets dat dienst is, mag niet gelachen worden, ook door de ambtenaren niet, want als zij het deden, zouden degenen, die achter die deurtjes zitten meelachen en het hardst lachen en het laatst — en waar zou dat heen moeten?

Het is een heel zonderling, klein wereldje hier met een eigen, heel aparte geschiedenis en ontwikkeling, wel onder invloed en gevormd ten slotte door den loop der gebeurtenissen buiten, maar een eigen karakter bewarend.

Daar zijn allereerst, de celnummers, die namen van menschen geworden zijn. Dat is erg gemakkelijk; men heeft zoo geen namen te onthouden. „Goedenmorgen 37" kan men tegen iemand zeggen en tegen hem die één plaatsje verder zit, wordt het dan vanzelf: „Goedenmorgen 38". Gaat 37 heen en betrekt een ander zijn woning, dan heet die toch direct weer 37. Verlaat een gevangene voor een kort poosje zijn cel — om te luchten of om een andere reden — dan draagt hij een rond koperen plaatje met zijn celnummer op de borst. Het is hier in dit opzicht net anders dan buiten: daar zet de man zijn naam op de woning — hier zet de woning haar naam op den man.

Dan is er het zonderlinge, dat ieder een door hem gepleegd misdrijf heeft geschreven staan op een kaartje aan zijn huisdeur. Langs een cellenrij gaande, lees ik zoo achtereenvolgens op de kaartjes: diefstal, diefstal, diefstal met (in)braak, ontucht, diefstal, heling, diefstal in vereeniging, oplichting, ontucht, mishandeling met doodelijken afloop, diefstal.... is het al niet mooi zoo? Er staan vreeselijker dingen op die kaartjes, die ik niet wil noemen. Is het geen schrikkelijke plaats hier? Dat kaartje vooral is karakteristiek voor de gevangenis; het staat op de deuren, het staat op de menschen daarmee ook en van de laatsten gaat het heel dikwijls nooit meer af. Wie hier bijvoorbeeld „diefstal" op zijn deur heeft staan, draagt dat substantief bij zijn ontslag mee naar buiten, zoodat elk, waarmee hij in aanraking komt spoedig weet, waaraan hij zich schuldig heeft gemaakt — wie eens steelt, blijft altijd een dief, zeggen de menschen, die zelf nooit zoo'n kaartje op de deur gehad hebben.

Er is hier veel vreemds. Daar ben ik — ik ben onderwijzer en toch ben ik ambtenaar aan een strafgevangenis. Wist gij lezer, dat er aan elke groote gevangenis in ons land, onderwijzers verbonden zijn, om wat onderricht te geven — meest in lezen, schrijven, rekenen en Nederlandsche taal — aan gevangenen, welke dat noodig hebben; de zelfstudie van gevangenen te leiden, de vrij uitgebreide gevangenisbibliotheek — wij hebben hier pl.m. 3300 werken — te beheeren en daaruit wekelijks aan elken gevangene boeken te leenen? Voor onzen arbeid moeten wij de cellen in. Nee — er hoeft geen gewapend bewaarder mee — overdag draagt het bewakend personeel trouwens geen wapens, zelfs geen gummistok — en wij hebben zelf een sleutel, welke op alle celdeuren past. Ieder van het personeel, die voor zijn werk in de cellen moet zijn, heeft zulk een sleutel, welke telkens bij het verlaten van het gebouw aan den buitenportier moet afgegeven worden. Het is zoo'n idee van een buitenstaander, dat men niet dan gewapend of onder bescherming van een gewapend bewaarder bij een opgesloten boef kan binnengaan. Er zitten hier wel vreeselijke menschen, maar de mogelijkheid, door een misdadiger te worden aangevallen, is zoo gering, dat men er niet meer aan denkt, als men een poosje in de gevangenis werkzaam is geweest. Intusschen blijft zij bestaan; kan men echter buiten ook niet worden aangevallen en mishandeld door een ruziemaker of beschonkene, zonder dat men daartoe aanleiding heeft gegeven?

Het zijn niet alleen buitenstaanders, het zijn ook nieuwelingen onder het personeel — het zijn ook vaak gevangenen, die denken, dat een ambtenaar hier dikwijls in levensgevaar verkeert. Een der laatsten zei me eens: „Wat heb ik me alles hier anders voorgesteld dan 't is. Ik dacht ook, dat men alleen met sabels en geladen revolvers bij mij zou binnenkomen; en nu zit u hier zoo rustig, of we buiten waren." Toch dacht hij, dat ik het bij anderen wel eens benauwd zou hebben, „want hier zitten de grootste boeven". En de „grootste boeven" zelf vermoeden vaak ook een schrikkelijk gevaar, dat wij hier loopen; niet bij hen zelf — zij zijn zoo vreeselijk niet — maar bij de anderen.

P.

Mededeelingen en Aanbevelingen (buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

!

Lees morgen onze volledige annonce.

ADA

B 26

Paarden.

Duindigt.

Behalve een viertal draverijen, bevatte het programma ditmaal een vlakke baan ren, gereden door officieren en een jachtrit met eindloop. De vlakke baan ren werd gereduceerd tot een match tusschen Nitro en Revolt, die zich spoedig van de anderen afscheidden. Nitro heeft van het begin tot het einde de leiding kunnen behouden en won ten slotte met vele lengten van Revolt, die in den eindstrijd niet opgewassen bleek tegen het ensemble Nitro—Momma. De overige deelnemers waren hopeloos geslagen.

De jachtrit is totaal mislukt. Toen mevr. Schaap als jagermeesteres de leiding niet meer kon behouden, kwam de reserve-jagermeester haar te hulp, doch zonder het gewenschte succes. Het veld was toen aan zich zelf overgelaten en het was moeilijk uit te maken, wie of ten slotte den jagermeester al of niet gepasseerd had. De eindloop — men vertrok flying start — werd na spannenden strijd gewonnen door Yoicks met Starlight als tweede, doch toen kwam de puzzle en aangezien niemand kans zag die op te lossen, werd het nummer geannuleerd. Van overrijden kon moeilijk sprake zijn, zoodat we waarschijnlijk een volgende maal een herhaling van dezen jachtrit krijgen, hopelijk met meer succes.

De 4de klasse draverij nam Minnedosa voor haar rekening, die gemakkelijk won en aldus geen vergeefsche reis naar Duindigt heeft gemaakt. Madam ontnam juist op het laatste oogenblik Meigroet de plaats.

In de 2de en 3de klasse draverij genoot Ormonde B. de eer als favoriete te vertrekken, doch de merrie wilde bij M. v. d. Berg al evenmin gaan als bij zijn vorigen rijder, zoodat zij in geen enkel opzicht aan de verwachtingen beantwoordde. Ooststar ging uitstekend, zij lag aan de overzijde reeds tweede en won ingehouden. De strijd om de tweede plaats eindigde in het voordeel van Midi Brook, die 1/5 seconde vóór Klara C. en Norbert G. de eindstreep passeerde.

Een buitengewoon spannend nummer is de heatdraverij 1ste klasse geworden, want niet minder dan vier heats waren noodig, voordat de beslissing viel.

In de eerste heat zegevierde Dugout, die gaandeweg de voorgiften inhaalde om ten slotte met gering verschil te winnen van Maria V en Gerania.

De tweede heat nam Minnetonka voor haar rekening. Zonder fout passeerde zij al haar tegenstanders. Dugout maakte in het begin een groote fout, waardoor zijn kans om deze serie te winnen, totaal verkeken was. Newbold ging beter dan in de eerste heat en wekte den indruk de volgende te kunnen winnen, hetgeen ook gebeurde, al ondervond hij ook tot het laatste oogenblik veel tegenstand van Moquet.

Dugout was de kluts kwijt en werd gedistanceerd, zoodat de beslissing ging tusschen Newbold en Minnetonka. Weinigen zullen gedacht hebben, dat laatstgenoemde nog in staat zou zijn van Newbold te winnen, doch de kleine merrie gaf zich met haar rijder van het begin tot het einde en toen het op den eindstrijd aankwam, moest de groote favoriet Newbold zich gewonnen geven. De onverwachte overwinning van Minnetonka, die voor de eerste maal in de 1ste klasse op Duindigt debuteerde, werd hartelijk toegejuicht en vader en zoon kwamen handen te kort om alle gelukwenschen in ontvangst te nemen.

Met een korte baan-draverij is er geëindigd, die Ooststar zonder strijd wist te winnen. Een dubbele overwinning dus, die den nestor van onze pikeurs van harte werd gegund.

De volledige uitslagen waren:

I. Nora-prijs. Prijzendraverij 4e klasse. Afstand 1600 meter.

Belasting: voor iedere gewonnen f 250 10 meter en voor iederen gewonnen 1sten prijs 5 meter.

Ontheffing: paarden, welke nog geen 1sten prijs wonnen 25 meter, die noch een 1sten, noch een 2den prijs wonnen 35 meter, die niets wonnen 50 meter.

Ingeschreven 12, niet uitgekomen: O'Susanna (1550 M.), Perfectly Stal Lancier (1565 M.), Our Bonnie (1575 M.), Neerlooper (1605 M.), Nicola D. (1615 M.).

1. Minnedosa, eig. B. Perreyn (B. ten Hagen) 1600 M. in 2 min. 44 4/5 sec.; 2. Madam, eig. M. v. d. Berg (eigenaar) 1620 M. in 2 min. 46 1/5 sec.

Niet geplaatst: Meigroet (N. v. Leeuwen) 1640 M. in 2 min. 46 1/5 sec.; Okko B. (A. Commys) 1630 M. in 2 min. 52 2/5 sec.; Nellie Ru (P. J. de Boer) 1575 M. in 2 min. 54 3/5 sec.; Omega (Ockhorst) 1605 M. in 2 min. 58 1/5 sec.; Olaf B. (J. G. de Boer) 1550 M. in 3 min. 6 2/5 sec.

II. Oranjeprijs. Ren op de vlakke baan voor paarden van 3 jaar en ouder, toebehoorende aan en gereden door actief dienende officieren van het Nederl. of Nederl.-Indische leger.

Gewicht 20 K.G. boven de schaal, 77½ K.G. hengsten, merriën en ruins 76 K.G. Afstand 2400 meter.

Ingeschreven 9, niet uitgekomen: Mokka, Sanctus Bell, Sartilly.

1. Nitro, eig. luit. B. J. Momma (eigenaar) 76 K.G.; 2. Revolt, eig. luit. jhr. S. de Marees v. Swinderen (eigenaar) 76 K.G.; 3. Lady Caubeen, eig. luit. B. Hasselman (eigenaar) 76 K.G.; 4. L'Epine au Bois, eig. luit. M. R. A. Bischoff (luit. v. d. Voort v. Zijp) 79½ K.G.

Niet geplaatst: Molly (luit. Slob) 76 K.G.; Barcaldine (luit. v. d. Kroon) 77 K.G.

Gewonnen met vele lengten in 2 min. 55 sec.

III. Newbold-prijs. Prijzendraverij 2de en 3de klasse. Afstand 2100 meter.

Paarden, welke f 900 of minder gewonnen hebben, gaan van start.

Belasting: voor elke meerdere gewonnen f 600 15 M. en voor iederen gewonnen 1sten prijs 5 meter.

Ingeschreven en uitgekomen 7.

1. Ooststar, eig. L. J. Elkhuizen (J. G. de Boer) 2115 M. in 3 min. 23 4/5 sec.; 2. Midi Brook, eig. A. Vringer (eigenaar) 2110 M. in 3 min. 26 2/5 sec.; 3. Klara C., eig. J. A. Schmidt (Schmidt Jr.) 2110 M. in 3 min. 26 3/5 sec.

Niet geplaatst: Norbert G. (W. Geersen) 2115 M. in 3 min. 26 3/5 sec.; Oro Setzer B. (Ockhorst) 2140 M. in 3 min. 28 4/5 sec.; Nobel (Appel) 2150 M. in 3 min. 35 1/5 sec.; Ormonde B. (M. v. d. Berg) 2105 M. in 3 min. 36 2/5 sec.

IV. Nez Rond-prijs. Handicap-heat 1ste klasse. Afstand 1600 meter.

Ingeschreven 11, niet uitgekomen: Mareese (1660 M.), Ida S. (1640 M.), Koh I Noor (1640 M.), Lady G. (1660 M.), Madrigal (1670 M.).

1ste heat. 1. Dugout, eig. Jos. de Leyster (eigenaar) 1685 M. in 2 min. 29 3/5 sec.

Niet geplaatst: Maria V (Appel) 1615 M. in 2 min. 29 4/5 sec.; Gerania (M. v. d. Berg) 1600 M. in 2 min. 30 sec.; Moquet (Ockhorst) 1620 M. in 2 min. 31 2/5 sec.; Minnetonka (Kruithof Jr.) 1640 M. in 2 min. 33 1/5 sec.; Newbold (J. D. M. Schuyl) 1650 M. in 2 min. 34 2/5 sec.

2e heat. 1. Minnetonka in 2 min. 29 sec.

Niet geplaatst: Newbold in 2 min. 30 1/5 sec.; Gerania in 2 min. 31 sec., Dugout in 2 min. 32 2/5 sec.; Moquet in 2 min. 33 1/5 sec.; Maria V in 2 min. 34 sec.

3e heat. 1. Newbold in 2 min. 29 3/5 sec.

Niet geplaatst: Moquet in 2 min. 30 4/5 sec.; Gerania in 2 min. 33 4/5 sec.; Minnetonka in 2 min. 35 sec.; Maria V in 2 min. 40 3/5 sec.

Gedistanceerd: Dugout in 2 min. 45 sec.

4de heat (beslissing). 1. Minnetonka in 2 min. 32 3/5 sec.; 2. Newbold in 2 min. 33 sec.

V. Jachtrit met eindloop. Open voor houders van rijvergunningen. Jachtrit ongeveer 2000 meter met eindloop van 650 meter. Flying start. Volbloeds en daarmede gelijkgestelden dragen 80 K.G. Halfbloeds vrij gewicht: minimum gewicht 55 K.G. Inleggeld f 5.

Zilveren wisselbeker voor de jachtritten, aangeboden door de firma S. Spyer, Plaats 5, Den Haag.

Deze wisselbeker wordt eerst definitief eigendom, wanneer hij tweemaal achtereen of driemaal in het geheel door denzelfden rijder gewonnen wordt.

Ingeschreven 7, niet uitgekomen: Foxia.

Jagermeesteres: mevr. Schaap; reserve jagermeester: Weyler.

Geannuleerd.

VI. Nobel-prijs. Kortebaandraverij handicap. Maximum afstand 800 meter.

Ingeschreven 15, niet uitgekomen: Nevada B. (760 M.), Madrigal (800 M.), Nicola D. (700 M.), Maria V (760 M.).

1ste serie: 1. Emigré, eig. J. Kruithof (Kruithof Jr.) 750 M. in 1 min. 7 2/5 sec.

Niet geplaatst: Minnedosa (700 M.), Meigroet (700 M.), Nobel (730 M.).

2de serie: 1. Ooststar, eig. L. J. Elkhuizen (J. G. de Boer) 720 M. in 1 min. 3 2/5 sec.

Niet geplaatst: Klara C. (700 M.), Lady Chunes (790 M.), Madam (700 M.).

3e serie: 1. Oro Setzer B., eig. H. Kükler (Ockhorst) 740 M. in 1 min. 4 sec.

Niet geplaatst: Officier (710 M.), Mareese (750 M.).

Beslissing: 1. Ooststar, 2. Oro Setzer B., 3. Emigré.

Zoilen.

Zeil- en Motorclub Hillegersberg.

Zondag 30 dezer houdt de Zeil- en Motorclub Hillegersberg op den voorplas van den Hillegersbergschen Plas een uitnoodigings-wedstrijd.

Watersportvereeniging Rood-Wit-Rood.

Aan de wedstrijden, die de Watersportvereeniging Rood-Wit-Rood heden op den Voorplas van den Hillegersbergschen Plas houdt, zullen de volgende jachten deelnemen.

Klas 1: 12 voets-jollen: Ran van Th. van Dijk, Nelly I. van J. J. van 't Hoogerhuis, Mon-Desir van T. Bouman, Wiedewiet van P. J. J. Huybers, Kwikstaart van J. Blom.

Klas 3: Scheldejollen: Ideaal van J. van Meel, Isobel van S. v. d. Gaag, Johanna van J. Abendroth.

Klas 4: Gemeengde klas: Mary van H. C. J. van Pieterson, Wilhelmina van C. Blom.

Klas 5: Sloepen: Lotos van J. C. Schwart, Woelwater van J. R. Krebs, Juno van J. Ladage, Anna van M. Nederveen.

Klas 6: Kiel- en middenzwaardjachten van 4½—5½ M.: Atlas van C. de Munnik, Razzle Dazzle van J. Hoogenbos, Simmerwille van J. Donia, Botje van C. Reinhardt, Heema van A. Brink.

Klas 7: Kiel- en middenzwaardjachten van 5½—6 M.: Byou van Gebr. van Oudgaarden, All Right van N. Bunningh, Annie van A. J. Vermaas, Hydra van Gebr. van den Donker, Libel van S. Meerhof, Tjitjak van J. Nootenboom.

Klas 8: Kiel- en middenzwaardjachten van 6 tot 7 M.: Jacoba van C. de Nijs, Truus van W. Rienks, Lejorie van J. Goedendorp, Bambini van A. v. d. Wel, Stormy Petrel van Nederveen, Tanneke van J. P. Karreman, Entre Nous van Vis- Lans- Binkhorst.

Klas 9: Kiel- ij middenzwaardjachten boven 7 M.: Njord van Gebr. de Wilde, Spica van G. Diechman, Jux van Gebrs. de Maar, Swift 3 van J. C. Meys, Dreamland van J. Nederveen, Indian van C. van der Hoek van Ostende, Lajajorie van M. J. Kappelhof.

Klas 10: Rival van J. v. d. Ruit moet aan de snelste scheldejol gelijk zijn.

Het wedstrijd-comité bestaat uit de heeren Th. Pijper, L. T. van der Schee, A. Smael, C. Vis, A. Windenhorn en G. M. Verhoeven.

De commissie te water is samengesteld uit de heeren M. Ackerman Jzn., Th. Slijyer en Wm. Smit.

Waterpolo.

Promotie competitie 1ste klas.

S. V. H.—Neptunus (1—0).

Gisteravond heeft in het Zwarte Plasje te Hillegersberg de Sportvereeniging Hillegersberg gespeeld tegen Neptunus uit Zaandam. Scheidsrechter was A. van Olst. In de eerste helft behandelden de partijen elkaar met omzichtigheid en de spelers dekten elkaar nauwkeurig. De doelen zijn om beurten in gevaar. De meeste schoten gaan naast of over. In de tweede helft wordt er vinnig gespeeld. Korink doelpunt fraai, maar aangezien de scheidsrechter van te voren gefloten had, moest het punt worden geannuleerd. De Zaandammers spelen nu en dan wat ruw en de scheidsrechter kent herhaaldelijk vrije worpen aan S.V.H. toe. Na een mooien voorzet van Korink neemt Parents fraai de leiding voor S.V.H. De Zaandammers dringen dan heftig op en doelman Blom krijgt het zwaar te verantwoorden. Hij weert zich kranig en houdt zijn doel tot het einde schoon. S.V.H. wint den spannenden en mooien wedstrijd met 1—0.

A.s. Maandag speelt S.V.H. te Amsterdam den laatsten wedstrijd van deze competitie. Wint zij of zelfs speelt ze maar gelijk, dan promoveert zij naar de eerste klas.

Golf.

Nederland—Duitschland.

Men meldt ons:

Op de links van de Haagsche Golfclub zal Zondag 30 Augustus de landenwedstrijd Holland—Duitschland worden gespeeld.

Deze ontmoeting heeft nog slechts éénmaal plaats gehad en wel te Wiesbaden in Juni 1914, doch het Nederlandsche Golf-comité en das Deutsche Golf-Verband hebben dezen landenwedstrijd nu als een jaarlijkschen vastgesteld. Er is een fraaie wisselbeker voor beschikbaar gesteld.

In 1914 werd door een zeer onvolledig Nederlandsch zestal op het kantje af verloren. Ditmaal zal het zestal echter zoo sterk mogelijk zijn. Vermoedelijk zullen de volgende spelers uitkomen: jhr. mr. W. A. Snouck Hurgronje (captain), jhr. mr. E. Michiels van Verduynen, O. P. N. Blous, Walrave Boissevain, jhr. A. Calkoen van Limmen, G. M. del Court van Krimpen, terwijl als reserve jhr. N. J. C. Snouck Hurgronje beschikbaar is.

De samenstelling van het Duitsche team is ons nog niet bekend doch vermoedelijk zullen de beste Duitsche spelers uitkomen.

Zaterdag 29 Augustus zal een open wedstrijd, 18 holes medalpley zonder handicap gehouden worden, zoodat dan reeds ongeveer de kracht van de Duitsche spelers bekend zal zijn.

De Haagsche links verkeeren in goede conditie, eenige nieuwe bunkers zijn wederom verrezen en maken de 14e en 17e hole veel interessanter.

Wanneer het weer wil medewerken, kan men eenige goede partijen verwachten.

Kaatsen.

Wedstrijd te Holwerd.

Te Holwerd is gisteren de derde groote kaatswedstrijd in dit nu bijna weer afgeloopen seizoen gehouden. De energieke, actieve afdeeling Concordia ter plaatse, steeds bedacht om het kaatsminnend publiek iets nieuws en interessants te bieden en tevens de belangen der kaatssport te dienen, had weer een uitnoodigingspartij van 30 der beste spelers uitgeschreven, o.w. ditmaal 10 der meest bekende juniores, om naast het groepje oudere matadors, dat telkens weer in wisselende formaties op de groote wedstrijden uitkomt, ook de jongere krachten meer dan tot nog toe het geval is in het spelverband te betrekken, een streven, dat trouwens ook bij andere afdeelingen tot uiting begint te komen: men voelt het als noodzakelijk, dat er jong, frisch bloed in het wedstrijdwezen van de kaatssport komt.

Het was Concordia gelukt 10 stevige parturen tegen elkaar in 't veld te brengen, bij loting aldus geformeerd en op de lijst geplaatst:

1. H. Knol te Harlingen, D. de Bildt te St. Jacob en K. Kooistra te Dokkum; 2. I. Roukema te Wommels, P. Helfrich te Wijnaldum en O. Leenstra te Wieuwerd; 3. T. Laverman te Berlikum, A. Smidts te Franeker en N. Koopmans te Leeuwarden; 4. T. Zijlstra te Witmarsum, S. Boschma te Franeker en J. Venema te Rauwerd; 5. M. Miedema en Bl. Plantinga te Franeker en S. Wijnants te Dronrijp; 6. G. Koster te Dokkum, P. de Vries te Hardegarijp en K. de Jager te Harlingen; 7. J. Vlietstra te Franeker, K. Kuiken te St. Jacob en S. Zijlstra te Beetgum; 8. I. Roukema te Harlingen, I. Jousma te Dokkum en P. de Vries te Huizum; 9. J. Heeg te Oosterend, N. Staalstra en W. Elsinga te Franeker; 10. Jac. Jellema te Franeker, S. de Haan te Berlikum en D. v. d. Heide te Harlingen.

Er werd den heelen middag in één perk gespeeld, zoodat het verloop der partijen door de toeschouwers geheel naar wensch gevolgd kon worden.

Het was een wat donkere dag, doch uitstekend kaatsweer en reeds in den eersten omloop zag men mooie, spannende partijen met fraai spel, niet het minst van de jongeren. Partuur 2, waarin Leenstra onbevredigend was, sneuvelde op 4/5 2/6; partuur 3, dat weinig presteerde, op 1/5 0/6 met den vijfden bovenslag van Boschma; partuur 5 op 4/5 0/6; partuur 7, waarin Vlietstra en Zijlstra slecht werk leverden, op 4/5 4/6; partuur 9, ondanks een aanvankelijken voorsprong van 3/0 en den zeer opvasten opslag van Jellema, op 5/5 4/6 met 70 tegen 66 punten. In deze partij leverden De Haan, v. d. Heide en Elsinga prachtig uit- en terugslagwerk; eerstgenoemde veroverde tweemaal op 6 gelijk een bordje, Heeg verpoedelde een paar maal een eerst.

De tweede omloop begon met taaien, fellen kamp tusschen 1 en 4. Vooral Knol en De Bildt leverden meesterlijk werk. De anderen kregen niettemin een voorsprong van 3/0, sneuvelden echter op 4/5 6/6, toen Zijlstra den bal tegen zijn voorman sloeg. Partuur 8 was tegen 6 vooral in het perk niet in conditie en met name Jousma was slecht, terwijl De Jager prachtig uitsloeg. Mede door poedelen van Koster op kritieke standen werd het 4/3, daarna sloeg De Vries op 6 gelijk voor, doch op 5/4 en 6/3 met 68 om 62 punten retourneerde De Jager den ver uitgeslagen bal in het perk.

In den kamp om de prijzen was 10 lang niet tegen 1 opgewassen, bracht het nog tot 1¼ spel, sneuvelde op 3/5 2/6 met 44 om 58 punten. In den eindstrijd tusschen 6 en 1 gaven Koster c.s. zich niet gemakkelijk gewonnen, doch ze waren op den duur niet opgewassen tegen de matadors. Knol c.s. hadden pech door viermaal op 6 gelijk een bordje te verliezen, sneuvelden bij 3/5 4/6 met 56 om 62 punten. Prijswinnaars werden dus resp. de parturen 1, 6 en 10.

Holwerd heeft weer een mooien kaatsdag gehad.

Automobilisme.

De groote proefrit voor automobielen over het traject St. Petersburg-Moskou-Tiflis, die op 11 dezer zou aanvangen, is uitgesteld geworden tot 19 dezer, omdat de voorbereidende maatregelen meer tijd in beslag namen dan aanvankelijk geraamd was en nog niet alle buitenlandsche deelnemers gearriveerd waren.

Athletiek.

De athletiekwedstrijden, die Sparta gistermiddag voor haar leden zou houden, zijn wegens te geringe deelneming niet doorgegaan.

I. D. O. R.

De uitslagen van de gistermiddag door de Sportvereeniging I. D. O. R. (Inrichting Doofstommen Onderwijs, Rotterdam) gehouden athletiekwedstrijden luiten als volgt:

100 M. hardloopen: 1. Ph. van Stokkum, H.O.V., 12 sec.; 2. H. Nederlof Jr., I.D.O.R., 12.1 sec.

Hindernisloopen: 1. H. Schenk, H.O.V., 17.3 sec.; 2. A. G. H. Schellen, H.O.V., 19 sec.

1000 M. hardloopen: 1. A. Schenk, H.O.V., 3 min. 6/10 sec.; 2. A. G. H. Schellen, H.O.V.

Hoogspringen: 1. A. Vigel, H.O.V., M. 1.40; 2 en 3. H. Schenk en H. Nederlog Jr., beiden M. 1.35.

Verspringen: 1. A. Lieshout, H.O.V., M. 5.40; 2. H. Schenk, H.O.V., M. 5.30.

Kogelstooten: 1. en 2 A. Lieshout en van Stottum, beiden M. 8.22.

Discuswerpen: 1. A. G. H. Schellen, H.O.V., M. 26 en 2. C. de Vries, I.D.O.R., M 25.

1ste prijs: H. Schenk, H.O.V., 18½ punt; 2de prijs: A. Lieshout, H.O.V. 15 punten; 3de prijs: van Stokkum, H.O.V., 12½ punt; 4de prijs: A. G. H. Schellen, H.O.V., 10 punten; 5de prijs: H. Nederhof Jr., I.D.O.R., 6½ punt.

Kerknieuws.

Dr. E. J. W. Posthumus Meyjes, Ned. Herv. predikant te 's Gravenhage, zal, na een langdurige ongesteldheid, vandaag weer in de voormiddaggodsdienstoefening in de Kloosterkerk aldaar voorgaan.

Ds. N. C. J. de Minjer, Ned. Herv. predikant te Sexbierum, herdenkt vandaag zijn 40-jarige ambtsbediening. De jubilaris heeft te Hoog-Blokland zijn intrede gedaan en is in 1889 te Leerdam bevestigd, waar hij twee jaar heeft gestaan. Op 2 Augustus 1891 kwam hij in zijn tegenwoordige gemeente.

De tien plagen.

Ds. C. A. Lingbeek heeft in het weekblad de Gereformeerde Kerk, orgaan van de Confessioneele Vereeniging, zijn hart gelucht over de teleurstelling, welke de synode der Ned. Herv. Kerk hem en de zijnen heeft berokkend, toen zij de reorganisatie-voorstellen voor de zooveelste maal verwierp en zelfs niet te vermurwen was tot het benoemen van een studie-commissie. En dit ondanks de geestdriftige vergadering van ambtsdragers, die zich te Utrecht voor reorganisatie hadden uitgesproken. Begrijpelijk, dat het woord van den confessioneelen hoofdredacteur gelijkt op een Oud-Testamentische boetprofetie, en dat hij aan God's oordeel het vonnis overlaat over zooveel euvelen moed!

Intusschen troost hij zich en de zijnen, uitroepende: „Laat ons bedenken, dat Gods weg anders is dan de onze. Eerst na tien plagen werd Farao's hart vermurwd om Israël te laten trekken".

Deze ontboezeming is toch wel teekenend voor de geestesgesteldheid van hen, die een bepaald kerkgenootschap, in dit geval de Ned. Herv. Kerk, als de aardsche belichaming van het godrijk beschouwen en zichzelf als het ware Israël het vermogen toekennen, uit te maken, hoe deze kerk naar God's wil moet zijn ingericht. De kerkinrichting naar het ontwerp van ds. Lingbeek en de overige reorganisatiemannen kan zich niet vrij ontplooien, zoolang andersdenkende medeleden van datzelfde kerkgenootschap de confessioneelen niet vrij hun gang laten gaan. De „ware kerk" (ontwerp Lingbeek c.s.) wordt gelijk het oude Israël gevangen gehouden door de Egyptenaren (in casu: de synode), die zich door de luidruchtige betoogingen der reorganisatie-lievende ambtdragers niet laat dwingen. Maar als een moderne Mozes waarschuwt ds. Lingbeek den president der synode, dat het hem als dien anderen farao zal vergaan, zoo hij de om reorganisatie roepende Israëlieten niet onverwijld hun zin geeft.

Men jeremieert onder de ultra-orthodoxen veel over de „krankheid" der kerk, die naar hun overtuiging het gevolg is van de weerspannigheid der synodale meerderheid tegen het groepje, dat het vermogen, om een kerkinrichting naar God's bestek te ontwerpen, als zijn monopolie beschouwt. En inderdaad wordt de Ned. Herv. kerk, gelijk trouwens alle kerkgenootschappen in dit hachelijk tijdsgewricht, door vele plagen bezocht en worstelt zij om haar behoud. Men vraagt zich af, hoe lang het nog met haar zal duren, en na de nieuwste weerbarstigheid der synode is men weer een stapje dichter bij den ondergang gekomen. Bij den ondergang n.l. van het kerkgenootschap in zijn tegenwoordigen vorm, waaruit de ware, gereorganiseerde kerk zal oprijzen, bevrijd uit de slavernij gelijk God's volk oprees uit Egypte.

Nu wij eenmaal, dank zij de deskundige voorlichting van ds. Lingbeek, het schriftuurlijk prototype van de geschiedenis der Ned. Herv. kerk in het verhaal van de tien plagen hebben ontdekt, is het gemakkelijk na te gaan, hoever het proces van ondergang en bevrijding zich heeft ontwikkeld. Als punt van uitgang hebben wij immers de laatste plaag, welke ds. Lingbeek tot zijn klacht heeft gebracht. Hier is de parallel wel zeer duidelijk. Wat heeft immers de synode, als straffende hand Gods, anders gedaan, dan een hagelslag neer te zenden op den zoo vroolijk voorbereiden oogst der reorganisatie-mannen? Buiten den kerkelijken stijl spreekt men van „een emmer koud water", maar schriftuurlijk gesproken, was het donder, hagel en regen, die neerkletterden op het enthousiasme der te Utrecht verzamelde ambtsdragers. De achtste plaag is neergekomen op de arme, verstokte Ned. Herv. kerk.

Nu weten we dus tevens, wat de zeven reeds verschenen plagen moeten zijn geweest. Voor een oogenblik door den bril van ds. Lingbeek kijkend, ontwaren wij spoedig de eerste ploeg, waarmee de zoo koppig reorganisatie weigerende Ned. Herv. kerk is bezocht. Het water van den Nijl veranderde in bloed. Men beheeft geen Johannes de Heer te zijn, om te erkennen, dat deze plaag zich in de Ned. Herv. kerk heeft herhaald. Het klare water des geloofs heeft een roode kleur aangenomen. Voortdurend ergernis van de ultra-orthodoxie, de „roode dominees", om van de roode leeken nu niet te spreken, in de kerk der vaderen! Dit is waarlijk een bezoeking des Heeren!

Dat de Ned. Herv. kerk wemelt van kikvorschen, is zelfs den buitenstaander wel opgevallen. Een bezoeking gelijkt dit voortdurend, eentonig en alom verspreid gekwaak, dat onmiddellijk beëindigd zou zijn, zoodra de „roep om reorganisatie" overbodig zou zijn geworden.

Ook de muggen en steekvliegen zijn onmiddellijk te herkennen. Niet alleen ds. Börger hebben ze gestoken, maar de tallooze jongelieden, die bij de aanneming en bevestiging gekweld en gesard werden met het weigeren van attestatie; de minderheden, die met chicanes buiten het ook hun rechtmatig kerkgebouw worden gehouden, — maar wie somt op, wat de kerkelijke steekvliegen al niet voor verdrietelijkheid hebben berokkend. Inderdaad, hier van een plaag te spreken, is geenszins overdreven.

Een alom bekende plaag, waarmee de Ned. Herv. kerk wordt bezocht, is de ontvolking. Deze bepaalt zich hoofdzakelijk tot de vrijzinnigen, onder welke groep een stelselmatige beweging tot opzeggen van het lidmaatschap de meeste slachtoffers maakt. De confessioneelen blijven voor deze plaag gespaard. De „massa", de „kudde" gaat voor de vrijzinnigen verloren, gelijk het vee bij de vijfde plaag voor Farao verloren ging, doch de kudde der Israëlieten behouden bleef.

Is het twijfelachtig, wat tenslotte met de booze zweren bedeeld wordt? Spreekt men niet van de melaatschheid der ketterij, die in den vorm van liberalisme, socialisme, individualisme, Boeddhisme, atheïsme, en wat voor isme's meer, voortwoekert onder farao Weyland's volk?

Toch blijft farao Weyland voor Mozes-Lingbeek verstokt. Zullen de sprinkhanen, die nu aan beurt komen, hem vermurwen of zal eerst de duisternis en de dood der eerstgeborenen het vonnis moeten verzwaren? Dat de Ned. Herv. Kerk toch de waarschuwing ter harte neme, waarmee ds. Lingbeek zijn beschouwing besluit: „Geen vrede en geen ware zegen voor haar, vóór er is, ook kerkelijk, een terugkeer tot den Heere en tot Zijn Woord!" Hetgeen in concreto wil zeggen: vóór het ontwerp-Lingbeek c. s. is aangenomen.

Zendingsstudie-conferentie.

Vrijdagmiddag heeft Ds. B. J. C. Rijnders, zendingsdirector, over: „Ons Winterwerk" gesproken. Spr. legt er nadruk op, dat onze arbeid voor de zending geen liefhebberij mag zijn, want dan staat zij buiten ons leven. De zending eischt daarvoor een te groote mate van kennis. Zij moet worden een stuk van ons leven. De conferentie moet ons gebracht hebben in de gemeenschap met God. Wij hebben nu een roeping tegenover onszelven en een roeping tegenover anderen.

Met de kennis van de zending is het vaak droevig gesteld. Waarom verwaarloost men dit stuk der zelfopvoeding? Waar een wil is, is een weg.

In de taak tegenover anderen kan men meer aandacht wijden aan de lectuurverspreiding. Verder aan het werk onder de jeugd. Gewenscht is een nauwere band tusschen degenen, die de conferenties te Lunteren hebben meegemaakt en de bestaande zendingscorporaties.

Het slotwoord wordt gesproken door den vice-voorzitter, Ds. P. J. de Jong, pred. te Amsterdam. Hij wijst op het bizondere van zendingsconferenties. Daar staan wij dadelijk in de dienende houding. Wij zijn er om Gods wil. Daarom is de voornaamste vraag, wat God ons geeft. Wij zijn dankbaar en daardoor ootmoedig.

De voorzitter Dr. Van Boetzelaar sluit daarop de conferentie. Hij wijst op de mogelijkheid, dat menschen uit verschillende kerken en kringen zich in deze conferentie één gevoelden in Jezus Christus. Afscheid wordt genomen van de zendelingen, die spoedig naar Indië zullen uitgaan.

Roomsche en Tsjechoslowaksche kerk.

Onze correspondent te Praag schrijft:

Onder een andere rubriek is reeds een en ander meegedeeld over de politieke gevolgen, welke te wachten en al gedeeltelijk zichtbaar zijn, van den nieuwen herderlijken brief van het Tsjechoslowaksche episcopaat. De politieke roomsche organen hebben getracht den ongunstigen indruk van dezen brief wat te verminderen, door er op te wijzen, dat hij uitsluitend kerkelijk bedoeld was, en wel om den geloovigen de aanleiding tot de teruggroeping van den nuntius toe te lichten. Bij een objectieve beoordeeling van den inhoud van den brief, komt men echter tot de slotsom, dat dan toch de vorm waaronder dit is geschied, verre van gelukkig is gekozen. Het blad van het episcopaat, de Cech, wilde den brief aanvankelijk niet opnemen, daar hij geen betrekking had op het algemeene niet-katholieke publiek. Ten slotte ging het orgaan toch tot publicatie over, opdat in het bijzonder de katholieke leeken hem konden lezen, en beoordeelen. De brief — aldus het blad — wil slechts het roomsche volk wekken, en zorgen dat het niet inslaapt of zich in slaap laat sussen. Dat het bisschoppelijke blad op een andere plaats de katholieken aanspoort zich voor te bereiden op de scheiding van kerk en staat, ook al zal deze moeilijkheden opleveren, schijnt de meening te staven, dat de herderlijke brief als een oorlogsverklaring is bedoeld.

De onmiddellijke aanleiding tot het vertrek van den nuntius, zoo wordt gezegd, vormde de viering van Hus als voorlooper der 16e eeuwsche reformatie, dus als rebel tegen het hoogste christelijk gezag. Door de opneming van den Husdag onder de algemeen erkende feestdagen, zal het meerendeel van de roomsche bevolking van alle nationaliteiten en de Heilige Stoel zelf telkens weer worden beleedigd. Verder gaf een vergelijking van den toestand in Tsjecho-Slowakije met dien in de buurstaten tot het vertrek aanleiding. Beieren, Polen, Hongarije en Zuid-Slavië sloten met den Heiligen Stoel rechtvaardige overeenkomsten af, waarbij de betrekking tusschen staat en kerk geregeld werd op den grondslag: geeft den keizer (het staatsgezag) wat des keizers, en Gode wat Gods is (Luc. 20. 25). In Tsjecho-Slowakije werpt zich de staat op als eenige bron van alle recht. De hoogsigeplaatsten loochenen elke bovennatuurlijke openbaring en daarmee elke zichtbaarwording van Gods Zoon: zijn verlossingswerk en de stichting van de katholieke kerk met haar zending „leert alle volkeren" wordt door hen gering geacht, en deze kerk zelf uitgekreten als een lageren vorm van het positieve Christendom. Daartegenover wordt de reformatie der 16e eeuw als bron der godsdienstvrijheid en van allen vooruitgang voorgesteld, waarvan Hus de voorvechter wordt genoemd. „De Tsjecho-Slowaksche katholieken laten zich, voorgelicht door de objectieve waarheid van de werkelijke wetenschap, de traditioneele vooroordeelen van het protestantisme en van het ongeloof niet opdringen, ook niet waar het Hus betreft, wiens literaire en nationale verdiensten zij overigens erkennen".

Doch ook de Tsjecho-Slowaksche kerk zit niet stil. Er wordt hard gewerkt, om van de conjunctuur zooveel mogelijk partij te trekken. De wijze waarop dit geschiedt, is voor een kerkelijke gemeente wel wat ongewoon, en onderscheidt zich weinig van die, waarop politieke partijen aanhangers trachten te winnen. De volgende proclamatie, welke in Praag overal is aangeplakt, is te curieus, dan dat wij haar niet gedeeltelijk zouden weergeven:

„Burgers! Herhaalde malen reeds is de eer van ons land met voeten getreden: Rome en zijn eeuwige heerscher de paus, ontzet van de heerschappij over het Italiaansche volk zelf, en ingeperkt binnen het Vaticaan welks paleizen hem als verblijfplaats zijn aangewezen, tracht tenminste zijn macht over minder verlichte volken te redden. Tot deze behoort ook het volk der tsjechoslowaksche natie. Niet genoeg dat hij ons hielp onderdrukken, meer dan duizend jaren lang, dat hij onzen grooten priester Jan Hus, gewezen professor en rector aan de universiteit te Praag, den vromen prediker en schrijver tot den dood op den brandstapel veroordeelde, dat hij ons vaderland in den oorlog dreef om het tenslotte voor driehonderd jaar aan de Habsburgers uit te leveren; thans wil hij ons verbieden Hus' nagedachtenis te vieren, en wil hij nog tegen hem zijn stem verheffen. Hij wil ons dwingen, dat wij instemmen met zijn onrechtvaardige veroordeeling en de onmenschelijke vuurdood goedkeuren.

Bij het herdenkingfeest van Jan Hus was het op 6 Juni 1925, dat onze president Masaryk te Genève den strijd om onze bevrijding tegen Oostenrijk begon; de pauselijke nuntius, de gezant van het Vaticaan heeft dit jaar onze regeering en den president der republiek willen verbieden den tienden wederkeer van dien dag te herdenken en deel te nemen aan de viering van den feestdag van den 6en Juni, die sinds 305 jaar voor het eerst een door de wet bepaald officieel karakter zou dragen. Beleedigd vertrok de nuntius. En de regeering riep haar gezant bij het Vaticaan terug. Leefden we in oude tijden, dan zou reeds een kruistocht tegen ons land op touw zijn gezet.

Burgers! Wat zult gij doen? Rome pocht er op, dat het in Tsjechoslowakije nog tachtig procent der burgers onder zich heeft. Daarom kan de paus zich voor heerscher over de Tsjechoslowaksche natie houden. Maar de vrije kinderen dezer natie hebben hun eigen vrije kerk! En daarom moet zij, wanneer gij al tot dusverre aan Rome onderhoorig waart, uittreden. En ge moet medewerken aan de uittreding uwer verwanten en medeburgers. De Tsjechoslowaksche kerk, welke in nieuwen vorm den godsdienst van Christus geeft, in overeenstemming met de gezonde rede en met de sociale behoeften der tijds, heeft zich tot taak gesteld, den Tsjechoslowakschen burger een vergoeding te bieden voor de vroegere en reeds stervende roomsche kerk. Zij is niet rijk, maar zij verlangt ook geen rijkdommen. Zij won dadelijk in den loop van het eerste jaar van haar bestaan, is 1920, meer dan een half millioen leden, en sinds dien tijd opnieuw honderduizenden, zoodat zij op het oogenblik meer dan 150 kerkelijke gemeenten telt; in den loop der laatste twee jaar stelde zij meer dan veertig concilien in, terwijl zijn voor de godsdienstige vorming van 100.000 jeugdige personen zorgde. En volgt voor alles de stem van uw geweten, de stem waarmede onze Meester Jan Hus tot uw spreekt, die toch zegt: „Zoek als trouw christen de waarheid, hoor de waarheid, leer de aarheid, heb de waarheid lief en geef haar haar volle recht, bezit de waarheid en verdedig haar tot den dood". Het geloof is niet alleen in Rome; het is daar juist het minst. Rome bestond nog niet, toen men al een geloof had. Het christelijk geloof kwam en Rome onderdrukte het driehonderd jaar lang, totdat het kans zag het aan zijn eigen belangen dienstbaar te maken, en uit Christus een werktuig en hulpmiddel maakte om naties te onderwerpen. Laat niemand zeggen: 'Zooals iemand geboren is, moet hij blijven.' Gij zijt niet in de roomsche kerk geboren: men schreef u eerst in bij den doop, en alleen daarom hebben ze u gedoopt, dat de kerk zich van u kon meester maken. Ongedoopte kinderen gelden voor haar als ongeloovigen. De Tsjechowaksche natie heeft voor vijf eeuwen reeds haar eigen kerk gesticht, en had reeds tweehonderd jaar daarin geleefd, toen Rome haar weer met behulp der Habsburgers deed verdwijnen. Maar nooit zal dit meer kunnen gebeuren. Een vijfde deel van de Tsjechoslowaksche natie is in den loop van zes jaar, den tijd van het bestaan der republiek, van Rome afgevallen, en ook anderen zullen Rome vaarwel zeggen, tot de geheele natie zich heeft losgemaakt. Daarom moogt ook gij niet langer dralen!"

Hieronder volgt dan een opgave van de plaatsen waar biljetten te krijgen zijn, waarop men zijn overgang naar de Tsjechoslowaksche kerk kan aanmelden en van die, waar godsdienstoefeningen worden gehouden. De biljetten kunnen door kinderen boven zestien jaar zelfstandig worden ingevuld; beneden dien leeftijd moet de Vader voor de jongens, de Moeder voor de dochters mede onderteekenen, en, indien de moeder weduwe is, ook de voogd der kinderen.

Het kerkelijk conflict heeft de kwestie der verkiezingen aan de orde gebracht. Bij het lezen van de oranje en blauwe plakkaten zouden we bijna gelooven, midden in den algemeenen verkiezingsstrijd te zitten.

Te Beuningen (Gld.) waar de kerkvoogdij der Ned. Herv. kerk tot heden weigerde den aanslag voor den raad van beheer te betalen, is thans besloten den aanslag te voldoen, zoodat men tot het beroepen van een predikant kan overgaan.

Te Neder- en Over-Asselt (Gld.) waar de kerkvoogdij der Ned. Herv. kerk tot heden den aanslag voor den raad van beheer betaalde, weigert de nieuwe kerkvoogd, de heer van Welg te Beuningen, thans den aanslag te voldoen.

De eerste openbare godsdienstoefening in de geheel gerestaureerde oude kerk der Evangelisch Luth. gemeente te Amsterdam wordt Zondag 6 September onder leiding van den oudsten predikant ds. P. Groote gehouden.

Men meldt ons uit Winschoten:

Wegens verhooging van den kerkelijken aansl voor de lidmaten der Ned. Herv. kerkgemeente Delfzijl tot ½ pct. van hun belastbaar inkomen (d rijksinkomstenbelasting) zullen verschillende le hun lidmaatschap der kerk bij deurwaardersexpl opzeggen.

Letteren en Kunst.

De Olympische Spelen.

Het bestuur van Architectura et Amicitia he aan het gemeentebestuur van Amsterdam het v gende adres gezonden:

In aansluiting en aanvulling aan het onderho dat een delegatie uit het bestuur van het genootsch Architectura et Amicitia met uwen voorzitter mo hebben naar aanleiding van ten behoeve der Ol piade 1928 te stichten vaste gebouwen, heeft h bestuur boven genoemd de eer het volgende on uw aandacht te brengen.

De delegatie boven genoemd, van het N. O. vernemende, dat nog geen architect aangewezen nam de vrijheid een beroep te doen op uw groo en hoogen invloed om, ten opzichte van de voor Olympische Spelen benoodigde vaste gebouwen, het uitschrijven van een prijsvraag te geraken, deed dit op de volgende gronden:

De huidige stand van de Nederlandsche bou kunst, in het bijzonder die van de hoofdstad, nee een plaats in onder de kunsten als zelden door kunst in eenig land bereikt is, waardoor deze ku in het algemeen en in het buitenland in het b zonder de aandacht trekt en bewonderd wordt. H bestuur van het genootschap is dan ook v meening dat, met overigens dezelfde middelen, ons land dingen bereikt kunnen worden die ove elders tot de onmogelijkheden behooren.

Dat deze mogelijkheden hier te lande bestaan, le de hoofdstad van het land, dat zoovele vreem lingen ontvangen zal, naar onze meening bijzonde verplichtingen op ten opzichte van de Nederlandsc bouwkunst.

Dit klemt te meer daar de vaste gebouwen v blijvenden aard zijn en hun uiterlijk aanzien v blijvende waarde is voor het karakter van het sta beeld, waaruit moge blijken van hoeveel belang h is, dat een groot complex als het onderhavige d tijd waarop het ontstaat op waardige wijze acce tueert.

Daar het hier niet om de opdracht van e enkelen particulier gaat, maar om een opdracht d uit zal gaan van eenige groepen van belan stellenden, heeft een goed geleide prijsvraag hi meer zin dan een eenzijdig beïnvloede opdrac buiten een prijsvraag om.

Bovendien meent het bestuur boven genoemd, d bij de prachtige spontane hulp, waarmede gehe Nederland en Amsterdam in het bijzonder het houd van de Olympische Spelen in ons land heeft mogeli gemaakt, er zeker alles voor te zeggen is gehe bouwkunstig Nederland in de gelegenheid te stell zich uit te spreken in ontwerpen voor gebouwen t behoeve van die Spelen.

Het bestuur boven genoemd wil daar te meer u aandacht op vestigen, daar een wedstrijd in de bou kunst zich op ongezochte wijze aansluit bij de Oly pische idee, terwijl bovendien een kamp tussch kunstuitingen die een reeks van kampen in beh digheid en lichaamskracht vooraf gaat, toch zek de geheele Olympiade een bijzonder hoog acce kan verleenen, wat toch voor Amsterdam als st zeker ook niet van belang ontbloot is.

Wij vestigen er uw aandacht op dat een compl gebouwen als boven bedoeld, zich daarom zoo go voor een prijsvraag leent daar, meer dan bij wel andere gebouwen ook, de groote greep van den on werper hier waarde heeft; bovendien zijn de alg meene eischen, aan dergelijke gebouwen te stell voldoende bekend, getoetst aan bestaande inrichti gen en vastgelegd in de vakliteratuur. Een progra ma kan zich daarenboven natuurlijk uitspreken ov bijzondere eischen. Als laatste, meer ondergeschi maar toch ook zeker niet te verwaarloozen pu brengen wij nader onder uw aandacht, dat een te toonstelling der resultaten van een prijskamp vo een complex, waar groote belangstelling bestaat i een land waarvan de bouwkunst de algemeene aa dacht trekt, zeker bij zal dragen deze Olympiad bijzonder belangrijk en aantrekkelijk te maken e zelfs een invloed naar buiten alsdan niet tot de o mogelijkheden behoort.

Wat het tijdsverlies betreft dat een prijsvraag m zich zou brengen, meenen wij als onze oprechte ove tuiging uit te mogen spreken dat dit, met een vruch bare samenwerking tusschen de verschillende lich men, tot een minimum beperkt zal kunnen worde

Mocht uw college alsnog een onderhoud naar aa leiding van het bovenstaande wenschen, zoo zou h bestuur boven genoemd dit zeer op prijs stellen.

Verdwijnend natuurschoon.

Het Leeuw. Nwsbl. schrijft:

De verkoopadvertentie staat al in de krant: bijn 95 H.A. bosch staat weer te verdwijnen en Gaaste land zal weer worden ontmooid. Men heeft nog d hoop, dat de beweging van natuur-minnaars tegen d plannen zoodanig in omvang zal toenemen, dat Stee dallen, Zeventienakkers, het Doornbosch enz. beho den blijven. Echter.... de menschen zijn zoo practisc tegenwoordig.

Gaasterland klaagt weer:

Ik wier 'n moaije jiffer,
Dat sei men kear op kear,
Mar och, nou wird ik útklaeid.
Det docht my o, sè sear.
Myn fugels en myn bemmen,
Dat wier myn rom en ear
Ik mei se net bihâlde,
Det docht my o, sè sear.
De sêge en de bile,
Dy nimme fear op fear,
Sè wirdt de fugel plokke,
Det docht my o, sè sear.
Ik wier in moaije jiffer,
Mar ik bin 't hast net mear:
Ik wird 'n âlde widdou....
Det docht my o, sè sear.

Naar men ons uit Berlijn meldt, schrijft Alfre Kerr, dat het standbeeld, dat Lederer van Heinric Heine gemaakt heeft, eindelijk opgesteld zal worde op een plein te Hamburg, waar het beeld than angstig verborgen wordt gehouden (vermoedelijk u vrees voor aanslagen van Volksche zijde). De Stamp uit Turyn en de Mattino uit Napels hebben reed beweerd, dat er voor dit monument gaarne een plaat zal worden ingeruimd te Lucca, dat door Heine ze mooi en geestig is beschreven, en Mussolini, voeg Koch eraan toe, heeft niets tegen een satiriek dichter die dood is.

Post en Telegraphie.

Laatste buslichting aan het hoofdpostkantoor alhi voor de Canarische Eil., Goudkust en Liberia per stoo schip Java: gewone stukken 25 dezer 5 u. 's ochtend aangeteekende stukken 24 dezer 8 u. 's avonds. De verze ding van de briefpost geschiedt uitsluitend op verzo der afzenders, blijkende uit een aanwijzing op het adre

Ingezonden Stukken.

Opneming van Ingezonden stukken (ook van die, welk onder andere rubrieken worden geplaatst) wordt alle dan overwogen, indien de inzenders naar de grootst mogelijke beknoptheid hebben gestreefd. Ingezonden stukken, waarbij dit niet is geschied, worde onherroepelijk terzijde gelegd.

Redactie

Medezeggenschap.

M. de R.,

Bij de gedachtenwisseling over de medezeggenschap va den arbeider heeft het mij getroffen, dat van geen enkele kant, noch werknemers-, noch werkgevers-, noch buiten standers-kant, er op gewezen is, dat aan het recht en d macht van zeggen onverbrekelijk verbonden is de verant woordelijkheid voor de gevolgen van dat zeggen. Dat di verantwoordelijkheid van werknemersleiders-zijde ni aangeboden wordt, is duidelijk genoeg. Dat ook van werk geverszijde op dat punt niet wordt ingegaan, is ook te begrijpen, maar hoe zou het komen, dat van buiten af e niet op gewezen wordt, dat de macht en het recht om ie te doen niet kunnen bestaan zonder verantwoordelijkhei voor de gevolgen van dat doen of zeggen in het algemee en in het bijzonder in het geval, dat het een zaak betre die niet van den zegger of doener is!

Statistiek.

Woningbouw.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mee omtrent de toeneming van het aantal woningen in Nederland.

	Gereed gekomen woningen.	Onbewoonbaar verklaarde, gesloopte en aan haar bestemming onttrokken woningen.	Netto vermeerdering van den woningvoorraad.
Juni 1925	3,530	344	3,186
Mei 1925	4,517	481	4,036
April 1925	4,795	452	4,343
Maart 1925	4,557	331	4,226
Februari 1925	3,251	331	2,920
Januari 1925	3,014	377	2,637
December 1924	3,832	561	3,271
November 1924	4,456	299	4,157
October 1924	4,262	313	3,949
September 1924	4,348	259	4,089
Augustus 1924	5,572	288	5,284
Juli 1924	4,166	423	3,743
Juni 1924	4,195	242	3,953

Visscherij.

BUNSCHOTEN, 22 Aug. De aalaanvoer beliep met 2 span van elders 490 p. à 51—59½ c.; bot en schol (Zuiderzee) 1046 p. à 32½—15 c., een partijtje binnenvisch deed 24—30 c. p. pond; garnalen 17 c. per K.G.; laatste aanvoer Noordzeevisch 18 ben à f 8.50—16.

ENKHUIZEN, 22 Augustus. De binnenscholvisschers (8 vaartuigen) kwamen gisteren avond laat binnen met 848 pond schol en 173 pond korbot. De schol gold f 10.45 tot f 18, de bot f 15—24.55 per 50 Kg. Garnalen, afgeloopen week 3668 pond, golden f 1.25 per mand (28 pond).

HUIZEN, 22 Aug. De heden binnengekomen spannen hadden matige vangst sleepbot: 20—34 p. p. sp. à 34 c. per pond; zeeaal 103 K.G. à 91 c. tot f 1.08; schol 83 p. à 14—16½ c.; garn. 216 K.G. à 16½ cent.

SCHEVENINGEN, 22 Augustus. De Schokkervloot, die deze week hier kwam markten, klom van de 30 op ruim 40 scheepjes, die in 185 reizen voor f 14,055 visch hebben aangebracht. Men vangt in hoofdzaak tong en schol, waarvoor een goede prijs werd besteed. Van de haringvisschers kwamen er 31 binnen met wat betere vangsten, doch na veel te lange reizen, die 10 en 12 weken hebben geduurd. Het gemiddelde kwam nu op 8 last tegen 17, 7 en 20 last in de vorige jaren. In totaal brachten 113 schepen 908 last mee, tegen verleden jaar 169 schepen met 2994 en in 1923 139 schepen met 2788 last haring. Heden kwam binnen de SCH 82 B. Korving met 12 last, SCH 19 A. den Dulk met 13, SCH 250 C. Pronk met 13, SCH 260 A. v. d. Zwan met 3, SCH 285 A. v. d. Toorn met 31, SCH 328 A. C. de Graaf met 9 last. De prijzen waren voor S.H. f 47—48.60, M.H. f 24. De V.H. werd onderhands verkocht. Aan de vischhal kwamen 36 schokkers, die f 2077 besomden.

STETTIN, 21 Aug. Haring. (Bericht van E. F. Dahlke). Aanvoer van nieuwe Schotsche 10,099 heele en 6336 halve vaten, van Noorsche 10,507 heele en 594 halve vn. De groote vraag voor het binnenland en het wegens slechte vangstberichten kleine aanbod van Schotsche hadden tengevolge, dat verkoopers hun vraagprijzen verhoogden. Noteeringen in den groothandel: nieuwe maatjes groote Stornoway 90/- à 95/-, middelsoort 60/- à 70/-, Shetland groote 73/- à 78/-, groote volle 80/- à 83/-, maatjes volle 63/- à 65/-. Kroonmerk volle 78/- à 80/-, dito maatjes 49/- à 51/-. Slobharing Kr. 27 à 35. Vaarharing Kr. 23 à 27, alles per vat netto, ex pakhuis te Stettin.

VOLENDAM, 22 Augustus. Hedenmorgen kwam de vloot binnen met 20—50 pond aal per botter, prijs 50—60 ct. per pond; 6—8 litten garnalen, prijs f 2—3 per lit.

URK, 21 Augustus. 40 vaartuigen voerden heden hier aan: 360 pond aal, prijs 37—40 ct., 100 pond schol 10 ct. en 40 pond bot 17 ct. per pond; 106 manden garnalen 30 ct. per mand.

Handelsberichten.

ROTTERDAM, 22 AUGUSTUS.
OVERZICHT DER WEEK.

Koffie. De eerste dagen der afgeloopen week kenmerkten zich door eene vaste stemming en deze bracht nog eene verbetering in de in betrekkelijk korten tijd reeds aanmerkelijk gestegen termijnnoteeringen. Daarna trad eenige reactie in, en daar Brazilië blijk gaf deze te willen volgen, liepen in het bizonder de prijzen voor latere leveringen de laatste dagen circa 1½ c. terug en de markt sluit in kalme stemming. De aanbiedingen van daar van kost- en -vracht, waarvoor men hier eenige belangstelling toonde, waren de laatste dagen iets lager. De afzet bleef over het geheel deze week nog tamelijk beperkt. In Palembang Robusta ging iets meer om, evenwel tot prijzen, niet onbelangrijk onder die van Indië, welke de laatste dagen weder gestegen zijn.

Meel. Ofschoon de omzet deze week wel iets grooter was dan verleden week, waren toch de zaken nog lang niet druk. Vooral de prijzen van Amerika worden voor hier te hoog geacht en ging hierin maar weinig om. Inlandsche soorten waren 25 cents lager; hierin ging een en ander om. Noteeringen: Inlandsche no. 0 f 22.50—22,75, Amerik. Patenten f 24—24.50, Amerik. Straight f 22.50—f 23.

Buitenlandsche Granen. (Bericht van de makelaars Hagebeek & Van der Schalk.) De afgeloopen week heeft zich gekenmerkt door een bijzondere terughoudendheid van zaken. Het binnenland, dat de laatste weken vrij belangrijke kwantums mais had opgenomen, legde weinig animo aan den dag; terwijl men verder algemeen eens wilde afwachten, welke invloed de heffing der graanrechten in Duitschland, welke dezer dagen zal aanvangen, op den loop der graanprijzen zal hebben.

Wat mais betreft, konden de prijzen van aangekomen La Plata zich niet ten volle handhaven, terwijl stoomende partijen zonder uitzondering eveneens lager werden aangeboden.

Zaken op aflading kwamen in 't geheel niet voor.

Donaumais voor direct schaarsch en met een flinke premie betaald; stoomende partijen worden nog op prijs gehouden, doch worden weinig gevraagd. Op latere aflading blijft de Donau, waar blijkbaar de vooruitzichten voor den nieuwen oogst gunstig zijn, geregeld aan de markt, doch de kooplust daarvan ontbreekt nog geheel. Evenzoo is het gesteld met Amerik. Mixed mais, nieuwe oogst, waarin slechts sporadisch iets ondernomen wordt.

Ook in Afrikaansche soorten is de handel veel minder levendig geworden.

Gerst. Voor loco partijen worden nog flinke prijzen betaald, doch overigens worden de zaken beheerscht door het dringend aanbod van Malting gerst op aflading tot prijzen die het artikel tot een concurrent voor mais hebben doen worden. In de gegeven omstandigheden neemt men tegenover de offertes van Donau en Russische gerst op aflading een afwachtende houding aan.

Rogge. Nu Duitschland een gooden inlandschen oogst heeft binnengehaald is het tijdelijk nagenoeg geheel als kooper van de markt verdwenen en kunnen de weinige zaken waar het binnenland niet de gewenschte levendigheid in den handel teweegbrengen. Wat er omging in rogge waren slechts onbelangrijke kwantums Westernrogge en verder een en ander in Poolsch/Duitsche rogge op aflading tot sterk verlaagde prijzen. Ook de offertes van Zuid-Russische op aflading bleven meerendeels ongeplaatst.

Haver blijft van Noord-Amerika en Canada in diverse soorten op alle termijnen dringend aangeboden. Speciaal 38 pd. White Clipped haver was belangrijk lager aan de markt, hetgeen wel aanleiding tot zaken in dat artikel gaf. Uitteraard waren de prijzen aan dagelijksche fluctuaties onderhevig.

Heden noteert men:

Mais. La Plata aangekomen f 243, wagonvrij f 246, stoomend naar aankomst f 240 à f 233, ladend/geladen f 231; Donau/Gulfox spoedig gewacht f 245, ladend f 239, Zuid-Afrik. No. 6 stoomend f 230/29.

Gerst 48 pd. Malting loco f 243, Sept.- en October-aflading f 221.

Rogge. Amerik. Western stoomend f 12.50, 72/73 kg. Poolsche Sept.-aflading f 11.10, 72/73 kg. Zuid-Russische Sept./Oct.-aflading f 12.

Haver. Canada 2 stoomend f 12.50, Canada feed I stoomend f 11, 38 pd. clipped Sept.- en Oct.-afl. f 9.80.

AMSTERDAM, 22 AUGUSTUS.
OVERZICHT DER WEEK.

Koffie. Enkele fluctuaties vonden de afgeloopen week in de termijnnoteeringen plaats, doch wij sluiten vrijwel onveranderd in tamelijk vaste stemming.

Omzet zeer bevredigend, zoowel in loco als op aflading.

Granen en Meel. Aan het wekelijksch overzicht van de Handelmij. v.h. Gerhard Polak ontleenen wij het volgende:

Er blijft, niettegenstaande de vaste markt, een wantrouwen bestaan tegen het huidige prijsniveau. Het gevolg is, dat overal, zelfs in Duitschland, waar de invoerrechten toch aanleiding zouden moeten geven tot het maken van groote reserves, de tarwe-voorraden bij de meelfabrieken klein zijn. Dit komt het sterkst tot uitdrukking aan de termijnmarkt in Liverpool, die steeds de meest betrouwbare barometer is van den tarwetoesand in Europa. October staat op het oogenblik reeds 8 d. boven December en indien in de huidige verhouding geen wijziging komt, is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat dit verschil zelfs tot 1/- stijgt, niettegenstaande dat op October niet alleen wintertarwe, maar ook zomertarwe en een deel Canadeesche tarwe geleverd kan worden, om van Argentijnsche en Europeesche soorten niet te spreken, waarbij dit jaar Rusland een grootere rol dan de laatste jaren zal vervullen. In dezen critieken toestand is het gewenscht, meer dan anders aandacht te wijden aan rogge, omdat dit allereerst als surrogaat en concurrent van tarwe optreedt.

Broomhall publiceert deze week onderstaande schatting, uitgedrukt in 1000 qrs.:

	1925	1924	1923
Oostenrijk	1,900	1,800	1,850
België	2,500	2,300	2,450
Bulgarijë	870	520	800
Tsjechoslowakije	6,200	5,220	6,050
Denemarken	1,700	1,500	1,770
Estland	700	660	760
Finland	1,510	1,310	1,100
Frankrijk	4,800	4,650	4,250
Duitschland	32,000	27,500	30,700
Griekenland	350	210	310
Holland	1,840	1,810	1,680
Hongarijë	3,500	2,700	3,750
Italië	730	710	750
Servië	700	750	690
Letland	1,200	1,130	1,260
Littauen	2,990	2,130	2,790
Noorwegen	90	80	90
Polen	28,000	16,790	27,540
Roemenië	810	695.6	1,110
Rusland	85,000	78,260	82,430
Spanje	3,600	3,260	3,280
Zweden	3,000	1,370	2,850
Zwitserland	190	160	190
Totaal Europa	184,180	155,455.6	178,430
Canada	1,750	1,600	2,710
U. S. A.	6,100	7,400	7,350
Totaal	192,030	164,455.6	188,490

Een deel van deze schattingen is officieel, een ander deel officieus. Bezien wij deze cijfers nader en schakelen wij het vorige jaar uit, dan blijkt, dat de oogsten 1923 en 1925 niet veel van elkaar verschillen, alleen Duitschland en Rusland hebben grootere oogsten. Het totaal van deze verschillen, zijnde ongeveer 4 millioen qrs., komt vrijwel overeen met de meerdere opbrengst van 1925, vergeleken met 1923. Duidelijk is, dat Canada en Noord-Amerika een veel kleineren oogst hebben dan vorige jaren; niettegenstaande dat, zullen deze landen vermoedelijk dit jaar 3 millioen qrs. beschikbaar hebben voor uitvoer. Gezien het hooge prijsniveau, dat zeker door Amerika gehandhaafd zal worden voor tarwe, zal van deze zijde zeker geen verlaging van den roggeprijs komen.

In ons bericht van 8 Augustus schreven wij het volgende: „Als straks de vrije uitvoer van granen uit Duitschland weer mogelijk gemaakt wordt, zal men meermalen onder wereldmarktprijzen kunnen koopen. Dergelijke manipulaties mogen een oogenblik op de wereldmarkt een zekeren invloed uitoefenen, doch wie alleen rekening houdt met nuchtere feiten, zal daarvan geen slachtoffer worden, evenmin als van de muntvervalsching of inflatie der afgeloopen jaren."

Deze opmerking is door de Duitsche pers, netjes uitgelaten volgens de goede gewoonte, dat men in het huis van den gehangene niet over het touw spreekt. Ook voor den buitenstaander is dit nuttig, omdat een verzwijging een aanwijzing is voor de plaats van het lijk. 20 Aug. is de uitvoer in Duitschland vrijgelaten en, in overeenstemming met onze opmerking, kwam Koningsbergen met lage offertes van rogge aan de markt. Rusland en N.-Amerika hebben op deze verlaging niet gereageerd. Ook de tarwemarkt is daarvoor ongevoelig gebleven. Wij moeten erkennen, dat de berichten, die voortdurend per mail van Amerika en Canada komen, ons den indruk geven, dat deze keer de oogst werkelijk niet veel grooter zal zijn dan de officieele opgave. Sir James Wilson, de bekende Engelsche graanstatisticus, die in het algemeen zeer voorzichtig is en zich zeer weinig door haussemotieven laat beïnvloeden, becijfert in zijn laatste bericht de wereldimportbehoefte op 80 millioen, eenzelfde cijfer, waartoe wij 8 Aug. kwamen. De opbrengst valt natuurlijk op het oogenblik, wat betreft het Zuidelijk halfrond, niet te schatten. Hij komt tot de conclusie, dat de wereldproductie niet veel de behoefte zal overtreffen.

Voor eenigen tijd beloofden wij nader terug te komen op de uiteenzettingen, die in Duitschland bij de besprekingen van de invoerrechten gegeven zijn. Het zijn voornamelijk de uiteenzettingen van professoren Aereboe en Sering, die ook voor de praktijk van groote waarde zijn. Dat in Duitschland, gelijk gebleken is, aan hun beschouwingen geen waarde is gehecht, is in overeenstemming met den geest, die daar heerscht: „Und die Kultur absolut, wenn sie unsren Willen tut." Bij de besprekingen hebben genoemde heeren uiteengezet, dat de graanprijzen over de geheele wereld onmogelijk het peil van voor den oorlog kunnen bereiken, omdat in de groote productielanden als Noord-Amerika, Canada en Argentinië, de productiekosten zoo hoog zijn gestegen en dat bijna chronisch gebrek aan arbeidskrachten tijdens de oogst de landbouwers noopt, veel hoogere loonen te betalen dan in Europa; dat de kosten voor de aan te leggen en bestaande spoorwegen zoo hoog zijn, dat, zelfs in het goed georganiseerde Canada het spoorwegbedrijf op zichzelf nog niet loonend is. In overeenstemming hiermede maken de vrachtprijzen van de productieplaatsen naar de havens den prijs voor de wereldmarkt aanmerkelijk hooger dan voorheen.

In verband hiermede is zeker belangwekkend de uiteenzetting, die Sir James Wilson geeft in het hierboven reeds genoemde bericht betreffende de verhouding tusschen de tarweprijzen van nu, vergeleken met die van 1913. Hij zet uiteen, dat in Engeland de tarweprijs, welke de boeren aldaar ontvangen, in goudwaarde 53 pct. hooger is dan in 1913, terwijl het algemeene prijsniveau 59 pct. gestegen is. Dit betreft Engeland. De vaststelling van den tarweprijs is afhankelijk van plaats en kwaliteit. Bovendien weet men, dat de verschillende statistici tot verschillende indexcijfers komen, zoodat practisch gesproken, volgens indexcijfers de waardeverhoudingen van vóór den oorlog en nu op bepaalde artikelen toegepast, niet op eenige procenten meer of minder is te bepalen. In Nederland b.v., waar de loonen lager en de inlandsche tarweprijzen gewoonlijk hooger zijn dan in Engeland, is de verhouding gunstiger. Omtrent Duitschland kunnen wij op het oogenblik geen oordeel vellen.

Belangrijk voor de graanprijzen is hetgeen de vorige maand te Oslo door de Baltic & White Sea Conference besloten is. Er werd n.l. besloten, het overbodige aantal schepen op te leggen, terwijl de reeders, die vrachten afsloten, 1 tot 1½ pct. van de vracht zouden storten in een fonds, ter tegemoetkoming in de verliezen der opgelegde schepen. Op het oogenblik vormt de vloot van de American Shipping Board nog een geweldige concurrentie. Men weet, dat deze bestaat dank zij een groote subsidie van de Amerikaansche regeering. Deze subsidie heeft, gelijk men weet, op het oogenblik haar hoogtepunt bereikt, zoodat ook de vrachten met deze maatschappij verhoogd zullen moeten worden. Een meer economische reorganisatie van de vrachtenmarkt is dus meer dan waarschijnlijk en brengt allereerst voor granen, we'k artikel in het bijzonder van de wilde vaart profiteert, prijsverhooging mede. Onder deze omstandigheden is een algemeene vrachtverhooging op den duur zeer waarschijnlijk. Dit alles belet niet, dat op het oogenblik Canada-tarwe op October-verscheping, 8 tot 10 shilling per qr. goedkooper wordt aangeboden dan aangekomen partijen, maar indien de import zoo klein blijft als thans, dan zal ook in October een premie betaald moeten worden voor aangekomen tarwe en deze premie zal grooter worden voor de goede tarwesoorten, naarmate de kwaliteit der Europeesche tarwe slecht is. De komende maand zal omtrent de kwaliteit van Europeesche tarwe van beslissenden invloed zijn, al zal de hoeveelheid weinig meer veranderen. Naarmate in Europa de tarwe goed binnenkomt, zal de vraag naar Canadeesche en Noord-Amerikaansche tarwe afnemen en indien dan de oogstberichten van Argentinië en Australië gunstig blijven, dan is in October/November een daling zeer goed mogelijk. Op deze mogelijkheid zijn dan ook gebaseerd de offertes van sommige meelfabrieken, die op die termijn f 1 lager offreeren dan thans, een risico, dat ons voor de verkoopers, gezien het huidige prijsniveau en de late levering, niet groot schijnt.

Huiden (Bericht van de makelaars Pflughaupt). De huidenmarkt blijft over het algemeen zeer kalm zoo niet flauw gestemd maar prijzen blijven over de geheele linie nogal vast, wat wel vooral aan de mindere voorraden bij koopers en verkoopers moet worden toegeschreven. Van de La Plata wordt eveneens een lustelooze zoo niet flauwe markt gemeld en wij ontvangen alleen bericht dat ter plaatse van de eene hand in de andere zijn overgegaan 3000 Saladeros ossen en 5000 Saladeros koehuiden tegen geheime prijzen; buitendien meldt een Cabelbericht de afdoening van 5000 la Blanca Frigerifico ossen naar de V. S. A. $ 37 5/8 (ca. 8.1/4 d.) en 2000 La Blanca Frigerific koeien naar Canada $ 35 (ca. 7.3/4). De voorraad in Saladeros is klein en worden per Cabel slechts nog enkele huiden aangeboden. In droge huiden gaat niets om, koopers schijnen er niet toe te kunnen overgaan de vraagprijzen te betalen.

Java-huiden. Ook hier heerscht een rustige stemming, voor de zich in de laatste tijd aanhoopende voorraden is het zeer moeilijk koopers tegen vraagprijzen te vinden.

Inlandsche huiden en vellen. Ook de stemming op de veilingen deze week sloot zich geheel bij den algemeenen toestand aan, huiden gingen zonder animo in doorsnee 1—2 cent lager, kalfsvellen bleven veelal onverkocht.

Looistoffen blijven bij een kalme markt zeer vast gestemd.

(R.B.D.) LONDEN, 22 AUGUSTUS. 6 u. 30.

Tarwe in sh. per 480 lbs. kalm. Manitoba No. 1 partij 63/6 bet. Aug., Amerik. Harde Winter partij 60/- verk. Aug./Sept., Witte North. Pacific lading 59/- verk. Sept./Oct., Rosafe 62½ lbs. partij 58/3 verk. Aug./Sept., Barusso 63½ lbs. lading 57/6 verk. Aug./Sept., Zuid-Australië partij 58/6 verk. stoom., Karachee Choise White partij 59/- waard Aug./Sept.

Mais in sh. per 480 lbs. lusteloos. Gele La Plata partij 38/6 bet. en verk. Aug./Sept., Amerik. Mix. No. 2 partij 38/6 verk. Dec./Jan., Donau-Galatz-Fox lading 43/- verk. Aug., Z. Afr. Platte Witte No. 2 partij 38/4½ verk. Aug./Sept., Rondo Gele No. 6 partij 38/6 koop. Aug./Sept.

Gerst in sh. per 400 lbs. lusteloos. Canada No. 3 partij 35/1½ waard Aug./Sept., Donau-Kustendji lading 35/3 verk. Sept./Oct., Warachee partij 40/6 genot. Maart.

Haver in sh. per 304 lbs. kalm. La Plata partij 25/6 waard Aug./Sept., Canada No. 2 partij 28/9 verk. Aug./Sept.

Oliezaden in £ per ton. Lijnzaad La Plata Sept./Dec. 19¼ bet. en verk., Calcutta Sept./Dec. 21½ koopers, Koolzaad Toria Aug./Sept. 22¼ verk., Katoenzaad Black Aug./Sept.S...en en...en en...en en...en en...en en Aug./Sept. 13¼ nom., Soyaboon Mandsj. Aug./Sept. 14¼ waard, Sesamzaad Chin. Aug./Sept. 27½ waard.

Copra Sing FMS Juni/Aug. 30½ waard, Ceylon FMS Aug./Sept. 31¾ verk., Grondn. Chin. Nov./Dec. 24 verk., to Hull Nov./Dec. 25¼ verk.

Olie in £ per ton. Lijnolie loco 41¼ verk., Sept./Dec. 40½ verk., Kaaoenolie Egypt. Ruwe 44½ waard, Raapolie loco 48½ waard, Palmolie Lagos loco 41¾ waard, Palmpitolie loco 42¾ waard, Grondnootolie Ort. Aug./Sept. 48 nom., Soyaolie Mandsj. Aug./Sept. 44¾ waard, Cocosolie Ceylon Aug./Sept. 45¾ waard, Terpentijn Am. loco sh. p. Cwt. 69/3 verk.

Rubber na slot Crêpe loco 41, Aug. 41 koopers, Sept. 39, Oct./Dec. 33½, Jan./Maart 30½ verk., Sheets loco 41, Aug. 41 betaald en koopers, Sept. 39, Oct./Dec. 33½, Jan./Maart 30¼ betaald en verk.

LONDEN, 21 AUGUSTUS.

Metalen. (Bericht van de firma Rudolf Wolff & Co., te Londen, medegedeeld door de N.V. Metaalmaatschappij van S. A. Vles & Zonen, te Rotterdam.) De metaalmarkt kenmerkte zich gedurende de afgeloopen week door een kalme stemming en de handel nam geen groote afmetingen aan. Met uitzondering van tin konden de overige metalen in prijs stijgen, zulks in verband met het feit, dat het herstel, hetwelk aan het einde der vorige week is ingetreden, goed gehandhaafd bleef.

Zink was vaster en sloot heden op £ 37.2/6 à £ 36.12/6, hetgeen een vooruitgang van 7/6 beteekent sedert het verschijnen van het vorige weekbericht. Ook deze week valt er geen noemenswaardige verandering in den algemeenen toestand te vermelden. De vraag van den kant der verbruikers is wellicht iets toegenomen; naar verluidt, hebben het de verzinkerijen niet stil; tegelijkertijd vertoonden de producenten weinig geneigdheid om materiaal af te geven, zoodat er in het algemeen gesproken niet veel zink werd aangeboden. Bovendien werd de markt te Londen van verschillende zijden flink gesteund. Berichten uit de Vereenigde Staten wijzen op een vaste tendenz daar te lande, als een gevolg van de levendige vraag voor binnenlandsche rekening; exportorders van eenige beteekenis werden niet geboekt.

Hersmolten zink was zeer stil. Bladzink onveranderd. Hardzink nominaal.

Koper. Hier was de stemming eveneens vaster en het metaal sloot heden op £ 63.2/6 à £ 64.2/6, dus 12/6 boven de vorige slotnoteering. Naarmate de prijzen vooruitgaan, neemt de lusteloosheid echter gestadig toe, want met het oog op de vele teleurstellingen, die zij hebben ondervonden, blijken de koopers niet geneigd nieuwe engagementen aan te gaan bij een rijzende markt; zij wachten waarschijnlijk totdat de vooruitzichten gunstiger worden en het verbruik in Europa toeneemt. Overigens heeft de algemeene toestand geen belangrijke wijziging ondergaan; de vaste stemming, welke af en toe wordt waargenomen, vloeit hoofdzakelijk voort uit de vaste houding van koper in Amerika. Groote prijsschommelingen worden voorloopig niet waarschijnlijk geacht.

Tin. De prijzen bewogen zich binnen enge grenzen, terwijl een flauwere stemming de overhand had. De slotnoteering van heden was £ 257.15/0 à £ 260.10/0, zijnde een koersverlies van circa 30/- in vergelijking met het vorige slot. De verkoopen in het Verre Oosten hadden weinig te beteekenen en bedroegen slechts 1000 tons. De vraag van de zijde der verbruikers is, vooral in Amerika, zeer tegengevallen, hetgeen echter tot op zekere hoogte aan het vacantie-seizoen moet worden toegeschreven. De toekomst wordt nog steeds met vertrouwen tegemoet gezien, maar toch verkeert de markt in een eenigszins gedrukte stemming, daar er te veel gekocht schijnt te zijn. Daarenboven is de belangstelling der speculanten tengevolge van de stilte in zaken op het Continent op het oogenblik zeer gering. Met het oog op de betrekkelijk kleine verkoopen in het Verre Oosten wint de meening veld, dat men daar materiaal achterhoudt en de vrees voor een eventueele opeenhooping van voorraden maakt de koopers zeer voorzichtig. Deze ongunstige invloeden zijn waarschijnlijk echter slechts van tijdelijken aard en in verband met een mogelijke opleving van den handel in het najaar is de kans op een herstel niet uitgesloten. Het spreekt van zelf, dat onder deze omstandigheden de tendenz weifelend bleef.

Lood gaf van een vaste houding blijk en de slotprijs van heden, zijnde £ 39 à 37.2/6, wijst een verbetering aan van 27/6 voor prompt en van 15/- voor metaal op levering, in vergelijking met het slot van Vrijdag 14 Augustus. Door de verbruikers werden groote posten uit de markt genomen en de stijgende prijzen lokten contraminedekkingen uit. Bovendien luidden de berichten uit Amerika zeer gunstig en de prijs werd daar te lande wederom verhoogd tot 9.40 dollar cents. Ofschoon de aanvoeren gedurende den laatsten tijd zeer belangrijk waren, heeft dit toch geen invloed op de markt geoefend. Telegrammen uit Australië maken melding van een mogelijke nieuwe staking der zeelieden daar te lande.

Antimonium. Engelsche speciale merken werden verhandeld tegen prijzen, varieerende tusschen £ 75 en £ 85. Wat buitenlandsch materiaal betreft, was de markt lusteloos met lagere prijzen. Chineesch loco £ 64.10/0 à £ 65.10/0 op aflading £ 60 à £ 61 cif. Naar verluidt, bestond er te Londen vraag voor Amerikaansche rekening.

(R.B.D.) LONDEN, 22 AUGUSTUS.

Copra. Java F M S loco 30⅜, dito H H B lev. Juli/Sept. 30⅜, 30. copra Straits F M S loco 30⅜, lev. Juli/Sept. 30⅜, Aug./Oct. 30¼, dito N. Oost-Ind. loco 30¼, lev. Juli/Sept. 30¼, Aug./Oct. 30⅛.

Soyaboon Mandsj. lev. Oct. 14¾.

Grondn. Decor Corom lev. Aug./Sept. 25½, Sept./Oct. 25¾, dito Chineesche lev. Nov./Dec. 23¾.

Lijnzaad La Plata lev. Sept./Oct. 19⅝, Bombay lev. Aug./Sept. 22¾, lev. Sept./Oct. 22¾, dito Calcutta lev. Sept./Oct. 22.

Koolzaad Toria loco 21¾, lev. Sept./Oct. 22¼, Oct./Nov. 22¼, dito Real B Feroz lev. Aug./Sept. 21¾, lev. Sept./Oct. 21⅞.

Suiker W. Ind. Gecrist. 24½, 29½, dito Tates Cubes A T C 36.

Oliën. Lijnolie lev. Jan./April 40¼. Raapolie Geraff. loco 51½. Castorolie 1e merken 58, dito 2e merken 56. Cocosolie Cochin lev. Aug./Sept. 59½. Palmolie zachte loco 41¾.

Schellak A. C. Carnet loco 23.

Honnep Manilla Grade M lev. Aug./Oct. 34.

Mais La Plata versch Sept./Oct. 38/4½ bet. en verk.

(R.B.D.) LONDEN, 22 AUGUSTUS 6 u. 50.

Jute in £ per ton prijsh. First Nat. Marks Aug. 44½ bet. en waard, dito Aug./Sept. 43 bet. en verk., dito Sept./Oct. 42½ verk., Lightn. grade Aug. 43 betaald, dito Aug./Sept. 41¾ verk.

Hennep manilla. Grade J. Aug./Oct. 43½ verk., dito L. Aug./Oct. 39 verk.

Schellak in sh. per Cwt. kalm. T. W. Orange Aug. 210/- nom., Orange Oct. 207/6 waard, Orange Dec. 202/6

Rijst in sh. per Cwt. c.i.f. vast. Burma no. 2 Aug./Sept. 16/- verk., Saigon no. 1 Aug./Sept. 15/7½ verk., Siam Garden Aug./Sept. 17/4½ verk.

Koffie Santos basis superior in sh. per Cwt. Sept. 101/6 waard, Dec. 100/6 waard.

Cacao. Accra F.F. Oct./Dec. 43/- verk., Trinidad G. F. Plant. Aug./Sept. 73/- waard, Java loco 90/- à 130/- waard..

Specerijen. Tapioca seeds (sh.) loco 17 sh., Peper Witte Muntok loco 12¾ d., dito zw. Singapore loco 9, dito Aug./Oct. 8¼, Peper Lampong Aug./Oct. 8¼, dito F. Tellich loco 9½. Kruidnagelen Zanzibar loco 11½.

Copra in £ per ton prijsh. Zuidzee Aug./Sept. 29½ waard, Ned. O.-Indië Juni/Aug. 30⅜ waard.

Palmpitten Aug./Oct. 22 waard.

(R. A.) LONDEN, 22 AUGUSTUS.

Terpentijnolie. Amerikaansche	Heden.	vor.not.
Loco	69/3	68/9
Sept./Dec.	70,6	69/-
Lijnolie		
Opening loco	41/3	41/6
Juni/Augustus	40/6	40/7½
Slot loco	41/3	41/3
Juni/Augustus	40/6	40/6
Raapolie	48/6	48/6

(R.A.) LIVERPOOL, 22 AUGUSTUS.

Katoen Slotnoteering. Amerik. en Braziliaansche 6 p. hooger. Egyptische 10 p. lager.

American Universal standard. Middling loco 13.13 d., Amerik. per Oct. 12.45 d., per Januari 12.39 d., per Maart 12.45 d., per Mei 12.50 d.

(R.A.) LIVERPOOL, 22 AUGUSTUS.

Katoen stil, verkocht 2000 bn., invoer nihil.

(R.A.) LIVERPOOL, 22 AUGUSTUS.
Statistiek der week.

Katoen.	Deze week	Vorige week.	
Verkoopen gedurende de week ...	25,090	32,040	balen
Voorraad	573,260	588,630	„
De invoer bedroeg	43,480	21,859	„

(R. A.) HULL, 22 AUGUSTUS.

Lijnolie.	Heden.	Vor.not.
Opening loco	41/-	41/1½
Slot loco	41/-	41/1½

(R.B.D.) HAVRE, 22 AUGUSTUS.

Wol. Slot kalm. Lev. Aug. fr. 1470, lev. Sept. 1470, lev. Oct. 1470, Nov. 1470, Dec. 1450, Jan. 1450.

NEW-YORK, 22 AUGUSTUS.

Amerik. Katoen. (Telegr. van Hornby, Hemelrijk & Co., Liverpool, medegedeeld door van der Linden & Co., Rotterdam.) De hitte in Zuid-Carolina baart onrust.

Petroleum. Geraff. in tanks 6.— (onv.)

(Part.) CHICAGO, 22 AUGUSTUS.

Rogge per Sept. 105 (vorig slot 104⅜), per Dec. 108½ (107¾).

BUENOS-AYRES, 22 AUGUSTUS.
(Medegedeeld door W. v. Steeden & Co., Rotterdam.)

	Slot heden	Opening heden	Vorig slot
Tarwe per October	13.80	—.—	13.80
„ „ Februari	12.75	—.—	12.80
Mais per October	9.30	—.—	9.40
„ „ November	9.35	—.—	9.45
Haver per October	9.25	—.—	9.25
Lijnzaad per October	20.70	—.—	20.75
„ „ Februari	19.65	—.—	19.70

Wissel op Londen $45^{5}/_{16}$ d. per $ goud (vor. not. $45^{5}/_{16}$ d.). Tarwe en Lijnzaad prijshoudend. Bewolkt.

(Part.) ROSARIO, 22 AUGUSTUS.

	Heden.	Vor. not.
Tarwe per October	13.95	14.—
„ „ Februari	12.80	12.80
Mais per October	9.20	9.25
„ „ November	9.25	9.30
Lijnzaad per October	20.55	20.70
„ „ Februari	19.45	19.70

Tarwe en Lijnzaad prijshoudend. Bewolkt.

(Part.) DULUTH, 22 AUGUSTUS.

	Heden.	Vor.not.
Lijnzaad per September	263½	264¼
„ „ October	262—	263—

TOLEDO, 22 AUGUSTUS.

Klaverzaad prijshoudend. Loco 17.— c. (vorig slot 17.05), per Oct. 15.60 (15.55).

(Part.) WINNIPEG, 22 AUGUSTUS.

Tarwe per Oct. 146⅝ (vorig slot 145⅞), per Dec. 142¾ (141⅜).

Haver per Oct. 48⅞ (48⅞).

Gerst per Oct. 76 (76⅛).

Lijnzaad per Oct. 241½ (240¾), per Dec. 234 (233⅞).

Marktberichten.

VEE en PAARDEN.

DE LEEK-NIETAP, 21 Augustus. Ter Augustusmarkt waren 59 runderen, 555 stuks wolvee, 162 varkens (biggen) en 25 geiten aangevoerd. De prijzen waren als volgt: kalf- en melkkoeien f 250—375, dito II f 200—240, Fr. schapen f 40—50, Dr. schapen f 12—18, biggen (zesweeksche) f 1.69—2.40 de week, geiten f 12—14. Handel matig.

HOORN, 22 Augustus. 1 nucht. kalf f 20, 19 schrammen f 25—35, 146 biggen f 14—24, 134 schapen f 45—53, lammeren f 34—45, 1 paard f 180. Handel vlug.

UTRECHT, 22 Aug. Aan de markt alhier waren heden aangevoerd 750 stuks vee. Handel: redelijk. De prijzen waren als volgt: Stieren f 120—320, vaarzen f 180—330, pinken 120—190, melkkoeien 250—420, kalfkoeien f 280—410, vaarskoeien f 150—290, magere kalveren f 59—110, nuchtere kalveren f 16—20, magere varkens f 21—50, biggen f 12—21, magere schapen f 36—46, lammeren f 30—76.

Boter f 1.35, eieren f 7—9.50, aardappelen 5—07 c., kaas 50—95 c.

BOTER, KAAS en EIEREN.

DELFT. 22 Augustus. Kaasmarkt. Aanvoer 53 stapels komijne kaas. Prijs f 0.98—1.18, 1 stapel zootekaas f 1.11 per K.G.

LEIDEN, 22 Aug. Botermarkt. Prima fabrieksboter (Contrôle) f 2.45—2.50, prima boeren idem. f 2.40—2.50 per ¼ vat van 40 K.G. Aanvoer middelmatig. Handel middelmatig.

SCHOONHOVEN, 22 Augustus. Kaasmarkt. Aanvoer 10 partijen, wegende 2500 K.G. Prijzen: gestempelde f 53 tot f 61; ongestempelde f 55. Handel vlug.

GRANEN enz., MEEL en OLIEN.

AXEL, 22 Augustus. Ter graanmarkt van heden waren de prijzen: tarwe f 14.50; rogge f 12, gerst f 13, haver f 12 erwten f 15.

GROENTEN, FRUIT en AARDAPPELEN.

ROTTERDAM, 22 Aug. Coöp. Tuinbouwveiling Rotterdam en Omstr. Pl. gl. komkommers 1e soort f 5.10—7.90, idem 2e soort f 2.39—5.10, idem 3e soort f 1.10—2.20, komkommerstek f 0.30—1.10 per 100 K.G.; sla 1e soort f 1.80—3.40, bloemkool 1e soort f 20—56, idem 2e soort f 10—20, per 100 stuks; peen 1e soort f 5—6, tomaten a f 8.10—10, tomaten b f 5.80—7.90, tomaten c f 5—9, per 100 pond; postelein f 6—12, snijboonen f 8—23, per 100 K.G.; snijboonen stek 2—5 cent per K.G.; pronkboonen f 3.90—5.80, stokprincessenboonen f 12—22, per 100 K.G.; kroten f 1.70—3.20 per 100 bos; roode kool f 3—3.90, savoye kool f 4.70, alles per 100 K.G.; andijvie f 1.50—3 per 100 krop; stamboonen 6—11 c., Duitsche boonen 16—22 cent per K.G.

BEVERWIJK. 22 Augustus. (Coöp. Tuinbouwvereen. Vrije Groenten- en Fruitveiling.) Andijvie f 1—4, bloemkool I f 24—32, komkommers f 3—6, groene kool f 4—7, roode kool f 4—6, alles per 100 stuks; peterselie f 2—6 per 100 bos; peulen f 6—7 per 100 pond; prei f 2.10—2.80, raapstelen f 4—8, rabarber f 2—4, radijs f 1—4 alles per 100 bos; raspers f 2—6 per 100 pond; selderij — 1—4 per 100 bos; snijboonen f 12—25 per 1000, dito f 18—22 per 100 K.G.; sperceboonen tros f 12—18, dito z. dr. f 12—16, dito m. dr. f 4—13.50 alles per 100 K.G.; spruiten f 3—9 per mand; witlof f 14—27 per 100 K.G.

BROEK OP LANGENDIJK, 22 Aug. Schotsche muizen f 3.70—4.90, duken f 3—4.70, schoolmeesters f [illegible], bl. eigenheimers f 3, bl. aardappelen f 5.90, drielingen f 5.90, sperceboonen f 8.70—14, snijboonen f 13.90, grove uien f 6.50—7.30, drielingen f 8.50—10, gele nep f 20—21, roode kool f 1.10—3.80, witte kool f 1.10—2.60, gele kool f 1.30—3.50 alles per 100 K.G. Boswortelen f 2.60 p. 100 b. Bloemkool f 32.20—45.40, idem. 2e srt. f 6—9 p. 100 st.

Aangevoerd: 9800 Kg. aardappelen, 680 Kg. sperceboonen, 10 Kg. snijboonen, 7100 uien, 138,000 Kg. roode kool, 58000 Kg. witte kool, 78,200 Kg. gele kool, 500 bos wortelen, 6700 stuks bloemkool.

BROEKERHAVEN, 21 Augustus. Op de heden gehouden veiling van de markvereeniging De Hoop besteedde men voor: Claps favoriet f 0.38—0.52. Burce Ameli f 0.14 p. Kg.

CULEMBORG, 22 Augustus. Veiling Culemborg en Omstreken. Woudhuizers 1e soort 13—15½ ct., id. 2e soort 3—9 ct., id. val 1e soort 7—6½ ct., id. val 2de soort 4 ct., bloemé 1e soort 12—15 ct., id. 2e soort 6½—10 ct., id. 3e soort 4½ ct., id. val 9 ct., Keulsche paradijs val 5 ct., keswick 1e soort 13 ct., id. 2e soort 6½ ct., id. val 8 c., belle de louvain 68 ct., witte pruimen 83 ct., clapps 1e soort 35—40 ct., id. 2e soort 30 ct., ossenkoppen 1e soort 13½ ct., id. 2e soort 8 ct., duvando 1e soort 26 ct., id. 2e soort 14—20 ct., id. 3e soort 8½ ct., lord shefflied 1e soort 14 ct., id. 2e soort 7½ ct., transparant 14½ ct., glasappelen 1e soort 17½ ct., id. 2e soort 8 ct., duckesje van Oldenburg 1e soort 23 ct., id. 2e soort 16 ct., Bismarck 1e soort 24 ct., id. 2e soort 9½ ct., zoete bellefleur 9 ct., zoete aagjes 12 ct., honingzoet 1e soort 10 ct., id. 2e soort 4 ct., paternosters 1e soort 8½ ct., id. 2e soort 4½ ct., heerenperen boomgewas 14 ct., willams 1e soort 35 ct., id. 2e soort 16 ct., id. van 12½ ct., peterselieappels 1e soort 9 ct., id. 2e soort 3½ ct., stamboonen 1 ct., pronkboonen 7½—8½ ct., polboonen 7½ ct., snijboonen 13½ ct., stamboonen 10 ct., princesseboontjes 8½—9½ ct., alles per K.G., roode kool 5 ct. per stuk.

ENKHUIZEN, 22 Augustus. Blauwe aardappelen f 2.45—2.80 per baal (100 pd.); slaboonen f 1—1.90 per zak (30 pd.); beurré d'amalice f 10.50—17, beurré de mérode f 18 per 100 pond; pruimen 27—31 c. per pond.

NOORDSCHARWOUDE, 22 Aug. Schotsche muizen f 4.60—5.80, ideanen f 3.50—3.90, duken f 4.50—4.70, schoolmeesters f 3.70—4.50, eigenheimers f 3.20, drielingen f 5.60—5.80, bl. aardappelen f 5.20, kleine f 1.59, sperceboonen f 10.40—15.30, snijboonen f 5.50—14, zilveruien f 4.10—4.90, drielingen f 7.10—4.70, zilvernep f 22.70—25.50 grove uien f 6.20, uien f 4.80—6.10, drielingen f 9.20—11, gele nep f 20—23.70, kroten f 2.90—3.20, roode kool f 1.40—3.60, witte kool f 1.20—2.40, gele kool f 1.50—3.30. Boswortelen f 5—5.70 p. 100 b. Bloemkool f 18—41.50, iem. 2e srt. f 1.50—7.10 per 100 st.

Aangevoerd: 35,400 Kg. aardappelen, 850 Kg. sperceboonen, 70 Kg. snijboonen f 5.50—14, 1000 Kg. zilveruien, 30,200 Kg. uien, 1050 Kg. kroten, 48,800 Kg. roode kool, 27,500 Kg. witte kool, 22,500 Kg. gele kool, 2600 bos wortelen, 3050 stuks bloemkool.

POELDIJK, 22 Aug. Exportveiling. Tomaten A 15—19 c., idem B 11—14 c., idem C 13—18 c., idem CC 8—11 c. per K.G.

PURMEREND en Omstreken, 22 Aug. Afslagvereeniging Beemster. Aangevoerd; 31,638 mand Augurken. Middel 27—31 c., basterd 35—38 c., grof fijn f 2.05, stek 10—12 c., bommen 8—15 c. per mand (6 K.G.)

TILBURG, 20 Augustus. Heden waren de prijzen aan de R. K. Veilingsvereeniging van den N.C.B. als volgt: Druiven 57—64 c., tomaten 7—12 c. per pond. Appelen I 19—22 c., idem. II 4—10 c., idem. III 1—3 c. per K.G. Bl. pruimen 30—43 c. per K.G. Augurken 1—2 c. per 10 stuks. Komkommers 1—8 c., bloemkool 10—23 c., savoijen 2—8 c., r. kool 1—10 c. per stuk. W. kool 23 c. per 10 stuks. Uien 8 c., snijboonen 9—12 c., princessen 8—18 c. per K.G. Selderij 10—23 c. per 10 bos. Andijvie 22—31 c. per 10 stronk. Sla 31—35 c. per 10 krop. Peren 25—50 c., reine claude 60 c. per K.G. Meloenen 24—48 c. per stuk. Spinazie 10 c. per K.G. Kroten 9 c. per bos. Bleekselderij 11 c., knolselderij 8 c. per stuk. Wortelen 25—36 c. per 10 bos.

VENHUIZEN, 22 Augustus. Veiling Zuiderkogge. Slaboonen f 6.10—8, snijboonen f 9.80—13, handperen f 16—30.50, stoofperen f 8.70—13, handappelen f 4.50—11, stoofappelen f 4.50—12, pruimen f 24—32, druiven f 49—52, tomaten f 7.90—8.50, augurken f 12—26 per 50 K.G.

VLISSINGEN, 21 Augustus. Op de veiling werden de volgende prijzen besteed: Transparant de croncel 25—25 ct., roode bessen 40—50 ct., St. Jan 13—20 c., hondsmuil 22—28 c., swedenappel 24—30 c., zilverruien 15—22 c., tarweappel 17—21 c., glasappel 17 c., dr. J. Guyot 60 c., dikstaart 32 c., dirkjes 16—19 c., prec. de trevou 52—81 c., suikerij 20—31 c., clappas 37—55 c., bergamot 20—26 c., moerbeien 20—60 c., scharlaken 21—24 c., blauwe druiven 88—98 c., witte druiven 56 c., suikerboonen 6—7 c., princessen 10—18 c., dubbele princessen 7—8 c., snijboonen 7—24 c., tomaten 16—29 c., alles per K.G.; kipeieren 70—75 c., per 100 stuks; aarappelen 28—47 c. per 10 K.G.; roode kool 3½—4½ c., savoye kool 5—10 c., bloemkool 4—36 c., komkommers ½—3½ c., alles per stuk; selderij 6—7½ c., prei 10 c., uien 1—1½ c., peen 7½—9 c., kroten 2—6 c., ramanas 2—2½ c., rapen 1—2½ c., alles per bos; andijvie 70—115 c., postelein 20—33 c., kervel 15 c., spinazie 29—62 c., peterselie 3—11 c., zuring 10—13 c., sla 15—33 c., alles per mand; augurken 4—20 c. per 100 stuks.

WARMENHUIZEN, 22 Augustus. Centrale veilingsvereeniging. Bloemkool f 31—35.20, per 100 stuks; gele nep f 21.10—21.80, gele drielingen f 9.20—10.50, gele uien f 6.10—6.60, slaboonen f 4.50—11.50, roode kool f 1.10—3.40, gele kool f 2.80, witte kool f 1.80, schotsche muizen f 3.10—6, blauwe f 5.40—5.80, eigenheimers f 4.50—4.60.

WESTLAND, 22 Aug. Exportveiling. Bloemkool I f 20—35, idem. II f 12—18 per 100, Duitsche boonen 14—16 c., tomaten A 14—19 c., idem. B 9½—14 c., idem. C 12—17 c., idem. CC 8—13 c. per K.G.

Familieberichten
uit andere Dagbladen.

GETROUWD: 19 Augustus: L. Kohl en A. E. van Ingen Wd., Socrabaia. — 22 Augustus: H. C. A. Campagne en W. A. van Aalst, 's-Gravenhage. — M. Jockin en E. W. Everard, Londen.

BEVALLEN: 21 Augustus: Mevr. Barnasconi-Reinders, D., Warfum.

OVERLEDEN: 20 Augustus: W. J. Knipers, 29 j., Amsterdam. — 21 Augustus: H. Koningsfeld, 48 j., Amsterdam. — A. L. W. Seyffardt, 64 j., Soest. — M. A. Kingma, geb. Vermast, 69 j., Bloemendaal. — 22 Augustus: S. B. Duurdout, wede. P. Bergmans, 95 j., Amsterdam.

Schouwburgen en Concerten.

ROTTERDAM.

23 Aug. Tivoli-Schouwburg. 2 u. Gez. Alex Hock. De juffrouw van boven.
23 Aug. Diergaarde. 2¼ u. Concert Rotterdamsche Harmoniekapel.
23 Aug. Groote Schouwburg. 8 u. Ver. R'damsch/Hofstad-Tooneel. Jut en Jul's avonturen.
23 Aug. Tivoli-Schouwburg. 8¼ u. Gez. Alex Hock. De juffrouw van boven.
24 Aug. Groote Schouwburg. 8 u. Ver. R'damsch/Hofstad-Tooneel. Jut en Jul's avonturen.
24 Aug. Tivoli-Schouwburg. 8¼ u. Gez. Alex Hock. De juffrouw van boven.
25 Aug. Luthersche Kerk. 8 u. Kerkconcert door Mia Peltenburg, sopraan, Louis van Tulder, tenor, en Hendrik Andriessen, orgel.

—

Heden en volgende avonden: Circus-Schouwburg, 8 u., Gez. Spree, Janus Tulp.

'S-GRAVENHAGE.

23 Aug. Princesse-Schouwburg. 2 u. Rika Hopper-gez. Opstanding.
23 Aug. Scala. 2 u. Variété.
23 Aug. Circus Hagenbeek. 2 u. Matinée.
23 Aug. Scinpost-Theater. 2½ u. Operette gez. Charlé. Der Mustergatte.
23 Aug. Kurhaus. 3 u. Residentie-Orkest o. l. v. Ignaz Neumark. Solist: Josef Wolfsthal, viool. Progr.: 1. Vorspiel zu der Oper Loreley, M. Bruch; 2. Vioolconcert e moll op. 64, F. Mendelssohn (Josef Wolfsthal); 3. Ouverture Die lustige Weiber von Windsor, O. Nicolaï; 4. Monna Lisa Gioconda (Prélude), L. Rozycki; 5. Grand pas espagnol uit het Ballet Raymonda, A. Glazoenof.
23 Aug. Cabaret Pisuisse. 3¼ u. Gez. Pisuisse.
23 Aug. Princesse-Schouwburg. 8 u. Rika Hopper-gez. Een zeer wild huwelijk.
23 Aug. Kon. Schouwburg. 8 u. Ver. R'damsch/Hofstad-Tooneel. Overschotje.
23 Aug. Kurhaus. 8¼ u. Residentie-Orkest o. l. v. prof. Georg Schnéevoigt. Solist: Frédéric Lamond, piano. Progr.: 1. Ouverture Fidelio, L. van Beethoven; 2. Klavierkonzert G-dur op. 58, L. van Beethoven (Frédéric Lamond); 3. Les trois Palmiers (Tableau symphonique op. 10 naar het gelijknamige gedicht van Lermontof), A. Spendiaref; 4. Hopak uit de opera Mazeppa, P. Tsjaikofski.
23 Aug. Seinpost-Theater. 8½ u. Operette-gez. Charlé. Der Mustergatte.
24 Aug. Dierentuin. 8 u. Concert Haagsch Harmonie-Orkest.
24 Aug. Kon. Schouwburg. 8¼ u. Ver. R'damsch/Hofstad-Tooneel. Bruine suiker.
24 Aug. Princesse-Schouwburg. 8¼ u. Rika Hopper-gez. Opstanding.
24 Aug. Kurhaus. 8¼ u. Wagner-volksconcert o. l. v. Ignaz Neumark. Progr.: 1. Ouverture Rienzi; 2. Einzug der Götter in Walhall (aus dem Musikdrama Das Rheingold); 3. Albumblatt (viool-solo: Adolphe Poth); 4. Wotan's Abschied von der Brünhilde und Feuerzauber (uit Die Walküre); 5. Ouverture Der Fliegende Holländer; 6. Charfreitagszauber (uit Parsifal); 7. Siegfried's Rheinfahrt (uit Götterdämmerung); 8. Vorspiel Die Meistersinger von Nürnberg.
24 Aug. Seinpost-Theater. 8½ u. Operette-gez. Charlé. Der Mustergatte.

—

Heden en volgende dagen: Openluchtspel Oud-Wassenaar. 3¼ u., Poppenkast; Cabaret Pisuisse, 8½ u., Gez. Pisuisse; Circus Hagenbeck, 8 u.; Scala, 8 u., Variété-programma.

AMSTERDAM.

23 Aug. Zomerspelen Frankendaal. 2¼ u. Hans en Grietje.
23 Aug. Stadsschouwburg. 2¼ u. Vereenigd Tooneel. Rijnwijn.
23 Aug. Zomerspelen Frankendaal. 8¼ u. Adam in ballingschap.
24 Aug. Zomerspelen Frankendaal. 8¼ u. Adam in ballingschap.

—

Heden en volgende avonden: Flora, 8.10 u., De poppenkast: Grand Théâtre, 8¼ u., De lelie van Montmartre; Rozentheater, 8 u., De voddenraper van Parijs; Schouwburg Frascati, 8½ u., De fidele boer; Centraal-Theater, 8½ u., Baron von Haberniks: Paleis voor Volksvlijt, 8 u., Nou kan je lachen: Stadsschouwburg, 8¼ u., Vereenigd Tooneel, Rijnwijn; Theater Nöggerath, 8¼ u., Zondaresje.

Draadlooze telefonie.

[Stations en golflengten: *Aberdeen 495 M., Berlijn gelijktijdig 430 M. en 505 M., *Birmingham 479 M., *Bournemouth 386 M., Brussel 265 M., *Cardiff 353 M., *Daventry 1600 M., Ecole Supérieure des P.T.T. 450 M., Eiffel 2650 M., *Glasgow 422 M., Hilversum 1050 M., *Londen 365 M., *Manchester 378 M., Münster 410 M., *Newcastle 403 M., Radio Paris 1750 M.]

* B.B.C.-stations.

MAANDAG 24 AUGUSTUS.

(De uren zijn aangegeven in Ned. zomertijd.)

Concerten, Voordrachten en Mededeelingen: 11.20 v.m. Aberdeen: Gramofoonmuziek. 11.50 v.m. Cardiff: Concert. 12.50 R.-Paris: Concert en nieuws. 1.20 Daventry en Londen: Tijdsein (Greenwich). 2.20 Münster: Concert. Uitsl. werken van Russische componisten, o.m. Glinka, Borodin, Gretchaninoff en Rachmaninoff; daarna boekbespreking. 3.20 Cardiff: Concert. 3.50 Aberdeen: Concert. Glasgow: Dansmuziek. 4.05 Birmingham: Concert en zang. Bournemouth: Damesuurtje. 4.20 Daventry en Londen: Tijdsein (Greenwich). Damesuurtje. Voordr.: „Vogues and vanities". Concert van Wembley. Manchester en Newcastle: Concert. 5.05 R.-Paris: Concert en nieuws. 5.20 Daventry en Londen: Dansmuziek. Berlijn: voordr. en concert. 5.20 Hilversum: Concert. 6.20 Daventry en Londen: Kinderuurtje. 6.35 Eiffel: Concert, zang en voordr. 7.00 Daventry en Londen: Concert. 7.20 Alle B.B.C.-stations: Tijdsein (Big Ben). Nieuws en concert. Berlijn: Voordr. 7.50 Münster: Voordr.: „Die deutsche Literatur seit 1870". 8.00 Daventry, Londen en andere stations: Voordracht: „The making of the loudspeaker and headphone". 8.15 Hilversum: Concert van het Kurhaus. Zie agenda 's-Gravenhage. 8.20 Daventry en Londen: Concert, zang en voordr. Optreden van John Henry. Bournemouth: Concert, zang en banjosoli o.m. Marsch no. 4 uit Pomp and Circumstance (Elgar). Newcastle: Oude Engelsche liederen. Alle overige stations: Concert. Münster: Voordr.: „Im Lande von Kohle und Eisen"; daarna uitv. van „Der kleine Herzog, operette. 8.35 Brussel: Fragm. uit Deux coqs vivaient en paix, operette. R.-Paris: Medische voordr. en nieuws. 8.50 Berlijn: Concert o.m. fragm. uit Der Zigeunerbaron. P.T.T.: Voordr. en concert. 9.05 R.-Paris: Concert. 9.30 Brussel: Dansmuziek. 10.20 Alle B.B.C.-stations: Tijdsein (Greenwich). Nieuws. Brussel: Nieuws. 10.35 Daventry, Londen en andere stations: Figuren uit de werken van Dickens door Bransby Williams.

Beursberichten. 2.10 R.-Paris: Opening: Katoennoteeringen van Havre, Liverpool en Alexandrië. Fondsen en wissel te Parijs. 4.50 R.-Paris: Noteeringen te Parijs van granen en metalen. Slot wissel en fondsen. 8.50 R.-Paris: Slot katoennoteeringen te New York.

Politiebericht: Hilversum, 12.05 's middags en 7.30 n.m.

Mededeelingen en Aanbevelingen
(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

MAX FRENK
EERSTE KLAS KLEERMAKERIJ, v.Limburg Stirumstr. 80, Den Haag Tel. 12840
Levering volgens Abonnement en op gemakkelijke betalingscond. onder stipte geheimhouding
KLEEDING NAAR MAAT.
Ontvangen de nieuwste Engelsche Stoffen. A/10

Blankenberghe (België)
GRAND HÔTEL, ZEEDIJK A/6
1ste klas. — Goede keuken. — Matige prijzen.

N. V. Goederenmagazijnen „NEDERLAND"
109 ORANJEPLEIN 109 — 's Gravenhage.
OPRUIMING wegens Verbouwing
van alle voorradige Artikelen,
— Kleeding en Meubelen —
op gemakkelijke betalingsconditie. A/15

ADVERTENTIËN.

English Lessons — E. B. NEWENHAM, 14 Graaf Florisstr. 25765/6

Windkussens.
Maison Sanitas,
Fa ARTH. E. M. HUFKENS,
Hoofdsteeg 7, R'dam, Telef. 4538. 37901/7

KOOPT OP REIS DE WERELDKRONIEK.

NIEROP'S VOGEL- EN AQUARIUMHANDEL
Uitgebreide keuze in Luxe Vogelkooien, Volières, Papegaaikooien, Aquariums, Visschen, Plantjes, enz. Specialiteit in echte Saksische Kanarievogels, sprekende Papegaaien, Zang- en Sierraadvogels. steeds te kwaliteit Vogelzaden en Visschvoeder
KIPSTRAAT 29 - ROTTERDAM - TELEFOON 3487
Engros - En detail. Geïllustreerde catalogus franco tegen inzending van 35 cent 1435/24

Asbestcement-lei „Ternolit"

is weerbestendig, brandvrij, nagenoeg onbreekbaar, licht en goedkoop en daarom het

beste Dakbedekkingsmateriaal!

De vervaardiging hiervan volgens het beproefde Komnick-proces verschaft hooge winsten 32106/104

Complete machinale inrichtingen levert als specialiteit

F. Komnick, Maschinenfabrik, **Elbing** (Duitschland)

Oudste en grootste speciaal-fabriek voor Kalkzandsteen-machines

OPENBARE VERKOOPINGEN

Directie: VAN MARLE EN DE SILLE
Notarishuis, Wijnstraat 35, Rotterdam.

A. Door de Notarissen SCHRAMEIER VERBRUGGE en LOURENS op **Donderdag 3 en Vrijdag 4 September 1925,** v.m. 10 uur, in de Meubelveilingzalen:

FRAAIE INBOEDEL

waarbij: eenige Juweelen, Goud- en Zilverwerk, Kristal en Glaswerk, Porselein en Aardewerk, Linnen- en Beddegoed, Ledikanten en Toebehooren, **diverse goede Salon-, Eetkamer- en Slaapkamermeubelementen, Kantoormeubelen,** Linnen-, **Boeken-** en andere **Kasten, Buffetten,** Canapé's, Fauteuils en Stoelen, diverse soorten Tafels, goede Over- en andere Gordijnen, Pendules en Candelabres, Spiegels, Schilderijen en Gravuren, Baden en Badkachels, Haarden, Kachels en Fornuizen, goede Vloerkleeden en Vloerzeilen, Loopers en Karpetten, Koper- en Blikwerk, Keukengereedschappen enz.

Alsmede: Motor met zijspan en een partijtje Boeken.

Twee dagen te voren van 10 tot 4 uur te zien.

Voorts: **een zoo goed als nieuwe VULCANISEERKETEL met GASVERHITTING** voor het vulcaniseeren van autobanden, welke ketel op 1 en 2 September te bezichtigen is aan de **Gerrit v. d. Lindestraat 37,** Rotterdam.

Goederen kunnen dagelijks worden bijgevoegd en worden op verzoek afgehaald.

B. Door den Notaris D. BAGGERMAN op **Dinsdag 8 September 1925,** v.m. 10 uur, in de panden **Voorhaven 58 en 60** te Rotterdam:

de Machinerieën van de N.V. Van Hattem's Scheepsbeschuit- en Dogcakesfabriek

w.o. **Hijschlier, 2 Zakkenklopmachines, 2 Breekmachines, 4 Beegkneedmachines, 10 P.K. Draaistroommotor met toebehooren,** diverse Drijfriemen, Drijfassen, Hangstoelen, Kussenblokken, Riemschijven, 2 Kaakmachines, 3 Walsmachines, Klutsmachine, plaatijzeren Bakken, Bakplaten, Planken enz.

Daags te voren van 10 tot 4 uur te zien. 37990.100

De kooper der panden (welke op 2 en 9 September publiek worden verkocht) heeft het recht deze machinerieën te naasten tegen een extra naastingspremie van 10 % aan de voorloopige koopers

Toerisme Sport en Spel

Nieuwe Chevrolet Auto's.

Wij verkoopen op heden, zoolang de beperkte voorraad strekt: Chevrolet Touring f 1400.—; Chevrolet Special f 1550.—; Chevrolet Blue Beauty f 1690.—; geheel compl. met 5 banden. 1 Blue Beauty, één maand gebruikt, f 1350.—. 37796/20

AUTO-CENTRALE — SOESTDIJK.

Zulke koopjes komen niet weer voor!

Schilderen, Bekleeden, Reparatie, Nieuwbouw
A. MULLER & Zn.
Auto-, Koets- en Chassiswerk, Vijverhofstraat 86-98, R'dam, Telef. 42184
Wij maken kap, hoes én zijzeilen in één dag. Vraagt inlichtingen omtrent ons RAAMSYSTEEM. 38002.20
AUTOKOFFERS — LEDERWAREN

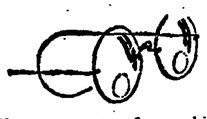
AUTO's en MOTORRIJWIELEN
31243/3 op gemakkelijke betalingsvoorwaarden,
W. BREEMAN, GOUDSCHERIJWEG 65. Tel. 8844.

Laat Uw Luxe Bedrijfs **Auto Lakken in de**
AUTOLAKKERIJ v/h. BOSHUIZEN & DE ROT
Opgericht 1890—Telefoon 7141 — WILLEMSSTR. 18, R'DAM. 60173/10

HUDSON COACH
weinig bereden, laatste type, uiterst f 3975.—.
EGGELMEIJER, Oostz. 278. Tel. 3115. 37984.6

BART JORGEN
door EMMY VAN LOKHORST
Ingen. f 4,50 Geb. f 5,50
Wilgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij. Rotterdam

TWEE BRILLEN GEHEEL OVERBODIG

Glazen voor veraf en nabij uit één stuk geslepen, geheel onzichtbare scheiding, levert
LEO ZWART, OPTICIEN,
WEEZENSTRAAT 7. TEL. 6733. 30 à 40% beneden elke concurrentie. Recepten worden binnen 2 dagen uitgevoerd. 36040.17

Die iets te vorderen hebben van-, verschuldigd zijn aan- of onder hunne berusting hebben, behoorende tot den boedel van wijlen den Heer
TEUNIS KAREL BERTUS VAN DIEM,
in leven procuratichouder, gewoond hebbende te Rotterdam aan de Voorschoterlaan No. 69 en aldaar overleden den 9 Juli 1925, worden verzocht daarvan ten spoedigste opgaaf, betaling of afgifte te doen ten kantore van de Notarissen Mrs. MINDEROP & RUST, aan de Wijnhaven No. 163, aldaar. 36032/17

STAD WAVRE
Pensionnaat voor Jongedames annex middelbare Staatsschool.
Lagere en middelbare — klassen (Latijn) —
2100 frs.
Directrice: 35701/11
V. DE CONINCK—SCREVENS.

BELANGRIJKE PRIJSVERLAGING

AMILCAR

„Constructief de beste FRANSCHE Kleinauto".

Door grooteren omzet zijn wij in staat van af heden volgende prijzen te noteeren:

Type TOURISTE 2 plaatsen met Weymann-carrosserie 7/30 P.K.	f	2250.—
„ SPORT 2 plaatsen 110 K.M. 7/30 P.K.	„	2425.—
„ TOURISTE 3 plaatsen 7/30 P.K.	„	2450.—
„ ACACIA 3 plaatsen 7/30 P.K.	„	2750.—
„ CABRIOLET 3 plaatsen 7/30 P.K.	„	3000.—
„ CONDUITE-INTÉRIEURE 3-4 pl. met Weymann-carrosserie 7/30 P.K.	„	3150.—
„ GRAND-SPORT 2 plaatsen met vierwielremmen 9/50 P.K.	„	3150.—
„ GRAND-SPORT 3 plaatsen met vierwielremmen 9/50 P.K.	„	3250.—
„ CABRIOLET 2 plaatsen, Speciaal-Carrosserie Weymann	„	3450.—

Alle wagens uitgerust met 4 Schokbrekers, 5 Banden, Starter. Electrisch Licht.

Eenige modellen 1924 billijk af te geven.

IMPORTRICE:
N.V. AUTOMOBIEL-MAATSCHAPPIJ „TELOS". — AMSTERDAM.
SINGEL 430/32. — TELEFOON No. 36911 - 34232.

AGENTEN: N.V. Haarlemsche Rijwiel- en Automobiel-Maatschappij, ED. KIMMAN & Co., Haarlem, Zijlweg. HAARLEM en OMSTREKEN.
Firma W. A. JANSSENS & ZOON, Rotterdam, 106 Schiekade, ROTTERDAM en OMSTREKEN.
Firma LOUWMAN & PARQUI, Den Haag. 194 Lekstraat, DEN HAAG en OMSTREKEN.
N.V. Automobiel-Handelmaatschappij, 52 Eus. Buitensingel Arnhem, ARNHEM en OMSTREKEN
en Provincie LIMBURG. 37688.150
N.V. Automobiel- en Rijwielh. v/h. H. JANSEN. 3, Paschl., Apeldoorn. APELDOORN en OMSTREKEN

Woningen en andere vaste Goederen

TE KOOP.

TWEE VRIJE BOVENHUIZEN met DUBBELE GARAGE, Kralingen. Inlichtingen Annastraat 4c, telefoon 6631. 37642/7

Gem. Landhuisje
TE HUUR AANGEB.
begin Sept., in Bosch.
Adres: CLANT, Vorden (G.). 37090.6

TE HUUR: Prachtige vrije 1ste étage, bev. 7 vertrekken, keuken, W.C. en groot plat. Nieuwe Binnenweg teg. l. v. Hoboken. Huurprijs f 82.00 per maand. Br., No. 37954, bur. dezer Crt. 6

Notaris F. W. A. J. VAN PESKI te Rotterdam zal **WOENSDAGEN 2 SEPTEMBER** bij voorl. en **9 SEPTEMBER 1925,** bij eindafslag, nam. 2 uur in het Notarishuis aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het OPENBAAR VERKOOPEN:
Een HUIS en ERF met OPEN GROND te Rotterdam, aan de

Willemskade No. 16,

kad. bek. Rotterdam, Sectie A nrs. 1797 en 3977 groot 172 Centiaren.
Aanvaarding en betaling kooppenningen 15 October 1925. Te bezichtigen 28 en 29 Aug. en 1 Sept. van 10—4 uur. Inlichtingen en toegangsbiljetten ten kantore van Nots. VAN PESKI, Wijnhaven 69, Rotterdam. 36034/20

Te koop of ter overname aangeboden:
groote MELKERIJ
te Linkebeek (België) Ile de Robinson, in één geheel of in gedeelten, boomrijk terrein, bij 10 aren te koop. Een hectare met vijver. 35972/9

Te huur of te koop.
Jongelui zoeken geriefelijk vrij boven- of benedenhuis (geen sous terrain) tegen 1 September of later, in 't Centrum of Oosten. Huur omstreeks f 700. 8
Br., No. 37960, bur. dezer Courant.

OPENBARE VERKOOPING
VAN RIJKEN
Nijverheidsgrond
te RAEVELS bij TURNHOUT.

De Notarissen CEULEMANS te Turnhout, DE GEYTER te Hamme en LIJSSENS te Lokeren, zullen op 17 en 24 SEPTEMBER, om 2 ure, te Turnhout, Groote Markt, ter herberg „Amicitia", OPENBAAR VERKOOPEN, met gewin van ½ % instelpremie:

DEN BELANGRIJKEN EIGENDOM,
„BOVENHEIDE" genaamd,
groot ongeveer 120 HECTAREN IN ÉÉNEN BLOK, rijk in klei, gelegen langsheen het KANAAL van Turnhout naar St. Job en den steenweg naar Tilburg, bevattende groote hoeve, rijke mastbosschen, schoone boomen, goede weiden en labeurlanden.

Inlichtingen en grondteekening op aanzoek. 37682/32

Notaris J. A. MOLENAAR,
te Rotterdam,
zal op **Woensdagen 2 en 9 September 1925,** 's nam. 2 uur, in het Notarishuis aldaar, **VERKOOPEN:**
Nos. I en II. **TWEE HUIZEN en ERVEN** met vóór- en achtertuin, te **OVERSCHIE** aan de

Oudendijkscheschiekade Nos. 23 en 25,

kadaster sectie B, nos. 2748 en 2749, resp. groot 140 centiaren en 141 centiaren.
Verhuurd per week: elk voor f 4.—. 36192/26
Aanvaarding en betaling 15 October 1925.
Bezichtiging 31 Augustus en 1 en 2 September 1925.
Inlichtingen en toegangsbewijzen ten kantore van voornoemden Notaris, aan de Leuvehaven No. 22.

De Notarissen
Mrs. MINDEROP & RUST,
te Rotterdam.
VERKOOPEN op **WOENSDAGEN 2 en 9 SEPTEMBER 1925,** beide dagen des namiddags ten 2 ure, in het Notarishuis aan de Gelderschekade aldaar: 36030/23

Een **PAND** met **OPEN PLAATS** en **ERVE** te **ROTTERDAM,** aan den

Goudscheweg no. 137 a en b,

kadaster Sectie D no. 9379, groot 84 centiaren; waarvan de winkel met woning en de eerste étage zijn in eigen gebruik en verhuurd zijn de tweede étage tot en met 30 Juni 1926 voor f 300.— 's jaars en de derde étage voor f 240.— 's jaars.
Betaling 2 November 1925.

Ideaal Voorburg
met prachtverbindingen R'dam, Den Haag—Leiden, enz.
Villa's, Huizen en Bovenhuizen te huur. Vrije Heerenhuizen vanaf f 7000.— vrij op naam. Te bevr.: Woningbur. „Vronesteyn", Oosteinde, bij stat. L'dam—Voorburg en tramh. „Viaduct" te Voorburg. 38018.12

De Notarissen SCHRAMEIER VERBRUGGE en LOURENS te Rotterdam, Wijnhaven 13, zullen bij voorl. en def. afslag resp. op **WOENSDAGEN 2 en 9 SEPTEMBER 1925,** nam. 2 ure, in het Notarishuis, **VERKOOPEN:**
Het **PAND,** bestaande in Magazijn met werkplaats, show-room en kantoor, benevens afz. bovenhuis van 2 étages, en **ERVE,** te **ROTTERDAM** aan de

Schiekade O.Z. No. 200,

kad. sectie X, No. 2146, groot 73 c.a. Geheel in eigen gebruik.
Aanvaarding en betaling kooppenningen 1 October 1925.
Bezichtiging 31 Augustus en 1 en 2 September e.k. tegen toegangsbewijs. 36196/21

PRACHTBELEGGING
Fraai, solied winkelpand op prima stand, bestaande uit winkel met flinke woning met drie etages.
Koopsom..... f 27.000.—
Huuruitkomst..... f 2.800.—
Inl. bij Dulfer's Woningbureau, Slagveld 1, Tel. 13724. 37686.10

VRIJSTAANDE VILLA,
prima stand, suite, 3 slaapk., zolder, gr. tuin, garage, slechts f 8500.—.
Div. Villa's te huur of te koop.
Woningbur. EIGEN HAARD, M. VAN ENGERS, Julianastr. 50c, SOESTDIJK. Tel. 134. 38032.7

Openbare Vrijwillige Verkooping
wegens sterfgeval.

De Notaris JOHs. KNEGT, te Rotterdam, zal bij voorloopigen en definitieven afslag, resp. op **WOENSDAGEN 9 en 16 SEPTEMBER** a.s., nam. 2 uur, in het Notarishuis, aldaar, **VERKOOPEN:**
Het **WINKELHUIS** met bovenhuis, open plaatsje en **ERVE,** aan de

MAURITSSTRAAT 115

te **ROTTERDAM,** kadaster Sectie T, No. 1076, groot 97 centiaren.
Grondbel. f 101.53. Straatbel. f 42.75.
Het pand, waarin sedert ongeveer 25 jaren door nu wijlen den Heer A. C. BRANDENBURG is uitgeoefend het bedrijf van poelier en wildhandelaar, is geheel in eigen gebruik en leent zich uitnemend tot voortzetting van gemeld bedrijf, hetwelk desverlangd mede kan worden overgenomen, indien daaromtrent overeenstemming kan worden verkregen. 37880/41
Aanvaarding en betaling 15 October 1925, of zooveel vroeger als kan worden overeengekomen.
Bezichtiging 7, 8 en 9 September a.s. van 10—3 uur op vertoon van permissiebiljet, af te geven door genoemden Notaris, te wiens kantore, Leuvehaven O.Z. 4, nadere inlichtingen te bekomen zijn.

BOUWGROND

aan de Prinses Julianalaan
3 perc. Bouwgrond
TE KOOP
INL. TELEF. 5208

Notaris
A. J. H. VAN CLARENBEEK
te Rotterdam,
zal op WOENSDAGEN 2 en 9 SEPTEMBER 1925, 's nam. 2 uur, in het Notarishuis aan de Gelderschekade aldaar VERKOOPEN:

I. Een DUBBEL PAND, bestaande uit werkplaatsen met kantoor, bovenhuizen en ERF te Rotterdam, aan de

Bloklandstraat Nos. 9 a en b en 11 a en b,

groot 2 aren 51 c.A.
Werkplaatsen met kantoor in eigen gebruik, bovenhuizen in gedeelten verhuurd voor f 27.50 per week of f 1430.— per jaar.
Grond- en Straatlasten resp. f 128.15 en f 60.—.

II. Een DUBBEL PAND, bestaande uit twee pakhuizen met vier étages en ERF te Rotterdam, aan de

Wolfstoppenstraat No. 3 a, b en c,

groot 97 c.A.
In gedeelten verhuurd voor f 33.80 per week of f 1757.60 per jaar.
Grond- en Straatlasten resp. f 64.07 en f 12.—.
Aanvaarding op den dag der toewijzing. 36204/44
Betaling koopprijs 15 October 1925 met bijvoeging van 5½ % rente sedert den dag der toewijzing.
Bezichtiging 28 en 29 Augustus en 1 September 1925 van 10—3 uur.
Toegangsbiljetten en informatiën ten kantore van genoemden Notaris, aan den Stationsweg 45a.

De Notarissen VLUG & KRUYSWIJK, te Rotterdam, en A. J. TASSEMEYER, te 's-Gravenhage, zijn voornemens bij voorloopigen afslag op 3 en eindafslag op 10 SEPTEMBER 1925, n.m. 2 uur, in het Notarishuis te Rotterdam, OPENBAAR TE VERKOOPEN:
de PANDEN c.a.

ADAMSHOFSTRAAT 194, 196, 198, 200, 202, 204 en 206,

te ROTTERDAM, kad. bek. Kralingen F 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513 en 2514, resp. groot 67, 68, 67, 67, 66, 65 en 63 c.a.
In gedeelten per week verhuurd voor f 78.75, tezamen voor f 4095.— per jaar.
Grondbel. f 32.04, straatbel. f 9.— voor elk perceel.
De perceelen zullen in de tweede zitting ook in combinatiën worden afgeslagen. 36046/37
Aanvaarding na betaling vóór of op 1 October 1925.
Bezichtiging op 1 en 2 Septr. 1925 van 10 uur v.m. tot 4 uur n.m.
Toegangsbiljetten en nadere inlichtingen te bekomen ter kantoren van genoemde Notarissen, Wijnhaven 45 te Rotterdam en Koninginnegracht 18 te 's-Gravenhage.

Te koop gevraagd:

EEN of TWEE PANDEN, liefst maand- of weekwoningen (geen Nieuwbouw). Koopprijs, huuruitkomst en waar gelegen te zenden, onder No. 37962, bur. dezer Crt. 8

STATIONSWEG 6b
Groot BENEDENHUIS terstond
TE HUUR.
Inl. bij H. P. DE GROOT, Stationsweg 30. 37872.8

De Notaris FRANS L. HARTONG te Rotterdam, zal op **WOENSDAG 2 SEPTEMBER 1925** bij voorloopigen en op **WOENSDAG 9 SEPTEMBER 1925** bij eindafslag, telkens des namiddags 2 uur, in het Notarishuis aan de Gelderschekade te Rotterdam, **VERKOOPEN:**

EEN HEERENHUIS met Tuin en Erve
te Rotterdam, aan de
Mathenesserlaan No. 454,

kad. gem. Delfshaven, Sectie I, no. 920, groot 2 Aren 56 Centiaren.
Grond- en straatbel. 1925 f 106.80 en f 45.—.
Verhuurd: benedenhuis voor f 1500.— 's jaars tot 30 April 1926; bovenhuis voor f 1300.— 's jaars tot 30 April 1927 met 2 jaar optie.
Aanvaarding en betaling der kooppenningen 15 October 1925.
Bezichtiging 1, 2, 7 en 8 September 1925 van 10—4 uur.
Inlichtingen en toegangsbewijzen te verkrijgen ten kantore van genoemden Notaris, Mathenesserlaan 217. 36036/32

De Notarissen
Mrs. MINDEROP & RUST,
te Rotterdam.
VERKOOPEN op **WOENSDAGEN 2 en 9 SEPTEMBER 1925,** beide dagen des namiddags ten 2 ure, in het Notarishuis aan de Gelderschekade aldaar:

No. 1. Een HEERENHUIS met TUIN en ERVE te ROTTERDAM, aan de

Mathenesserlaan no. 498,

kadaster gemeente Delfshaven, Sectie I, no. 1423, groot 2 aren 45 centiaren.
Voor het geheel verhuurd tot en met 31 Augustus 1926 voor f 1900.— 's jaars.

No. 2. Een HEERENHUIS met TUIN en ERVE te ROTTERDAM, aan de

Mathenesserlaan no. 502,

kadaster gemeente Delfshaven, Sectie I, no. 1373, groot 2 aren 35 centiaren.
Voor het geheel verhuurd voor f 2000.— 's jaars.

No. 3. Een HEERENHUIS met TUIN en ERVE te ROTTERDAM, aan de

Mathenesserlaan no. 504,

kadaster gemeente Delfshaven, Sectie I, no. 1372, groot 2 aren 31 centiaren.
Voor het geheel verhuurd tot en met 31 Maart 1927 voor f 1900.— 's jaars. 36028/47
Betaling 2 November 1925.
De perceelen worden in den definitieven afslag eerst afzonderlijk en daarna gecombineerd afgeslagen.

ROTTERDAMSCHE WONINGGIDS Wm CUNE & Co COOLSINGEL 1 TEL. 12468-12447 VERSCHIJNT WEKELIJKS 7138/18

PRIMA GELDBELEGGING AANGEBODEN.

Te koop aangeboden eenige prachtige Boerderijen, gelegen in Noord-Holland. 1e klasse wei- of bouwland. Netto rente 5 % wordt voor jaren lang gegarandeerd.
Inlichtingen worden verstrekt door de firma MEYER & PELS, Administrateurs-Rentmeesters te ALKMAAR. 37694.24

Voorloopige Aankondiging.

De Notarissen SCHADEE & LAMBERT, Wijnhaven 11 te Rotterdam, zijn voornemens eind September in het openbaar te verkoopen: **het goed onderhouden Heerenhuis met tuin** aan den

Heemraadssingel nommer 178,
te Rotterdam,

kad. bek. gem. Delfshaven sectie C No. 1198, groot 2 aren; bevattende: **sousterrain:** kelder- en bergruimte; **gelijkvloers** vestibule en gang met marmeren vloer; zijkamertje, ruime voor- en achterkamer en suite, en keuken; **eerste verdieping:** voor-, zij- en achterkamer en badkamer; **tweede verdieping:** twee groote- en twee kleine kamers benevens bergruimte; **derde verdieping:** ruimen solder en twee dienstbodekamertjes.

Het huis is voorzien van electrisch licht, gas- en waterleiding, electrische schellen, vele bergruimten en kasten.

Het pand is geheel in eigen gebruik geweest.

Het huis, hetwelk spoedig te aanvaarden is, is inmiddels uit de hand te koop.

Voor bezichtiging en nadere inlichtingen gelieve men zich te wenden tot bovengenoemde Notarissen. 37868.76

VAN ALPHEN & Co.
Makelaars in Onroerende Goederen
Witte Huis 7e etage. — Telefoon 2065-860
Gelden voor 1e Hypotheek beschikbaar tegen 5¼ % rente. 36193.20

Gezond wonen te Voorburg.
Vrijstaande VILLA,
met grooten tuin a/d. Vliet, geheel modern ingericht
Inl. Woningb. „VRONESTEYN" Oosteinde bij stat. L'dam—Voorburg en tramhalte „Viaduct" te VOORBURG. 38016 24

LANDHUIZEN TE KOOP
in Park Vronesteyn
te Voorburg
Een minuut van station Electrische Rotterdam—Haag—Scheveningen. Hypotheek beschikbaar.
KOOL en BECKMAN, Voorburg. 37866.30

BOUWGROND
TE KOOP, 400 METER, aan de SCHIEKADE, naast het St. Franciscus Gasthuis, zeer geschikt voor groot Heerenhuis, Kantoren of Magazijnen. De geheele oppervlakte mag bebouwd worden.
f 60.— per Meter. Inlicht. bij J. A. REKKE.
CROOSW. SINGEL 14. Tel. 12901 37964.16

Notaris J. A. MOLENAAR,
te Rotterdam,
zal op **Woensdagen 2 en 9 September 1925,** 's nam. 2 uur, in het Notarishuis aldaar, **VERKOOPEN:**
Het **DUBBEL PAND,** bestaande uit benedenhuis en vier bovenhuizen, en **ERF** met tuin, te **ROTTERDAM** aan de

Adriën Mildersstraat No. 88 a, b, c,

kadaster Delfshaven, sectie I, no. 602, groot 3 Aren 23 Centiaren.
Verhuurd: no. 88a, het 1e en 2e bovenhuis per maand resp. voor f 60.— en f 58.—, no. 88c: het eerste bovenhuis tot 1 Mei 1926 voor f 58.75 per maand en het 2e per maand voor f 55.—, terwijl het benedenhuis, waarvan de huur 1 September 1925 eindigt, op dien datum zal worden ontruimd en terstond zal zijn te aanvaarden.
Aanvaarding 9 September 1925.
Betaling kooppenningen 15 October 1925, met bijbetaling van 6 % rente 's jaars. 36190/36
Bezichtiging 31 Augustus en 1 en 2 September 1925.
Inlichtingen en toegangsbewijzen ten kantore van voornoemden Notaris, aan de Leuvehaven No. 22.

De Notarissen J. M. SLINKERT en P. J. M. DOLK te Rotterdam, zijn voornemens bij voorl. en definitieven afslag, op WOENSDAGEN 9 en 16 SEPTEMBER 1925, beide dagen 's nam. 2 uur, in het Notarishuis aldaar, krachtens bevel van de Arrondissements Rechtbank te Rotterdam in het OPENBAAR TE VERKOOPEN: 37670/31

EEN PAND, bestaande uit benedenhuis en vier bovenwoningen en ERVE te Rotterdam aan de

Goudschestraat No. 5,

kad. bekend Sectie D No. 3695, groot 81 centiaren.
Verhuurd: het benedenhuis voor f 21.— per maand en de vier bovenwoningen respect. voor f 3.30, f 3.30, f 3.25 en f 3.— alles per week of tezamen f 220.20 's jaars.
Grondbel. f 48.02. Straatbel. f 9.—
Aanvaarding en betaling kooppenningen 19 October 1925.
Te bezichtigen 31 Aug., 1 en 2 Sept. 1925 van 10—3 uur. Permissiebiljetten en nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van voornoemde Notarissen, Leuvehaven 135.

Notaris BAGGERMAN
te Rotterdam
is voornemens op **WOENSDAGEN 2 en 9 SEPTEMBER 1925,** 's nam. 2 uur, bij voorloopigen en definitieven afslag, in het Notarishuis aldaar. **IN HET OPENBAAR TE VERKOOPEN:**
Perc. I. De voormalige

Scheepsbeschuit- en Dog-Cakes-Fabriek „DE KORENAAR"
te ROTTERDAM aan de
Voorhaven Nos. 58 en 60,

achter uitkomende aan de Achterhaven, aldaar genommerd 15 — bevattende groote fabriek met heeteluchtoven, kantoren, bergplaats en 2 bovenwoningen — en **ERF** met open plaats, kad. Delfshaven, Sectie A No. 2253, groot 3 aren 89 centiaren.
VOOR EN ACHTER GELEGEN AAN DIEP VAARWATER.
De tot deze fabriek behoorende machinerieën en gereedschappen, in voormeld pand aanwezig, zullen **op 8 Sept. 1925, v.m. 10 uur, ter plaatse worden verkocht,** met recht van naasting door den kooper van het pand voor de geboden sommen, tegen uitkeering van 10 % daarvan aan de voorloopige koopers.
Verhuurd: 1 bovenwoning voor f 4.25 p. week. Overigens in eigen gebruik geweest.
Grondbelasting f 80.36.
Straatbelasting f 36.45.
Perc. II. **HET AAN PERC. I GRENZEND PAND** — bev. benedenhuis en bovenhuis — en **ERF** met open plaatsje, te **ROTTERDAM** aan de

Achterhaven No. 13,

kad. Delfshaven, Sectie A, No. 454, groot 24 centiaren.
Verhuurd: elke woning voor f 1.00 p. week of f 166.40 's jaars.
Grondbelasting f 9.57.
Straatbelasting f 1.80.
Perc. III. **HET PAND** — bevattende benedenhuis en vrij bovenhuis — en **ERF** met open plaatsje, te **ROTTERDAM** aan de

Jensiusstraat No. 48,

kad. Rotterdam, Sectie W, no. 1054, groot 1 are 43 c.a.
Bovenhuis in eigen gebruik, benedenhuis verhuurd tot 31 Aug. '25.
Grondbelasting f 34.72.
Straatbelasting f 11.37.
Aanvaarding: onmiddellijk na de toewijzing.
Betaling: 15 October 1925, met bijvoeging van 5½ % rente 's jaars, sedert 9 Sept. 1925.
Te bezichtigen 29 Aug. en 1 Sept. '25 van 10—4 uur en 2 Sept. van 10—1 uur, op vertoon van toegangsbewijs van voorn. Notaris, Kantoor Middensteiger 23b. 36264/80

Vraag en Aanbod

Chevrolet Sedan 25,
bijna nieuw, DIRECT TE KOOP. MANN, Hotel Coomans, Rotterdam. 37786/4

Antieke massieve, geheel eiken, beslist oude 38084.13
KUSSENKAST,
hoog plm. 200 c.M., in prima en uiterst gaven toestand; op deuren kussens en zeer mooi snijwerk. Franco vracht en verpakking f 240.—. Foto aanwezig.
KERNEBEEK, Nunspeet.

Betrekkingzoekenden

DROGISTEN-GALANTERIE-BRANCHE.
Agent in Parfumerieën sinds lange jaren ingevoerd bij de grossiers en voorsaanstaande winkeliers, wenscht nog het **agentuur** van een 1e klas **FABRIEK.** Brieven onder No. 38030, aan het Bureau dezer Courant. 10

BESCH. D.,
37 j., P. G., m. alle huish. bez. volk. o. d. hoogte, **zoekt plaatsing bij dame of als dame-huishoudster bij Heer,** m. of z. k. Br. fr., No. 17, Drukkerij DE ATLAS, Hilversum. 37884.7

Jonge Duitscher
rechten gest., 28 j. oud, in praktijk werkzaam gew., prima ref., Holl., Eng. en Fransch sprekende, **zoekt werkkring** in Holland of Koloniën. Hoog salaris geen vereischte. Off., ond. F.U.K. 181, aan RUDOLF MOSSE, Frankfurt a/M. 37982.10

Betrekkingen

GRAANKANTOOR
VRAAGT:
1. **eerste klas BEDIENDE,** voor boordvrijzaken, bekend op de versch. beurzen en ingevoerd bij de clientèle.
2. per 1 Oct. **STENO-TYPISTE** in de moderne talen. 9
Br., No. 37950, bur. dezer Courant.

Werkende Stand.
Mode-Huisn., m. alles bek., **vraagt** Naaih. Adr., lett. K.76, a/d. Crt.

Schouwburgen, Concerten, Tentoonstellingen, enz.

Groote Schouwburg. N. V. Ver. Rotterdamsch - Hofstad - Tooneel. Dir. Cor v. d. Lugt Melsert en F. H. Tartaud.
Heden en volgende avonden, 8 uur
Enorm Succes!
Jut en Jul's Avonturen
Kluchtige fantasie met zang, koren en dansen
bewerkt naar een Duitsch gegeven door J. H. Speenhoff. Regie Herm. Schwab
Nieuwe muziek van Eugène Beekman. Nieuwe decors van M. A. v.d. Lugt Melsert. Optreden v/h Trio Speenhoff in zijn nieuwste liedjes
De N. Rotterd. Crt. schrijft: Gelijk de prettige muziek van Eugène Beekman het karakter van een potpourri droeg, zoo zijn ook JUT EN JUL's AVONTUREN één mengsel van veel en velerlei, werkelijk grappige tafreeltjes, zotte clowneerie en geestige zetten. Veel viel er gansch den avond te zien en daartoe rekenen we de goed geslaagde decors van M. A. van der Lugt Melsert. R. Nieuwsbl.: De Groote Schouwburg was stampvol en den ganschen avond was de gulle lach niet uit de lucht. Werd er niet gelachen, dan werd er geklapt. JUT EN JUL hadden er slag van het publiek lachstuipen te bezorgen. De Maasbode: Een uitverkocht huis, heele families genoeglijk tezamen uit, de hooge ruimte vol vroolijke muziek. Martin v. d. Lugt Melsert had voor decors gezorgd, die, op nieuwe wijze verlicht, zoo verrassend aantrekkelijk waren als wij nog zelden gezien hebben. Dagbl. v. R'dam: De volle Schouwburg daverde van den lach! Voorwaarts: Er is voortdurend geschaterd en gegild.
Prijzen van f 0.40 tot f 2.— pl. Bel. 38014.68